

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MEHMET GENÇ

ROTASIZ SEYYAH

YOL HİKAYELERİ **1**

- Türkiye • Kamboçya • Filipinler • El Salvador • Moldova • Hong Kong • Guatemala
- Kosta Rika • Rusya • Ukrayna • Tayvan • Brezilya • Portekiz • Singapur • Monaco • Honduras
- Vatikan • Uruguay • Ekvador • Fransa • Sırbistan • Peru • Laos • Tayland • İtalya • Arjantin
- Paraguay • İspanya • Malezya • Meksika • Katar • Macau • Şili • Bosna Hersek • Hırvatistan
- Macaristan • Belize • Kolombiya • ABD • Panama • Bolivya • Nikaragua • Venezuela

EPHESUS
TRAVEL

12.
BASKI

MEHMET GENÇ

ROTASIZ SEYYAH

YOL HİKAYELERİ 1

Dünyayı köşe bucak gezen, maceralarını internette yüz binlerin takip ettiği ve kısa zamanda bir internet fenomenine dönüşen Rotasız Seyyah Mehmet Genç, birbirinden ilginç, hüzünlü, komik ve yer yer gerilimli anılarını şimdi bir kitapta topladı. Üstelik kitapta yer alan QR kodlarındaki video ve fotoğraflarla bu ülkelere gitmiş kadar olacaksınız!

Son altı yıldır dünyayı gezmeye çalışıyorum. Bu süre içinde başımdan geçen iyi kötü olaylardan hep bir sebep sonuç ilişkisi çıkarttım. Hostellerde karşılaştığım, evlerine misafir olduğum, beraber gezdiğim yahut yolda tanıştığım insanlardan, bir şeyler öğrenmeye çabaladım. Rotasız seyahatlerim esnasında tanıştığım, her şeyini bırakıp Honduras'ın ufacık bir adasına yerleşen Alman gezgin Reiner'dan da hayata dair çok şey öğrendim. Cep telefonu, bilgisayarı ve televizyonu olmayan, interneti ise hiç kullanmayan Reiner'ın şu sözünü zihnimde kazıdım:

"Parayla sağlığı, arkadaşlığı, gerçek bir gülüşü, mutluluğu ve iyi bir uykuyu satın alamazsın..."

www.rotasizseyyah.com

₺39,5

www.ephes-syayinlari.com

9 786052 064122

www.selimbuyukguner.com
Kapak Tasarım: Selim Büyükgüner

EPHESUS
TRAVEL

ROTASIZ SEYYAH-1

Yazarı: Mehmet Genç

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Güneş

Editör: Şafak Tahmaz

Düzeltili: Toprak Güney

Redaksiyon: Neval Konuk

Sayfa Düzeni: Adem Şenel

Kapak Tasarımı: Selim Büyükgüner

Basım yılı: 2017

ISBN: 978-605-2064-12-2

Yayınevi Sertifika No: 20610

© Mehmet Genç, 2017

Türkçe Yayın Hakkı:

© Mürekkep Divit Bas. Yay. San. Dış. Tic. Lt. Şti.

Ephesus Yayınları, Mürekkep&Divit Yayın Grubu'nun tescilli markasıdır.

Baskı-Cilt: Rumi Matbaacılık

Maltepe Mah. Fazılpaşa Cad. No:8 Topkapı/İstanbul

Tel: 0212 612 71 72

Cilt: Erdoğanlar Mücellit Matbaacılık San. Ltd. Şti.

Fazılpaşa Cad. No.8 Kat:3 Z.Burnu Topkapı / İSTANBUL.

Tel.: +90 212 612 07 39 Faks: +90 212 612 07 94

www.erdoganlarmucellit.com

Yayımlayan

Mürekkep Divit Bas. Yay. San. Dış. Tic. Lt. Şti.

Süleyman Seba Cad. Sıraevler F1 Blok D:3

Akaretler - Beşiktaş – İstanbul

Tel: 0 212 415 00 00

www.ephesusyayinlari.com / info@ephesusyayinlari.com

Rotasız Seyyah

Yol Hikâyeleri -1

MEHMET GENÇ

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Rotasız Seyyah	9
Sırt Çantalı Adam Business Class Yolculuk Yaparsa	19
Adı Olmayan Kız	25
On Yıldır Dünyayı Gezen Fabiana.....	31
Köy Lideri	35
Chimborazo Dağı'na Tırmanış	41
Mısır Toplayan Teyze	57
Her Şeyi Karada Bırakıp Adada Yaşamak	61
Evsiz	73
Piramitte Bir Gece	75
Ocaksız Ev	85
Latin Amerikalılar	91
Yelkenliye Otostop Çeken Barbaros	95
Fareli Geceler	99
Üç Ekmek Bir Kahve	103
Kurupiler	107
Köpek Sadakati	115
Konyak.....	119
İyilikler Restoranı	125
İşsiz Marangozların Dünya Turu	127
Beyaz Adam	129
Marifetli Edvard.....	133
Kadın Olmak.....	141
Evsizler Yurdu	147
Bahçıvanlıktan Dünya Turuna.....	149
Bir Garip Yerli Ziyareti	153
İnsanlar ve Hayvanlar.....	161
Yurtdışındaki İlk Arkadaşım: Karla Ochoa	167
Bir Asırlık Eller	169

Meksikalı Çoban.....	175
Kogui Yerlisi Köy Lideri Alfonso Türkçe Öğreniyor	177
Türkiye ve İsrail	185
Yolun Öğrettikleri.....	187
Önyargı	189
Sara'nın Hikâyesi	193
Tarahumara Yerlileri	197
Altmış Yıllık Kolye	205
Pablo Escobar'ın Ağabeyiyle Tanışmak.....	209
Dünya Gezinleri ve Halleri	215
Otel Rezervasyonu.....	219
Ayahuasca.....	221
Aldığım Tuhaf Mesajlar	237
Otostop.....	239
Kolombiya.....	247
Tuhaf Anlar	251
Yatağın Altında.....	255
Tatiana	263
Silüet	267
Lastikçi	269
Kibrit Çöpü	275
Kuna Yala Yerlileri.....	277
Kogui Çantası.....	285
Fare ve Böceklerle Deneyimlerim	289
Hayattan Ne İstersin?	293
Kuyu.....	297
Namaz	309
Zulma.....	313
Gece Otobüsü	319
Seyahat İpuçları	327
Biliyor Musun, Bu Benim Hayalimdi	333
Sonra?.....	337
Teşekkürler	341

Önsöz

Bu kitap gezdiğim ülkeler hakkında bilgi veren bir rehber kitap değil. Şu ülkede şu yenir ya da şuraya gidilir gibi bilgiler de içermemekte. Kitabın içinde işimden istifa ettikten sonra dünyayı gezmeye çalışırken başımdan geçen tuhaf olayları, yaşadığım sıra dışı anları, tanık olduğum yaşamları ve bana ilginç gelen kişilerin hikâyelerini bulacaksınız.

Yaşadığım bazı anlar var ki bizzat başımdan geçmiş olmalarına rağmen ben bile hâlâ inanmakta güçlük çekiyorum. Ancak kısa kısa anlattığım bu hikâyelerin hepsi de birebir yaşanmış olaylar. Bunların yanı sıra bazı hikâyelerimin fotoğraf ve video gibi dosyaları da var. İlgili sayfanın sonunda karekod denilen QR kodlarını göreceksiniz. Akıllı cep telefonunuza ücretsiz indirebileceğiniz herhangi bir barkod okuyucuya o kodları okutarak internet üzerinden videoları izleyebilir ve böylece okuduğunuz hikâyeye ilgili çok daha fazla bilgiye ulaşip o ana bizzat tanık oluyor gibi hissedebilirsiniz.

Rotasız Seyyah Yol Hikâyeleri tamamen sosyal medyadaki takipçilerimin artık bir kitap yaz demesiyle ortaya çıktı. Bu anlamda bana olan desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen tüm takipçilerime de gönülden teşekkürler.

Rotasız Seyyah

1 982 Samsun doğumluyum. Üniversite dâhil tüm eğitimimi Samsun'da tamamladım. Askerliğimi bitirip şehrimde döndüğümdeyse iş imkânlarının iyi olmadığını anlayarak 2005 yılının başlarında İstanbul'a taşındım. Bir yıl geçmeden IT sektöründeki işimi buldum. İşlerimde biraz başarılı olunca patronlarım Yeşim Hanım ve Hakan Bey eğitim için beni Tayvan'a göndermek istediler. İstemesine istediler ama İngilizce bilmiyordum... Bunun üzerine, sağ olsunlar, iki ay boyunca özel ders almamı sağladılar. Çatpat konuşur hale geldiğimdeyse 2010 yılının mayıs ayında on günlüğüne Tayvan'a gittim. Giderken uçağım Hong Kong aktarmalıydı ve aktarma süresi de çok uzun olduğu için bahaneyle Hong Kong'u da dört-beş saatliğine gezebildim. İşte bu iki ülkeyi gördükten sonra, dünyayı gezmek için çok iyi İngilizce bilmek gerektiği yönündeki görüşüm bir anda evrime uğradı. İki-üç ayda öğrendiğim basit bir İngilizceyle yabancı ülkeleri gezebileceğimi anladım.

Eğitim sonunda Türkiye'ye dönüp işimin başına geçtiğimdeyse artık hiçbir şey eskisi gibi değildi. Ara sıra arkadaşlarıma "Ben işten çıkacağım. Daha fazla ofis ortamında çalışmak istemiyorum. Fotoğrafçılık hobimi iş haline dönüştüreceğim." dediğimde herkesin ağzından "Deli misin! Ne güzel işin var, saçmalama" gibi sözler dökülürken bir tek ağabeyim Mustafa Genç bana destek vererek "Madem istiyorsun çık öyleyse. Sen yaparsın." diyordu.

İşimde artık belki de gelebilecek en üst noktaya ulaşmış, proje satış sorumlusu olmuşken o kırılma anı nihayet gelip çattı.

O gün, her zamanki gibi İstanbul Kâğıthane'deki işimden çıkmış Çağlayan metrobüs durağına gidiyordum. Yanımda da şirketten arkadaşım Pelin vardı. Metrobüse giden merdivenlerden ine çıkı durağa ulaştık. Tabii akşam saatleri olduğu için metrobüsler alışılmış biçimde hep dolu geçiyordu. Ama ne kadar dolu olsa da binmek zorundaydık. Çünkü yolum uzun, evim karşı yakada, Ümraniye'deydi. Fazla vakit kaybetmeden kendimizi dolu bir metrobüsün içine güç bela attık.

Metrobüste, ortada bir yerlerde ayaktaydık. Boğaziçi Köprüsü'ne yaklaşınca araç normal trafiğe karıştığı için gıdım gıdım ilerliyordu. Yukarıdaki tutamaklara tutunmuş sohbet ederken aniden Pelin'e doğru dönerek:

"Pelin, ben şu an burada olmamalıydım!"

"Nasıl yani?" diye sordu hayretle.

Tutamağı bırakıp hiçbir yere tutunmadan dikilmeye başladım. Zira etrafımdaki kalabalık sayesinde herhangi bir yere tutunmama zaten gerek yoktu. Boşa çıkan ellerimi Pelin'e gösterdim:

"Yani şu an burada, bu otobüsün içinde olmamalıydım. Ne bileyim ben... Dünyayı gezmek, gidip köylerde fotoğraf çekmek istiyorum."

Köprüyü geçerken, bu sözüm üzerine Pelin hafifçe tebessüm etti. Muhtemelen o an, biraz şaşkınlıkla, *ne diyor bu* diye içinden geçirdi. Ama ertesi gün beş yıl çalıştığım ve Türkiye şartlarında iyi denebilecek işimden istifa edince ne derece ciddi olduğumu anladığını düşünüyorum.

Patronum Hakan Bey işten çıkmamam için birkaç şey söylemiş olsa da bendeki kararlılığı görünce "Yolun açık olsun. Karpımız sana her zaman açıktır" dedi. Kendisiyle, işten ayrıldıktan sonra da defalarca yüz yüze görüştük. Her görüşmemizde "Senden sonra kimseyi Tayvan'a cđitime göndermedik" diyordu.

Samsun'da yaşayan babamı sık görmemekle birlikte, bayramda seyranda gördüğümde bana ilk sorduğu sorulardan biri "İş yerinde sigortan ödeniyor mu?" sorusuydu. Ben de, "Ödeniyor baba. Hiç olur mu öyle şey? Burası, İstanbul. Büyük şirket; her ay istisnasız sigortam ödenir" diye yanıt veriyordum. Babam da "İyi, sigorta önemlidir" derdi. İşten ayrıldıktan sonra babam durumu öğrendi ve verdiği ilk tepki şöyleydi: "Ne güzel sigortalı işin vardı ya!"

O "güzel, sigortalı" işimi yirmi sekiz yaşında bırakmış, artık İstanbul'da işsiz biri olarak hayatıma devam ediyordum. Hiçbir fotoğraf eğitimim olmadan hobi amaçlı çektiğim fotoğraflarımla kendi internet sitemi açtım. Açtım açmasına ama portfolyom iyi olmadığı için müşteri bulmam imkânsızdı. Bulamadım da. "Bu iş böyle olmayacak" diyerek farklı çözümler aradım. Portre çekmeyi sevdiğim için çevremdeki kız arkadaşlarımla fotoğraflarını çekerek kendimi fotoğrafçılıktaki en önemli unsur olan ışık konusunda geliştirmeye başladım. Ama yine müşteri bulamıyordum. Müşteri bulmak için sağlam fotoğraflarım olmalıydı. Bunun için yurtdışına gidip moda çekimi yapmaya karar verdim. Sonraki bir-iki yıl içerisinde Rusya, Hong Kong ve Ukrayna'da profesyonel çekimler yaptım. Modellerimin tamamına yakını profesyonel kişilerdi. Kuaföründen stilistine, modelinden makyajcısına varana kadar hepsini fotoğrafla ilgili yabancı internet sitelerinden ücretsiz ayarlamıştım. Sadece çekim yaptığım evi kiralamak için ücret ödüyordum. Çekimleri bazen de sokakta yapıyordum.

Artık elimdeki sağlam fotoğraflarım sayesinde internet sitem kaliteli bir hale gelmişti. Devamında da müşterileri bulmaya başladım. Ve nihayet fotoğraftan para kazanabiliyordum. O sırada işten çıkmamdaki asıl amacım olan dünyayı gezmeyi de ihmal etmiyordum. Ucuz biletler bulduğumda ya da kredi kartlarımdaki mil puanlarımı değerlendirerek, sık sık ama kısa süreli de olsa yurtdışı gezileri yaptım. 2011'den 2014'e kadar hayatım böyle devam etti. İki ay süren Latin Amerika gezimden sonraysa artık

dünyayı gezmeye hazırdım. Bu geziden döndükten sonra yavaş yavaş tek yön bilet alıp büyük gezime başlamanın yollarını aradım. O sıralarda da arkadaşlarım sürekli, “Neden gittiğin ülkelerden bir şeyler paylaşmıyorsun? Facebook’a fotoğraf ve video koymuyorsun?” diye soruyorlardı. Ben de bu tip şeyleri paylaşmayı pek sevmediğim için “Gerek yok” diyordum. Genelde bizde yurtdışına çıkan kişiler Facebook’a tek bir gönderide yüz tane fotoğraf koyar ve bir şekilde bunu bütün dünyaya duyurmak ister ya! İşte, bu pek de sevdiğim bir durum değildi.

Yukarıda bahsettiğim iki aylık Latin Amerika gezime Brezilya’dan başlamıştım. Sao Paulo Havaalanı’na indikten sonra daha önce Portekiz’de tanıştığım bir arkadaşımın evine gidecektim. Brezilya’da Portekizce konuşulmasına rağmen, ben tek kelime dahi Portekizce bilmiyordum. Bu şartlar altında evi nasıl bulacağımı videoya çekeyim de şu sürekli soru soran arkadaşlarım nasıl gezdirmi az çok görsün istedim. İlk defa gittiğim ve tek bir kelime dahi dilini bilmediğim bu ülkede gece saatlerinde birkaç belediye otobüsü değiştirerek arkadaşımın evine ulaştım. Havalimanından çıkış anımdan, evin içine girmeme ve arkadaşım ile yaptığım sohbete varana kadar hepsini videoya çekip kişisel Facebook sayfamda paylaştım. İşte ne olduysa ondan sonra oldu. Paylaştığım videoyu arkadaşım olmayan kişiler dahi beğendiler ve hatta paylaştılar. Anladım ki insanlar böyle şeyler görmek istiyor. Bunun üzerine, iki aylık gezim boyunca birçok fotoğraf, video ve kısa hikâye paylaştım. Yine, çoğu büyük ilgi gördü. Artık, sosyal medya hesaplarımı açmanın zamanı geldiğini böylece anladım.

Bu arada uçak biletlerini nasıl aldığım merak uyandırmış olabilir. Yukarıda bahsettiğim üzere, yaklaşık üç yıl boyunca bu şekilde kısa süreli geziler yaptım. İşte o yaptığım gezilerde hiçbir uçak biletine para vermedim. Hatta bırakın para vermeyi, yaptığım o uçuşlarla üstüne yeni uçak biletleri kazandım. Şimdi nasıl olduğunu anlatacağım...

Uçak bileti almak için mil puanı veren kredi kartlarının hepsini inceledim. En mantıklı görünen üç tanesine başvurup, adıma kredi kartlarımı aldım. Bu bankalar düzenli biçimde “şu kadar alışveriş yaparsan şu kadar mil puanı veriyoruz” mealinde kampanyaları çok sık yapıyordu. Ben de elbette, elimden geldiğince bu kampanyaları değerlendirmeye çalıştım. Uçak biletlerini karşılayacak kadar puanı, ne satın aldın da biriktirdin diye soranlar olabilir. Aslında satın aldıklarımın çoğunu kendime almadım. Çevremdeki eşin dostun ihtiyaçları olduğunda benim kredi kartımla alışverişi yaptık ve ben de onlara ufak indirimler yaptım. Mesele kampanyaya dâhil olan e-ticaret sitesinden 1.000 TL’lik bir ürün alındığında 100 mil puanı veriyordu. Ben de alışveriş ihtiyacı olan arkadaşşıma 50-100 TL indirim yapıyordum. Yani genelde 100 mil puanını 50 TL’ye mal ediyordum. Bunun gibi beş seferde 500 mil puan birikiyordu ve bu puanla da belirli dönemlerde neredeyse dünyanın her yerine bir adet gidiş-dönüş uçak bileti alabiliyordum. Bu şekilde sadece 250 TL’ye mal ettiğim uçak biletleriyle birçok Uzakdoğu ülkesini gezdim.

Puanlarla yaptığım uçuşlardan da bilet kazandığımı belirtmiştim. Şöyle ki 250 TL’ye mal ettiğim uzun uçuşlara havayolu firmaları, ayrıca kendi uçuş puanlarını verirken çok bonkörce davranıyordu. Böylece yaptığım dört-beş uçuş sonrası havayolunun verdiği uçuş puanlarıyla yeni bir tane daha bilet alıp yaptığım tüm uçuşları bedavaya getirdim.

Dediğim gibi bu Latin Amerika gezim sonrası artık dünya gezisine hazırdım. Hazırdım ama bunun için para lazımdı. Malesef öyle bir birikimim olmadığı için alternatif çözümler aramaya başladım.

Artık sosyal medya hesaplarımı açmam gerekiyordu. Düşünce kabaca şöyleydi: İnternet sitemi ve sosyal medya hesaplarımı açıp daha önce yaptığım gezilerdeki deneyimlerimi sırasıyla paylaşılarak takipçilerimi artıracak ve fotoğrafçılığımı da ön plana çıkartıp sponsor bulacaktım. Kulağa hayal gibi geliyordu. Zaten

planımı kime anlatsam “Hayal kurma” diyordu. “İnsanlar sana niye sponsor olsun?” diyenler de vardı, “Ne güzel fotoğrafçısın. Müşterilerin de var. İyi misin sen? Böyle iş bırakılır mı?” diyenler de. Yani 2010 yılında işimden istifa ederken ne deniyorsa şimdi de benzerlerini duyuyordum. Galiba yine tek destekçim “Sen yaparsın” diyen ağabeyimdi.

Sosyal medya hesaplarım için bir isim bulmam gerekiyordu. Hiç abartmadan diyebilirim ki üç ay boyunca aklım fikrim hep sosyal medya hesaplarıma vereceğim isimdeydi. En son Rotasız Gezgini ismini bulmuştum. Fırsat buldukça da arkadaşlarıma görüş ve önerilerini soruyordum. Benim gibi gezmeyi seven arkadaşlarımdan Farkın Furkan ile o günlerde yaptığımız bir telefon görüşmesinde “Sosyal medya hesaplarımı açacağım. ‘Rotasız Gezgini’ adı nasıl?” diye sordum. O da içtenlikle “Oğlum gezgini yerine seyyahı niye kullanmıyorsun? Çok havalı!” dedi ve o an Rotasız Seyyah adı ortaya çıktı. Hemen internet sitesi dâhil tüm sosyal medya hesaplarımı “Rotasız Seyyah” olarak açtım.

Eski çektiğim fotoğraf ve videolarımı paylaşıyor, gittiğim ülkeler hakkında kısa bilgiler veriyordum. Sosyal medya hesaplarıma ilgi günden güne artsa da takipçi sayım sponsor bulmaya yetmiyordu. Bir yandan da Türkiye’deki diğer gezginleri yakından takip ediyordum ama sponsor ile gezen kimse yoktu. Ne kadar araştırdıysam da sponsoru olan bir gezgini bulamadım. Elbette kıyafet ya da ekipman desteği alanlar vardı ama benim aradığım gibi maddi gereksinimleri gidermek için sponsor firmalarla iş birliği yapan hiç kimseyi görememiştim.

Baktım ki bu iş böyle gitmeyecek, Facebook’a paralı reklam verip gezi ve fotoğrafla ilgili kişilerin takipçim olmasını sağlamayı düşündüm. Ama bunun için de bütçem yoktu. Bankada topu topu eski bir yerli araba alacak kadar param vardı. Bu parayla hem tanıtım yapmak hem de ne zaman döneceğimi bilmediğim dünya gezisine çıkmak istiyordum. İşte şimdi o parayı nasıl değerlendirdiğime sıra geldi.

Daha geziye başlamadan elimdeki paranın 1.500 TL'sini Rota-sız Seyyah'ın Türkiye'deki isim hakkını resmi olarak almak için harcadım. Kısıtlı bütçem aslında bu tutarı vermeye uygun değildi ama bu işi yapabileceğime inandığım için hiç düşünmeden o parayı ödedim. Kalan paranın da bir kısmını Facebook reklamlarına ayırdım. 14 Aralık 2014'te başladığım geziden iki ay önce ve geziden iki ay sonrasına kadar ayırdığım o parayı kullanarak reklam verdim. Geriye dünyayı gezmek için ancak üç-dört ay yetecek kadar bir param kalmıştı.

Sponsor... Geziye çıkmadan önce yüzün üzerinde turizm ve havayolu firmasıyla görüştüm. Bunların içinde beş-on tane dış mekan spor ürünleri satan firmalar da vardı. Görüştüm derken internet ortamında, e-posta yoluyla görüştüm. Çünkü kimse sizi ciddiye almadığı için yüz yüze görüşmek pek mümkün olmuyordu. Yurtdışı firmalarına konuyla ilgili e-posta attığımda adamlar sponsor olmuyorlardı. Ama ertesi gün e-postama dönüş yapıp en azından bol şans diliyorlardı. E-posta attığım Türk firmalarından dönüş yapanların sayısı ise bir elin parmaklarını bile geçmezdi.

Hiç olmazsa şu uçak biletini sponsorla çözeyim diyerek daha önce de defalarca uçtuğum Qatar Airways'in Türkiye ofisiyle görüştüm. Projemi anlattım ve bana inanıp destek oldular. Yüzlerce firmayla irtibat kurup, projemi anlatmışım. Hiçbiri beni ve projemi ciddiye almamışken, dünya devi bir firma bana destek oluyordu. O destek kıvılcımı gerekli olan morali bana vermişti.

Bu noktada en büyük hayal kırıklığımı fotoğraf makinesi markalarıyla yaptığım görüşmeler sonucunda yaşadım. Neredeyse bilindik bütün markalarla, gezilerime maddi destek sağlamaları için yüz yüze görüşmüştüm ama hiçbirinden olumlu bir cevap alamadım. O günden sonra kendi kendime karar verdim. Madem bu adamlar beni ciddiye almıyordu ben de Qatar Airways hariç hiçbir firma ismi ya da markası paylaşmayacağım dedim. Denizde bir kum tanesi olsam da safım belli olacaktı.

14 Aralık 2014’de başladığım gezim için İstanbul’dan Miami’ye olan uçak biletim Qatar Airways’ten geldi. Miami’den Meksika’nın Cancun şehrine olan biletimi ise cebimden karşıladım.

Bu arada atlayamayacağım başka bir konu da takipçilerimin bireysel destekleriydi. Sosyal medya hesaplarımı açmamla beraber internet siteme “Destek” bölümü de eklemiştim. Olur ya, yaptığım paylaşımları değerli görenler belki de küçük tutarlarda destek verir düşüncesindeydim. Çevremdeki kişilerse, “Sen gezeceksin diye, insanlar neden para versin?” diyordu. Destek alma konusunda takipçilerimden gelen olumlu dönüşlerden sonra bu tip olaylarda artık çevremdekilerin de ne dediğine pek kulak asmamayı öğrendim.

İnternet sitemi yeni duyurmuştum ki İsmail Alpago adında bir takipçim 10 TL bağış yaptı. O an nasıl sevindiğimi anlatamam. Paranın tutarı hiç önemli değildi. Önemli olan birinin beni tanımadan destek vermiş olmasıydı. İşte o günden sonra yapacağım bu dünya gezisini insanların anlayacaklarını ve belki de desteklerini esirgemeyeceklerini düşündüm. Ve bu vesileyle hepsine tek tek sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Çünkü gerçekten de öyle oldu.

Meksika’dan gezime başladım ve mütevazı harcamalarla yoluma devam ettim. O sırada yaptığım paylaşımların ve ayırdığım reklam bütçesinin de etkisiyle takipçi sayım hızla artıyordu. Takipçi sayım arttıkça günden güne aldığım sorular da artıyordu. Havlulardan çanta ve kamerama, giydiğim içliğe varana kadar insanlar hangi markayı kullandığımı öğrenmek istiyordu. Kendime vermiş olduğum hiçbir markayı söylemeyeceğim sözümü sonuna kadar tuttum. Hatta gezgin bir arkadaşım kullandığım kamera markasını birkaç kez sormuş olsa da “Söyleyemem” dedim.

Bu arada bankadaki param gitgide azalıyordu. Ayırdığım reklam bütçesi bittiği için reklam vermeyi de bırakmıştım. Ne kadar zorladıysam da sponsor bulamadım. Yeni bir plan yaptım. Buna göre eğer bir-iki ay daha sponsor çıkmazsa sosyal medya

ile ilişkimi minimuma indirecek ve bulunduğum ülkelerde çalışarak harcama maliyetlerimi de elimden geldiğince düşürecektim.

Geziye başlarken bankadaki param için alt limitim 5.000 TL idi. Yani param bu seviyeye inince Türkiye'ye dönecektim. Çünkü o para Türkiye'de iş yapıp, para kazanana kadar yaşamımı sürdürmeye yeterdi. Ama bu miktar dönem dönem 2.000 TL'nin bile altına indi. Bense bir kere bile geri dönmeyi, pes etmeyi düşünmedim.

Geziye başlamamın yedinci ayında nihayet bu kadar uğraş, yılların emeği ve gezi tecrübesi kıymet bularak Columbia Sportswear Türkiye ana sponsorum oldu. Hem kıyafet ve ekipman hem de kabaca gezi maliyetlerimi karşılayacaklardı. Bu duruma takipçilerim benden daha çok sevinmişti. Columbia Türkiye böylesine olumlu tepkileri görünce iki ay deneme için başlattığı sponsorluğu uzatma kararı aldı. Sonraki aylar ise sırasıyla Canon Türkiye, Özdağ Ferforje ve DECE Yazılım A.Ş. de sponsorlarım arasına katıldı.

Sponsorları bulana kadar yedi ay boyunca takipçilerim maddi ve manevi desteklerini benden esirgemedi. Hepsine yürekten ve tek tek binlerce kez teşekkürler. Sponsorları bulduktan sonra ise bireysel takipçilerimden maddi destek alımını durdurdum.

Artık maddi olayı çözdüğüm için kafamdaki ekstrem gezi-leri yapmam çok daha kolay oluyordu. İstedğim gibi bulunduğum ülkedeki yerlilerle iletişim kuruyor, gerekirse rehberle beraber zor ulaşılabilecek köylere dahi gidebiliyordum. Hayalim gerçek olmuştu, hatta tam ortasında yaşıyordum.

Kitabın bu sayfasından sonra okuyacaklarınız genellikle Aralık 2014'de başladığım son gezimdeki yol hikâyelerimden oluşuyor. Arada önceki yıllarda yaptığım gezilerden de hikâyeler görürseniz şaşırmayın. Anlattığım hikâyelerin hepsi birebir yaşanmış ve her anı gerçektir.

Sırt Çantalı Adam *Business Class* Yolculuk Yaparsa

2 013 Yılında Hong Kong'dan İstanbul'a geliyordum. Genelde hep Qatar Airways ile uçtuğum için hem puanlarım birikmiş hem de üye statüm yüksekti. Bu nedenle uçuşum hiçbir ek ücret olmadan ekonomiden business class'a yükseltilmişti. İlk kez business uçacaktım.

Havalimanında beklerken üye statüsü yüksek olanlar ya da business uçanlar özel lounge'lardan ücretsiz faydalanabiliyor. Buralarda ne yer içerseniz bedava. Her şey dâhil otel gibi düşünebilirsiniz. Karnım tok olduğu halde lounge'da yine bir şeyler yemiş, çıkarken çantama attığım iki-üç kutu kola ve birkaç sandviçle sırt çantalı olduğumu yine belli etmiştim.

Uçağa binış kuyruğunda iki tane sıra vardı. Biri ekonomi diğeri ise business class... Ayağımdaki terlik ve hippie şalvarıyla pek oraya ait olmasam da ellerindeki pahalı çantaları göstere göstere bekleyen diğer kalantor amcalarla beraber ben de business sırasındaki yerimi aldım. Yavaş yavaş içeri girmeye başladık. Hemen yan tarafta ekonomi sırasında bekleyen neredeyse yüz kişi ise tek tek bizi süzüyordu. İnsanlar göz ucuyla öyle bir bakıyordu ki ister istemez rahatsız oluyordunuz. "Vallahi aslında ben de sizler gibi ekonomi sınıf yolcusuyum, benim öyle business uçacak halim yok" diyebilsem diyecektim hani.

Akabinde uçağa geçtik. Oturur oturmaz yanıma bir hostes geldi. Eğilerek adını soyadını söyleyip “Sizinle ben ilgile-neceğim. Bir ihtiyacınız olursa buradayım.” diye ekledi. Hostesin yüzünde öyle bir ifade vardı ki bana sanki ünlü biriymişim gibi davranıyordu. Ayağımda parmak arası terlik, konseptte zaten hiç uygun değildim. Bu kadar ilgi gerçekten bana fazla şeklinde iç geçirirken hostes “Ne içersiniz, uçak kalkmadan bir şey ikram edeyim mi?” diye sordu. Lounge’dayken tıka basa yemiş, üzerine de bir sürü şey içmiştim. Ama hostes sorar sormaz “Portakal suyu” dedim. Aslında ağzımdan bu portakal suyu lafı istemsiz çıktı. Hostes hemen peçeteye sarılmış kristal bir bardakta portakal suyunu getirdi.

Sonra koltukta, uçağa binmeden bana özel bırakılmış ufak yol çantasına baktım. İçinde neredeyse gözaltı kremi bile vardı. Nemlendirici, bir iki çeşit parfüm, çok kaliteli göz maskesi gibi küçük hediyelerle business ayrıcalığını size fazlasıyla hissettiriyorlardı. Markalı ufak yol çantasını da daha sonra tıraş takımlarımı koymak için kullanırım diyerek kenara bıraktım.

Sonra uçak kalkışa geçti. Benim için tahsis edilen hostes, yemek ve içecek menüsünü getirdi. Akşam yemeği, kahvaltı ve içecekler için sayfalar dolusu, ayrı ayrı menüler vardı. Uçakta, bu kadar çeşit yemeği nerede ve nasıl yapıyorlar gerçekten anlam veremedim. Menülerdeki yemeklerin zaten çoğunun isimlerini de anlamadım. Baktıklarımдан birinde beef (et) yazıyordu. Ben de onu istedim. İçecek olarak da galiba kola söylemiştim.

Yemek gelene kadar da iki-üç kez ufak tabaklarla aperatif yiyecekler ikram edildi. Aperatif diyorum, ama açken sırf onları yesem tıka basa doyarım. Zaten karnım toktu. Yemeği de business uçuyorken, tatlarına bakmış olayım diye söylemiştim. Ancak aperatiflerle tok olan karnım hepten doydu.

Neyse, nihayet yemek geldi. Hostes önümdeki ufak masaya güzelce tabakları, çatal, kaşık ve bıçakları dizdi. Çoğulluk belirten

ekleri kullanıyorum. Çünkü, önüme üç kaşık, üç çatal üç de bıçak koydu. Sanki, yemeği dokuz kişi yiyeceğiz! Yalnızım, yahu! Ne gerek var, bu kadar çatal, kaşığa, bıçağa? Hadi tatlı kaşığını anlıyorum o ufak oluyor da üç tane bıçak nedir? Otur bari yemeği beraber yiyelim... Vallahi, strese girdim. Bana bir tane çatal versen; ben onun yanını bıçak gibi kullanıp zaten eti kesebiliyorum. Hayır, hepsini geçtim, dün hiç tanımadığım yedi-sekiz adamla beş dolarlık bir hostel odasında kalmışım. Dolayısıyla yirmi dört saat geçmeden böylesine bir uçurumu yaşamak ortama uyum sağlamamı imkânsızlaştırdı.

En büyüklerinden bir çatal, bir de bıçak aldım. Diğerlerini de hiç kirletmeden kenara koydum ki, biri yıkayacaksa boş yere sil baştan uğraşmasın. Bir de masada bildiğimiz peçete yoktu. Onun yerine bembeyaz bir bez vardı. O lüks restoranlardaki gibi elinizi, ağzınızı o beze siliyordunuz. Koy oraya iki peçete, ağzımızı yüzümüzü rahat rahat silelim. Ama, yok işte. O bembeyaz bezi nasıl kirleteyim ben şimdi?

Tabii o arada da kimseye belli etmeden koltuğun yanındaki düğmelere bakıp, ne işe yaradıklarını anlamaya çalışıyordum ki ilk kez business uçuşuma dair açık vermeyeyim. Düğmelerin üzerindeki şekillerden ne işe yaradığı anlaşılabilir da yine de insan denemek istiyor. Neyse çok fazla kurcalamadım. O sırada benimle ilgilenen hostes gelip masadakileri aldı. “Bir şey istiyor musunuz?” diye tekrar sordu. Artık bir şey yiyip içebilmemin imkânı yoktu, midem tıka basa dolmuştu.

Beş-on dakika müzik dinledikten sonra hostes tekrar geldi. Yatmak istersem yatağı hazırlayabileceğini söyledi. Zaten bütün gün deli gibi yürüdüğüm için yorgunluk had safhadaydı. “Olur” dedim ve koltuktan kalktım. Koltuğu dümdüz yatak haline getirdi. Üstüne çarşaf serdi, kocaman yastıkla battaniyeyi de koydu. “Hazır” dedi. Âdeta, evdeki yatağım gibi olmuştu. Terliği çıkarıp girdim yatağa. Yorgunluktan hemen uyuyuvermişim.

Tabii son üç-dört saatte sürekli bir şeyler yiyip içtiğim için idrar yolları da çalışıyordu. İki-üç saat sonra uyanıp tuvalete gittim. Business tuvaleti ekonomi tuvaleti gibi ufacak değildi. Oldukça geniş ve içerisi de parfüm kokuyordu. Çeşit çeşit el kremleri, sabunları vb. vardı. Yerime geri döndüm. Ancak koltuğum değişmiş gibiydi. Bir ileri bir geri baktım; koltuk numarası da doğruydu. Ama koltuğum kesinlikle bıraktığım gibi değildi. Sonra fark ettim ki hostes tuvalete gittiğim esnada, neredeyse iki dakika içinde bozulmuş yatağı tekrar düzeltmiş. Çarşafına yastığına varana kadar jilet gibi yapmış. Takdir ettim. Herhalde uyurken de çaktırmadan yanıma gelip, battaniyeyi yanlarıma sıkıştırıp, başımı da okşuyordur. Yani, latife olmakla beraber “Evet, yapıyoruz” deseler şaşırırmazdım.

Tekrar uykuya daldım. Sabah olduğunda benim hostes âdeta bir anne şefkatiyle gelip beni uyandırdı. Yüzündeki yine o olanca güler yüzlü ifadesiyle kahvaltı alıp almayacağımı sordu. Beni hâlâ tanımamış anlaşılan! “Alırım, tabii” dedim. Yumurtayı nasıl istediğimden, hangi reçeli sevdiğime, peynirine, zeytinine varana kadar hepsi istediğim biçimde geldi. İçecek olarak tabii yine portakal suyu istemiştim. Annemin yıllarca vitrinde sakladığı dokuz kişiye yetecek çatal-bıçak takımıyla kahvaltımı bitirdim.

Sonra uçak Doha’ya indi. İstanbul aktarması için diğer uçağa geçtim. Aynı ilgi, alaka o uçakta da vardı. Uçak İstanbul’a indi. Ama uçaktan indim diye business’lık bitti sanmayın. Uçaktan inerken size bir kart veriyorlar ve pasaport kontrolü gibi şeylerden öncelikli geçiyorsunuz. Valizinizi almaya gittiğinizde de önce sizin valiziniz çıkıyor ya da valiziniz çoktan hazır şekilde sizi bekliyor.

Bu şekilde işlemlerimi tamamlayarak havalimanından çıkıp, metroya bindim. Şirinevler durağında indim. Amacım metrobüse geçmekti. O yağmurlu İstanbul sabahında önce valizimi kucaklayıp metrobüse giden merdivenlerden indim. Tabii Şirinevler durağından metrobüse binmek pek kolay değildi. Aslında kalabalık

yerlerde metrobüse nasıl binileceğini iyi bilirdim. Ama elde valiz varken işler zorlaşıyordu ve diğer rakipler sizi ezip geçebiliyordu.

Bir boşluk bulup tıka basa dolu olan metrobüse bindim. On dört saat önce ekonomiden business tarafına yönelen imalı bakışlar, şimdi de valizim yüzünden iki kişilik yer kaplıyorum diye fazlalıkmışım gibi beni süzüyordu. Çaktırmadan valizin üzerindeki business etiketini sökerken içimden de “Business senin neyine? Biz ekonomi doğmuşuz” diyordum.

Adı Olmayan Kız

Kolombiya'nın Sierra Nevada dağlık bölgesinde, Kogui yerlilerinin yaşadığı Duanmanak köyündeydim. Yanımdaki Kolombiyalı bir arkadaşla beraber köydeki evleri geziyorduk. Evlerin tamamı yuvarlak ve dışları da belgesellerde gördüğünüz gibi ağaç ve bambu yapraklarından yapılmaydı. Çatısı ise tümüyle sarı kalın samanlarla örtülmüştü. Her taraf alabildiğine yeşil ve muz ağaçlarıyla doluydu.

Köyde yürüyorduk ama öğle saatleri olduğu için kimsecikler yoktu. Herkes dağda, bahçede çalışıyordu. Evlerin arasında bir iki ufak çocuğun fotoğrafını çektikten sonra kapı önünde oturan, on beş yaşlarındaki Antonio'yu gördüm. Selam verip konuşmaya başladık:

"Burada mı yaşıyorsun?"

"Evet."

"Kaç yaşındasın?"

"On altı."

Antonio ile konuşurken, kucakındaki bebeğiyle evin içinde oturan bir kız dikkatimi çekti. Yemek pişirdiği odun ateşinin yanında yere serdiği çarşaf benzeri bir şey üzerinde oturuyor ve ara sıra bize bakıyordu.

"Kardeşin mi o?"

"Yok, eşim."

Antonio ve ben.

“Eşin kaç yaşında?”

Şaşıyoruz.

“On beş.”

“Bebek kaç aylık?”

“Beş günlük.”

“Beş gün mü? Burada mı doğdu, hastanede mi?”

“Burada, bu evde doğdu.”

“Annesi mi yardım etti, nasıl oldu?”

“Köy lideri Mamo yardım etti.”

“Mamo mu? O yapabiliyor mu böyle şeyleri?”

“Evet. Köylerde genelde Mamo doğumu yaptırıyor.”

“Anne, hiç hastaneye gitmedi mi?”

“Yok, gitmedi.”

"Akşam, nerede yatıyor peki?"

"Orada, yerde yatıyor."

"Sen nerede yatıyorsun?"

"Hamakta."

Karşı evdeki hamağı gösteriyor.

"Niye o yerde yatıyor?"

"O annesiyle beraber orada yatıyor."

"Eşinle biraz konuşabilir miyim? Adı ne?"

"İspanyolca bilmiyor. Adı yok."

"Adı yok mu?!"

"Evet. Adı yok."

"Nasıl adı yok?! Ne diye çağırıyorsunuz onu?"

Adı olmayan kız.

Adı olmayan kızın 5 günlük bebeği.

“Yerli (indigena) diye çağırıyoruz.”

Tabii ben adının olmayacağına inanamadım. Yanımdaki Kolombiyalı arkadaş’a “Olmaz, adı vardır!” dedim. O da ısrarla Antoniyo’ya sordu. Ama cevap aynı. Adı yok...

“Pekâlâ. İspanyolca indigena (yerli) diyorsunuz. Kogui dilinde ne diyorsunuz?”

“Onda da aynı, yerli diyoruz.”

Kogui dilinde bir kelime söyledi ve o da yerli anlamına geliyordu.

“Niye adı yok?”

“Köyündeki Mamo adını koymamış.”

“Bu köyden değil mi?”

“Yok. Bukeron köyünden.”

“Köy nerede? Siz nasıl tanıştınız?”

“Köy, çok uzak. İki gün yürümek gerekiyor. Babam gittiğinde görmüş, benim için getirdi. Sonra evlendik.”

Biraz duraksadıktan sonra:

“Eşinin fotoğrafını çekebilir miyim?” diye sordum.

“Evet.” diye cevap verdi.

Kapıdan eşine baktım, hiç İspanyolca bilmediği için kafamı eğerek, hafif de gülümseyerek selam verdim. O da bana gülümsedi. Kamerayı gösterdim, el işaretiyle fotoğrafını çekebilir miyim dercesine. Onaylar gibi, başını eğip yine gülümsedi. Sonra da bir fotoğrafını çektim.

Şimdiye kadar ziyaret ettiğim yerlilerden kimseye pek içermemiştim. Çünkü herkes halinden memnundu. Ama bu kız biraz farklıydı. Beş gün önce burada doğum yapmış. Gün boyu burada oturuyor, ateşte yemeğini yapıyor ve akşam da oturduğu yerde yatıyordu. Hepsini geçtim bir adı dahi yoktu. Ona bir isim vermeyi bile çok görmüşler.

Antonio ve bebeği.

On Yıldır Dünyayı Gezen Fabiana

Fabiana on yıldır eşiyle beraber sokakta el yapımı takı ürünleri satarak dünyayı, daha doğrusu Latin Amerika'yı gezen Brezilyalı bir anne. İki çocuğu var. Kolombiya'nın Salento kasabasındaiken sattığı takılar dikkatimi çekti. Daha sonra laf lafı açtı. İlginç hikâyesini anlatırken bir sohbete daldık:

"Kaç yaşındasın?"

"Otuz üç."

"Eşin, çocukların?"

"Eşim otuz beş, oğlum dört, kızım on dört yaşında."

"Nerelisin ve eşinle nasıl tanıştın?"

"Brezilyalıyım. Arjantin'de sokakta bu tip şeyler satarken Diego'yla tanıştım. O gün, bugündür beraberiz."

"Kaç yıldır geziyorsun?"

"Diego on altı yıldır. Ben de onunla beraber on yıldır geziyorum."

"Sonra evlendiniz mi?"

"Evet."

"Nereleri gezdiniz?"

"Venezuela hariç tüm Latin Amerika'yı. Buradan sonra Venezuela'ya gidiyoruz."

"Gezileri nasıl yapıyorsunuz? Nerede kalıyorsunuz?"

“Bir yıl önce, 88 model eski bir araç aldık. Ondan önce gideceğimiz yere bazen otobüsle bazen de otostopla gidiyorduk. Genelde gittiğimiz yerde kamp yapıyoruz. Ucuzsa ev ya da oda kiraladığımız da oluyor.”

“Sürekli çadırda yaşamak kolay değil. Kamp yapınca nerede yıkanıyorsunuz?”

“Ücret karşılığında banyo yapılabilen yerler var. Bazen gittiğimiz yerin yerlileri evlerine davet ediyor, bazen de kiraladığımız yerde yıkanıyoruz.”

“Kızın, on dört yaşında. Nerede, ne yapıyor?”

“Brezilya’da anneannesiyile beraber yaşıyor. Okula gidiyor.

“Özlemiyor musun?”

“Çok özlüyorum. İnternetten görüşüyoruz.”

“Oğlun Zaqueu dört yaşında. Zor değil mi böyle gezmek?”

“Bizim için bir zorluğu yok. Gezmeyi o da seviyor.”

“Hangi dilleri biliyorsun?”

“Portekizce ve İspanyolca.”

“Bu süre içinde en çok sevdiğin ülke hangisi?”

“Peru.”

“Ne kadar daha böyle gezmeyi düşünüyorsunuz?”

“Sağlıklı olduğumuz sürece gezip, bu şekilde yaşayacağız.”

“Haftanın kaç günü çalışıyorsunuz? Tatil yapıyor musunuz?”

“Pazartesi den pazartesiye her gün çalışıyoruz. Tabii tatil yaptığımız da oluyor.”

“Telefon kullanıyor musunuz? İnternetle aranız nasıl? Televizyon izliyor musunuz?”

“Televizyon izlemiyoruz. Telefonu ve interneti de sadece kızım ile görüşmek için kullanıyoruz.”

“Hasta olunca ne yapıyorsunuz?”

“Ciddi hastalığımız olmuyor. Sadece grip ve nezle.”

“Yaşamak ve gezmek için ihtiyacınız olan parayı böyle sokakta satış yaparak kazanabiliyor musunuz?”

İki metrelik tezgâhlarını elimle gösteriyorum.

“Evet, yetiyor.”

“Kenarda hiç paranız var mı?”

“Yok.”

“İleriyi hiç düşünmüyor musunuz?”

“Bizim için gelecek bugündür.”

“Birçok takipçim, sokak sanatçılığı yaparak dünyayı gezmek istiyor. Onlara söylemek istediğin bir şey var mı?”

“Klasik toplumda yaşayan biri, bu tip bir hayat seçmek isterse sistem ona ‘Yapamazsın’ der. Ama buna sen karar verirsin. İstersen yaparsın.”

Fabiana, Diego ve oğulları Zaqueu

Köy Lideri

Panama’da Embera yerlilerinin yaşadığı, on sekiz haneli Llana Bonita köyündeydim. Bu bölgelere rehbersiz kesinlikle girilmiyor. Yanınızda rehber yoksa polisler hiçbir şekilde yoldan geçişe bile izin vermiyor. Bu durumu bildiğim için köye önce rehberle gittim. Baktım ki köy güzel, rehberle “Ben, iki gün daha buradayım. Sen, şehre dönebilirsin” dedim. Dönerken de polis/askeri

Embera yerlilerinin bölgesine giderken.

birliğe benim iki gün daha burada kalacağımı söylemesini rica ettim ki sonra sorun yaşamayayım. Anlaştık ve rehber kent merkezine döndü. Ben de Embera yerlisi ailenin evine yerleştim. Ev dediğim her tarafı açık, tahtadan yapılma, çatısı samanlarla örtülmüş, tam bir yerli eviydi. Köy ise o kadar güzeldi ki... Kaldığım iki gün yetmedi bile. Daha fazla kalmak istedim. Durumumu evinde kaldığım aileye anlattım. "Köyün lideriyle konuşmalısın" dediler. Liderin evine gittim.

Embera yerlilerinin en az yarısı kendi dillerinin yanı sıra İspanyolcaı da biliyordu. Aramızda çok kolay olmasa da İspanyolca konuşarak anlaşabiliyorduk.

Lider kırk yaşındaydı. Ama görünüşü en fazla yirmiydi. Esmey, kısa boylu, seyrek bıyıkları, hafif çekik gözleri ve belindeki yarım metrelik palasıyla beni beklercesine kırık dökük tahta bir masada oturuyordu. Filmlerde bu tip yerli şefler hep ürkütücü gösterildiği için biraz çekinerek yanına gittim. Ancak konuşmaya başlayınca liderin cana yakın ve mtevezadı biri olduğunu anlayıp başladım derdimi anlatmaya:

Köy lideri ve ailesi.

Köy liderinin kızlarından biri.

"Burada biraz daha kalmak istiyorum. Nasıl yaparız?"

"Kalabilirsin, benim için sorun yok. Ama askeriye haber vermemiz lazım."

"Nasıl haber vereceğiz? Burada telefon erişimi yok."

"Dağın tepesine çıkarsak bazen sinyal oluyor. Oradan senin eski rehberi ararız. O da askeriye haber verir."

"Tamam. Nasıl çıkacağız? Ne kadar sürer?"

"Yaya, bir buçuk saat. At veya katırla bir saat."

"Atla gitmek daha iyi. Evinde kaldığım ailenin atı var."

"Yok, o olmaz. Başka, atla gideriz."

"Kaç para peki?"

"Ne verirsen..."

Köyün liderinin gidip bulduğu yan komşunun atıyla dağın tepesine doğru çıkmaya başladı. O, yürüyordu. Ben at üstündeydim.

Llana Bonita köyü.

Yolun bazı yerleri abartısız dizlere kadar çamurdu. Patikada kırk beş derece yukarıya çıkarken benim gibi acemi birisinin at üstünde durması çok kolay değil. El değmemiş, aşırı yeşil, değişik ve çeşit çeşit ağaçlarıyla ürkütücü bir ormandan geçerek tepeye çıktık. Uğraş, uğraş sinyal yok. “Eğer yarım saat daha gidersek, ileride kesin sinyal var” dedi. Bu kadar zorlamaya gerek yok düşüncesiyle “Geri dönelim” deyince köyün yolunu tuttuk. Bu durumda ertesi gün mecburen Mouge köyüne, oradan da en yakın birliğe geçmem gerekti.

Sabah oldu. Mouge Köyü yürüyerek dört-beş saat uzaklıktaydı. Aslında dünkü at iyiydi. Hem de birbirimize alışmıştık. Yürümek gözümde büyüyordu. Çünkü yol yine berbattı. Liderin yanına gittim:

“Ben, yine o atla gideyim.”

“Yok, o olmaz.”

“Neden?”

“Başka bir evden at bakalım.”

“Amigo! Evinde kaldığım aile çok iyi ve atları da var. Dün onların atıyla gitmek istedim, izin vermedin ve başka at buldun. Tamam... Şimdi yine dünkü atla gideyim diyorum, yok olmaz, başka at bulalım diyorsun. Niye? Neden istediğim atla gidemiyorum?”

“Amigo! Buraya son bir yıl içinde sadece bir kez, üç kişilik bir turist grubu geldi. Onlar da bir gece kalıp geri döndüler. Şimdi sen geldin ve bu evde kalıyorsun. İyi kötü uyumak ve yemek yemek için onlara para veriyorsun. (Gecelik 3 öğün başı da 2 dolar veriyorum.) At ihtiyacın olduğunda yine aynı aileden alırsan senin buraya gelmeden bir tek o aile faydalanır. Şimdi komşu aileler de senden faydalanmış olacak. Böylesi daha iyidir.”

Cevap veremedim.

Chimborazo Dağı'na Tırmanış

Ekvador'un en yüksek dağı olan 6.300 metre rakımlı Chimborazo Dağı'na ikinci kez tırmanıyordum. İlk denememde hava muhalefeti yüzünden 5.300-5.400 metrelerden geri dönsek de zaten yüksek rakıma uyum sağlayamadığım için en fazla 300-400 metre daha çıkabilirdim. Bu denememde ise daha hazırlıklı oluyum diye tırmanış öncesi 3.850 metre rakımlı bir köyde iki gece

3.850 metre rakımlı köyde kaldığım ev.

Chimborazo Dağı.

konakladım ve her gün 4.700 metreye yürüyüş yapıp kaldığım dağ evine geri döndüm.

Tırmanış günü öğlen saat 12.00 gibi Chimborazo Dağı'nın eteklerinde bulunan 4.800 metre rakımlı sığınağa gittik. Dağcı rehberimle beraber eşyalarımızı yerleştirip geceki tırmanışa hazırlandık. Yüksekliğe biraz daha alışayım diye gün içinde 5.100 metreye çıkıp tekrar kaldığımız sığınağa döndüm. Akşam saat 17.30 gibi yemek yiyip yattık ve saat 21.30'da da kalktık. Her ne kadar bu saatlerde uyuyamasam da (bunda yüksekliğin de etkisi var) vücudum biraz dinlenmiş oldu.

Hafif bir kahvaltıdan sonra saat 22.10'da rehberimle birlikte yola koyulduk. Aynı zamanda İsviçreli 6 kişilik bir grup da kendi rehberleriyle beraber tırmanışa başladı.

Altımda termal bir içlik, onun üstünde yürüyüş pantolonu, onun üstünde de kar pantolonu vardı. Üst tarafımda ise yine termal bir içlik, onun üstünde sağlam bir polar, onun üstünde de yağmurluk... Mont giymeden başladık. Çünkü tırmanış yaparken hareket halinde olduğu için zaten üşünmüyordu. Montu zirveye yakın yerlerde giyecektik. Bu arada ayağımda da kar botları vardı. Bu botlar çift kat oluyor ve neredeyse çelik gibiler. Buzlu veya donmuş karlı yerlere geldiğimizde bu kar botlarının altına metal kar kramponları takılacaktı. Böylelikle, dağ, bayır demeden buzların üzerinde bile tırmanabilecektik.

Şansımıza hava o kadar açıktı ki yıldızları bile tek tek sayabiliyorduk. Bu şu manaya geliyordu: Hava muhalefeti yüzünden geri dönme ihtimalimiz çok zayıftı. İyi bir moralle, kafa fenerlerimiz de ışığı eşliğinde tırmanışa başladık. Bu arada acemilikle ilk denemede yaptığım gibi çantama gerekli gereksiz şeyleri almadığım için öncekine göre çok daha hafif bir çantam vardı. Bu durum performansımı olumlu yönde etkiledi.

Tırmanışa başlarken, daha önce bu dağda çeşitli kazalar sonucu hayatını kaybeden, yaklaşık otuz dağcının anıt mezarının

önünden geçildi. Bu anıt mezarda hepsinin tek tek sembolik bir mezar taşı vardı. Ölenlerin dokuzu aynı tırmanışta, yukarıdan üzerlerine kaya parçaları düştüğü için can vermişti. Kimisi tırmanırken aşağıya yuvarlanmış kimisi de yüksek irtifadan dolayı yaşamını yitirmişti. İşin özü çıkmakta olduğumuz dağ pek de hafife alınacak bir dağ değildi. Biz de bunun bilincinde işe başladık.

Gece tırmanmamızın iki sebebi vardı: İlki karlar donduğu için dağın tırmanışa daha elverişli olmasıydı. İkincisi ise yukarıdan düşebilecek kayalar genelde gündüz düştüğü için gece tırmanışı daha güvenliydi.

Günlerdir alıştırma yaptığımdan 5.200 metreye kadar güle oynaya geldik. 5.300 metrede ise, kar kramponlarını takarak devam ettik. Tabii kar kramponlarını takınca yürüme hızı ister istemez düştü. Ama acelemiz yoktu. Yavaş yavaş, sağlam adımlarla zirveye çıkmamız kâfiydi. Ayrıca kar kramponlarıyla beraber güvenlik için rehberimle arama üç-dört metrelik bir ip de bağladık. Aynı biçimde, diğer İsviçreli grubun tamamı da aralarında bu güvenlik iplerini bağladı.

Önceki denememde 5.400 metrele gelene kadar yorgunluktan, nefessizlikten ve zirveye çıkıp çıkamayacağıma dair kendi kendime verdiğim psikolojik savaştan çok yakınmışım. Şimdi ise bunlardan eser yoktu. Vücudum o kadar hazırды ki bir kere bile aklımdan “Acaba geri dönecek miyiz? Gücüm yeter mi?” gibi olumsuz düşünceler geçmedi.

5.400 metreden sonra anladım ki asıl dağcılık o an başlıyordu. Önce 3 metre yüksekliğinde 90 derece eğimli bir yerden tırmanıp yukarıdaki düzlüğe çıktık. Tabii tırmanırken dağcı kazmasını kullanmak gerekiyordu. Bu kazmayı dağcılıkla hiç ilgisi olmayan kişiler bile filmlerde ya da bir yerlerde mutlaka görmüştür. Bu alüminyum renkli kazma dağcılarının olmazsa olmazıdır. Bu 3 metrelik yarı karlı yarı buzlu kısmı tırmanırken kazmayı önce başınızın üstünden buza saplıyor, sonra bir ayağınızı yukarı atıyordunuz.

Akabinde bir elinizi sağlam bir yere tutarak kazmayı tekrar yukarı saplıyordunuz. Sonra ayağınızı tekrar yukarı atıyor ve böyle böyle yukarıdaki düzlüğe çıkıyordunuz. 3 metrelik 90 derece dik eğimli bir yer dağcılar için çok hafif bir tırmanış alanı olsa da benim gibi tecrübesiz birine göre ciddi bir işti. Buradan aşağı düşmekle ölünmez ama sıkıntılı şeyler yaşanabilirdi.

5.500 metreden sonra dağcılığın ne kadar zor ve denge işinin de ne kadar önemli olduğunu çok daha iyi anladım. Öyle yerlerden geçiyorduk ki, ben buradan nasıl çıkıyorum diye şaşırıyordum. 200 metre uzunluğunda bir futbol sahasının dağa 60 dereceyle dik bir eğimle durduğunu ve üzerinin de donmuş karla kaplandığını düşünün. Buradan yukarı çıkmamız gerekiyordu. Dimdik düz bir doğrultuda çıkma şansımız yoktu. Yani dosdoğru çıkma imkân ve ihtimali vardı ama o şekilde çıkınca aşırı yorucu olurdu. Onun yerine sürekli zikzak yaparak yukarı çıkmak gerekiyordu. Zikzak yaparken de dağı sağ tarafımıza aldığımızda biraz önce bahsettiğim kazmayı da sağ elimize alıyorduk. Kazmayı ters tutarak her adımda sapını donmuş kara bastonla yürür gibi saplıyor, yürürken de dengeyi böyle sağlıyorduk. 200 metrelik bu yeri, zikzak yaparak çıktığımız için aldığınız yol 500-600 metreye uzuyordu. Tabii tüm bu çıkış sonunda kazanılan yükseklikse sadece 130-140 metre civarıydı. Ama bahsettiğim bu yeri çıkmak öyle kolay olmuyordu. Çünkü yolun yarısına gelindiğinde en ufak bir denge kaybı yaşanırsa 100 metre aşağıya yuvarlanma ihtimali vardı. Tutunabilecek hiçbir yer yoktu. Rehberle aramızda ip olsa da biri düştüğünde ötekinin de düşeceği neredeyse garantiydi. Bu gibi olumsuz şeyleri düşünmeden yoluma devam ettim. Tabii böyle yerleri çıkarken içimden okuduğum dualar da katbekat artıyordu. Bir sürü dua bildiğimi düşünsem de çok hızlı başa döndüğüm için "Acaba az mı dua biliyorum?" diye sürekli kendi kendime soruyordum. Onu, düşün... Bunu, düşün... Dua et... Derken zikzak çize çize bu zorlu yeri aştık. Buraı aşarken dağcılıkla ilgili kendimce bazı şeyler de öğrendim.

Tırmanırken sürekli yukarıya ya da aşağıya bakmak bana iyi gelmiyordu. Yukarı bakarsam aklımdan “Git git, bu yol niye bitmiyor?” diye geçiriyordum. Aşağıya bakarsam ister istemez aklıma kötü düşünceler geliyordu. En güzeli ayaklarıma bakıp rehberin izinden yola devam etmekti.

Yukarıdaki düzlüğe geldiğimizde biraz soluklanalım dedik. Termostaki çayları içip çikolata yedik. Uzun süre hareketsiz kalmak üşüttüğü için dinlenme süresini kısa tutarak devam ettik. Tuttuğumuz yolda yürümek bende dağa tırmanmaktan ziyade piramit tepesinde yürüme hissi uyandırıyor. Tuhaf bir şekilde burada kar ya da buz yoktu. Yerler kırmızı taşlarla doluydu. Sağ ve sol taraflarda ise 45 derecelik eğimli uçurumlar vardı. Yaklaşık 60-70 cm genişliğindeki piramit tepesinden sorunsuz geçtik ama donmuş taşların üzerinde yürümek kar ya da buz üzerinde yürümekten çok daha zordu. Çünkü denge kolay kolay sağlanmıyor ve ayaklar kayıyordu. Dağcılıkta denge çok önemli demiştim. Buradan geçerken ayağınız takılsa ya da ters bir hareketle bir tarafa düşseniz iyi şeylerin olmayacağı kesindi.

Dağa tırmanışta piramit tepesini andıran yer.

Buraya kadar cebimdeki aksiyon kamerasıyla ara ara videolar çekip ortamı anlatıyordum ama artık video çekerken dikkatim dağıldığı için “Başlarım, fotoğrafına da videosuna da” diyerek kamerayı çantaya attım. Çünkü gereksiz şeyler yapılamayacak yerlerden geçiyorduk. “Varsın tırmanırken görüntüm olmasın, zirvede çekerim” dedim.

Sanırım tırmanışın beşinci saatinde 5.800 metreye gelmiştik. Artık durduğum zaman anında üşümeye başlasam da herhangi bir yorgunluk belirtisi yoktu. Keyfim yerindeydi ve dua ede ede çıkmaya devam ediyordum. Biraz önce verdiğim futbol sahası örneğindeki gibi 60 derece diklikteki bir yere geldik ve zikzak çize çize yukarı çıkmaya başladık. Yolun ortalarına doğru geldüğümüzde ise birden, sağ el parmaklarımı hissetmemeye başladım. Yanımızda iki tip eldiven vardı: Biri normal soğuktan koruyan klasik eldiven, diğeri ise aşçıların mutfakta sıcak tencereleri tutmak için kullandığı gibi çok kalın, -30 derecelerde bile iş gören rüzgâr geçirmez kalın bir eldiven... Ama bu kalın eldiveni takarsanız parmaklarınızı pek rahat kullanamıyordunuz. Çünkü bunlara iki parmak eldiveni deniyordu ve dört parmağınızı bir tarafa, başparmağını ise diğer tarafa sokuyordunuz. Ellerimde klasik eldiven olduğu için bu soğuğu nasıl fark etmediysem sağ el parmaklarımı da o an hissetmedim. Hemen rehber durumunu anlattım:

“Durmamız gerekiyor, sağ el parmaklarımı hissetmiyorum! Çantamdan diğer eldivenleri almalıyım.”

“Burada durmamız imkânsız. Çok dik, yukarıya kadar sabret.”

“Sağ el parmaklarımı hissetmiyorum! Şaka değil. Bu durum normal mi?”

“Hava çok soğuk. Olabilir. Parmaklarını hareket ettir, hiç durmadan hareket ettir.”

Durumu dramatikleştirmeye çalıştığımı düşünmeyin. Bu yazıyı ailemin de okuyacağını biliyorum. Böylesine sıkıntılı bir durumu abartılı anlatamam. O an ne hissettiysem ne yaşıdıysam

birebir aktarıyorum. Everest'e çıkmadığımı biliyorum. Ama aynı zamanda başparmak hariç sağ elimin parmaklarını da hissetmiyordum. İlk defa aklıma dağcı filmleri geldi ve ister istemez kötü şeyler düşünmeye başladım. Çantayı çıkartırken, yere koyarken ya da sırtımdayken tırmanma haricinde ekstra hareketler yapmak 60 derece dikliğindeki bir yer için çok tehlikeliydi. Çanta aşağıya düşebilir, eldiveni çıkartırken yere düşerse o da aşağıya yuvarlanabilir ya da daha da kötüsü bu gibi şeyler olurken kendi denge-nizi kaybedip 70-80 metre aşağıya yuvarlanabilirdiniz.

İçimden dua ede ede tırmanıyordum. Ama yukarıdaki düzlüğe de en az yarım saat vardı. Rehber tekrar "Çantayı açıp alalım. Şaka değil... Sağ el parmaklarımı, hissetmiyorum..." dedim. Ne söylersem söyleyeyim rehberi ikna edemedim. "Olmaz, burası çok tehlikeli. Yukarıya kadar sabret ve ellerini sürekli hareket ettir." diye yineledi. Yarım saat boyunca karmakarışık duygularla yukarıdaki düzlüğe çıkabildik. Dağa çıkarken duyduğum bu endişeyi, hayatım boyunca başka hiçbir yerde yaşamamıştım.

Düzlüğe çıkar çıkmaz yere oturup çantamı çıkardım. Sağ el parmaklarımı hissetmediğim için çantamdaki termosu ve eldivenleri rehber çıkardı. Rehber istemsizce yeniden "Bu normal mi ki? Neden hissetmiyorum?" diye sordum. Parmaklarımı hiç durmadan hareket ettirmemi söyledi. Termostan termos kapağına sıcak çay koyup bana verdiğinde elimdeki normal eldivenleri çıkartarak sağ el parmaklarımı hemen çayın içine sokacaktım ki rehber "Sakin, yapma! Sadece çayı iç. Ellerini de sürekli hareket ettir," diyerek buna engel oldu. Çayı hızlıca iki yudumda içtim. Sağ el parmaklarıma dokunduğumda en ufak bir his dahi yoktu. Aklımdan pek de iyi şeyler geçmiyordu. Korkunç bir durumun içindeydim. Bir yandan da kendi kendime, "Bu kadar kısa sürede soğuktan parmaklara bir zarar gelemes" diye telkinde bulunuyordum.

Termos kapağını rehber vererek o kalın eldivenleri aldım ve klasik eldivenlerin üstüne giydim. Sürekli ellerimi hareket

ettirerek iki dakika sonra parmaklarımı hissetmeye başladım. O an nasıl rahatladığımı anlatamam. İki dakika arayla bu kadar farklı tarifsiz duyguları yaşamak bambaşka bir tecrübeydi.

5.900 metrelere gelmiştik. Artık yıldızlar görünmediğinden tepede bulutların olduğu kesindi. Sakin ve güzel hava yerini rüzgârlı bir havaya bırakmıştı.

Bu ana kadar yüksek irtifa nedeniyle baş ağrısı ya da mide bulantım olmadı. Soğuktan korunmak için yüz maskemle ağızımı, burnumu kapattığımda sıcaktan bunalıyor ve rahat nefes alamıyordum. Bu nedenle tırmanış sırasında kar maskesiyle yüzümü hiç kapatmadım. Bu aralarda İsviçreli gruptan bazıları bizim önümüze geçiyor bazıları da arkamızda kalıyordu. Grup halinde ilerlemiyorduk. Herkesin tırmanış performansı farklı olduğu için her koyun kendi bacağından asılır misali yola devam ettik.

Bu yükseklikteki oksijen miktarı artık deniz seviyesine göre yarı yarıya indiği için yüksek irtifa hastalığı beni etkilemeye başlamıştı. Konuşurken bile yoruluyordum. Yavaş yavaş devam edip kısa ama çok dik bir rampayı aşip 6.000 metreye geldik. İşte benim limitim aslında burasıydı.

Rehbere dinlenmek istediğimi söyledim ve donmuş karlara oturdum. Oturduğum an aşırı derecede halsiz düştüğümü ve galiba ayağa kalkamayacağımı anladım. İçimden yine dua ediyordum ama bir türlü kendimi toparlayamadım. Konuşmakta bile zorlandığım için rehber kısıp bir sesle “Çok halsizim” diyebilirdim. O ise bana “6.000 metredeyiz. Burası çok yüksek, normal böyle şeyler” diye cevap verdi.

Peki, ne olacaktı şimdi? Buradan geri dönmeye enerjim de kalmamıştı. Belki pek çoğunuza inandırıcı gelmeyebilir ama o an içimden “Anne, baba n’olur bana yardım edin!” dedim. Birkaç kere bunu tekrarladıktan sonra sanki yedek güç ünitesi devreye girmiş gibi birden kendimi toparladım ve gücüm yerine geldi. Ayağa kalktım ve rehber dönerek “İyiym, ben. Hadi, devam

ediyoruz” dedim. O da şaşırdı. Çünkü bir dakika önce sesi bile çıkmayan adam birden dirilmişti.

Daha önceden söylediğim gibi, limitim aslında 6.000 metreydi. Buradan sonra işler benim için tuhaf bir hal aldı. 50-60 metre henüz çıkmıştık ki, aklıma biraz önceki olaylar geldi ve başladım ağlamaya. Hem tırmanıyor hem de hıçkıra hıçkıra ağlıyordum. Tam olarak niye ağladığımı bilmesem de sanırım ana sebepler fiziki zorluk ve içinde bulunduğum psikolojik durumdu. Rehber normalde 2 metre önümden giderek sürekli dönüp beni kontrol ederken muhtemelen ağlama sesimi duyduğu için hiç arkasına bakmadan devam etti. Galiba beni zor durumda bırakmak istememişti. İki-üç dakika bu şekilde tırmandım. Sonra kendime gelip tırmanışa normal şekilde devam ettim.

Şartları neden bu kadar zorladığımı soranlar ya da tüm bunlara ne gerek vardı diyenler olabilir. Mizacı, karakterim böyle... Kafama koyduğum şeyi yapmak istiyorum. Allah beni böyle yaratmış... Otuz üç yaşımdan sonra huyumu, suyumu değiştiremem ki. Allah izin verdikçe de böyle yaşamaya devam edeceğim.

Neyse ki bu sırada gün aydınlanmaya başladı ve kafa feneri olmadan etraf görünür hale geldi. 50 metre daha çıktıktan sonra her tarafı sis sardı. Sağa bakıyorum sisli, sola bakıyorum sisli! Normal bir durum diye düşündüm. Sonra etrafta uçuşan ufak şeyler görmeye başladım. Hani gözlerini ovuşturunca bir, iki saniye uçuşan anlamsız şeyler görürsünüz ya, işte onları ben sürekli görüyordum. Sonra çevreye tekrar dikkatlice bakınca anladım ki bu sis değil, bir yanılsamaydı. Gözüme perde inmişti. Perde inmenin ne demek olduğunu da böylece yaşayarak öğrendim. Dünyaya sanki ince bir tülün arkasından bakmak gibiydi. Bendeki görüş kaybına etkisi sanırım yarı yarıyaydı. Durumumu hemen rehberine bildirdim:

“Biraz flu görüyorum. Sanırım görüşüm yarı yarıya azaldı “

“6.000 metrenin üzerindeyiz normal böyle şeyler “ dedi.

Adama göre parmaklarımı hissetmemem *normal*, halsizlikten konuşamamam *normal*, görme kaybı yaşamam *normal*. Ne desem *normal*... Onun için, anormal olan şey nedir bilmiyordum! Enteseran bir adamdı. Ama kırk altı yaşında ve çok tecrübeli olduğu için ona fazlasıyla güveniyordum. Zaten güvenmekten başka çarem de yoktu.

Zirvenin son 100 metresi atari oyunlarındaki bölüm sonu canavarı gibiydi. Abartısız söylüyorum çıkmam gereken yerin eğimi tahminen 60-65 derece dikliğindeydi. Ve zikzak çizerek değil, dümdüz yukarı çıkıyorduk. Niye böyle çıktığımızı da bilmiyordum. Yaptığım tek şey rehberin ayak izlerine basarak devam etmektir. Bu son metreler tüm tırmanışın en zor yeriydi. İstemisizce yukarı bakıyordum. Zirve neredeyse görünüyor, enerjim, nefesim tükeniyor ama yol bir türlü bitmiyordu. Sabrede sabrede, dua ede ede, ilk başladığımız andan itibaren yaklaşık dokuz saatlik hiç durmaksızın tırmanışın sonunda zirveye ulaştık. İsviçreli gruptan bazıları yavaş yavaş iniş için hazırlanıyordu. O sırada beni görenler yanıma gelip omzuma dokunuyor ve “Tebrikler... Başardın” diyorlardı. Güçsüzlükten teşekkür dahi edemeyip sadece elimle selam vererek geçiyordum.

Zirveye varana kadar dağın yamacında olduğumuzdan şiddetli rüzgârı hissetmedim. Ne zaman ki zirveye adımımı attım, işte o an, rüzgâr yüzüme çarpmaya başladı. Rüzgârın uğultusu, karşılıklı konuşmayı dahi engelliyordu. Zirvedeki hayalim bulutların üstünde olmaktı. Ama fırtına yüzünden görüş mesafesi 15 metre bile değildi. Tabii buradaki soğuk da kendini inanılmaz derecede hissettiriyordu. Sıcaklık -15 derece olsa da hissedilenin muhtemelen çok daha soğuk olduğunu düşünüyorum. Çünkü hayatım boyunca böylesine bir soğuk yaşamamıştım.

Fazla vakit kaybetmeden kalın eldivenleri çıkardım ve çantamı sırtımdan indirdim. Kamerayı çıkarıp rehberine verdim. Elimde Türk bayrağıyla fotoğraf çektirecektim. Ben poz veriyor, rehber de bu anımı fotoğraflıyordu. Ardından rehberin çektiği

fotoğrafa baktık ama aşırı bulanıktı. “Nasıl olur bu?” derken objektifin önüne baktığımda bir de ne göreyim? Objektif bildiğiniz buz tutmuş! Çantadaki suların da 5.800 metreden sonra buz tutmaya başladığını birden hatırladım. İçimden “Bu da nereden çıktı şimdi?” diye söyleniyordum. Bu arada elimde normal eldivenler olduğu için, yine donmaya başladım. Rehber o sırada objektifi silmeye çalıştı... Ama, yok! Bana mısın demiyordu. Bir süredir hareketsizdik ve soğuktan ikimizin de dişleri titriyordu. Montun, yağmurluğun ve içimdeki poların fermuarını tek tek açarak termal içliğimle objektifi bastıra bastıra sildim ve nihayet önündeki buzlar çözüldü. Hemen kamerayı tekrar rehberine verdim ve Türk bayrağıyla fotoğraf çektirdim.

6.270 metre. Chimborazo Dağı'nın zirvesi.

Artık iniş için hazırlanmalıydık. Bu zirve anını, o anki duygularımı, yüz ifademi, sevincimi, yorgunluğumu, ağlamışlığımı, bitmişliğimi, önemli orandaki görme kaybımı, sağ el parmaklarımı hissetmeyişiimi, başarmamı, yedek güç ünitesinin devreye girişini, zaferimi, âdeta ana baba duasıyla zirveye çıkışıımı ve hayatımda ayak bastığım en yüksek noktayı ölümsüzleştirmek için bir öz çekim yapmak istedim. Bir fotoğraf çektim. Deklanşöre bir kez bastım. Fotoğrafi çektikten sonra nasıl çıktığıma hiç bakmadım. Şayet baksaydım, yüzümün yandığını, kaşlarımın ve kirpiklerimin donup beyazlaştığını, burnumdaki damladan bile haberimin olmadığını, dudaklarımın kurumuş toprak gibi çatladığını görüp muhtemelen onlarcasını daha çekerdim. Çünkü hayatım boyunca tekrar böyle bir bakış ve yüz ifadesine sahip olabileceğimi zannetmiyorum.

Öz çekimi de yaptıktan sonra kamerayı hızlıca çantaya atıp iniş için hazırlandık. Zirvenin kenarından çıktığımız yamaca bakınca

Zirvede yaptığım özçekim.

istemsizce nasıl ineceğimi düşündüm. Nefessizliğin verdiği etkiyle artık gücüm de iyice tükenmişti. Bu halde uçurum gibi bir yerden aşağıya inmek pek kolay olmayacaktı. Keza olmadı da.

Zirveye çıkarken rehber önde, ben arkadaydım. Şimdi ise tam tersiydi. Çünkü olası bir denge kaybımda aşağıya doğru yuvarlanırsam, rehber ikimize de bağlı ip sayesinde beni toparlamaya çalışacaktı.

Zar zor en dik yeri biraz da hızlı hareketlerle indik. İlk düzlükte dinlenmek için donmuş karların üstüne oturdum. Oturduğum an yorgunluktan ayağa kalkamıyordum. Tabii bunun üstüne bir de uykusuzluk eklenince durum daha da çekilmez bir hal alıyordu. Çünkü gece 22.00'de yola çıkmıştık, şu an ise saat sabah 08.00'di.

6.000 metreden aşağı indikçe gözümdeki perde tamamen ortadan kalktı. Artık eskisi gibi net görüyordum. Bu durum bana biraz moral verdi ve aşağıya inmeme de psikolojik açıdan kolaylaştırdı.

Her on beş dakikada bir mola vererek 5.700 metrelere geldik. Aşağılara indikçe içime çektiğim oksijen miktarı da arttığı için yavaş yavaş toparlanmaya başladım. Ama zannetmeyin ki tam anlamıyla enerjim yerine geldi. Neyse ki her molada enerjimizin artması için çikolata yiyip şekerli bir şeyler içtik. Enerjimiz artıyordu. Ama yüksekliğin yan etkilerinden biri olan mide bulantısı bende etkisini göstermeye başladı. O sebeple canım ne bir şey yemek ne de içmek istiyordu.

Aşırı yüksek irtifa tırmanışlarında bir dağcının başına gelebilecek neredeyse her türlü yan etkiyi bu tırmanışta yaşamıştım. Ellerimi soğuktan hissetmedim, gözlerime perde indi, etrafta uçan cisimler görmeye başladım, mide bulantısı ve sonrasında baş ağrısı çektim. Halsizlik ve yorgunluktan konuşamadığım oldu. Uykumun gelmesi ve inişteki denge kaybımla yan etkilerin çoğunu yaşadığımı söyleyebilirim. Bu olumsuz şeylerle beraber

galiba iki-üç haftada alınabilecek dağcılık eğitimini de tek bir tırmanışta uygulamalı olarak aldım.

5.300 metrelerden sonra artık bayağı toparlanmış, mola vermeden devam edebilecek hale gelmiştim. Velhasıl hiç durmadan dokuz saatte çıktığımız zirveden dört buçuk saatte geri indik.

Kaldığımız sığına vardığımızda hemen eşyalarımı hazırlayıp arabaya attık ve merkeze geri döndük. Rehberle hediyesini verip gönülden teşekkürlerimi ilettim ve kaldığım otele geçtim. Güzel bir duş alıp akşama kadar uyudum.

Tırmanıştan sonra vücudumda en az bir hafta çok ağrı ya da hamlık olur diyordum ama sadece bir gün baldırlarım ağrıdı, o kadar. O da iniş sırasında sürekli kendimi sıkıttığım için baldırlara yüklenmiş olmamdan kaynaklanıyordu. Asıl problem psikolojikti. İki gün boyunca aklıma hep zirveye çıkış anı, ellerimi hissetmeyişi, aşırı yorgunluğum, uykusuzluğum gibi beni çok zorlayan şeyler geldi.

Yanlış mı yaptım acaba, hiç bu dağcılık işine bulaşmasa mıydım diye düşünüyordum. Düşünüyordum... Ama üçüncü gün kendimi “dünyanın en yüksek dağları hangileri, teknik tırmanış gerektirmeden 8.000 metre üstünde hangi dağlara tırmanılır?” gibi şeyleri ararken buldum. İlerisi için yeni plan ve projeler kafamda canlanmaya başlamıştı. Dağcılık virüsünün temizlenmeyecek bir şekilde iliklerime kadar girdiğini o an anladım.

Tırmanış videosu için:

Mısır Toplayan Teyze

Guatemala’da bir köydeydim. Hafta sonu pazarı kurulmuştu. Hem geziyor hem de fotoğraf çekiyordum. Saat 16.00 gibi otobüslerin kalktığı yere giderken bir teyze dikkatimi çekti. Bak-tım ki fotografik duruyor, çaktırmadan bir fotoğrafını çekip, onu izlemeye başladım. Yerden bir şeyler topluyordu. Ama burası sadece taşlı bir yoldu. Ne toplayabilirdi ki böyle? Hazır çatpat da İspanyolca öğrenmeye başlamışken bunu değerlendireyim diyerek yanına gittim.

“Merhaba, iyi günler. Ne yapıyorsun?”

“Mısır topluyorum.”

O an olayın ne olduğunu anladım. Gün boyu burada çuvalla mısır satan bir-iki tezgâh vardı. Pazar kapanınca adamlar tezgâhı toplayıp gitmişlerdi. Gün boyu da yerlere dökülen mısır tanelerini işte bu teyzemiz topluyordu. Durumu kavrayınca sorduğuma da mahcup oldum.

“Ailen, çocukların var mı?”

“Var.”

“Ne yapacaksın mısırları?”

“Yemek yapacağım.”

Cebimden 50 quetzal (7 dolar) çıkarıyor, kadına uzatıyorum.

“Lütfen al, yemek yapmak için bir şeyler alırsın.”

Yerden bir şeyler toplayan teyzeyi ilk gördüğümde.

Almadı. Bir kez daha denedim:

“Lütfen al! Yardım etmek için veriyorum. Yemeklik bir şeyler alırsın.”

Kadın bana baktı. Ama yüzünde ne bir gülümseme vardı, ne de başka bir ifade. Gayet donuk bir şekilde “Almam, teşekkürler” deyip yerden taneleri toplamaya devam etti. Öyle bir durumdu ki, tamam deyip yoluna gitsen bir dert, yok illa ki al diye ısrar etsen başka bir dert... Alırsın almazsın diye cebelleşirken yolun karşısındaki dükkândan bizi izleyen bir kadın yanımıza geldi. Tabii o olayı anladığı için önce bana bakıp gülümsedi, sonra kadına döndü:

“Al al! Kötü bir niyeti yok. Sana yardım etmek istiyor.”

Onun lafına istinaden teyzemiz yere bakarak parayı aldı. Teşekkür etti ama mahcubiyetten gözüme bakamadı. Boynunu sağ tarafa eğerek, tatlıca tebessüm ederken kaçamak bir bakış attı, o kadar. Kadının bu iki-üç saniyelik bakışını ve verdiği tepkileri hiçbir sinema oyuncusunun canlandırabileceğine inanmıyorum.

Belki milyonlarınız olabilir, lüks bir hayat sürebilirsiniz ama ne kadar iki büklüm yerden mısır topluyor olsa da bu teyzeninki gibi onurlu bir hayat, kolay kolay kimseye nasip olmaz.

Her Şeyi Karada Bırakıp Adada Yaşamak

Honduras'ın on kilometre uzunluğundaki Utila Adası'ndaydım. Sahile havlumu atmış, arada sırada uzanıyor bazen de denize giriyordum. Kumların üstünde otururken Reiner köpeğiyle beraber yanıma geldi ve oturup, denizi seyretmeye başladı. Reiner'la orada tanıştım.

Reiner ve köpeği.

Reiner 1992 yılında dünyayı gezmeye başlayan Alman bir gezgin. Utila Adası'nı görünce "Artık gezmeyeyim, burada yaşayayım" demiş. Bu kararı, cebinde sadece yedi-sekiz ay daha dünyayı gezmeye yetecek kadar parası kalmışken almış. Sahilde tanıştığımız andan itibaren birbirimize hemen kanımız kaynadı:

"Ne kadardır buradasın? Bu sürede hiç Almanya'ya geri döndün mü?"

"Yirmi iki yıldır bu adadayım. Sadece bir kere resmi evrak işleri için gittim."

"Ailen yok muydu? Onları nasıl ikna ettin?"

"Vardı. Olamaz, yapmamalısın deseler de burada kalmak istedim ve hayatımdan çok mutluyum. Ailem, bu yirmi iki yılda üç kez ziyaretime geldi ve artık onlar da bana hak veriyor."

"Kaç yaşındasın?"

"Haftaya ellime giriyorum."

"Hiç evlendin mi?"

"Hayır. Kız arkadaşlarım oluyor ama evliliği istemiyorum."

"Nerede kalıyorsun?"

"Ufak, bahçeli bir evim var."

"Senin evin gibi idare edecek bir ev ne kadara yapılır?"

"Burada 14.000 dolara arsa alıp, 10.000 dolara de ahşap yeni bir ev yaptırabilirsin."

"Peki normal bir yaşam için aylık ne kadar yeterli?"

"Alkol ve sigara kullanmıyorsan elektrik, su ve yemek için 130-140 dolar yeterli olur."

"Oturma izni nasıl oluyor?"

"1.400 dolar verip ömür boyu Honduras için oturma izni alabilirsin."

"Hiç sıkılmıyor musun?"

“Bir sürü hobim ve arkadaşlarım var.”

“Adadan ayrılmayı düşünüyor musun?”

“Bir gün burada öleceğimi biliyorum.”

“Bu köpek kaç yıldır seninle?”

Yanında Alman kurdu var.

“Altı yıldır. Geçen yıla kadar da bir atım vardı. Yedi yıl her yere o atla gittim. Denize bile beraber giriyorduk ama geçen yıl öldü.”

“Başka hayvanların var mı?”

“Etinden ve yumurtasından faydalanmak için bahçemde başka hayvanlarım da var.”

Bahsettiğimiz ada dört-beş bin nüfuslu klasik bir Karayip adası. Herkesin “yaparız, ederiz” modunda olduğu, aşırı güvenli ve rahat bir yer. Reiner, internet ve cep telefonu kullanmıyor, tabii ki televizyon da izlemiyordu. Bahçede iş yaparken giydiği çizme haricinde ise yalınayaktı. Bazen isterse buradaki barlarda gitar çalıp ek gelir de elde edebiliyordu. Adanın yüzde doksanı ormanlık olduğu için canı sıkılınca muz, hindistancevizi, avokado ya da benzeri birkaç meyveyi daha toplamaya ormana gittiğini eklemişti sözlerine. Honduras bankalarına 40.000 dolar karşılığı bir para yatırıp, yıllık yüzde dokuz faiz alarak ömür boyu o parayla burada yaşanabileceğini dile getirdi. Yani anlayacağınız adam, o filmlerde gördüğümüz fantastik hayatı yaşıyordu. Ayrılırken de “Hayvanların karınlarını doyurmak için eve gitmem gerek dedi ve ekledi: “İnsanları anlamıyorum. Daha çok şey satın almak için hayatlarını berbat ediyorlar!”

Buraya kadar olan kısmı Facebook sayfamda paylaşınca onlarca kişi hem Utila Adası hem de Reiner hakkında bir sürü şey sordu. Ben de her gün sahile tekrar tekrar gittim ve Reiner’ın geldiği saatlerde onu bulup “Türkiye’de meşhur oluyorsun” diyerek gelen soruları günden güne ona ilettim:

“1.400 dolara oturma izni herkes için mi veriliyor yoksa Alman vatandaşları için mi?”

“Herkes için. Burada ilgili birime başvurduğunda ülkedeki polis merkeziyle irtibata geçip siciline bakıyorlar. Eğer sicili temizse herkes 1.400 dolar karşılığı oturma izni alabilir.”

“Bu adaya ilk geldiğinde paran var mıydı?”

“Yedi sekiz ay dünyayı gezecek bir param vardı.”

“Sonra ne yaptın? Nasıl geçindin?”

“Burada dalış kursu çok yaygın. Dalış okulunda çalışıp para biriktirdim. Daha sonra da arkadaşım ile beraber bir dalış okulu açtık. Çok güzel para kazandık. Hem de çok fazla.”

“Ama yaşam tarzın zenginlere özgü değil.”

“Kazandığım parayla orta halli bir arsa aldım. Arsa büyük ama içine küçük bir ev yaptırdım. Çünkü sadece içinde uyuyorum, niye kocaman bir ev yaptırayım ki? Hayvanlarım var, köpeğim var, hobilerim var, onlar bana yetiyor. Daha fazlasını istemiyorum.”

“Gerçekten burada 14.000 dolara arsa alınıyor mu?”

“İstersen 10.000 dolara da bulabilirsin. Ama ortalama güzel bir arsa için 14.000 dolar yeterlidir. Sonra istediğin evi, büyüklüğüne göre 10.000 dolara bile ahsaptan yaptırabilirsin.”

“Kaç dil biliyorsun?”

“Almanca, Fransızca, İngilizce ve İspanyolca. Eğer karşıdaki yavaş konuşursa İtalyanca ve Portekizce de konuşabilirim. Adaya ilk geldiğim zamanlar dil dersleri verdiğim de olmuştu.”

“Ne tür hayvanların var? Onları nasıl besliyorsun?”

“Köpeğim, tavuğum, domuzum ve ineklerim var. Her sabah buradaki restoranlardan yemek artıklarını toplayıp hayvanlara götürüyorum. Çok iyi besleniyorlar. Muhtemelen benden bile iyi besleniyorlar.”

“Dün yaklaşık 40-50.000 doları bankaya yatırıp %9 faiz alınabileceğini söylemiştin. O işin ayrıntısı nedir?”

“Oturma izni aldıktan sonra buradaki yerel bankalarda dolar ya da euro hesabı açabilirsin. Daha sonra paranı oraya transfer edip Honduras para birimine çevireceksin. Ve o hesaptaki parandan yıllık %9 faiz getirisi alabilirsin.”

“Sen ilk geldiğinde böyle yapmadın ama?”

“Yapmadım ama dalış okuluyla güzel paralar kazandım.”

“Parayı ne yaptın?”

“Arkadaşıma verdim, gitti.”

“Nasıl yani?”

“Buradaki iyi bir arkadaşımın paraya ihtiyacı vardı. 48.000 dolarımı ona verdim. Verdikten bir hafta sonra adam kalp krizi geçirerek öldü. Bu alışverişe dair hiçbir belge falan olmadığı için de verdiğim para öylece gitti.”

“Ne yaptın peki sonra?”

“Bir şey yapmadım. Arkadaşın para isterse ve sende de varsa verirsin, o kadar. Zenginlik parayla olmuyor. Mesela düşün... Buraya bir Hollywood yıldızı gelemmez. Gelse de şu an bizim gibi sahildeki bu sohbeti yapamaz. Çünkü yanında korumaları vardır ve rahat değildir. Özel botla açılır, denize öyle girer. Buradaki sahilin tadını alamaz. Yani zengin olan onlar değil, bizleriz.”

“Dün senin hayat hikâyeni Facebook sayfamda paylaşıncı çok fazla ilgi gördü. Pek çok soru geldi.”

Facebook sayfamdaki fotoğrafı ve yorumları gösteriyorum. Reiner onca yorum, beğeni ve de bir milyon kişiye erişmiş fotoğrafını görünce ilk olarak şu tepkiyi verdi:

“Köpeğim benim, ne de güzel çıkmış! Eğer yorum yapan, ilgi gösteren bu insanlardan sadece üç-dört tanesinin dünyaya

bakışı az da olsa değiştiyse güzel bir iş yaptık demektir. Gerisi önemli değil.”

Güzel güzel muhabbet ediyoruz. Daha sonra Reiner:

“Hayvanları besleyeceğim. Gitmem lazım. Akşam da barda gitar çalacağım. Sen de gel istersen.”

“Tamam, gelirim.”

Yanımdan ayrılırken tek tek beş maddeyi de parmaklarıyla sayarak şu sözü söyledi: “Parayla sağlığı, arkadaşlığı, mutluluğu, iyi bir uykuyu ve gerçek bir gülüşü satın alamazsın.”

Sosyal medya hesaplarımda ikinci paylaşımı yaptıktan sonra Reiner’a olan ilgi daha da arttı. Ben de buna karşılık hem takipçilerimden gelen soruları ona iletmek hem de kendisine ufak bir hediye vermek istedim. Ada zaten küçük olduğu için ertesi gün yine aynı saatlerde sahilde karşılaştık:

“Hep bandana takıyorsun. Seviyorsun galiba?”

“Beni sıcaktan koruyor. Önce ıslatıp sonra başıma sarıyorum, doğal klima gibi oluyor.”

“Sana bir bandana hediye edeceğim. Hem de takipçilerimin soruları var. En çok da evini merak ediyorlar. Yarın evine gelebilir miyim?”

“Tabii ki, memnun olurum.”

Utila Adası hakkında biraz bilgi vereyim: Utila ortalama 4-5.000 nüfuslu bir ada. Adadakilerin en az yarısı buradan bir ev alıp yaşayan yabancılar. Adada bir klinik ve okul da var. Okulda hem İngilizce hem İspanyolca dil eğitimi verildiği için gördüğüm birçok çocuk bu iki dili de konuşabiliyor. Hava koşulları ise altı ay yağmurlu, altı ay yaz sezonu. Yağmurlu sezonda üç-dört hafta aralıksız yağmur yağdığı oluyormuş. Adanın diğer bir özelliği de dünyada PADI dalış sertifikası alınacak en ucuz yer olması. Dört gün konaklama, teori ve pratik eğitimle beraber 270 dolara PADI dalış sertifikanızı alabilirsiniz. Tamamına yakını yemyeşil olan

Reiner'ın evi.

adanın yanında irili ufaklı başka adalar da var. Botla on dakikaya fantastik bir ada olan Water Cay'e de gidebilirsiniz. Ve yine buralarda hem tüple hem de sadece maske ile dalış yapmak için çok iyi bölgeler de mevcut. Utila Adası Honduras'a göre pahalı, Türkiye'ye göreyse ucuz bir yer. Adada telefon, internet gibi iletişim hizmetleri de sağlanıyor. İnsanlar genelde sizi tanımasa bile selam vererek geçiyor. Özellikle de adada yaşayanlar...

Ertesi gün geldiğinde Reiner'ın evine gittim. Evin planını kendisi tasarlamış ve çizmiş. Daha sonra o plana göre birebir yaptırmış. Bahçesi çok büyüktü. Arsayı ilk aldığı anda bir sürü ağaç dikmiş. Bahçe kapısından içeri girdiğinde sanki ormana girmiş gibi oluyordunuz. Ev, bahçenin ortasında tamamen ahşaptandı. Çevresinde Amazon yağmur ormanlarındaki gibi devasa büyüklükte ağaçlar vardı. Ahşap bir merdivenden çıkıp evin girişine geldik. İçeri girdiğimde şaşkınlık ve hayranlığımı gizleyemedim. 100 metrekarelik dümdüz, boş bir ev düşünün. Her şey ağaç rengindeydi. Evin her tarafı yine ahşaptan yapılma devasa

pencerelerle doluydu ve bu pencerelerin hepsi açıktı. Kuşların ve esen rüzgârın sesi insana kendini sanki evde değil de ormandaymış gibi hissettiriyordu. Dışarısı sıcak olsa da ev serindi. Bahçede çok fazla ağaç olduğu için ev daima böyle serinmiş.

Akabinde takipçilerin yazdıklarını ve beğenilerini Reiner'a gösterdim:

"Meşhur oluyorsun."

"Dostum popomu çok fena kaldırıyorsun!"

Akabinde Maya kadınlarının elleriyle yaptığı kırmızı bandanayı ona hediye ettim:

"Guatemala'dan almıştım..."

"Çok sevdim, akşam bunu gitar çalarken takacağım."

"Eğitim durumun ne? Üniversiteye gittin mi?"

"Üniversiteye gitmedim. Sanat okulunu istemiştim. İstediğim yer paralıydı ve ailemde de para yoktu. Onun için liseden sonra askere gittim."

"Dünyayı gezmeye başlamadan önce ne iş yapıyordun?"

"Heykeltıraştım."

"Nerede, nasıl öğrendin?"

"Askerden döndüm ve ufak tefek işlerde çalışıp para biriktirdim. Daha sonra istediğim sanat okuluna gidip üç yıl heykeltıraşlık eğitimi aldım. İşi tamamen öğrendikten sonra para kazanmaya başladım. Çok fazla heykel yaptım. Bana senin boyunda bir taş ver, birebir aynını yaparım."

"Burada mesleğini yapabiliyor musun?"

"Adada maalesef öyle taşlar yok."

"Sonra ne yaptın? Gezmeye nasıl başladın?"

"Sanat okulundan sonra dört yıl heykeltıraşlık yaparak para kazandım. Çok iyi işler yaptım, güzel paralar kazandım. Motosiklet alıp Avrupa'yı gezdim. Daha sonra çantamı alıp dünya turuna çıktım. Utila'yı görünce de artık burada yaşayayım dedim."

“Tayland ve Filipinler’de de çok güzel adalar var. Oralara gittin mi? Neden burayı tercih ettin?”

“Evet, Tayland ve Filipinler çok güzel. Adaları da güzel. İlk başta oralarda kalmak istedim. Thai dilini öğrenmeye başladım. Ama yapamadım. Çok zor bir dil. Yerleşeceğin ülkenin dilini bilmiyorsan nasıl arkadaşlık kuracak, nasıl yaşayacaksın? O sebeple Asya’da kalmayıp bu adayı tercih ettim.”

“Dini inancın var mı?”

“Almanya’da okurken din dersimiz vardı. Üç yıl boyunca Budizm dâhil tüm dinleri inceledik. Hristiyan ya da ateist değilim. Hiçbir dine bağlı da değilim ama yukarıda birinin olduğuna inanıyorum.”

“Türkiye’ye hiç geldin mi?”

“Gelmedim.”

“Türk tanıdığın var mı?”

“Almanya’da tanıştıklarım var.”

“Ne düşünüyorsun tanıdıkların hakkında?”

“Çoğu iyiydi.”

“Almanya’nın en çok nesini özölüyorsun?”

“Hiçbir şeyini.”

“Aileni ya da arkadaşlarını?”

“Bazen ailemi özölüyorum ama arkadaşlarım artık burada.”

“Ne tür hobilerin var?”

“Gitar çalarım ve resim yapmayı severim.”

Yeni bittiği belli olan ve salonun kenarında duran kocaman tabloyu gösterdim:

“Bu tabloyu yapmak ne kadar sürdü?”

“On bir ay.”

“Alıcısı var mı? Satıldı mı?”

“Biri var, gelip alacak muhtemelen.”

“İstersen söylemeyebilirsin ama ortalama kaç liraya satıyor-sun böyle bir tabloyu?”

Reiner ve ben.

“Eserin bedeli olmaz, her fiyata satılır. Bu ortalama 1.400 dolar.”

“Sabah kaçta kalkıyorsun?”

“Her gün güneşle beraber uyanırım.”

“Yaptığın başka bir iş var mı?”

“Bir haftadır sabahları ilerideki otelin duvarlarını boyamaya gidiyorum.”

“Grafiti gibi mi?”

“Hayır. Normal boya badana. Yemek param çıkıyor. Bazı akşamları da barda gitar çalıyorum.”

“Hiç hasta oluyor musun?”

İçtiği sigaranın yanan ucunu topuğuna değdirerek sorumu yanıtladı:

“Yalınayak geziyorum. Hiç hasta olmadım.”

“Ciddi bir hastalığın olursa?”

“Adadaki kliniğe giderim. Orası bakamazsa karşı şehirdeki hastaneye giderim. Daha da ciddi bir şey olursa Almanya’ya alacağım bir uçak biletine bakar.”

“Köpeğini nereden aldın?”

“Veterinere gidip gerçek Alman kurdu istiyorum dedim. Elinde yoktu. Daha sonra orijinal bir tane bulunca bana haber verdi ve gidip aldım. Öncesinde de kaç para diye hiç sormadım. Çünkü iyi bir köpek istiyorsan kaç para olduğunun bir önemi yoktur.”

“Papağan niye almıyorsun? Eve yakışır aslında.”

“Papağanlar çok sosyal hayvanlar. Alırsan her gün dört-beş saatini onunla geçirmelisin. Geçirmezsen kuş sıkılır, ona yazık edersin. Yanına bir eş alırsan sıkılmaz ama bu sefer de seninle ilgilenmez.”

“Şimdiye kadar kaç tane atın oldu? Kaç yıl bu adada at bindin?”

“Altı-yedi tane atım oldu ve on altı yıl boyunca her yere atla gidip geldim.”

“Kaç tane kıyafetin var?”

Arkadaki orta boy bir sepetin içindeki kıyafetleri gösteriyor.

“İşte bu kadar. Erkeğim sonuçta. Ev dağınık, kusura bakma.”

“Takipçilerim seni ziyarete gelebilir mi?”

“Senin arkadaşın benim arkadaşımdır.”

“Gelecek olanlardan bir şey ister misin?”

“Gülücük getirsinler yeter.”

Reiner’ın evini ve gitar performansını görebileceğiniz video için:

Evsiz

Guatemala'nun Xela şehrinde akşam yemeği için bir pizza restoranındaydım. Restoran ne lüks ne de çok salaş bir yerdi. İçeride altı-yedi masa ya var ya yoktu. Masalara, kırmızı-beyaz kareli sofraya benzeyen örtülerden serilmişti. Ben de cam kenarındaki masaya oturmuş hem pizzamın gelmesini bekliyor hem de restoranın o kocaman camından kaldırımda yürüyen insanları seyrediyordum. Tam o sırada bir evsiz içeri girip masama yanaştı ve para istedi. Para vermeyeceğimi ama karnı açsa birlikte yiyebileceğimizi söyledim. Afallayıp etrafına bakındı. Şaşkınlığın etkisiyle cevap da veremiyordu. "Açsan otur, bir pizza da sana söylerim" diye teklifimi yineleyince masama oturdu. Bunun üzerine garsonu çağırıp evsize de servis açtırdım. Hangi pizzayı istiyorsa sipariş verdik, içecek de söyledik. Benim pizza tabii daha erken geldiği için önce onu bölüşüp, beraber yedik. O sırada da İspanyolca pratik yaparım diye adamla çatpat konuşmaya çalıştım. Amcamda hiç diş yoktu. Ne dediğini anlamam için üç-dört kez tekrar ettirmem gerekiyordu. İlk sorduğu soru "Amerikalı mısın?" oldu. "Hayır, Türküm" dedim ama adam ne Türkiye'yi biliyordu ne de Avrupa'yı. Derken ikinci pizza geldi. Onu da ortadan ikiye bölerek tabaklara aldık. Adam harbiden açmış. Fena yedi. Bir ara cep telefonumu kurcalarken çaktırmadan bir dilim pizzayı giymekten artık kapkara olmuş, yırtık pırtık montunun cebine attığını gördüm. İlk başta görmemiş gibi yaptım. Ama sonra dayanamayıp sordum:

"Niye cebine koydun?"

“...” Yalnızca güldü.

“Söylesene, niye cebine koydun?” Sorarken ben de güldüm.

“Evde bir köpeğim, bir de kedim var. Kedi yeni yavruladı, dört tane yavrusu var, onlara götüreceğim.”

Gülümsemeye devam etti.

“Evin var mı?”

“Yok, baraka gibi bir şey.”

Pizza ufaktı ama tadı güzeldi. Eh, muhabbet de güzeldi. Dolayısıyla üçüncü pizzayı da söyledik. Yerken diğer cebinden sokaktan toplayıp düzleştirdiği teneke kutularını çıkarmaya başladı. Çıkartıyor ki yeni pizza dilimlerine yer açılsın. Dilimleri cebine atarken de kirli sakallarının altından tatlı tatlı gülümsedi. Utanıyor, bana da çaktırmamaya çalışıyordu. Ben de görmezden gelmek için kafamı çevirdim.

Velhasıl üç pizzayı birlikte yedik. O gece hep beraber doyduk: Bir köpek, bir kedi, dört yavru, evsiz ve ben...

Piramitte Bir Gece

Hostelde tanıştığım biri kadın üç arkadaşla beraber bir geceyi Maya Piramitleri'nde geçirmeyi kafaya koyduk. Bulunduğumuz bölge, en önemli Maya piramitlerinden birine, belki de en önemlisine ev sahipliği yapıyordu. Aralıksız her gün piramitlerin olduğu yere gidiyor ve ormana doğru dalıyorduk. Akşamın olmasını, güvenlikçilerin rehavetle köşelerine çekilmesini bekliyorduk. Böylelikle hava iyice kararınca yavaş yavaş piramitlere çıkmayı umuyorduk. Ama her seferinde iki ya da üç saate kalmadan güvenlikçinin biri gelip bizi enseliyordu.

Bu böyle olmayacak, bir kontak bulalım, parası neyse verelim de bir geceyi burada geçirelim diye düşündük. Kiminle konuşsak "Katiyen olmaz, başınıza büyük iş alırsınız" diyordu. Ama biz kafaya koymuştuk, ısrarla bir yolunu arıyorduk. Ertesi gün soluğu tekrar orada aldık ki, bu dördüncü gidişimizdi. Bu sefer izimizi bulamasınlar diye ormanda daha da derinlerdeydik. O kadar derindeydik ki artık dönüş yolunu bulmamız bile zordu. Nasıl döneceğiz diye düşünürken güvenlikçinin biri yine bizi enseledi. Adama sorduk:

"Geceyi piramitlerin olduğu bölgede geçirmek istiyoruz, nasıl yapabiliriz?"

"Olmaz." dedi önce.

"Olur." diye direkttik.

Adam bir an duraksayıp düşünmeye başladı. Doğru adamı bulduğumuzu o an anladım.

“Aramızda kalacak. Ücreti neyse söyle”

“Tam olarak ne istiyorsunuz?” diye sordu akabinde.

İsteğimizin bir geceyi piramitlerin orada geçirmek olduğunu, başka hiçbir amacımızın olmadığını söyledik. Bir telefon görüşmesi yaptı. Tabii o sırada bizim yüzümüzde güller açıyordu. Telefonu kapattığında geceyi orada geçirebilmemizin şartlarını sıraladı:

“23.00’de içeri girersiniz, sabah 05.00’te de çıkarsanız. 05.00’ten sonra katiyen kalamazsınız. Çünkü o saatten sonra devriye değişiyor. Sıkıntı olur.”

Kabul ettik ve ne ödeyeceğimizi sorduk. Kişi başı 15 dolar istedi. Hiç düşünmeden tamam deyip adamın telefon numarasını alarak hep beraber geri dönmeye koyulduk. Bu arada adam iyi ki bizi enselemişti. Aksi halde ormanın içinden geri dönüş yolunu biraz zor bulurduk.

Kaldığımız yere döndük. Tabii ki çok sevinçliydik. Ama başka bir problem daha vardı. Gece bizi bırakıp sabah da alacak bir araç ayarlamalıydık. Kaldığımız yerden güvendiğimiz birine gece için nereden taksi bulabileceğimizi sorduk. O da bir numara verdi. Hemen arayıp adama durumu uygun bir biçimde anlattık. Bu işin ücretini söyledi. Biz de ücreti kabul edip akşam için anlaştık.

Akabinde çantalarımızı hazırlamak için odalara dağıldık. Yiyecek, içecek, soğuk olursa diye mont falan derken saat 22.45’te taksici geldi. Taksiye atlayıp piramitlere doğru hareket ettik. O sırada bizim güvenlikçiyi de arayıp yola çıktığımızı bildirdik. Adam “Her şey tamam, sorun yok” dedi. Taksiyle piramitlerin bulunduğu milli parkın önüne geldik. Taksiden inip bizi bekleyen adamla beraber alana doğru yöneldik. Her taraf zifiri karanlıktı. Sadece adamın elindeki fenerin ışığından ufak da olsa bir aydınlık geliyordu.

Piramitlerin olduğu bu ormanlık alan gerçekten çok büyüktü. Adamın anlattığına göre gece olunca sadece dört tane güvenlik görevlisi bulunuyormuş. İkisi kapılarda bekliyor, diğer ikisi de devriye olarak geziyormuş. Adam hepsiyle anlaşmış, verdiğimiz parayı da kendi aralarında bölüşeceklermiş.

Bahsettiğim bölgede dört-beş tane farklı Maya piramidi vardı. Ama bir tanesi Maya tarihi için çok önemliydi. Bu bölgede bir geceyi geçirmek gerçekten çok zor bir işti. Neyse... Adama 60 doları verdik. Ne olur ne olmaz diye ortalıkta gezinmemizi istemediğini belirtti. Bizi takılmak istediğimiz bölgeye götürecek, orada sıkılınca da başka yere gitmemiz için eşlik edecekti. Biz de piramitlerden birini seçtik. Adamın elindeki fenerle yolumuzu aydınlatması sayesinde zifiri karanlıkta istediğimiz piramide doğru gitmeye başladık. Aslında bizde de fener vardı. Ama adam başkaları tarafından ışıkların görölme riskini göze almak istemediğinden fenerleri kullanmamızı istememişti. Biz de o ne derse uyuyorduk.

İlk piramide çıkarken.

Nihayet piramidin tepesindeydik. Talihsizliğimize bakın ki o gece ay yoktu. Her taraf kapkaranlıktı. Şimdiye kadar bu denli karanlık bir yerde bulunduğumu pek hatırlamıyorum. Ama tabii bunun bir diğer güzelliği de yıldızları muazzam bir şekilde görebiliyor olmamızdı.

Derken aradan bir saat geçti. Yanımızda getirdiğimiz çerezleri atıştırıp muhabbet ederken bir yandan da amacımıza ulaşmanın sevincini yaşıyorduk. O sırada güvenlik görevlisi karşıdaki piramidin içine girmeyi isteyip istemediğimizi sordu. Sadece içeriyi değil, piramidin altındaki kralın mezarını da görebilecektik. Bahsettiği piramit Mayaların belki de en önemli piramitlerinden biriydi. Kralın mezarı ise apayrı bir olaydı. Çünkü mezarın üstünde üç-dört metrelik yekpare bir taş (tum) vardı. Bu tum ve mezar, piramit yapılmadan önce inşa edilmiş, piramit daha sonra bu mezarın üstüne yapılmıştı. Bunun nedeni tumun içeriden dışarı hiçbir şekilde çıkarılmamasını sağlamaktı. Tek parça olduğu için onu içeriden kırmadan çıkarmak imkânsızdı. Teklifini olumlu yanıtlayıp “Tabii ki istiyoruz” dedik. Adam kişi başı on dolar istedi. Hiç üstelemeden kabul edip paraları verdik. Elindeki telsizle arkadaşını arayıp piramide gireceğimizi, kapıları açmaları gerektiğini söyledi. Sonra bize dönerek “Ben de yardıma gitmeliyim. Siz takılın burada, yarım saate gelirim” deyip yanımızdan ayrıldı. Biz hem heyecandan hem sevinçten resmen kudurduk. Kralın mezarına girmek hiç aklımızda yoktu. Çünkü bu neredeyse imkânsız gibi bir şeydi.

Aradan yarım saat geçmişti ama adam hâlâ ortalıkta yoktu. O sırada biz tabii fener de kullanamıyorduk. Ara sıra cep telefonun ışığıyla sağa sola bakıyorduk, o kadar. Ortam aşırı otantikti. Otantikliğin sebebiyse bu bölgede çığlık atan maymunların çok fazla oluşuydu. Gece yarısından sonra öyle bir bağırmaya başlıyorlardı ki o zifiri karanlıkta ürkmemek elde değildi. Adamın söylediğine göre ilerleyen saatlerde maymunlar bazen piramitlere çıkabiliyordu. Bizi “Korkmayın, bir şey olmaz” diye daha önce

uyarmış olsa da nasıl korkmayacaktık? Bu türdeki maymunların çığlığı, dünyadaki en güçlü üçüncü hayvan sesiydi. Tıpkı aslan kükremesi gibi. Neyse ben içten içe korkmaya başlasam da, maymunlar bize ulaşırlarsa macera olur diye düşünüyordum.

Ağaçtan ağaca geçtikçe çığlıkları daha da yaklaşıyordu. Ön taraftan başka bir maymunun çığlığı, arka taraftan başka bir maymununki geliyordu. İnanılmaz... O anı anlatmak gerçekten mümkün değil. Her geçen dakika birbirimize daha da sokulduk. En son arkayı dörtleyenler gibi piramidin tepesinde oturur vaziyetlendik. Muhtemelen en yakındaki maymunlarla aramızda kırk-elli metre kadar mesafe kalmıştı ki yanımızdan yaklaşık bir saat önce ayrılan adam geri geldi. Nefes nefeseydi. Kapıları açmak onları çok zorlamış. Bu nedenle geri dönmesi uzun sürmüştü. Anlatışları içimde soru işareti uyandırdı. Nasıl bir kapıydı ki bu, bir saatte ancak açabilmişlerdi?

Yine fenerin ışığıyla piramitten inip diğer piramide doğru gitmeye başladık. Gittiğimiz piramidin çevresi bant gibi bir güvenlik şeridiyle çevriliydi. Gün içinde tek bir basamağına bile çıkmazdınız. O kadar önemli bir tarihi eser... Banttan atlayıp yavaş yavaş yukarı doğru ilerledik. Tepede beş tane büyük, kapı gibi boşluklar vardı. Ancak buradan kimse girmesin diye her taraf sık örgülü tellerle kaplanmış. Biz gireceğiz diye adamlar en uçta, duvar dibindeki tellerden yarım metre kesmişti. Orayı aralayıp tek tek içeri girecektik. Girecektik ama burası öyle geniş geniş yürünebilen bir yer değildi ki. En tepeye çıktık ve sırtımızı duvara dayayıp yengeç misali yan yan yürüyerek telin açıldığı yere gittik. Bulunduğumuz basamak ancak yirmi santim genişliğindeydi. Adam sürekli dikkat etmemiz için bizi uyarıyordu. Tek tek telin olduğu yere geldik ve içeri girdik. Artık piramidin içindeydik. İki güvenlikçiyle beraber toplam altı kişiydik.

Adam telefon, kamera ve çantalarınızı oraya bırakmamızı istedi. O noktadan sonra hiçbir şekilde kamera kaydı yoktu. Patron oydu. Ne derse tamam dedik. Çantaları duvar dibine bıraktık ve

sonraki kapıya doğru yöneldik. Burası acayip heyecanlıydı. Çünkü bu kapı, piramidin içine, yani aşağıya inen merdivenin kapısıydı. Kapı dik durmuyordu. Şöyle düşünün: 1 metreye 2 metrelik, zindana inen bir giriş vardı, aşağıya doğru inen tünelin girişi. Kapı da burayı kapatmak için yerde duruyordu. Tıpkı hapishanelerdeki demir kapılar gibi. Onlardan tek farkı dikey değil, girişi kapatmak için zeminde yatay olarak durmasıydı. Kapının üç tane devasa kilidi vardı ve bu kilitler açık değildi. Nasıl gireceğiz acaba diye düşünürken adamlar meğerse kilitlerden değil, kapı menteşelerinin olduğu tarafı açmışlardı. Kilitlerin anahtarları kimse de olmadığı için bu yöntemi uygulamışlar. Demir kapıyı menteşeli tarafından tutup diğer tarafa doğru araladılar. Önden adam girdi. Biz de peşinden inmeye başladık. Aşağıya doğru yaklaşık 60 derecelik bir merdiven... Toplamda yetmiş basamağı vardı ve iki kere zikzak yapıyordu. Ortam çok dar olsa da kafamız yukarıya vurmuyordu. Genişlik ise 1-1,5 metre kadardı. Merdiven boşluğuysa aynı piramit gibi üçgendi. Aşağıya doğru indikçe ortam aşırı sessizleşiyordu. İkinci zikzaktan sonra zemine ulaştık. Bulunduğumuz yer, piramide dışarıdan bakıldığında zemin-den 7 metre daha aşağıda kalıyordu. Şimdi direkt yürüdük. 13-14 metrelik, düz ve merdivenlere göre daha geniş bir koridor... Adamın elinde fener, peşinde biz... Ortam çok sessizdi. O kadar sessiz ki herkes birbirinin nefesini duyuyor ve kimse çıt çıkarmıyordu. Derken en baba kapıya, yani kralın mezarının olduğu yere geldik. Burayı görünce adamların kapıyı açmak için niye bu kadar çok zaman harcadığını daha iyi anladım.

Mezarın girişinde aynı filmlerdeki gibi yaklaşık 2,5 metre yüksekliğinde üçgen bir kapı vardı. Kapının kalınlığı 30 cm civarıydı. Adam "İki kişi bu kapıyı açmakla çok uğraştık. Bu yüzden uzun sürdü" dedi. Ağzımız açık bir şekilde etrafa, kapıya ve heyecanla birbirimize baktık.

Nihayet kralın mezarının önündeydik ve o meşhur kocaman tumu seyrediyorduk. Buranın girişi yine hapishanelerdeki gibi

demir bir kapıyla kapanmış ve kilitliydi. İçerisi 4 metreye 4 metrelik bir odaydı. İçeri girmenin pek bir özelliği yoktu. Zaten mezar 1 metre önünüzde ve her şeyi görüyordunuz. Ne yapayım, ne edeyim derken sonuçta burası bir mezardı ve her ne kadar Maya kralı da olsa içinde yatanın da insan olduğunu düşünerek üç Kulhuvallah bir Elham okudum. Sonra duvarlardaki orijinal resim, simge ve yazıları incelemeye başladım. Aynı şekilde bunlar tum denilen o kocaman ve kalın taşın üstünde de vardı. Bu tumun altında normalde kralın iskeleti varmış ama piramit bulunduktan sonra onu korumalı bir yere almışlar. Adam elindeki fenerle yavaş yavaş duvarları aydınlattı. Biz de ağzımız açık bir şekilde bakmaya devam ettik. Burada beni en çok etkileyen şey ortamın aşırı sessizliği oldu. O kadar sessizdi ki neredeyse kalp atışınızı bile duyabiliyordunuz. Tahminimce bir insan tek başına üç-dört saat burada kalsa sessizlikten kafayı yiyebilirdi.

On beş dakika sonra adam “Kalmak mı istiyorsunuz yoksa çıkmak mı?” diye sordu. İnsan ömründe kaç kere böyle bir yerde bulunabilirdi ki? Kalmak istiyorduk elbette. Görevli on dakika sonra döneceğini söyleyerek yanımızdan ayrıldı. Adamı elinde fenerle, yavaş yavaş koridordan geçerek çıkışına kadar izledik. O gidince mezarın önünde dört kişi kalakaldık. Tam ışığımız yok derken arkadaşlardan biri cebinden bir kalem çıkartıp yaktı. Hani şu tepesinde ufak ışık olan kalemlerden... Ama işin kötü tarafı ışık bir yanıp bir sönüyordu. Neredeyse korku filmi yaşıyor gibiyken bir de üstüne böyle sorunlu bir fener ışığıyla ortam daha da ürkütücü bir hal almıştı. Dolayısıyla gerek duyduğumuzda açmak üzere feneri kapattık. Birbirimize iyice sokularak mezarın önünde yere oturduk. Grubumuzdaki kadın arkadaşımız “El ele tutuşalım” dedi. İçimden *bu tip şeyler filmlerde olur, nereden çıktı şimdi bu* dedim. Ama havayı bozmamak için ellerimi dizlerimin üstüne koyup sağ ve solumdaki erkek arkadaşlarla el ele tutuştum. Hemen ardından kadın arkadaş, ses sanatçılığını konuşturup ninni tarzında mırıldanmaya, değişik tınılar çıkarmaya başladı. Sesi bir yükseliyor, bir

alçalıyor; duraksıyor, sonra devam ediyordu. Benim gözler kapalıydı. Çünkü açsan da aynı kapasan da aynı. Ortamın akustiği ef-sane güzeldi! Kadının sesi hafifçe yankılanıyor, uzaklardan bir yerlerden ritmik bir damla sesi geliyordu Anlayacağınız olağanüstü mistik bir ortamdı. Yaklaşık beş dakika böyle el ele tutuşup acayip huzurlu bir şekilde arkadaşın performansını dinledik. Mezarı, kralı, piramidi hepsini birkaç dakika unutuverdik. Ancak bir süre sonra konuşmaya başladık. “Ne enteresan ortam, aynı filmlerdeki gibi” derken bir yandan da birbirimize sokulduk.

Bu şekilde on-on beş dakika geçti, ama adamdan bir haber yoktu. Adamın geri gelmemesi halinde olabilecekler hakkında soğuk espriler haliyle havada uçtu. Ama aslında herkes içten içe korkmaya başlamıştı.

Yaklaşık yarım saat sonra kendi başımıza yukarı çıkmaya niyetlensek bile buna cesaret edemedik. Zira piramidin en dibindeydik ve bilmediğimiz, fark etmediğimiz başka koridorlar da olabilirdi. Yanlış yöne saparsak kaybolabilirdik. Ne kadar konuşsak, ortamı yumuşatmaya çalışsak da faydasızdı! Sessiz kaldığımız zamanlarda içimden bildiğim tüm duaları okuyordum.

Yaklaşık kırk beş dakika sonra yukarıdan sesler gelmeye başladı. Belli ki birisi aşağıya iniyordu. Sesler ilk başta çok uzaktan gelirken gitgide yakınlaştı. Sonra zayıf bir ışık belirdi. Bir sağa, bir sola sallanan bir ışık... Önce yaklaşan kişinin ayaklarını, sonra da silüetinin tamamını gördük. Yavaş yavaş bize doğru geldi. Ama yürümesi biraz tuhaftı. Feneri sağa sola çevirdiğinde kelli felli biri olduğu anlaşıyordu. Hâlbuki diğer adam otuz yaşlarında, bambaşka biriydi. Biz birbirimize daha da sıkıca sokulduk, ağzımızı bıçak açmıyordu. Muhtemelen herkes bu adamı tanımadığımızı içinden geçiriyordu. Adam hôt dese ödümüz kopacaktı. Yanımıza kadar yavaş yavaş yürüyerek geldiğinde hepimiz artık kol kola bir haldeydik. Yabancı adam “Nasılsınız?” diye sordu. Ses tonu bizi bir nebze olsun rahatlattı. Meğer önceki adam içerdayken kendini kötü hissetmiş fakat bize bunu söylemeden yukarı çıkmış. Bu yüzden de aşağıya bu arkadaşını göndermiş. Akabinde

aynı şekilde geldiğimiz yoldan yukarı çıkıp menteşeden açtıkları kapıdan geçtik. Çantalarımızı aldık ve tekrar o telli yerden yengeç gibi yan yan yürüyerek piramidin dışına ulaştık. Maymunlar etrafımızda öyle birikmişti ki muhtemelen hemen önümüzdeki ağaçlarda çılgık atıyorlardı. Ama sonuçta dışarıdaydık, içimizde tarifsiz bir rahatlama vardı.

Piramitten çıkmıştık, yanımızda güvenilir bir adam vardı ve tuvalet ihtiyacımızı da görmüştük. Diğer piramidin tepesine çıkıp sabah 05.00'e kadar oturmak istedik. Adam bizi istediğimiz piramidin tepesine bırakıp arkadaşlarının yanına gitti. Ne de olsa artık fener, telefon ve kamera... her şeyimiz yanımızdaydı. Bir şey olursa adamlara ulaşmak kolaydı.

Yere oturup öyle dalmışken yanımızdaki kadın arkadaş yine el ele tutuşalım dedi. Pozitif enerji içirmiş. Bu gece için teşekkür ederek göğse doğru bir şeyler fısıldadı. Saygı duyup ben de ortama ayak uydurdum.

Sabah beşe kadar konuşup gülüştük, kralın mezarından bahsettik. Aslında herkesin nasıl da korktuğuna, görevlinin geri gelmeme ihtimaline, bizi aşağıya kilitleyip çantalarımızı alıp gitseler kimsenin haberi olmayacağına, hele ki ilk görevlinin yerine gelen diğer adamı görünce nasıl ürktüğümüze dair derin bir sohbete daldık. Derken zaman doldu. Güvenlikçi arkadaş gelip bizi aldı ve kapıya kadar götürdü. Bölgeden uzaklaşıp yolda yürürken taksi de tam zamanında geldi. Araca binip kaldığımız yere döndük.

Uyuyup öğle vakti gözlerimi açtığımda bana bunların hepsi bir rüyaydı deseler, çektiğim görüntüler olmasa söylediklerine kesinlikle inanırdım.

Videoyu izlemek için:

Ocaksız Ev

1 0 Kasım 2015'te Kolombiya'nın Medellin şehrindeydim. Tam dört yıldır elimden geldiğince dünyayı gezmeye çalışıyordum. Son beş aya kadar tüm gezi masraflarımı cebimden karşılaştım, belki bana yetecek bir ev alabilecekken hiçbir yatırım yapmayıp her şeyimi bu gezilere ayırmıştım. Son beş aydırsa hem takipçilerimden hem de firmalardan gelen desteğin yanı sıra, Columbia Türkiye'nin de ana sponsorluğuyla gezilerime devam edebiliyordum.

Her ay yaptığım gibi 2015'in ekim ayındaki harcama ayrıntılarına baktığımda gördüm ki ilk defa gezilerimden elime geçen

Yardım yapmak için geldiğimiz ev.

para, o ayki harcamalarımndan daha fazla olmuş. Yani ilk defa cebime para kalmış. Dört yılın emeği ve tecrübesi, hayalimin gerçekleşmesi olarak bana geri dönmeye başlamış. Madem öyle bu durumu kutlamak için ihtiyacı olan bir aile bulup yardım yapalım dedim. Daha önceden tanıdığım bir Medellinliye durumu anlattım. Bana "Annemin yaşadığı mahallede çok fakir var. Ona sorayım" dedi. Velhasıl gerçekten de ihtiyacı olan bir aile bulduk.

İki kişilik bu ailede anne Maria Lusero kırk dokuz, akli dengesi bozuk oğlu Neider ise yirmi iki yaşındaydı. İkisi beraber tek oda bir evde yaşıyordu. Bu aileyi öğrendiğimin ertesi günü, onlara en az bir ay yetecek mutfak ihtiyacını Kolombiyalı arkadaşım ile beraber marketten aldık. Tuvalet kâğıdından pirince, kahveden patatese kadar her şeyi kucaklayıp şehir merkezinden bayağı uzak, gecekondu mahallesindeki tek katlı evlerine geldik. İçeri girdiğimizde Maria oğluyla beraber ayakta bizi bekliyordu. Selam verip poşetleri girişe bıraktık. Evi biraz gezeyim dedim

Maria, oğlu Neider ve ben.

Eve ilk geldiğimiz gün.

ama görülecek pek bir şey yoktu. Topu topu 10 metrekarelik bir odada beraber yaşıyorlardı. Odada ise tek bir yatak vardı. Oturup hal hatır sorduk:

“Var mı başka bir ihtiyacın?”

“Var.”

“Ne ihtiyacın var?”

“Ocak.”

“Yemek yapmak için mi?”

“Evet. Ocağımız yok.”

Daha önce takipçilerimden gelen maddi destekleri Guatemala ve El Salvador’daki birçok fakir aileye iletmiştim. Bambaşka evlere konuk olup çok acınası şeyler görmüştüm. Ama bu “Ocağımız yok” lafından sonra boğazımın düğümlenmesine benzer bir şeyi hiçbir yerde yaşamadım. Biraz duraksayıp bozuntuya vermeden:

Eve ikinci kez geldiğimiz gün, ocak ve tüpü getirdikten sonra.

“Ee, yemekleri nerede yapıyorsun?”

“Yan komşunun ocağını kullanıyorum ama o da bazen çalışmıyor. Onun için kendi ocağım olsun istedim.”

“Tamam. Ben yarın ocak alıp geleceğim.”

Ertesi gün pazara gidip gerekli aparatlarıyla beraber ikili bir set üstü ocak alıp eve döndük. Odaya girdiğimde ocak için o ufak tahta tezgâhın boşaltılıp temizlendiğini gördüm. Kadının yüzünde güller açıyordu. Ocağı kurduk, tüpü de sipariş ettik. Her şey tastamam olduktan sonra tekrar sordum:

“Bir ihtiyacın var mı? Başka bir şey istiyor musun?”

“Yok. Çok teşekkürler.”

Evden ayrıldıktan sonra her zaman yaptığım gibi video çekip o an ki durumdan bahsederken anlamsız yere gülüyordum. Niye güldüğümü de halen tam kestiremiyorum. Muhtemelen artık o

evde yapılacak yemeklerin bizim götürdüğümüz ocakta pişecek olmasından ötürüydü.

Yapılan bu yardımda bana destek olan firmaların, internet sitelerinin, sponsorun ve takipçilerimin ayrı ayrı büyük payları vardır.

Tüm bu anlatılanların videosunu izlemek için:

Latin Amerikalılar

Yapılan araştırmalarda dünyanın en mutlu insanları genelde Latin Amerikalılar olarak biliniyor. Farklı zamanlarda toplam iki yılımı Latin Amerika'da geçirdim. Çoğunlukla orta gelirli insanlarla tanışıp birçok ülkesini de ziyaret ettikten sonra Latin Amerika insanının nasıl böylesine mutlu yaşadığını kendimce bulduğumu düşünüyorum. Birkaç madde halinde sıralayacağım.

- Gençler genel itibarıyla 18-20 yaşlarına geldiğinde kendi ayaklarının üstünde durabiliyor ve çalışmaya başlıyor. Üniversiteye giderken dahi çalışıyorlar. Hepsi olmasa da tahminimce en azından yarısı ailesinden ayrı yaşayıp kendi hayatını kuruyor. Bu süre içinde ailesinin imkânı varsa çocuğa yardım ediyor ama bu her zaman görülen bir durum değil. Anne baba da "aman çocuğum aç kaldı, evi yok, başka şehirde ne yapacağız, öldük, bittik" gibi durumlara pek girmediği için bize göre çok büyük görülen bu dert onlar için herhangi bir sorun teşkil etmiyor.

- Hayata, eşyaya ve paraya bakışları bize göre çok farklı. Mesela Meksika'da bir doğum günü partisine davet edildim. Eve doğru ilerliyorduk. Amerikan filmlerindeki gibi bir parti beklerken kaba inşaatı bitmiş, kapısı penceresi olmayan, neredeyse inşaat halindeki bir eve geldik. Evde altı-yedi nüfuslu bir aile yaşıyor ve uzun süredir de bu evde kalıyorlarmış. Partide yaklaşık yirmi kişi vardı. Pastalar, yemekler, etler, barbekü, içecekler ve

süsler... Her şey eksiksizdi. Ama dediğim gibi evde kapı ve pencere yoktu. Onların yerine perde germişler. Eşya deseniz o da yok... Çoğu hamakta yatıyordu. Bir tek buzdolabı ve televizyon vardı, o kadar. Sonra eğlence başladı ama ben kendi kendime düşünüyordum. Arkadaş bizde böyle bir durum olsa aile büyükleri "Partiye harcayacağın parayla şu pencerenin birini alırsın, otur oturduğun yerde" der. Velhasıl tüm aile ve arkadaşlarla partide güzelce eğlendik, yedik, içtik. Kaldığım eve geri dönüyordum. Arkadaşa sordum: "Evde kapı ve pencere yok ama eğlenceye para ayırıyorlar, nasıl oluyor bu?" Arkadaş "Eğlenme zamanı eğlenil-meli, kapı pencere sonra da alınır" dedi. Benzer örnekleri çoğaltabilirim ama genel itibariyle eşyaya ve eğlenceye verdikleri değer böyle. Paraya değer vermiyorlar mı? Elbette veriyorlar ama kesinlikle taparcasına değil.

- Dans etmeye bayılırlar. Genci, yaşlısı müziği duydu mu hiç çekinmeden kafe, restoran, bar ya da sokakta dans eder, güler, eğlenir. Gece bir mekâna gittiğinizde, köşedeki masaya oturup şişe açtıran, sağı solu kesip oturduğu yerden eğlenen birilerini görmeniz zordur.

- Latin Amerika insanının hiçbir zaman acelesi yoktur. Ne bankada, ne markette, ne de sokakta. Mesela kocaman bir süpermarkete gitmişsinizdir. On tane kasa olsun ama onlardan sadece biri açık olsun. Yirmi kişi de kuyrukta beklesin. Ama biri de çıkıp "Ya arkadaş diğer kasaları niye açmıyorsunuz? İşimiz, gücümüz var" demez. Bu olayı defalarca yaşadım, birinin de şikayetçi olduğunu görmedim. Ayrıca yine sokakta, birini bir yere koşarken bile görmeniz çok zordur. Genelde hep "yaparız, ederiz" tarzında rahat bir davranış sergilerler.

- Pazar günleri çoğu mağaza kapalıdır. Hatta alışveriş merkezlerini bile kapalı görebilirsiniz. Düşünün, şehrin en işlek caddesinde restoran veya mağazanız var ama öğle tatilinde, cumartesi öğleden sonra ya da pazar günü tam gün kapalı olsun. Bize göre imkânsız gibi bir şey. İlk başlarda bu durum için "Ne tembel

insanlar, böyle olur mu hiç?” diyordum ama sonradan olaya bakışım da değişti. Adamlar hayatlarını yaşıyor. Ne demeye pazar günü dahi çalışıp kendilerini köle haline getirsinler ki?

- Genel itibarıyla Latin Amerika’nın büyük çoğunluğu kış yaşamıyor. Çok önemli bir etken olduğunu düşünmesem de mutlu olmalarında bunun da bir payı vardır diye tahmin ediyorum.

- Kendimce en önemli etkeni sona sakladım. Sosyal yaşam alanları çok fazla. Tabii bunların başında da parklar geliyor. Ama zannetmeyin ki öyle ufak tefek parklardan bahsediyorum. En büyük şehirlerin, en merkezi yerlerinde bile kocaman parklar gördüm. Bu parkları sadece yeşillik ve ağaç olarak da düşünmeyin. Hafta sonları ağırlıklı olmak üzere her daim sokak sanatçıları performanslarını buralarda sergiliyor. Gece, gündüz fark etmeksizin parklar çoluk çocuk, genç yaşlı insanlarla dolup taşıyor. Evet, Latin Amerika insanında pek para yok ama eğlenceyi de zaten gördüğümüz gibi parayla bulmuyorlar. Gelip bu parkları bir hafta inceleseniz, bizde niye böyle yerler yok diye kıskanırsınız. Tabii bizim parklara bakışımız da biraz farklı. Bizde hava karardı mı parka gidilmez. Çünkü o saatlerde parkta düzgün insan olmaz diye bilinir. Ya da mahalle aralarındaki 10 metrelik parklara beton döküp iki tane kaydırak koymayla da maalesef olmuyor. Elbette Latin Amerika’da da geceleri tekin olmayan parklar vardır ama geneli akşam 9-10’da bile ailelerle dolup taşan yerlerdir.

Latin Amerika’da hiç sıkıntı yok mu? Var. Hem de tonlarca. Ama hiç acelesi olmayan, genelde tatil günlerinde çalışmayan, eğlenmeyi ve keyif almayı yaşamın önceliği sayan, parası olmasa da eğlenmek istediğinde en yakın parka gidip eğlenebileceğini bilen insanlar neden dünyanın en mutlu insanları olmasın ki?

Yelkenliye Otostop Çeken Barbaros

Ekvador'un Otavalo şehrinden başkent Quito'ya otobüsle geçtim ve çat kapı bir hostele girip resepsiyona çıktım. Bir de ne göreyim, resepsiyonda çalışan arkadaş İzmir'den bir Türk gezgin... Dedim hele şu çantamı falan bir bırakayım, odaya yerleşeyim, sonra konuşuruz.

Akşam Barbaros'la sohbet etmeye başladık. İzmirli olan Barbaros Uçar 23 yaşında. Bir tıp öğrencisi, beşinci sınıfta. Okuyor ama hep hayalini kurduğu geziye çıkmak için okulunu dondurup bu bir yıllık geziye çıkıyor. Hem de ne çıkış!

"Böyle zor bir kararı nasıl aldın? Ailen bir şey demedi mi?"

"Bizde son sınıftan sonra dört-beş yıl boş vaktin olmuyor. Çok istiyordum böyle bir geziye çıkmayı ve karar verip yola koyuldum. Ailem sadece bir-iki aylığına git, daha fazlası için izin vermiyoruz gibi şeyler söylese de benim kararlılığımı görünce onlar da desteklerini esirgemedi.

"Kaç aydır yoldasın? Nereden başladın?"

"Beş aydır yoldayım. İspanya'nın Kanarya Adalarından başladım."

"Oradan buraya nasıl geldin?"

"Yelkenli otostopu yaparak geldim. Atlantik Okyanusu'nu yelkenliyle geçtik. Barbados'ta yelkenliden ayrıldım."

“Yelkenli otostopunu biraz daha açar mısın?”

“Kanarya Adaları’nda limanda bekleyen bir sürü yelkenli oluyor. Neredeyse hepsiyle gidip konuştum. Biri beni kabul etti. Bu tip otostopa teknestop deniliyor. Yanımdaki Fransız arkadaşla beraber o tekneyle bir ay boyunca Atlantik Okyanusu’nu geçtik. Arada bir tek Capo Verde’de mola verdik, sonra direkt Barbados’a geldik. Barbados’tan da Kolombiya’ya uçakla geldim. İki ay Kolombiya’yı gezdim. Oradan üç haftalığına Küba’ya geçtim. Sonra tekrar Kolombiya’ya dönüp Ekvador’a geldim.

“Tekne ücretsiz herhalde?”

“Evet ücretsiz. Sadece yola çıkmadan önce ortak para koyup yiyecek aldık. Ama tabii yan gelip yatmıyorsun. Dönüşümlü herkes yemek yapıyor, bulaşık yıkıyor ve yine her gece üç saat dönüşümlü tekne nöbeti tutuyor.”

“İspanyolca biliyor muydun?”

“Hayır bilmiyordum. Sadece İngilizcem vardı. Bu hostelde gönüllü çalışmaya başladıktan sonra İspanyolca kursuna da yazıldım. Gezmeme yetecek kadar İspanyolcayı da öğrendim.”

“Şu an hostelde konaklamaya para vermiyorsun. Ne iş yapıyorsun hostel için?”

“Resepsiyonda duruyorum. Günde beş saat çalışıyorum, sonra serbestim.”

“Beş ayda toplam kaç lira harcadın?”

“Net olmasa da 3.300 dolar civarı harcadım.”

“Bu paraya her şey dâhil mi?”

“Her şey dâhil, bir tek bu başladığım İspanyolca kursu için 200 dolar dâhil değil.”

“Eğer okulunu dondurmasaydın, yani bu beş ayda Türkiye’deki okuluna devam ediyor olsaydın kaç lira harcardın?”

“Aylık ortalama 1.000 TL’den 5.000 TL harcardım. Yani ka-baca 1.700 dolar.”

“Vallahi bravo. Türkiye’de kalmış olsan harcayacağın para-nın üstüne sadece 1.800 dolar koyarak hem beş aydır geziyorsun, hem İspanyolca’yı öğrendin, hem de unutulmaz tecrübeler yaşa-dın. Sonraki planın ne?”

“Bir hafta daha bu hostelde çalışıp sonra Peru’ya geçeceğim. Oradan da Amazon’a gitme planım var. Yıl sonu da Türkiye’ye döneceğim.”

“Gezme şeklin nasıl peki? Çünkü harcamaların düşük.”

“Bu beş ay içinde yaklaşık on beş kere otostopla yolculuk yap-tım. Konaklama için de yine yaklaşık on beş kez *Couchsurfing* aracılığıyla yerel insanların evinde kaldım. Önceden sadece yu-murta kırabilirken özellikle bu bir aylık tekne maceramda yemek yapmayı da öğrendim. Şimdi çeşit çeşit yemek yapabiliyorum. Bu

Barbaros ve ben.

gibi sebeplerle gezi maliyetim bir hayli düşük oldu. Barbados'tan Kolombiya'ya geçiř ve Kuba'ya gidip-gelme için uçak biletleri olmasaydı harcamalarım daha da dūřerdi.”

“Senin gibi geziye çıkmak isteyenlere ne söylerdin?”

“Genelde herkes okul bitsin, ondan sonra giderim ya da önce bir çalışayım, sonra giderim gibi şeyler söylüyor. İmkân ve böyle bir istek varsa ertelemesinler derim.”

Birkaç gün boyunca Barbaros'la uzun sohbetler ettik. Adamın yirmi üç yaşında bu denli maceralı bir gezide olması gerçekten hem kıskanılacak hem de övgüyle bahsedilecek cinsten. Okyanus geçişindeki maceralarını, nezarete dūřmesini, Couchsurfing ve otostop tecrübelerini anlatsa ortaya ufak bir kitap çıkar.

Hep derdik, 18-20 yaşlarındaki Avrupalı gençler dünyayı geziyor diye. İşte bir Türk'le de karşılaştık. Daha da karşılaşacağız inşallah. Umuyorum ki Barbaros Türkiye'ye döndükten sonra okuluna kaldığı yerden devam edip iyi bir doktor olacak. Ayrıca ailesini de bu denli ileri görüşlü oldukları için tebrik ediyorum.

Biliyorum aranızda başka Barbaroslar da var! Yolda nice Barbaroslarla karşılaşmak ümidiyle.

Fareli Geceler

Panama'nın Bastimentos Adası'ndaydım. Karayip İngilizcesinin kullanıldığı ve genelde de siyahilerin yaşadığı klasik bir Karayipler adası... Havası çok sıcak olsa da insanlar bunun aksine biraz soğuk ve mesafeliydi. Turistleri de pek seven tipler değillerdi. Kolay paraya alışmışlardı, hayatları varsa yoksa uyuşturucuydu.

Adanın en ucuz hosteline yerleştim. Geceliği 75 dolardı. Resepsiyondaki Brezilyalı çocukla biraz muhabbet edince benim için altı kişilik odada bir yatak ayarladı. Ama odada benden başka kimse yoktu. Gelen diğer kişileri de başka odalara alıyordu. Kaldığım oda âdeta, bana özel gibi oldu. İçerideki fanı çalıştırdığımda da oda mis gibi oluyordu. Gezi yazılarımı düzenleyeceğim zaman böyle tek kalmayı tercih ediyordum. Hostelin manzarası güzeldi. Denize 20 metre. Her taraf muz ağaçları, palmyeler ve hamaklarla doluydu. Görünürde her şey çok hoştu ama gece olunca işler değişiyordu.

Hostel komple ahşaptan yapılmaydı. Adanın geneli de neredeyse hep ormanlık olduğu için her türlü sürüngen ve böceklerle karşılaşmak mümkündü. Gece olunca hamamböcekleri hosteli istila ediyordu! Özellikle mutfığa gittiğinde ışığı yakmasan bile seslerini duyabiliyordunuz. O derece evrim geçirmişlerdi. Eğer ışığı açarsanız papatyanın açılması gibi birden her tarafa dağılıyorlardı. Mutfak tamamen açık olduğu için dışarıdan her şey içeriye girebiliyordu. Normalde böceklerden tiksiniirdim ama geziye çıkınca bu tip şeylerin üstesinden gelebiliyordum. Ancak bu

Kaldığım oda.

hosteldeki problem sadece böcekler değil, ufak bir kedi büyüklüğündeki farelerdi!

Akşam saat 23.00'ten sonra genelde herkes yatıyor ve dolayısıyla ışıklar da sönüyordu. Hemen ardından fareler sahneye çıkıyor ve gece artık onlar için başlıyordu. Ama öyle böyle fare değil! Şimdiye kadar bu kadar büyüklerini hiç görmemiştim.

Akşam olunca hostelin diğer bir özelliği de sokak köpeklerine ev sahipliği yapmasıydı. Kapı her daim açık olduğu için hava kararınca köpekler hostele geliyordu. Mutfakta, ortak alanda gezinip insanların verdiği yiyeceklerle mutlu oluyorlardı. Sonra da sabaha kadar hostel içindeki fareleri avlıyorlardı. Evet böylesini de ilk defa görüyordum.

Gece tuvaletim geldi. Tuvalet ise odada değil dışarıdaydı. Kaldığım odanın kapısını açtığım anda fareler takır takır sağa sola kaçıştı, kimisi de önümden atladı. Hemen kapıyı geri kapattım ki

duymayayım, görmeyeyim. Bir-iki dakika bekleyip kapıyı tekrar açtığımda, bu sefer sesler kesilmişti. Tuvalet gidene kadar yaklaşık 20-25 metre yürümem gerekiyordu ama etraf karanlıktı. Telefonun ışığıyla ilerledim. Köpekler boş durmayıp birkaç fareyi öldürerek ortalığa bırakmıştı. Hostelin koridorları korku filmi gibiydi, her yer kanla kaplı. Yerlerde parçalanmış kocaman fare leşleri vardı. Geri dönemedim. Çünkü tuvaletim vardı. Geçmek için de fare ölülerinin üstünden atlamam gerekiyordu. Kan revan içindeki bu tabloya bakmak istemiyordum. Bir de tam yanından geçerken ya bir fare canlanırsa?

Tabii iş tuvalet gitmekle de bitmiyor, âdeta yeni başlıyordu. Zira tuvalet girince içerideki kurbağaları dışarı çıkarmanız gerekiyordu. Hostelin kenarında ufak bir dere olduğu için civarda kurbağa da çoktu. Kurbağalar da içeri girdi mi dışarı çıkmak nedir bilmiyordu. Işık yanınca bir kurbağa duvar dibine geçerek zıp zıp zıplamaya başladı. Kafam büyüklüğündeki kurbağa bu hareketini olduğu yerde dakikalarca sürdürdü. Tuvalet zaten 1 metre kareydi. Kurbağa çıkmadan içeri girmek de pek mantıklı değildi.

Abartısız her gecem bu şekilde geçti. Sabah kalktığımda ise birileri fareleri almış olsa da ufak tefek kan izleri yine duruyordu. Hostel sahibine olayı anlattığımda “Eee burası, ada... Olur böyle şeyler” diyordu. Adada başka kalacak hostel de vardı. Ama, pahalıydı. Gündüzleri kafama göre çalışırım diye altı gün mecburen burada kaldım. Kaldım ama şu an bunları yazarken bile hâlâ nasıl, ne diye orada kaldığımı bilmiyorum. Demek ki bunu da yaşamak gerekiyormuş.

Akabinde daha büyük bir ada olan Bocas Del Toro’ya geçtim. Orada bulduğum hostel ise gecelik 10 dolardı. *Ne güzel klimalı oda buldum* diye tam derin bir oh çekiyordum ki gece uyumaya çalışırken bir kaşıntı tutmasın mı beni! Yatakta *bed bug* denilen yatak böcekleri vardı. Nedir benim bu çektiğim! Tamam burada fare, hamamböceği ya da kurbağa yoktu. Ama yatak böceği onlardan daha da beterd. Neyse daha fazla ısırılmadan diğer boş

yatağa geçip zar zor uyuyabildim. Sabah ilk işim başka hostel bakmak oldu. O sırada Selina Hostel'in önüne geldim. Hem oda bakacaktım hem de Zapatilla Adası'na gitmek için tur... Tur yetkilisiyle konuşurken gezgin oluşumdan, fotoğraf ve video çektiğimden bahsettim. Kadın çok ilgilendi. Yaptığım işlere bakınca hemen "Tamam, biz sana ücretsiz oda verelim. Hatta tur da ayarlayalım. Sen de bize bir tane video çek" gibi bir teklifte bulundu. Uykusuz geçen bir haftadan sonra piyango çıkmış gibi hissettim. Paylaşımli bir oda beklerken hostelin en kral odasını bana verdiler. Hostel dediğime bakmayın Orta ve Güney Amerika'nın en büyük hosteliydi. Yanılmıyorsam, üç yüz yatak kapasiteli... Bana verdikleri gibi başka lüks odaları da vardı.

Odaya geçtim. Bembeyaz çarşafli kocaman bir yatak, yepyeni bir klima ve en önemlisi de özel bir banyo vardı. Odada size özel bir banyo olmasının ne demek olduğunu anlatmam gerçekten çok zor. Hele ki son bir haftada, her gece tuvalete fareler üzerinden atlayarak gittikten sonra böyle bir banyonun kıymeti inanın üçe, beşe katlanıyordu.

Ve bu şahane hostel odasında üç gece kaldım. Fevkalade güzel ortak kullanım alanı, denize sıfır bahçe, her yerde hamaklar, tertemiz odalar, güzel müzik, güzel hava; bana özel, çok nefis ve ücretsiz kahvaltı... Ayrıca herkes bana ayrı bir ilgi gösteriyordu. Üstelik normalde 30 dolar olan ada turuna iki gün boyunca beni ücretsiz götürdüler. Orada kaldığım sürece bildiğiniz kraldım.

Hazırladığım videoya ise bayıldılar. Diğer farklı turlar için de video çekmemi, yine beni misafir etmek istediklerini söylediler. Ama adadan sıkıldığım için daha fazla kalmak istemeyip başkent Panama'ya geçtim. Velhasıl yedi gece çektiğim sıkıntının mükafatı böylesine güzel bir üç gün oldu.

Üç Ekmek Bir Kahve

Panama'nın Llana Bonito köyündeydim. Embera yerlilerinin yaşadığı bu köyde toplam on sekiz hane vardı. Öğle saatlerinde köye gelip bir ailenin yanına yerleştim.

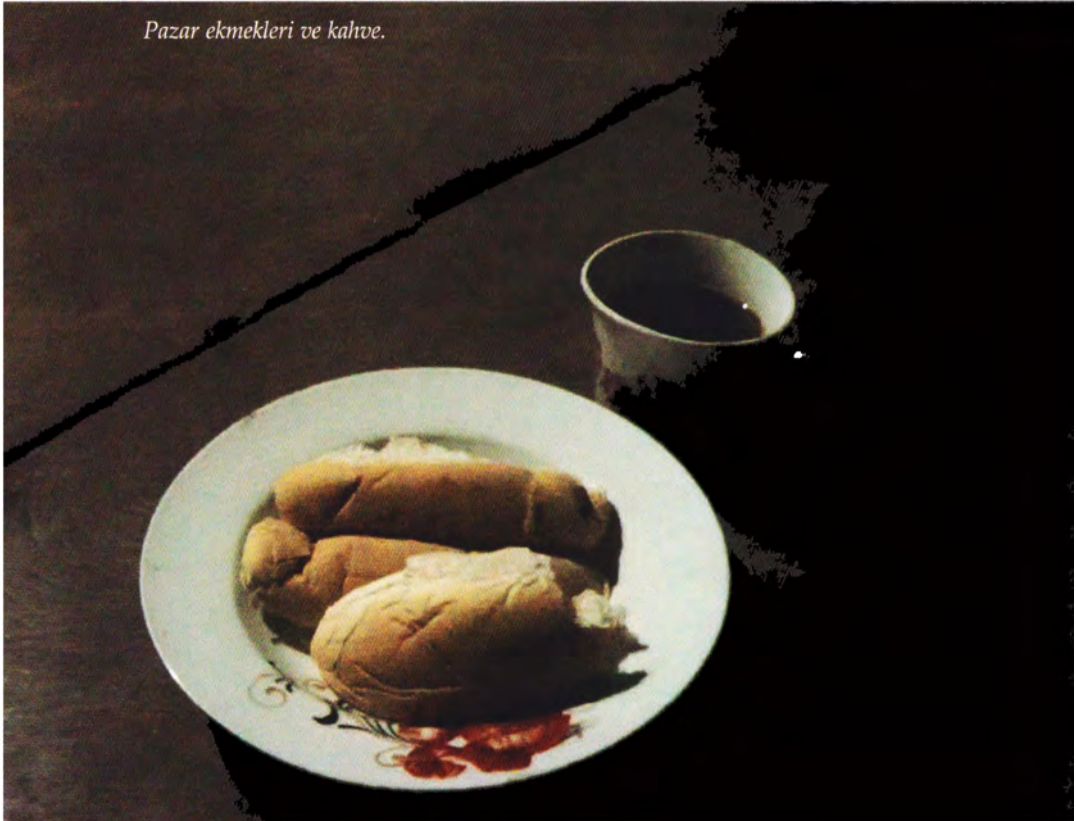
Evin annesi ilçe merkezine pazara gittiği için evde yoktu. Hava kararmak üzereyken elinde poşetlerle anne geliverdi. Selamlaştık, tanıştık. Ardından az bir ışıkla aydınlatan lambanın altında, tahta

Llana Bonito köyünde kaldığım ev ve evin fertleri.

zeminde hep birlikte oturduk. Dört çocuk, bir anne baba ve bir de ben... Bağdaş kurduk ve beklemeye başladık. Oturduk diyorum ama, zemin o kadar sert ki iki dakikada bir pozisyonumu değiştirip durdum. Bizdeki gibi minder kültürleri de yoktu. Evde zaten herhangi bir eşya da yoktu. O sırada çatpat İspanyolcamla konuşmaya çalıştım. Derken herkesin önüne boş bir tabak verdiler. Çocuklar birden şenlendi. Her tabağa üçer tane şehirden gelme, marketlerde satılan sandviç ekmeklerinden koydular. Yanına da tencerede pişirme kahve... Dedim herhalde yemek de gelecek. Bak-tım bir şeyin geldiği yok. Ocakta pişen başka bir şey de yok. Bütün ev ahalisi o sandviç ekmeklerini kahveye banıp yemeye başladı. Ortama uyum sağlamak için ben de kahveme banıp ekmekleri tek tek yemeye koyuldum. "Mmm... Çok da güzelmiş" dedim. Herkes neşeli ve mutluydu. Sandviç ekmeğini hızlı hızlı yiyen çocukların mutluluğu ise bambaşkaydı.

Pazar ekmekleri ve kahve.

Babam yıllar önce bana, kendisi henüz çocukken Samsun'un Gölyazı köyünde babaannem pazara gittiği zaman evde onun gelmesini beklediğini anlatırdı. Kendi deyişiyse fıraktının (çitin) üstüne çıkıp öylece beklermiş. Beklermiş ki babaannemin getireceği şehir ekmeğinden yesin. İçimden derdim ki: "Arkadaş şehir ekmeğini ne yapacaksın? Ne güzel köy ekmeği var işte." Ama öyle demekle olmuyormuş. Babamın elli yıl önce ne yaşadığını bugün kendim yaşayarak öğrendim. Dünyayı gezmeye çıkmışken zamanda yolculuk yaptım.

Not: Kahve ve pazar ekmeklerinden sonra yemek pişirilip yendi ve güzelce doyduk.

Kurupiler

Brezilya'nın Amazon bölgesindeki Marubo yerlilerini ziyaret etmek için civarın en büyük köyü olan Maronal'daydım. Köye gitmem nehir üzerinden tekne ile beş, sonrasında ince bir kano ile iki gün sürdü. Yani pek çetin bir yolculuktu.

Marubo yerlileri Javari Nehri civarlarında yaşayan altı farklı yerli grubundan en güçlüsüydü. Daha önce Mayruna yerlileri bölgede söz sahibiymiş ama misyonerler Mayrunaları keşfedince tüm şamanlar öldürülmüş ve diğer bazı sebepler sonucunda da bu yerliler ellerindeki gücü kaybetmiş. Marubo yerlilerinin şamanları ise hâlâ hayattaydı. Bu durum belki de Brezilya hükümetinin misyonerlerin bölgeye girmesini yasakladığı için olabilirdi.

Toplam on dokuz tane Marubo köyü vardı ama hepsinde şaman yoktu. Bölgeyi ziyaret etmemin en büyük sebeplerinden biri de gerçek şamanlarla tanışabilmek, onların hayat tarzlarını görmek ve belki de *ayahuasca* ayinlerine katılabilmektir. Dört gün gibi kısa bir süreliğine de olsa Maronal köyünde kaldım ve bu saydıklarımın hepsini gerçekleştirdim.

Ziyaret zamanım köy liderlerinin ve kısmen şamanların toplantılarına denk geldi. Beklentim, şamanların buluşup hadi hep beraber ayin yapalım demesi gibi şeylerdi ama o konuda yanıltıldım. Toplantıda köylerin sorunları nedir, nasıl giderilir gibi konular görüşüldü. Bir gün de yerliler ve bir şamanla beraber ormana girip hangi bitkinin hangi tedavide kullanılacağı gibi konuların

Javari Nehri'nde kayıkla giderken.

Maronl Köyü / Amazon / Brezilya.

öğretilmesine katıldım. Bahsettiğim toplantı üç gün sürdü. Şamanların akşam muhabbetleri, gençlerin eğlenmesi ve neredeyse tüm yerlilerinin vücutlarına geçici dövme yapmasıyla bu üç gün âdeta ufak bir festival havasında geçti.

Şaman denilince aklıma o Hollywood filmlerindeki gibi kaşı, gözü, saçları bir tuhaf, hatta ürkütücü kişiler geliyordu ama o konuda da yanıldım. Tanıştığım tüm şamanlar aşırı mülayim ve sevecen kişilerdi. Ayrıca şamanları az çok büyü yapabilen kişiler diye tahmin ediyordum ama Marubo yerlilerinde şamanlar âdeta doktor görevi görüyor, neredeyse her hastalığı bitkilerle tedavi edebiliyorlardı. Bunun yanında tedavi için hastanın eline masaj yapıp ilahi tarzında ezgiler söyleyene de rastlamıştım.

Büyü konusunu biraz daha detaylandırınca öğrendim ki o tipteki kişilere yerliler şaman değil *paje* diyordu. Ve Maruba yerlilerinde sadece bir-iki tane paje vardı. Şanslıydım ki biriyle tanıştım ve hatta iki gece üst üste katıldığım ayahuasca ayininde

o paje de vardı. Pajeler aynı zamanda şamanların tüm özelliklerine sahipti. Onlar gibi aşırı mülayim ve güler yüzlü kişilerdi.

Köyde tanıştığım yerlilere, pajelerin doğaüstü güçleri var mı gibi sorular yönelttiğimde genel olarak farklı rüyalar görebildiklerini (belki gelecekle ilgili), hislerinin çok kuvvetli olduğunu ve yaptıkları içecek ya da kokularla insanların vereceği kararları ve hayatlarını etkileyebildiklerini söylediler. Öyle yanan ateşi elinin tek bir hareketiyle söndürmek ya da bir cisme hiç dokunmadan hareket ettirmek gibi güçlerden bahsetmediler. Bunların yanı sıra pajelerin genelde erken yaşta öldüğünü, insanların göremediği *kurupi* adındaki orman bekçilerinin onları rahat bırakmayıp ellilerine gelmeden bu dünyadan aldıklarına da inanıyorlardı.

Kurupileri normal insanlar göremezmiş. Yine konuştuğum bazı kişiler kurupiler hakkında “Onlar hayvan kılığında yanına gelir ama sen anlamazsın. Sadece pajelere görünürler, hatta pajelerle konuşurlar” diyorlardı. Marubo yerlileri, Amazon ormanlarındayken bulundukları bölgede insan yoksa ama orman çok temizse, yerlerde yaprak ya da dal parçaları görülmüyorsa kurupilerin o bölgelerde yaşadıklarına inanıyorlardı. Pajeler bazı geceler kurupiler tarafından rahatsız edildiği için ayahuasca içip daha rahat uyurlarmış. Ayahuasca çayının onlarda böyle bir etkisi de varmış.

Yerlilerden birine “Kurupiler nedir? Tipleri nasıl?” diye sordum.

“Bölgelerine girersen seni geceleri rahatsız eder, onları sadece pajeler görür, 140 cm boyunda ve ayakları terstir” dedi.

O an kurupilerin aslında bizim bildiğimiz anlamda “cin” olduğunu anladım. Biraz şaşırdığım belki de biraz da tırstığım için daha fazla soru sormayıp konuyu kapattım.

Akşam olunca bölgeyi beraber ziyaret ettiğim, Brezilyalı antropolog arkadaşım ile konuşmaya başladım. Tabii ki konu kurupilerdi.

“Kurupilerin varlığına inanıyor musun?” diye sordum.

Kendinden gayet emin bir şekilde “İnanıyorum tabii.” dedi.

Bahsettiğim arkadaşla aynı odada kalıyorduk. Geceleri ne kadar sıcak olsa da odanın penceresini hep kapatırdı. O an aklıma bu durumu sormak geldi.

“Her gece pencereyi kapatıyorsun. Kurupilerden korktuğun için mi?”

Arkadaşım gülümsemekle yetindi.

Muhtemelen kurupiler yüzünden pencereyi kapatıyor diye düşündüm. Konu biraz daha ilerleyince, Marubo yerlilerinin yaşayan en önemli lideri olan, Alfredo Tuxua'nın oğlunu zamanında kurupilerin kaçırdığını söyledi. İlk başta biraz şaşırıp inanmakta güçlük çeksem de soru sormaya devam ettim. Konuştukça “E hadi gidelim o zaman, adama kendin sor” dedi.

Kaldığımız yerden ayrılıp Maronal köyünün lideri, yani Alfredo Tuxua'nın evine doğru toprak yolda yürümeye başladık. Hava tam kararmak üzereyken çatısı baştan aşağıya samanlarla kaplı, yuvarlak, devasa büyüklükteki evine girdik. Alfredo hamakta kestiriyor ama tam olarak uyumuyordu. Daha sonra merhabalaşıp konuşmaya başladık. Alfredo Portekizceyi çok iyi bilmese de anlaşılabiliyorduk. Brezilyalı arkadaş da sorularımı çeviriyordu. Konu biraz tuhaf olduğu için adama pat diye soramıyordum haliyle. Havadan sudan konuştuktan sonra şamanlar ve pajelerden bahsettim ve konuyu kurupilere getirdim:

“Kurupiler gerçekten var mı?”

Çok net bir şekilde yanıtladı beni: “Var!”

Alfredo'nun Portekizcesi iyi olmadığı için, cevapları da hep kısa ve net oluyordu. Sıra asıl soruyu sormaya gelmişti. Ama ben hâlâ çekiniyordum. Bir babaya oğlunun kaybolduğunu ya da kaçırdığını nasıl sorabilirdim ki? İlk defa böyle tuhaf bir durumu yaşıyordum.

Sonrasında tüm cesaretimi toplayıp “Kurupiler senin çocuğunu almış. Doğru mu?” deyiverdim.

“Evet... Doğru...” diye yanıtladı.

Bu sorumdan sonra ortamdaki hava birden buz kesti ve konuyu daha fazla uzatmamam gerektiğini anladım. Zaten sorunun peşine Alfredo evden çıkıp kapı önünde oyalanmaya başladı. O günden sonra Marubo yerlilerine kurupiler hakkında tek bir soru dahi sormadım. Nasıl ki bizde cin yerine üç harfli ler deniyorsa, onlar da kurupiler hakkında konuşmaktan fazlasıyla çekiniyorlardı.

Belki kiminize tuhaf gelecek. Ama o çocuğun kurupiler tarafından kaçırıldığına ben de inandım.

Köpek Sadakati

A lman bir gezginle beraber Meksika'nın Creel bölgesinde otos-top çekiyor ya da yürüyerek yolumuza devam ediyorduk. Bir gün yine yürürken dost canlısı bir sokak köpeğiyle karşılaştık. Ama köpek acayip zayıftı. Dayanamayıp ona çantadaki Meksika lavaşı olan *tortillalardan* verdik. Hepsini tek seferde yedi. Daha fazla vermek istedik ama bizim de pek yiyeceğimiz yoktu. Sadece bir tane tortillamız ve biraz da kurabiye kalmıştı. Bıçare kalan kurabiye-lerden de verdik. Köpek ne verdiysek canavar gibi yedi. Anlayacağınız yiyeceklerimizin üçte biri ona gitti. O da kalacağımız dağ evine kadar yaklaşık dört-beş kilometre bizimle birlikte yürüdü.

Akabinde evi bize veren adamdan yiyecek istedik. "Fazla bir şey yok. Bana yetecek kadar var" dedi. Yalan yok adam harbi-den iyi niyetliydi. İşin kötüsü alışveriş yapılacak en yakın yer dört-beş kilometre uzaklıktaydı. Bulunduğumuz ortam şehir-den uzak olduğu için pek yerleşim yeri de yoktu. Buraya gelme-miz çok plansız olmuştu. O sebeple hazırlıksız yakalanmıştık. "Ne yapalım, şansımız yok" dedik. Bu arada arkadaşla "Karnı-mız aç, köpeğe de bir sürü yiyecek verdik" diyerek gülüp eğlen-meyi de ihmal etmiyorduk.

Bir, iki saat sonra çorba yapmaya başladık. Benim gibi bir Ka-radenizli ekmeksiz doymaz... Ama yapacak bir şey yoktu. Sonra adamın evine gidip şansımı tekrar denemek istedim. Gece zifiri karanlıkta adamın evine yürüdüm. Tam o sırada birisi ona ye-mek ve bir sürü tortilla getirmiş. Adam on tanesini bana verdi.

Sabaha kadar bizi kapıda bekledi.

Kilometrelerce bizimle beraber yürüdü.

Para verdim ama almadı. Hemen kaldığımız eve döndüm ve Alman arkadaşına elimdeki tortillaları gösterdim. Sanki kebab bulmuş gibi sevindik. Tabii biz yine köpeklerle birazını paylaştık. Daha sonra da çorba ve tortillayla karnımızı doyurup yattık.

Sabah oldu, kapıyı açtığımda köpeğin hâlâ kapıda bizi beklediğini gördüm. Derken işlerimizi halledip yola çıktık. Dört beş kilometre yürümemiz gerekiyordu. Kar o biçim, hava harbinden soğuktu ama köpek de bizimle geliyordu. Sonuna kadar tüm yolu bizimle yürüdü. Arada bakış attı, oyun oynadık, sevdik. Köpek bildiğiniz bize yancı oldu. İki gün beraber gezip toplamda on iki-on üç kilometre beraber yürüdükten sonra *adiós* deyip herkes kendi yoluna gitti.

Köpeklerin çok sadık olduğunu biliyordum ama bu hakikaten apayrıydı. Neredeyse peşimizden otobüsü takip edecekti.

Konyak

2013 yılında adaşım ve dostum Mehmet'le beraber neredeyse bedavaya gelen bir uçak biletiyle Ukrayna'nın Odessa şehrine gittik. Daha önce buraya profesyonel fotoğraf çekimi yapmaya geldiğim için şehri az çok biliyordum.

Odessa'da otel yerine haftalık kiralık evlerde kalmak daha hesaplı olduğu için merkezde güzel bir ev kiralayıp eve yerleştik. Genelde kahvaltıyı da evde yaptığımız için marketten alışveriş işini de hallettik.

Akşam saatleri olmuştu ve yemek için dışarı çıkacaktık. Bir güzel giyindik. Giyindik diyorum ama öyle zannetmeyin ki bir tişört giyip çıktık. İlerleyen saatlerde gece kulüplerine de gideriz diye ortama uygun giyinmeyi tercih ettik. Açık mavi renk bir kot, üstüne V yaka siyah bir tişört ve onun üstüne de krem rengi bir ceket giydim. Arkadaşım da benzer şekilde gayet şık giyindi. Parfümlerimizi falan sıkıp kendimizi dışarı attık. Ayrıca o sırada ülkede festival de olduğu için şehir aşırı kalabalıktı. Her yerde yerli turistleri görebiliyordunuz.

İyi bir restoranda akşam yemeğimizi yedikten sonra artık geceye hazırдық. Saat 22.00 gibi DJ'li bir bara gittik. Bar diyorum ama aslında bar disko gibi bir yerdi. Çünkü gecenin ilerleyen saatlerinde bu mekân, bildiğiniz diskoya dönüşüyordu.

Ortada kocaman yuvarlak bir bar standı vardı ve biz de masalara oturmak yerine bar tarafına geçtik. Pek alkol kullanan birisi

olmasam da yurtdışına çıktığımda ya da bulunduğum ortama ayak uydurmak için ara sıra alkol aldığım oluyordu. Dolayısıyla bir şişe konyak söyledik. Yanında çerezi filan da geldi. Yavaş yavaş içmeye, çerezlerden yemeye başladık. Bu arada söylemeden geçmeyeyim: Ortamdaki yancılar gibi bu çerezleri yemeye bayılıyorum! Bir tabak bitiyor, diğeri geliyordu. Yavaş yavaş konyakları da içip muhabbet ediyorduk.

Bir-iki saat sonra mekân aşırı dolmaya başladı. Doluyordu dolmasına ama içerdekilerin yüzde yetmişi de kadındı. Bir de festival zamanı demiştim ya, artık o gün ne olduysa mekân komple güzel kızlarla doldu. Gelip bizimle vakit geçirmek isteyenlerden tutun da, arada dans ederken tanıştığımız kızlara kadar... Ortam bekâr bir erkek için inanılmaz güzeldi. Mehmet'le de aramızda konuşup "Bugün burada ne var? Böylesini de hiç görmemiştik!" diyorduk.

Derken Mehmet yine tanıştığımız üç-dört kızla dans etmeye, ben de barda oturup onları izlemeye başladım. Bazen yan taraf-takilerle sohbet ediyor, arada sırada da gidip dansa katılıyordum. Yani güzel güzel eğleniyorduk.

Sanırım saat gece yarısını biraz geçtikten sonra, ben yine barda oturup hiç içmediğim kadar konyak tüketirken dışarıya hava almak için çıkmaya karar verdim. Çünkü konyak beni fena halde çarpmıştı. Bünye alkole alışkın değil dedim ya, ayarını tutturamamışım işte.

Mekânın dışında duvar dibindeki kaldırımlara oturdum. Kafam fena dönüyordu. Kötü olduğumu anlayınca Mehmet'in yanına gitmek istedim ama ayağa kalkamadım. O sırada yere doğru kusmaya başladım. Kusunca biraz rahatladım ama yine de kendime gelebilmiş değildim. Derken biri yanıma gelip bir şeyler söylemeye başladı. Ne dediğini anlamıyordum. Bu tanımadığım adam elimden tutup beni ayağa kaldırdı. Ardından kolumun altına girdi ve beni yürütmeye çalıştı. "Kimsin sen? Ne yapıyorsun?" derken

elini ceketimin iç cebine attığını fark ettim. O sırada adam beni bırakıp yolun kenarındaki eski bir arabaya doğru hızlı hızlı yürüyüp gitti. Sonra muhtemelen temiz hava sayesinde biraz kendime geldim. Soyulduğumu anlayıp elimi ceketin cebine attım. Telefonum yoktu. Hayatımda ilk defa soyulmuş olmanın verdiği etkiyle biraz daha ayıldım. Ceplerime hızlı hızlı baktım. Aynı cebi yedi sekiz kez kontrol ettim ama yok. Son model akıllı telefonum da adamla beraber gitmişti.

Sağa sola bakındım, olayı belki biri görmüştür de yardım eder diye. Ama dışarıdaki herkes kendi halindeydi. Tabii biraz önce ortalık yere kustuğum için insanlar beni görmezden gelmiş de olabilirdi.

Daha fazla vakit kaybetmeden bara döndüm. Mehmet'i aradım. Kızlar bizim Mehmet'i ortalarına almış, lazer ışıkları altında deli gibi dans ediyorlardı. Yanına gittim.

"Soyuldum" dedim.

"Nasıl soyuldun?" dedi.

Müzik sesi o kadar yüksek ki birbirimizi duyamıyorduk. "Soyuldum, dışarı çıkalım" dedim.

Akabinde çıktık dışarı. Zar zor olayı anlattım ve az evvel oturduğum duvar dibindeki kaldırıma tekrar gidip çöktüm. Mehmet çevredekilere olayı sormaya başladı. Ama kimse yardımcı olmuyordu. O sırada benim kafa yine dönmeye başladı ve tekrar kusum. Yazının başında güzel güzel giyindik demiştim ya işte onların hepsi şimdi kusmuğa bulanmıştı. Krem rengi ceket de dâhil!

Mehmet yanıma geldi ve beni teselli etmeye çalıştı. "Boş ver, telefon önemli değil. Sen iyiysen problem yok" dedi. Dedi demesine ama, ben de iyi değildim ki... Çünkü ayağa bile kalkamıyordum. Ayyaşlar gibi bir köşeye sızıp uyumak istiyordum.

İki kere üstüme doğru kusmuştum, soyulmuştum, midem bulanıyor, başım dönüyordu. Kolumu kaldıracak gücüm dahi yoktu.

Yani berbat bir durumdaydım. Mehmet bir şeyler dedi ama ne dediğini de anlayamadım. O sırada yoldan bir taksi çevirdiğini gördüm. “Hadi eve gidiyoruz” dedi. Ben de gitmek istiyordum ama yürüyemiyordum ki... Sonra bizimki girdi kolumun altına, beni taksiye kadar taşıdı.

Sokaklarda arabayla dolandık. Aslında ev yakındı ama Mehmet evin tam yerini çıkartamadığı için bana soruyordu. Benim kafa zaten bir dünya, hatırlamamın imkânı yoktu ki. O sırada araba koltuğunun verdiği rahatlıkla ve camdan esen rüzgârın da etkisiyle uykuya daldım. Uyandığımda Mehmet kapıyı açmış, “Hadi dışarı çık,” diyordu. Adam zorla dışarı çıkardı beni. “Eve geldik, hadi az daha yürü” dedi ama yürüyecek halde miydim? Taksiciyle beraber koluma girip beni apartman girişine kadar taşıdılar. Sonra taksici gitti, kaldık Mehmet’le baş başa. Adam ne diller döktü bir bilseniz. “Hadi biraz daha ayaklan, üç kat çıkacaksın, sonra yataktasın” diyordu ama ben oracığa sızmak üzereydim.

Ara sıra gözlerimi açtığımda apartmanın merdivenlerinin sağa sola oynadığını ve Mehmet’in yine bir şeyler söylediğini ama benim onun dediklerinden hiçbir şey anlamadığımı hatırlıyorum. Adamın sadece derin derin nefes aldığı aklımda. Merdivenler sağa sola oynadıkça gözlerim iyice kararıyor, kapanıyordu.

Tekrar gözümü açtığımda o kusmuklu kıyafetlerimle sırtüstü yataкта uzandığımı fark ettim. Zor da olsa kalkıp elimi yüzümü yıkadım, artık kendime gelmiştim. Adam meğerse beni üç kat sırtında eve kadar çıkarmış. Allah’tan güçlü kuvvetli, boylu poslu biriydi de bunu başarmıştı.

Mehmet’le konuşmaya başladık. Tabii benim moral sıfırdı. “Ceplerine bak, başka bir şeyin çalınmış mı?” diye sordu. Cüzdan taşımadığım için sorun yoktu ama anladım ki kredi kartım da gitmişti. Hemen bankayı arayıp kartı kapattırdım. “Neyse, bir tek telefonla yırttık,” dedik ama yırtamamıştık. Uyuyup ertesi gün kalktığımda yaklaşık 1.000 dolara aldığım saatimin de çalındığını

fark ettim. Hatırladığım kadarıyla duvar dibinde otururken adamın yanıma gelişini Mehmet'e anlattım. Artık hatırlamadığım zamanlarda neler olduysa, adam kolumdaki saatimi almıştı ve ben farkına bile varamamıştım.

O gecenin bana maliyeti yaklaşık 2.000 doları bulmuştu. O anki hislerimi ve psikolojik çöküntümü anlatabilmem pek mümkün değil.

Yatakta oturmuş, yere bakarak şimdi ne yapacağım ben, bu olay gerçekten berbat bir durum derken kendi kendime söz verdim: "Madem içmeyi bilmiyorsun, bu mereti artık içmeyeceksin"

O günden sonra bir kez bile alkol tüketmedim. Bu saatten sonra da hiçbir kuvvet bana bir yudum dahi içki içiremez.

İyilikler Restoranı

Bir aydır Kolombiya'nın Medellin şehrindeydim. On bir aydır hiç ara vermeden gezdiğim için ilk defa biraz dinleneyim demiş ve burada biraz uzun kalmıştım. Tabii bunda konaklama ve yeme-içmenin ucuz olmasının da büyük bir payı vardı.

Merkezde, turistik olmayan bir bölgede kalıyordum. Tanıştığım bir Medellinli arkadaş bana güzel bir İtalyan restoranı önerdi ve neredeyse her gün gidip öğle yemeğimi orada yedim. İş yerlerinin de yanında olduğu için restoranda her gün üç çeşit yemek ve bir içecekten oluşan günlük menü çıkıyordu. Fiyatı da üç dolardı

Yine bir gün restorana yemek yemeye gittim. Öğle saatini biraz geçirdiğim için restoran bomboştı. Yemek siparişi verdim. Yemek henüz gelmeden kapıda bir tane evsiz belirdi, para istiyordu. Aç olup olmadığını sordum. "Açım" dedi. Buyur ettim yanıma, beraber öğle yemeği yedik.

Aradan birkaç gün geçti, yine öğle yemeği için aynı restorana gittim. Tam saat 12.30 olduğu için boş tek bir masa dahi yoktu. Kapıda beklerken tek başına yemek yiyen bir kadından benim için yer rica ettiler. Kadın kabul edince ben de gidip oturdum. Merhabalaştıktan sonra siparişimi verdim. O sırada kadının yemeği bitti ve restorandan ayrıldı. Masada tek başıma kaldım. Bu sefer kapıda bekleyen kişileri almak için garson benden ricada bulundu. "Tabii" dedim ve otuz beş-kırk yaşlarında dünya tatlısı iki kadın masama oturdu. Kıyafetlerinden ofis ortamında

çalıştıkları çok belli oluyordu. Tanıştık, sohbet başladı. Biri gazeteci diğeri ise bir havayolu firmasında çalışıyordu. Hem yemek yiyor, hem havadan sudan, biraz da benden konuşuyorduk. Türk olduğumu öğrenince hemen masadaki peçeteye Türkçe olarak "Seni seviyorum" yazmamı istediler. Tekrar ede ede telaffuz etmeyi de öğrendiler. Daha sonra böyle gezdiğimi falan söyleyip, çektiğim fotoğrafları da gösterince ilgileri daha da arttı. Yemeği bitirdik, sonraki günler için beni evlerine de davet ettiler. Ben de "Seve seve gelirim," dedim. Masadan kalktım ve kendi hesabımı ödemeye gittim. Yanıma gelerek "Sen ödemeyeceksin, bu bizden" dediler. "Sen Türkiye'den buraya kadar gelmişsin. Bu yemek de bizden sana hediye." Ne kadar direktsem de kabul ettiremedim ve yemeğimi onlar ödedi. Teşekkür edip mekândan ayrıldım.

Birkaç gün önce aynı masada bir evsize yemek ısmarlamışken şimdi de başkaları bana yemek ısmarlıyordu. Bunu isterseniz karmaya, isterseniz dini inançlara bağlayın ama öğrendiğim şey şu ki az ya da çok fark etmez, sen yeter ki ver. O sana bir şekilde geri dönüyor. Bazen de fazlasıyla dönüyor...

İşsiz Marangozların Dünya Turu

Urugway'ın Colonia şehrinde bir hostele yerleştim. Kaldığım paylaşımlı odada benim gibi beş-altı gezgin daha vardı. Aralarından Hollandalı ikizlerle iyi anlaştık ve dışarıya dolanmaya çıktık. Hem yürüyor, hem de konuşuyorduk. Tabii futbolla da aşırı ilgili oldukları için önce Galatasaray ve Fenerbahçe'den konuştuk. Sonra da muhabbet diğer konulara kaydı:

"Kaç yaşındasınız?"

"33."

"Mesleğiniz ne?"

"Marangozluk."

"Kaç aylık bir geziye çıktınız?"

"On beş aylık bir dünya turu."

"Maddi işi nasıl çözdünüz?"

"Beş-altı yıl çalıştık ve şimdi işsizlik maaşı alıyoruz. O da gezmemize yetiyor."

"Aldığınız işsizlik maaşı ne kadar?"

"1.200 euro"

Yaşanılan ülke dışına çıkıldığında işsizlik maaşı alma hakkınızın olmadığını biliyordum ama adamlar bir şekilde işi kılıfına uydurmuşlar ve dünyayı geziyorlardı.

Ŗu an bulunduğunuz yerde sokağa çıkıp insanlara “Çok zengin olsanız yapacağınız ilk üç şey nedir?” diye sorsanız, muhtemelen o üç şeyin birinde dünyayı gezme hayali vardır. Yani olma ihtimali bu kadar düşük olan o kocaman hayal, Hollandalı bir marangozun işsizlik maaşına denk geliyor.

Beyaz Adam

Ekvador'un Amazon'a yakın bir bölgesinde civardaki yerlileri arıyordum. Kısa mesafeyle gidilebilecek kasabalarda birkaç yerli grubu vardı ama modern hayata geçmeye başladıkları için pek ilgimi çekmemişlerdi. Sadece Huaorani yerlileri benim istediğim gibi, halâ kendi kültürleriyle yaşıyorlardı ama onlarda da başka bir problem vardı. Bu yerliler modern hayattan kimseyle irtibat kurmak istemiyordu!

Civardaki tur firmalarıyla ve yerel halkla biraz görüştükten sonra Huaorani yerlilerinin ana grubundan birkaç ailenin ayrıldığını ve farklı bir bölgede yaşadığını öğrendim. Eğer istersem onlarla iletişim kurabileceğimi söylediler. Konuyu biraz daha araştırınca bahsedilen ailelerin de artık modern hayata yavaş yavaş uyum sağladığını, hatta üç katlı evlerinin bile olduğunu duyduğum için onlardan da vazgeçtim.

Dolayısıyla tekrar bu kimseyle irtibat kurmak istemeyen gerçek Huaorani yerlilerine döndüm. Birkaç rehberle "Huaorani yerlileriyle ilgili kötü bir tecrübeniz oldu mu?" diye sordum. Daha önce bu yerlilerin bölgesine giren yabancıların cansız bedenleriyle geri gönderildiklerini söylediler. Son yedi-sekiz yılda bu şekilde birkaç kötü tecrübe yaşanmıştı. Yerlilere sonsuz saygım olduğu için madem istemiyorlar, daha fazla zorlamanın anlamı yok diye düşünüp konuyu kapattım.

Sonra bölgedeki yerlilerin niye yabancı insanlara karşı bu kadar katı olduklarını araştırmaya başladım. Sanırım kendimce işin sebebini de buldum.

Bahsettiğim Ekvador'un Amazon'a yakın bu yağmur ormanları bölgesinde büyük bir petrol kaynağı keşfedilmiş. 1960 yıllarında ABD'li bir petrol devi firma zamanın hükümetiyle anlaşarak buradan petrol çıkartmaya başlamış. Tabii sonrasında topraklarına müdahale edildiği için bölgedeki yerliler ve sıradan halk durumdan rahatsız olmuş. Arada ne olup bittiğini araştırmam mümkün değildi ama anladığım kadarıyla petrol firması, bölgedeki insanların kökünü kazımak için 1972 senesinden itibaren yirmi yıl boyunca on sekiz milyar galon zehri civardaki nehirlerle dökmüş. Yerliler ve gündelik hayatlarını süren halk olayın farkında olmadan nehir sularını içmeye, tarlalarını da nehirden gelen suyla sulamaya devam etmiş. Ne acıdır ki bu yirmi yıl içinde bölgedeki otuz bin insan zehirlenerek ölmüş! Kaç hayvanın öldüğüyle ilgili ise herhangi bir kayıt bulamadım.

90'lı yıllarda ise Ekvador hükümeti ölen bu otuz bin kişi için petrol firmasına dava açmış. Tabi yıllarca süren davada birçok şey olup bitmiş. Bu sürede firma kırk milyon dolar harcayarak döktüğü zehirleri temizlettiğini söylemiş, 2012 yılında dava sonuçlandığında ise petrol firması 18.2 milyar dolar tazminat ödemeye mahkum edilmiş.

Şimdi Kızılderili şeflerinden Tosawi'nin beyaz adam hakkında söylediklerine bakalım:

"Önce bir gemiyle geldiler. Misafirlerimizdi, onları sahilde hediyelerle karşıladık. Silahsızdık. Çünkü hiç ihtiyacımız olmadı. Kardeşlik, severdik, paylaşırdık. Silahı onlar tanıttı. Tutarken yanlışlıkla elimizi kestik, kanımız aktı. Evlerimize buyur ettik. Yedirdik, içirdik, yatırdık, hizmet ettik. Topraklarımızı, dağlarımızı, sularımızı, ovalarımızı gezdirdik. Sevindiler. Sevindik!

Renkleri ne kadar beyazdı. Sonra gittiler. Memnun ederek uğurladık dostlarımızı.

Bir gün, tam sabah gün doğarken, ak tenli dostlarımız gemileriyle çok, çok olarak geldiler. Beklemiyorduk; çok erken gelmişlerdi. Demek sevmişlerdi bizi, toprağımızı, göğümüzü... Sevin-dik. Çoktular, silahlıydılar; üstelik silahlar ellerini de kesmiyordu. Ayakları karaya bastı ve sonra hiç olmayacak olan oldu. Şaşırmış-tık. Acaba ne yapmıştık da beyaz dostlarımız bizleri öldürüyordu.

Evet, beyaz adam, bu sefer gülen yüzlerimizi ağlatmaya, var-lığımızı yağmalamaya, gençlerimizi köle yapmaya, karılarımıza tecavüz etmeye gelmişti! Şaşırdık! Neden?

Biz özgür göğün, geniş toprağın, mağrur dağların insanları barış, sevgi, dostluk bilirdik. Savaşı beyaz adam öğretti. Hiç hak etmedik öldürülmeyi, savaşı, köleliği...

Erkeklerimizi öldürdüler, çocuklarımızı diri diri ateşte yak-tılar. Toprağımızı yağmaladılar. Karılarımıza kızlarımıza tecavüz ettiler. Köle diye yurtlarına götürüldük. Sattılar bizi.

Tanrı'ya inanmamızı söylüyordu, elinde İncil, siyah cübbeli, beyaz tenli papaz. Reisimiz sordu: 'Tanrı size bunları yapmanızı mı söylüyor? Cennet dediğiniz yere sizler mi gideceksiniz? Öy-leyse ben sizin olmadığınız yeri, cehennemi seçiyorum. Eğer biz-leri değil de, sizleri, zulmünüzü onaylıyorsa tanrınız, böyle bir tanrıya inanmaktansa, inanmamayı yeğlerim!'

Hiç bitmedi beyaz adamın gelişi. Onlar geldikçe biz bittik; biz bittikçe onlar geldi.

Beyaz adamın yaptıklarını anlatacak kelime bulamıyorum. Bizim böyle kelimelerimiz yok; senin yaptıklarını en iyi anlata-cak yine sensin, senin kelimelerin. Kara yüreğin, beyaz tenin gibi olabilirse bir gün, anlatırsın yaptıklarını!"

Şimdi Huaorani yerlilerinin gördükleri her yabancıyı neden öldürdüklerini çok daha iyi anlıyorum.

Marifetli Edvard

Kolombiya'da yaşıyan Arhuaco yerlilerini bulmak ve kültürlerini daha iyi tanımak için Sierra Nevada dağlık bölgesinde yaklaşık bir hafta geçirdim. Ama buralara öyle elinizi kolunuzu sallaya sallaya gelemiyordunuz. Rehber şarttı. Ben de ona sor, buna sor derken... En sonunda Arhuaco yerlilerinden bir rehber buldum. Hatta üç günümü de rehberim Alisandro'nun evinde geçirdim.

Alisandro'nun evi.

Alisandro'nun evi en yakın ilçe merkezine dokuz-on saat yürüme mesafesindeydi. Bu bölgelerde yol olmadığı için tek alternatif yürümek, at ya da eşekle gitmekti. İlk gün hiç durmadan dokuz saat boyunca orman içinden dağa doğru yürüyerek, aşırı yorgun bir şekilde eve vardık. Ev tümüyle ahşaptan, çatısı samanlarla örülü, alabildiğine yeşil bir orman içinde, ufak bir düzlüğe ve dere kenarına yapılmıştı. Çevredeki en yakın evse en az bir saatlik yürüme mesafesindeydi. Bu bölgede elektrik, telefon sinyali ya da internet yoktu. Evlerde herhangi bir elektronik eşya da yoktu. Durumu daha iyi anlatmak için şöyle söylemeliyim: O ana kadarki tüm gezilerim boyunca böylesine uzun süre internetsiz ve elektriksiz kaldığım başka hiçbir yer olmamıştı.

Evde Alisandro'nun eşi ve üç çocuğu vardı. Beni biraz şaşkın, biraz tuhaf, biraz da gülümseyerek karşıladılar. Üç günümü bu evde geçirirken kahramanımız Edvard'ın neler yaptığını da gözlemlemeye çalıştım.

Alisandro'nun oğlu Edvard.

Edvard ve kız kardeşi.

Ufak bir çocuk olan Edvard okula gitmek için dağ yolunda ortalama bir buçuk saat yürüyordu. Eğer o gün yağmur yoksa akşam eve dönüyor; yağmur varsa okulun oradaki evlerde kalıyordu. Edvard her daim ailesine yardım ediyordu. Ormandan odun toplayıp babasının kestiğı odunları eve getiriyordu. Bir ve dört yaşındaki kardeşlerini dereye götürüp onlara göz kulak oluyor ve bazen de yıkıyordu. Anne-babası evde yokken yine kardeşlerine o bakıp karınlarını doyuruyordu. Annesine yardım için kirli çamaşırları yıkıyor, atları dereye su içmeye götürüp onlarla ilgileniyordu. Ormandan yiyecek toplamaya gittiğı de oluyordu. Evlerinin civarında yılan görürse boyu kadar bile olsa onu öldürebiliyordu. Çanta örmeyi de biliyordu üstelik. Ama erkekler çanta örmediğı için bunu yapmıyordu. Otlamaları için inekleri sağa, sola götürüyor, evin su ihtiyacı dereeden karşılandığı için dereeden eve su taşıyordu. Boş vakitlerinde de yine kardeşleriyle

Edvard

Edvard evde yakmak için odun taşıırken.

oynayıp, derede yüzüyor, kısacası yorulmak nedir bilmiyordu.
Onun lüğatında yorulmak ya da “ben yapamam” yoktu.
Edvard, yedi yaşında bir Arhuaco yerlisiydi.

Kadın Olmak

2 010 yılından itibaren dünyayı gezmeye çalışıyordum. Gittiğim her yerde Avrupa ve ABD hariç kadınların çok fazla çalıştığını gördüm. O da yetmezmiş gibi bazen yanlarında da bir, iki tane çocuk oluyordu.

Rusya'da tren garlarında bilet kesen, gece vagon içlerini ellerinde fener, üzerlerinde çiçekli pijamalarıyla kontrol eden, servis yapan altmış yaşlarında tonton teyzeler gördüm. Tayvan'da kırmızı ışıktaki ufak mısırlardan satmaya çalışan ama sadece para vermeye kalksan kabul etmeyecek, yüzündeki derin çizgilerden çok yaşlı olduğunu anladığım nineler gördüm. Kamboçya'ya

Naire. Cabo De La Vela / Kolombiya.

hiç değinmiyorum bile. Tayland'da ise altmış yaşındaki adamların yanına zorla verilen gencecik kızlar gördüm, yüz ifadelerini anlatmaya söz dağarcığım yetmez. Ukrayna'da -5, -6 derecede sokakta sebze-meyve satmaya çalışan yaşlı bir kadının ufacık çuvalına polisler tarafından zorla el konulduğunu gördüm. Kadının polislere attığı o çaresiz bakışı hiçbir oyuncu canlandıramaz. Boliviya'da gece saat üçte on dört-on beş yaşındaki kızıyla beraber çöpten kâğıt, teneke kutu ve yiyecek şeyler toplayan anneyi gördüm. Annenin bakışları normaldi. Ama kızla göz göze geldiğimizde yüzündeki o ifadeyi unutamıyorum. Guatemala'da erkeklerle beraber ağır inşaat işinde çalışan, kum karan, tuğla taşıyan kadınlar gördüm. Ziyaret ettiğim yerli köylerindeki kadınların çalışma şekli ise neredeyse insanüstüydü. Sırtında bir bebek, karnında başka bir bebek, doğum yapacağı güne kadar tarlada, bağda, bahçede çalışan kadınlar gördüm. Eşi hamakta uyurken kendisi toprak üstünde uyuyan, üstüne üstlük bir adı bile olmayan gencecik bir kız gördüm. Köpeğin bile adı varken

Nahuala Kasabası / Guatemala.

Guatemala'nın Santa Maria De Jesus kasabasında bir halk pazarı.

inanamadım. Defalarca sordum ama kızın bir ismi yoktu. Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nden sadece bir gün önce tanıştığım Wanyu yerlisi Naire ise dört yıldır tek bir damla yağmurun yağmadığı Kolombiya'da çölün ortasındaki Cabo De La Vela kasabasında yaşıyordu. Yaptığı çanta ve eliş ürünlerini bu bölgeye çok nadir gelen yabancılara satarak hayatına devam ediyordu. Yüzündeki simsiyah kömür karası gibi boya ise *migaroja* denilen bir bitkiden yapılıyor ve onu maske gibi kullanıyordu. Asla güzellik maskesi zannetmeyin. Bunu ortamdaki 40 dereceyi geçen kurak çöl sıcaklığından ve güneşten yüzünü korumak için yapıyordu. Ertesi gün insanlar Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutlarken Naire'nin dünyada böyle bir gün olduğundan haberi bile yoktu. Tahmin ediyorum ki biraz önce bahsettiğim pek çok kadın da böyle bir günden bihaberdi.

Kadın olmanın zorluğundan hep dem vuruluyor ama inanın bazı yerlerde kadın olmak çok daha zor...

*Bir yandan çocuğunu yıkayıp,
diğer yandan elbise diken bir
Kogui yerlisi anne. Sierra Nevada /
Kolombiya.*

Evsizler Yurdu

Meksika'nın Aquismon kasabasına akşam üzeri gelmiş ve kalacak yer arıyordum. Kasabada hostel yoktu, sadece birkaç tane otel vardı. Oteller de gecelik en az 20 dolardan başlıyordu. Bakkal gibi bir yere girip kalacak yer aradığımı söyledim. Fakat nafileydi. Otelden başka kalacak yer yoktu. Saat 21.00 olduğunda o gece nerede uyuyacağımı hâlâ bilmiyordum. Son anda meydandaki turizm enformasyon ofisini gördüm. İçeriye girdim. İspanyolcayı bu Meksika gezimden sonra öğrenmeye başlayacağım için yer yer iletişim sıkıntısı yaşıyordum. Görevli İngilizce bilmiyordu. Neyse ki İngilizce bilen birini çağırdı. Adam gelir gelmez derdimi anlattım:

“Yaklaşık dört aydır Meksika'dayım. Fotoğraf ve video çekip sosyal medyada paylaşıyorum ve ülkenizin tanıtımını da yapmış oluyorum. İki saat önce buraya geldim. Kalacak yer arıyorum ama oteller pahalı. Bana konaklama konusunda yardımcı olur musunuz?”

“Sana ücretsiz kalacak yer veririm. İstedğin kadar kalabilirsin.”

“Süper, çok teşekkürler. Sadece bir gün kalacağım.”

“Tamam sorun değil.”

Hiç sormadım, nasıl bir yer diye. Ama yalan yok. Bu kadar kolay olmasına da biraz şaşırmıştım.

Derken kalacağım yere doğru yürümeye başladık. Yürüyorduk ama merkezden biraz uzaklaştık. Karanlık yerlere doğru

ilerliyorduk. On-on beş dakika daha yürüdükten sonra bir tane sokak lambası olan, tek katlı bir yapının önüne geldik. “İşte burası” dedi. Dışarıdan epey kötü görünüyordu. Ama içi iyidir diye ümit ettim.

İçeri girdik. Manzarayı görünce durumu anladım. Meğer burası evsizlerin kaldığı bir yermiş. İçeride kadın erkek yaklaşık on tane evsiz ve dört-beş tane de ufak çocuk vardı. Selam verip geçtim bir ranzaya. Sağa sola bakmamaya çalıştım. İçeridekiler ise “Bunun ne işi var burada?” der gibi bana bakıyordu. Tehlikeli olmasa da tuhaf bir ortamdı. Beni getiren adam oradakilere gezgin olduğumu, bu akşam burada kalacağımı söyledikten sonra çekip gitti. Kaldım tek başıma. Gayet normalmiş gibi, her gün böyle yerlerde kalıyormuşum gibi hareket ediyordum. Elimi, yüzümü yıkayayım dedim ama tuvalet ve banyo pek iç açıcı değildi. Burası şimdiye kadar kaldığım yerler arasında muhtemelen en kötüsüydü. Ufak çantamı yastık yaparak yattım. Yattım ama ranzanın demir telleri sırtıma bata bata, ortamdaki ağır kokuyu içime çeke çeke uyumak pek de kolay olmadı. Ayrıca sabah dörtte de kalkmam gerekiyordu. Gece boyu sürekli uyansam da bir şekilde sabahı ettim.

Burası konfor olarak fazlasıyla kötüydü ama yaşadığım tecrübeye göre kaldığım yerler arasında muhtemelen en üst sıralardaki yerini çoktan almıştı.

Bahçıvanlıktan Dünya Turuna

Pascal'la Honduras'ın Utila Adası'nda tanışıp iki-üç gün beraber gezdik. Hayat hikâyesini duyunca daha ayrıntılı konuşup dünya turuna nasıl çıktığını ve daha önce neler yaptığını bana anlattı:

“Nerelisin?”

“İsviçreliyim.”

“Kaç yaşındasın?”

“Otuz bir.”

“Şu anki gezine ne zaman başladın? Ne kadar sürecek?”

“Bir yıl, iki hafta önce başladım. Muhtemelen bir yıl daha sürer.”

“Gezilerini paylaştığın bir sayfan ya da internet siten var mı?”

“Yok. Eğer ne yaptığımı paylaşırsam kendimi özgür hissedemem. Ama bir kitap yazıyorum, yarısını bitirdim.”

“Gezini nasıl finanse ediyorsun?”

“İsviçre’de bir evim var. Onu kiraya verdim ve gelen parayla geziyorum.”

“Evi nasıl aldın? Zengin misin?”

“Hayır değilim. Daha önce Çin’de çalıştım ve kazandığım parayla ev aldım.”

“Çin’de ne yaptın? Anlatsana biraz.”

“İsviçre’deyken çalışıp para biriktirdim. Biriken parayla da 2010 yılında bir yıllık bir geziye çıktım. İlk gittiğim yer Çin’di. Amacım bir yıl boyunca hiç durmadan gezmekti. Ama orayı görünce Çinceyi öğrenmek istedim ve Pekin’de ev kiralayıp altı aylık bir okula yazıldım. Üç-dört ay sonra İsviçre’den annem ziyaretime geldi. Takıları sevdiği için inci kolye almak istiyordu. Ben de çevredeki arkadaşlarıma sorarak nereden güzel ve uygun takı alabilirim diye araştırdım. Daha sonra aradığım yeri bulduk ve annemin istediği inci kolyeyi aldık. Annem İsviçre’ye döndükten sonra kolyeyi gören arkadaşları da çok beğenmiş ve onlar da almak istemiş. Annem telefon açarak “Aynı inci kolyeden üç-dört tane daha alıp göndersene. Hem de üzerine biraz para koyup kâr eder, harçlığını çıkartırsın” dedi. Dört kolye daha alıp gönderdim. Daha sonra onları görenler de istemeye başladı. Talep artınca işler ufak ufak büyüdü. Evden yürütebileceğim şekilde Pekin’de bir şirket açtım. Tüm işleri resmiyete dökerek Çin’den takıları İsviçre’ye gönderdim. O sırada doğru zamanda doğru insanları bulup pek çok büyük firmaya inci sattım. Bu şekilde Çin’de üç yıl çalıştım. Çok iyi para kazandım. Daha sonra İsviçre’ye dönüp bir ev aldım. Onu kiraya verip şu anki gezime çıktım.”

“Böyle güzel bir iş bulmuşken, iyi de para kazanıyorken neden işi gücü bırakıp gezmeye çıktın?”

“Zengin olmak mutluluk vermiyor ki. Bir tane evim var, o da dünyayı gezmeme yetiyor. Hem böyle mutluyum. Fazlasını istemiyorum. Bak biz burada ne güzel oturmuş, seninle muhabbet ediyoruz. Deniz kenarında bir bardayız. Buradaki otuz-kırk kişiyle de hiç tanışmıyor olsak bile bir şekilde tanışıp eğlenebiliriz. Zengin olsan bunu yapamazsın. Çok zengin olsan hiç yapamazsın. O kadar paramız olsaydı muhtemelen şu karşıya özel botumuzla gelip zengin üç-dört arkadaşımızla beraber eğleniyor olurduk. Yanımızdaki eşimiz ya da kız arkadaşımız muhtemelen bizim için değil paramız için yanımızda olacaktı. Yani yaşamak için elbet para lazım ama mutluluğu parayla satın alamıyorsun.”

Pascal ve dünyayı gezdiği motosikleti.

“Kaç dil biliyorsun? Nerede öğrendin?”

“Almanca biliyorum. İngilizceyi okulda, Çinceyi Çin’de öğrendim. Şimdi gezerken de İspanyolca’yı öğrenmeye çalışıyorum.”

“Üniversiteye gittin mi? Eğitim durumun ne?”

“Üniversiteye gitmedim.”

“İlk gezine çıkmak için İsviçre’de para biriktirerek Çin’e gittim demiştin. Ne işi yaptın da bu parayı biriktirdin?”

“Bahçıvanlık.”

“Gerçekten mi?”

“Evet. Bahçıvanım ben.” Güldü.

Sosyal medya hesaplarımı açtığımдан beri sürekli üniversite mezunu, hatta yüksek lisans yapmış, İngilizcesinin çok iyi olduğunu söyleyen takipçilerimden bile “İlk defa yurtdışına çıkacağım. “Tek başınayım, cesaretim yok. Ne yapmalıyım?” yönünde

sorular geliyordu. Mevcut olmayan seyahat kültürümüzü geliştirmek için elimden geldiğince herkese yardımcı olmaya çalıştım. Ama şunu da görmezden gelemiyordum: Bir yanda üniversite mezunu, yıllarca okumuş, eğitim almış, hatta dil öğrenmiş kişilerin hayata bakışı ve vizyonu diğer yanda üniversiteye gitmemiş, bahçıvanlık yapan Pascal'ın hayata bakışı ve vizyonu...

Pascal Çin'de kurduğu şirket sayesinde belki de çok zengin olabilecekken bu fırsatı resmen elinin tersiyle itmişti. "Yaşamak için elbette para gerekli ama zenginlik hırsına kapılmamak, hayatı doya doya yaşamak gerek" diyordu. Söylediklerine katılmamak elde değil.

Bir Garip Yerli Ziyareti

Ekvador'un Otavalo şehrinde bir hosteldeydim. Hostelde çalışan otuz yaşlarında temizlikçi bir kadın vardı. Adı Rosa. Gelip geçerken de selamlaşıyorduk. Sonra Rosa'nın Kichwa dilini konuşan Otavalo yerlilerinden biri olduğunu öğrendim. Ona yerlileri ziyaret etmek istediğimi söyleyince "İstersen ailemi ziyaret edebilirsin. Birkaç ev yan yana, yaşlı insanlar da var" dedi. Teklifi memnuniyetle kabul ettim. Rosa çalıştığı için hostelden ayrılamıyordu. Ama on bir yaşındaki oğlu Alan'ın uygun olduğunda bana rehberlik yapması için kendisiyle anlaştık.

Rehberim Alan.

İki gün sonra Alan okuldan çıktıktan sonra öğle saatlerinde hostele geldi. Beraber otobüs terminaline doğru yürümeye başladık. Okuldan yeni çıktığı için üstünde önlük vardı. Yola çıkmadan karnının aç olabileceğini düşünerek sordum:

“Aç mısın?”

Cevap vermedi ama hareketlerinden aç olduğu belliydi.

“Açsan yiyelim şurada?”

“Tamam.”

“Ne yemek istiyorsun?”

“Pastaneden bir şeyler olabilir.”

İlk gördüğümüz büyük pastaneye girdik. İçerisi şatafatlıydı. Yaş pastalar, çikolatalar, sandviçler ve daha neler neler...

“Ne istiyorsan yiyebilirsin.”

“Peki.”

Kasaya gitti bir poğaça ve yoğurt benzeri ufak bir şey aldı. Hepsi 35 sent (1 TL) tutuyordu. “Başka bir şeyler de al” dedim ama almadı. Ne kadar üstelesem, “O zaman bir poğaça daha al” desem de ısrarım faydasızdı. Daha fazla uzatmayıp terminale geçerek ilk otobüse bindik. Yol yaklaşık yarım saat sürdü. Sonra da on beş-yirmi dakika eve kadar yürüdük.

Önünde ufak bir avlusu olan, tek katlı, beyaz, boyası dökülmüş bir ev... Eve girdiğimde ilk önce dedesini gördüm. Selamlaştık, tanıştık. Başında siyah bir beresi olan, yetmiş yaşlarında, kısa boylu, sakalsız-bıyıksız bir amca.

Alan’a “Anneannen nerede?” diye sordum. “İçeride, hasta” dedi. O sırada da içeriden bir inilti geldiğini fark ettim. Odaya girdik. Yetmiş dört yaşındaki Maria Sesilla yatakta ölü gibi yatıyordu. Kadın İspanyolca bilmediği için Alan konuşmamıza yardımcı oluyordu. Maria üç gün önce hastalanmış ve o gün bugündür yaktan kalkamıyor, ağrıları yüzünden de geceleri uyuyamıyormuş.

Maria hasta yatağında yatariken.

“Doktora gittiniz mi?” dedim. Yanıt, hayır! “İlaç?” Hayır! Parasızlıktan hiçbirini yapamamışlar. Bir de bunun yanında evde yiyecek namına doğru düzgün bir şey de yoktu. “Rosa ile görüşüp bugün size erzak getireceğim ve ilaçla doktor işine de bakacağım” dedim. Teşekkür ettiler. Sevindiler de. Artık orada bulunma nedenim yerlileri ziyaret etmekten çıkıp başka bir hal almaya başlamıştı.

Oralara kadar gitmişken yan komşuları olan diğer akrabalarını da ziyaret edeyim dedim. Alan’la beraber yandaki eve geçtik. Bu ev daha da yıkık döküktü. Zemini toprak, içerisi karanlıktı. Tavandaki tahtalara mısırlar asılmış ve birkaç kırık dökük masası olan bir harabeydi.

Kapıda kısa boylu yetmiş yaşlarındaki Maria Doleres ile tanıştık. Biraz çekingen davransa da aslında sıcakkanlı biri olduğu belliydi. Yüzünde kırışıklıklar vardı ama gençken güzel olduğu da anlaşılıyordu. Omuzlarında siyah kalın bir şal, kafasında da

Soldaki Maria Dolores, ortadaki kız kardeşi ve en sağdaki Manuel.

yine şal benzeri bir şey vardı. Beyaz saçları da ıslıl ıslıl parlıyordu. O da İspanyolca bilmediği için Alan yine konuşmamıza yardımcı oluyordu. Evde Maria'nın kız kardeşi ve erkek kardeşi de vardı. Hal hatır sorunca bu evde de bir hasta olduğunu öğrendik. Seksen üç yaşındaki Manuel gece uyurken içeride yanan ateşin üzerine düşmüş ve elinin üstü yanmış. Para olmadığı için doktora gidemiyor, ilaç da alamıyordu. "Tamam, bugün size ilaç getireceğim." diyerek onların da yanından ayrıldım.

Merkeze dönüp Rosa'yı buldum. Önce eczaneye gidip yanık merhemi ve antibiyotik aldık. Annesi için bir ilaç alamadık, ertesi gün onu sabahtan doktora götürecektik. Dışarı çıkıp market gibi bir yere girdik. İki aileye en az iki-üç hafta yetecek kadar mutfak ihtiyaçlarını aldık ve taksiyle köye geri döndük.

Erzakları bıraktım. Annesine "Yarın hastaneye gideceğiz" dediğimde kadının sevincini görmeliydiniz. Sonra yan eve geçtik.

Rosa durumu biraz daha anlattı. Manuel elini yaktıktan sonra ilaç bulamadığı için yara üstüne diş macunu sürmüştü. Artık bu merhemi kullanıp antibiyotiği de saati saatine alması gerektiğini söyledik. Getirdiğimiz erzakları da bırakıp evden ayrıldım.

Hostele geri döndüm ve ertesi gün saat 09.00'da Rosa ile Maria'yı özel bir doktora götürdük. Muayene sonunda ilaçları aldık ama laboratuvar sonuçları da gerekiyordu. Aç karnına kan vermesi gerektiği için laboratuvar işi ertesi güne kaldı. Üç gün her sabah bu şekilde laboratuvar ve doktora gidip geldik. Sonuç olarak akciğerinde iltihap olduğu anlaşıldı. Doktorun verdiği yeni ilaçları da alıp aileyi evlerine gönderdim.

İlk günkü ziyaretimin üstünden beş gün geçtikten sonra çat kapı aileyi ziyarete gittim. Evlerine geldiğimde Maria'yı kapı önünde otururken gördüm. Neşeliydi ve gülümsüyordu. Beş gün önce yatakta ölüyormuşçasına yatan kadın âdeta dirilmişti.

Doktor muayenehanesinde sıra beklerken.

Birbirimizi gördüğümüze çok sevindik. Eve hiç girmedim, avluda oturup konuştuk. İlaçların kendisine çok iyi geldiğini öğrendim. Eşi de sevinçliydi. Yan eve Manuel'in durumunu öğrenmek için geçtim. Manuel evde yoktu ama onun da durumu ilaçlar sayesinde iyiydi. Kardeşi Maria mısır haşlıyordu. Oturup mısır yiyip, biraz sohbet ettikten sonra ilk eve geri döndüm. Şehirden ayrılacağımı söyleyerek vedalaştım. Onların kültüründe olmasa da ayrılırken Maria'nın elini öpüp alınma koydum. O da benim elimi öpmeye çalıştı ama ben öptürmeyince yanağımdan öptü. O sırada kadının dudakları titriyor ve gözlerinden de yaşlar geliyordu. Durumu daha fazla dramatik hale getirmeden hemen oradan uzaklaştım.

Kent merkezine döndüm ve akşam olunca hostelden bu satırları yazmaya başladım. Son beş-altı günümüne baktığımda o kadar şey görmüşüm ki bazen bir günde yaşadıklarım, bana bir haftada yaşanmış gibi geliyordu. Seksen üç yaşındaki Manuel, parasızlıktan yanık kremi alamıyor, Maria ise yine maddi sıkıntılar

Maria'yı son ziyaretimde.

yüzünden muayeneye gidemediği için üç gündür ölüm döşeğindeymişçesine yatıyordu. Bu fakirliğin içinde yaşayan on bir yaşındaki bir çocuk ise açlığına ve tüm ısrarlarına rağmen doymak nedir bilmeyen insanlara ders verircesine o gösterişli pastaneden 1 liralık yiyecekle çıkıyordu.

Rosa tüm bunları hostelin sahibine anlatmış. Resepsiyondan gelip geçerken de hostelin sahibiyle sürekli selamlaşıyorduk. Ama kadın adımı bir türlü ezberleyemediği için bana hep *Turco* diyordu. Rosa'dan olayı öğrendikten sonra ise *Heroe Turco* (Kahraman Türk) demeye başladı. Adımı öğrenememişti ama buraya bir Türk'ün gelip neler yaptığını ömrü boyunca unutacağını zannetmiyorum.

Tüm bunların videosunu izlemek için:

İnsanlar ve Hayvanlar

Brezilya'nın Amazon bölgesindeki Marubo yerlilerini ziyaretim sırasında pek iç açıcı olmayan şeylere de şahit oldum. O ana kadar sekiz farklı yerli grubunu ziyaret etmiştim. Yerlilerin geneli doğaya ve hayvanlara gerçekten saygı gösteriyor, onlara sevgiyle yaklaşıyordu. Fakat Marubo yerlilerinde hayvanlara karşı tuhaf bir tutum vardı.

Marubo yerlilerin en büyük köyü olan Maronal'daydım. Evlerin arasında gezerken çocukların ellerindeki kuş lastikleriyle bir horozun peşinden koştuklarını gördüm. Ormandaki bir horoz değil, besledikleri bir kümes hayvanıydı bu. Ne yapıyor bunlar diye biraz izlemeye başladım. Dokuz-on tane çocuk, kuş lastiğiyle horozu avlamaya, horoz da onlardan kaçmaya çalışıyordu. Sonra horozun sahibinin o gün horozu kesip yemek yapmak niyetinde olduğunu anladım. Hayvanı kümeste yakalamak yerine çocuklara talim yaptırıyordu.

Çocuklar birkaç isabetli atışın ardından horozu bayılttı ve hemen yakalayıp sahibine getirdiler. Ben de sahibinin yanında dım, oradakilerle sohbet etmeye çalışıyordum.

Horozun sahibi ayakta duruyordu. Horozu eline alıp başı aşağıya gelecek şekilde tutmaya başladı. O sırada yanındakilerle de bir şeyler konuşuyordu. Dört-beş dakika sonra horoz ayıldı. Adam elindeki büyük bıçağın sırtıyla horozun kafasına vurmaya başladı. Derken horoz yeniden bayıldı. Aynı durum iki kere daha

yaşandı. Daha fazla bu duruma şahit olmak istemediğim için ortamdan ayrıldım.

Yerlilerin ormanda hayvan avladığı da oluyordu. Genelde de maymun avlıyorlardı. Günümüz imkânlarından onlar da faydalanmaya ve avcılık için tüfek kullanmaya başlamışlardı.

Bir köyden başka bir köye tekneyle nehir üzerinden geçiyorduk. Teknedeki yerliler o sırada nehir kenarındaki ağacın tepesinde birkaç maymun gördü. Hemen kenara yanaşıp aşağıya atladılar. Bir iki el tüfek atışından sonra dört tane maymunu vurdular. Yalnız maymunlardan iki tanesi ağaçtan yere düştüğü halde ölmemişti. Ardından ellerindeki sopalarla maymunların kafalarına vurmaya başladılar. Vura vura hayvanları öldürdüler. Arada ayılan olursa, kafalarına tüfeğin dipçığıyle yeniden vurmaya da ihmal etmiyorlardı.

Bu durumu da yaşadıkdan sonra artık anladım ki Marubo yerlilerinin hayvanlara karşı tutumu pek de diğer yerli grupları gibi

Marubo yerlilerinin avladığı maymunlar.

değildi. Tabii şu konuyu da atlamayayım: Hayvanlara karşı ne kadar gaddar olsalar da bazı hayvanlara hiç dokunmuyorlardı. Mesela evlerinin yanında yaban tavuğu gibi bir tür vardı. Baktığında yenebilecek bir hayvana benziyordu ama geleneklerine aykırı olduğu için açlıktan ölseler bile ona dokunmuyorlardı. Aynı şekilde nehirden balık avlarken bazen yarım metre boyutunda değişik birkaç balık türü de tutuyorlardı. Biz olsak o balığı kesin yeriz ama onlar yine geleneklerinde o tür bir balık yenmediği için nehre geri salıyorlardı.

Köy ziyaretleri bitmiş, artık en yakın ilçeye geri dönüyorduk. Yolculuğumuz yine nehir üzerinden yedi gün sürecekti. Teknede beş-altı tane Marubo yerlisi ve Brezilyalı bir antropolog arkadaşım da vardı. Yolculuğun ikinci gününde, hava kararmak üzereyken tekneyi bir sahil kenarına çektiler. Nehir diyorum ama Amazon bölgesindeki nehir kenarlarında, bazen aynı plaj gibi beyaz kumlu yerler de olabiliyordu. İşte durduğumuz yer de aynen öyleydi. “Neden durduk?” diye sordum. “Akşam yemeği için” dediler. Normalde teknede tüplü ocak vardı ama büyük ateş yakmak istedikleri için sahil tercih edilmişti.

Ben de onlarla beraber aşağıya inip sahilde turlamaya başladım. Hemen dal, çalı çırpı toplayıp büyük bir ateş yaktılar. Sonra teknede muhafaza ettikleri irice bir kaplumbağayı da ateşin yanına getirdiler. Hava artık kararmıştı.

Ateşin etrafına Brezilyalı arkadaşım ile beraber oturduk ve sohbet etmeye başladık. O sırada kaplumbağayı da ters bir şekilde ateşin üstüne koydular. İçimden, ölü hayvanı hiç temizlemeden pişiriyorlar, olacak iş mi bu diye geçirdim.

Henüz beş dakika olmamıştı ki kaplumbağanın bacaklarını ve kafasını kabuğundan dışarı çıkardığını gördüm. Hayvan resmen acıdan kıvranıyordu! Ben ölü zannediyordum, meğersem canlıymış! Hemen arkadaşşıma dönüp “Baksana bu hayvan canlı!” dedim. O daha önce bölgedeki başka yerlileri de ziyaret ettiği için

bu tip durumlara alışkındı. Duruma pek tepki göstermedi. Tekrar üsteledim: “Lütfen söyle, hayvanı öldürüp öyle pişirsinler!” Bunun üzerine arkadaşım yerlilerin en yetkilisine giderek “Kaplumbağa canlı” dedi. Yerli ise hiçbir şey söylemeden sadece kafasını hafifçe yana eğdi.

Bu duruma da daha fazla şahit olmamak için ateşin yanından uzaklaştım. Uzaktan yine istemsizce ateşe doğru bakarken bir çözüm bulmak istiyordum ama elimden bir şey gelmiyordu. Dayanmayıp yerlilerin yanına gittim ve az biraz Portekizce biraz da İspanyolcayla “Lütfen kaplumbağayı öldürün, sonra pişirin!” diyebildim. Cevap vermediler. İsrar ettim: “Lütfen kaplumbağayı öldürün. Bu onun için çok kötü!” Sadece “Böyle pişiriyoruz” dediler. Daha fazla üsteleyemedim ve tekneye döndüm.

Bu bölgeler özel alanlar olduğu için buralarda yerlilerin kuralları ne ise onlar geçerliydi. Mesela sen bir yerliye zarar verirsen ya da öldürürsen cezan kırk yıldan başlıyordu. Ama herhangi bir

Ateşin üstünde ters duran kaplumbağa.

yerli seni öldürürse hiçbir cezai yaptırım yoktu. Bölgelerine girmeseydin diyorlardı. Gerçi Marubo yerlilerinde bana ya da başka bir yabancıya en ufak bir zarar verecek davranış görmemiştim. Gayet misafirperver ve cana yakındılar. Tek problem hayvanlara karşı olan tutumlarıydı.

Gezilerim sırasında çok çaresiz kaldığım anlar olmuştu. Kaplumbağayı diri diri yanmaktan kurtaramayışım da o çaresiz anların belki de en ağırıdır.

Yurtdışındaki İlk Arkadaşım: Karla Ochoa

Şimdi size benim için çok değerli olan Karla Ochoa'dan bahsedeceğim.

2010 yılında çalıştığım şirket Noya Bilgisayar eğitim için beni Tayvan'a gönderdi. Doğru dürüst İngilizce konuşmadan, yol yordam bilmeden ilk yurtdışı deneyimim olan Tayvan'a gidip otele yerleştim. Eğitim göreceğimiz yere gitmek için ertesi gün saat 07.00'de lobiye indim ve servis aracının gelmesini beklemeye koyuldum. Koltukta otururken Karla'nın ayakta durduğunu gördüm. Konuşmaya da çekindiğim için hiçbir şey söylemeden el hareketiyle yerimi ona verdim. Sonra yavaş yavaş sohbete başladık. Kendisi hayatım boyunca yurtdışında konuştuğum ilk kişiydi. Gün içinde farklı sınıflarda eğitim görüyor olsak da aralarda yine görüştük, yemek yedik, kahve içtik. Akşama doğru illaki sağlam bir İngilizceye gerek olmadığını anlamıştım. Konuşmaya çabalamak kâfiydi, bir şekilde insanlar birbirini anlayabilirdi.

Yaklaşık on gün süren eğitim boyunca genelde hep beraber gezdik, eğlendik. Tayvan macerası bitince o Meksika'ya ben de Türkiye'ye döndüm. Macera bitti diyorum ama benim için asıl maceranın yeni başladığını kim nereden bilebilirdi ki? Sonra tabii ki irtibatı koparmadık. İnternet üzerinden ara sıra konuşmaya devam ettik. Ben işten ayrıldım, o iş değiştirdi, evlendi. Anlayacağınız hayatımızda olup biteni birbirimize hep anlattık.

2014 yılında büyük gezime çıktım. Karla, Meksika'ya geldiğimi görünce, *mutlaka beni ziyarete gelmelisin, görüşmeliyiz, bekliyorum* diye mesaj gönderdi. Bir yolunu bulup yaşadığı şehir Monterrey'e gitmeye çalıştım. En son Ciudad Valles şehrindeyken, yine Karla'yla konuştuk: "Bana çok yakınsın. Seni eşimle almaya gelirim, sorun değil. Orada bekle bizi" dedi. Yakın dediği yeri şöyle açıklayayım: o İstanbul'daysa ben Konya'daydım. Arada en az yedi-sekiz saatlik yol olmasına rağmen böyle söylüyordu. Bense onlara zahmet vermemek için, ilk otobüse atlayıp yanlarına geleceğimi söyledim. Böylelikle hiç hesapta yokken Monterrey'e sabah 07.00'de indim. Her ne kadar "Terminale gelmeyin, ben evi bulurum" demiş olsam dahi terminalde beni bekliyorlardı. Tabii ilk iş kahvaltı için *tacos* yapan bir yere gidip karnımızı doyurduk. Altı gün boyunca beni gezdirdiler, yedirip içirdiler. Bin bir türlü ısrarına rağmen elimi cebime attırmadılar. Her ikisinin de aileleriyle tanıştım; evlerine gittik, maç izledik, barbekü partisi yaptık. Velhasıl beni öyle böyle ağırlamadılar. Sürekli mahcup olup durdum. Bunlar yetmiyormuş gibi bir de oradan ayrılırken annesi bana cep harçlığı da verdi. Tabii almamak mümkün değil çünkü almazsanız sizi evden salmıyorlardı. Son gün de beni terminale kadar bıraktılar. Türkiye'de görüşmek üzere dilekleriyle ayrıldık.

Büyük cümleler kurmak haddime değil ama dost biriktirmek çok başka bir şeymiş.

Hepimiz için nice dostluklara...

Bir Asırlık Eller

Wayuu yerlilerinin merkezi olarak bilinen Kolombiya'daki Nazareth Köyü'nde idim. Köyde rehbersiz gidilemeyen dağlık ve aynı zamanda içinde çöl olan bir bölge de vardı. Tabii yine buralarda yerlilerin yaşadığı evler de mevcuttu. Ben de bir rehber bulup bahsettiğim bölgeye gittim. Evleri gezerken rehberim "İster sen babaannemin evi burada, oraya da gidelim mi?" diye sordu.

"Neden olmasın, gidelim," dedim.

Bu bölgeler aşırı sıcak olduğu için gündüz evin içinde kimse durmuyordu. Genelde herkes bir çardak yapmıştı ve gün boyu o çardağın altında vakit geçiriyordu. Yemeğini orada yapıyor, çantasını orada örüyordu. Bu arada babaanne dediği kişi aslında rehberimin teyzesinin babaannesiymiş. Bizdeki gibi akrabalara ayrı ayrı isim vermedikleri için öyle baldız, emmi, kayınbirader, görümce gibi kelimelerin buralarda bir karşılığı da yoktu.

Nihayetinde babaannesinin evine geldik. O da tam evden çıkmış, çardağın altına oturmaya gidiyordu. Yanında da dokuz-on yaşlarında, torunu olması muhtemel bir çocuk vardı. Yüzü bir hayli kırışık olan ninemiz İspanyolca konuşsa da benim bildiğim İspanyolca ile pek anlaşılamadığımızdan dolayı, rehber İspanyolcadan İspanyolcaya çeviri yaparak bize aracı oldu:

"Adın ne?"

"Evangeline Pausajiu"

"Kaç yaşındasın?"

“Yüz yaşındayım”

“Yüz mü?!”

“Evet.” dedi ve güldü.

Rehberime döndüm:

“Doğru mu söylüyor?”

“Evet. Yüz yaşında.”

“Ama çok sağlıklı. Yürüyor, gözleri de iyi görüyor.”

“O çanta örer gün boyu.”

“Yüz yaşında ve hâlâ çanta mı örüyor!?”

Gülerek “Evet.” dedi.

“Yüz yaşında olduğunu nereden biliyorsunuz?”

“Ağabeyi var, o daha büyük. Oradan biliyoruz.”

“O kaç yaşında?”

“Yüz dört”

“Yaşıyor mu?”

“Evet.”

“Nerede?”

“İçeride... Uyuyordur.”

“Yani abisi de bu evde mi?”

“Gel yanına gidelim.”

Çardağın altından çıkıp tek odalı eve doğru yürüdük. Kapı açıldı ve dedemiz hamakta kestiriyordu. Uyandırma desem de rehber, torunu gibi olduğundan gayet rahat bir şekilde konuşarak dedeyi uyandırdı. Görme sorunu haricinde dedemiz de gayet sağlıklıydı. Gözdeki sorunu ise gözlükle çözmüşlerdi. Fakat dedemizin yüzünde kırışıklık yok denecek kadar azdı. “Yüz dört yaşında olduğunu nereden biliyorsunuz?” diye sordum.

Rehber anlatmaya başladı: “Yüz yıl önce köye okul gibi eğitim maksatlı bir bina yapıldı. O binanın yapılmasını ağabey Hernan

hatırlıyor. Kayıtlarda yaşı yüz dört diye geçiyor ama daha da yaşlı olabilir.”

Wayuu yerlilerinde gerçekten yaşlılık anlayışı bizlere göre biraz farklıydı. Hatta köyde yüz yirmi yaşında birinin daha olduğunu söyledier. Onu da ziyaret etmek istedim ama kadın Venezuela’ya torunlarının yanına gitmişti. Hem de tek başına!

Başka bir örnek ise tanıştığım bir Wayuu ailesine aitti. Evin annesi elli beş yaşındaydı. Tuhaf olan durum ise kucağında tuttuğu bir yaşındaki bebeğin kendi çocuğu olmasıydı. “Bu yaşta doğum yapmak normal mi?” diye sormuştum.

“Bizim için normal” diye cevap vermişti.

Yaşlı ninemiz ve dedemizle biraz daha muhabbet edip fotoğraf ve videolarını çektim. Ama kamerayı yüzlerine doğru çevirince utandılar. Bu yüzden portre fotoğrafı için pek üstelemedim. Ben de

*55 yaşındaki anne kucağındaki bebeği ve diğer çocuklarıyla beraber.
Punta Gallina/Kolombiya.*

Bir asırlık eller.

el fotoğrafı çekmeyi sevdi-
ğimden her ikisinin elini
kendi elimin üzerine koyup
bir fotoğraf çektim. Bu fotoğraf
muhtemelen en iyi on fotoğrafım
arasına çok rahat girer. Ayrıca fotoğ-
rafın hikâyesi de pek ender. Zira tekrar
yüz yaşın üzerinde iki kardeş görebilir
miyim ki? Hiç sanmıyorum.

Meksikalı çoban ve ben. Real De Catorse / Meksika.

Meksikalı Çoban

Meksika’da topu topu bin beş yüz kişinin yaşadığı, etrafı dağlarla çevrili olan Real De Catorce Köyü’nde idim. Köy, civardaki dağların tam ortasında kaldığından, bir dağın tepesine çıkıp yukarıdan fotoğrafını çekmek istedim. Dağ diyorum ama etraf kurak, bir tane bile ağaç yoktu. İrili ufaklı kaktüsleri geçe geçe yukarıya doğru tırmanırken, yolda iki tane Meksikalı öğrenciyle tanıştım. Onlar da hafta sonu tatili için başka bir şehirden buraya gelmişlerdi. Beraber yürümeye başladık.

On beş-yirmi dakika kadar yürüdükten sonra dağdaki keçileri kollayan, elli yaşlarındaki bir çobanla karşılaştık. Adamla bir fotoğrafım olsun istedim. O zamanlar İspanyolca bilmediğim için öğrencilerden birine rica ettim ve onun aracılığıyla çobanla konuştuk:

“Nerelisin?”

“Türkiye.”

“Türkiye’den Meksika’nın bu köyüne geldin ve bu dağa çıktın. Şimdi de benimle fotoğraf çektirmek mi istiyorsun?”

“Evet.”

“Amigo, asıl ben seninle fotoğraf çektirmek istiyorum...”

Beraber bir fotoğraf çektirdik. Sonra bana öyle bir sarıldı ki sanki kırk yıllık dostunu görmüş gibiydi. Meksika misafirperverliğini anlatan en güzel anlarımdan biri çobanla aramda geçen işte bu kısacık yaşanmışlıktır.

Kogui Yerlisi Köy Lideri Alfonso Türkçe Öğreniyor

Kolombiya'nın Palomina kasabasına bu bölgedeki yerlileri bulmak için geldim. Çevrede üç-dört farklı yerli grubu vardı ama çoğunu bulmak çok zor ve biraz da maliyetliydi. En yakın köyden başlayayım dedim. İki günlük araştırmayla işimi görecektir bir rehber buldum. Saat 08.00'de atlarımızla beraber yola çıktık ve iki saatin ardından Kogui yerlilerinin yaşadığı Seyviaka Köyü'ne vardık. Görüldüğü kadarıyla köyde toplam yirmi beş ev ancak vardı. Amacım köy liderinden izin alıp orada bir gece geçirmekti. On üç yıllık bu köye daha önce yabancılar gelmiş olsa da kalmak isteyen hiç kimse çıkmamış. Öncesinde dağın daha da zirvesinde yaşarken sonra aşağıya inip bu köyü kurmuşlar. Halen köyün yarısı yukarıda yaşıyormuş.

Köye vardığımızda ana gövdesi tahtadan, çatısı ise samandan yapılmış, yuvarlak evlerin arasında sanki bizi beklermiş gibi duran köy lideriyle karşılaştık. Kogui yerlilerinde sadece köy lideri şapka takıyor ve bu el örgüsü şapka yukarıya doğru huni gibi sivriliyordu. Velhasıl bahsettiğim bu şapka sayesinde liderin kim olduğunu anlamak çok kolaydı. Tüm Kogui yerlilerin kıyafetleri ise kadın erkek fark etmeksizin düz beyaz kumaştan yapılmaydı.

Lider Alfonso'yla selamlaşıp biraz konuştuktan sonra toplantı için kullandıkları evin içine girerek muhabbete devam ettik. Tahtadan gelışı güzel yapılmış oturaklarda oturduk. Bu arada yerde hiçbir şey yoktu, bildiğiniz topraktı. Henüz daha beş-on dakika

olmadan konu hayvanlardan açıldı ve ben de hayvan dişi koleksiyonu yaptığım için “Elinde hiç hayvan dişi var mı?” diye sordum. Soruyu duyunca liderin gözleri fal taşı gibi açıldı. Tam da köyde kalmak için adamdan izin isteyecekken pot mu kırmıştım acaba? Ama lider heyecanlı bir ses tonuyla:

“Kaplan dişi var.”

“Ciddi misin?”

“Evet, getireyim bak.”

Adam yanımdan ayrıldı ve iki dakika sonra elinde bir kaplan dişiyle geri geldi.

“Nereden aldın? Sen mi öldürdün kaplanı?”

“Evet, avladım.”

“Neden öldürdün?”

Alfonso kaplan dişini gösterirken.

“Atlarımızı ve hayvanlarımızı yiyordu.”

Sonra benimle ilgili sorular sormaya başladı. Onları tanımak için buraya gelmişken adam benden daha çok soru soruyordu.

“Hangi parayı kullanıyorsunuz?”

“Türk Lirası.”

“Hangi dili konuşuyorsunuz?”

“Türkçe.”

“Bir iki kelime söylesene.”

Aklıma gelen birkaç kelimeyi söyledim.

“Şimdi de yaz.”

“Nereye yazayım?”

Ayağıyla yerdeki kumu düzleştirdi.

“Yere yaz.”

“Ne yazayım?”

“Tigre’nin (kaplan) Türkçesini yaz.”

Yere parmağımla KAPLAN yazarak telaffuz ettim. Heceleyerek üç-dört kez tekrarladı.

Bu durum adamın acayip hoşuna gitti. Başka sözcükler de öğretmemi istedi. Aslan, uyumak, yürümek gibi kelimeleri başladım toprağa yazmaya. Yer olmadığı için önceki yazdığımı silip yeni sözcüğü yazıyordum:

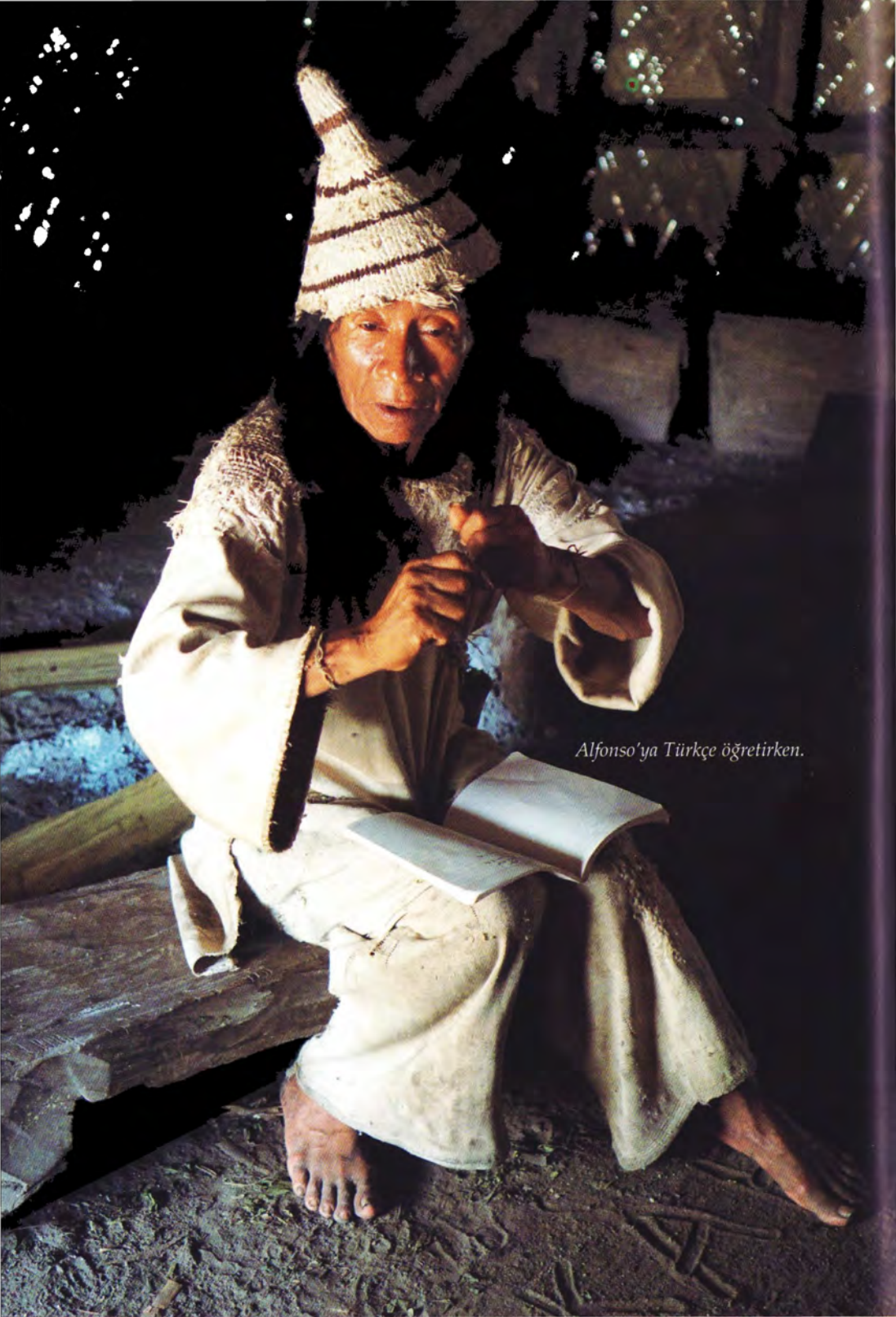
“Dur, böyle olmaz. Kalemin var mı?”

“Var.”

“Tamam bende de defter var. Bekle.”

Gitti defteri getirdi. Biraz önce konuştuğumuz sözcükleri tek tek deftere İspanyolca ve Türkçe olarak yazdırdı. Adam bayağı Türkçe sözcük öğrenmeye başladı. Kaplanı nasıl öldürdüğünden, burada neler yaptığına varana dek konuştuk. Sonra “Burada bir gece kalmak istiyorum” dedim ve o da izin verdi.

Rehber merkeze döndü ve ben de köyde yerlilerle beraber bir gece geçirdim. Çok çok iyi fotoğraflar çektim. Güzel anılarım oldu.

Alfonso'ya Türkçe öğretirken.

Alfonso gün içinde kendi kendine Türkçe çalışırken.

Köy liderine ara sıra yine Türkçe sözcükler öğrettim. Bu kadar dil öğrenmeye istekli başka birini hayatım boyunca görmemiştim.

Yattığım yer ise çok kötüydü. Ev içinde, köşelere karşılıklı olarak gerilmiş bir hamakta uyudum. Uyumaya çalışırken saman çatıdan üzerime ara sıra fare pisliği düşüyordu ama tabii ki hepsine değdi.

Kogui yerlilerinden birine daha önce kim Türkçe öğretmiş olabilirdi ki?

Not: Kolombiya'da önceki yıllar kaplan yaşayıp yaşamadığını bilmiyorum. Alfonso muhtemelen jaguar ya da pumayı kastediyordu.

Tüm bunların videosunu izlemek isterseniz:

Türkiye ve İsrail

Belize'nin Caye Caulker Adası'nda bir hosteldeydim. Sekiz kişilik odada iki Avustralyalı, iki İsrailli, bir Alman, bir İsveçli, bir İspanyol ve bir de ben vardım. Adaya geldiğim ilk gece çok yorgun olduğum için hiç dışarıya çıkmadım ve dinleneyim düşüncesiyle saat 23.00 gibi de yattım uyudum.

Hostel sahile yakın bir yerde olduğu için dalga seslerini bile inceden duyabiliyorduk. Odanın pencereleri sinekliklerle kaplıydı ve hava sıcak olduğu için de hepsi açıktı. Dört adet çift katlı ranza gelişigüzel oda içine yerleştirilmişti. Ben ise köşe taraftaki ranzaların birinde, üst ranzada yatıyordum. Yerlerdeyse aşırı sesli çalışan ama hiçbir serinlik vermeyen bir tane fan ve herkesin sırt çantası vardı. Ortalık bildiğiniz bit pazarı gibiydi.

Saat 04.00 gibi böğürtü sesleriyle uyandım. İçerideki lamba açık değildi ama camlardan biraz ay ışığı biraz da sokak lambasının ışığı vurduğundan odada ne olup bittiğini anlayabiliyordum. Odanın diğer ucunda, ranzanın üst katındaki kız bağdaş kurup yatağına oturmuş, böğüre böğüre kucağındaki alüminyum tencerenin içine kusuyordu. Alt kattaki İsrailli hemşehrisinin kalkıp yardım edeceğini düşündüm. Aradan beş dakika geçti, kızın böğürme seslerinden herkes uyandı ama kimse gidip “Neyin var?” diye sormadı. Kızın deli danalar gibi böğürmesi kimsenin umurunda değildi. Kalkıp kızın yanına gittim. Resmen beti benzi atmıştı. İçkiyi fazla kaçırdığı için kusuyor diye düşündüm.

Ne içtiğini sorunca bir şeyler söyledi ama anlamadım. Kendisine bir şişe su verdim. Birkaç yudum içti. Yüzünü yıkamasını söyledim ama kolunu kaldıramıyordu. Ben de bunun üzerine pet şişeden avucuma su döküp kızın yüzünü yıkadım. Biraz ayıldı ve teşekkür etti. Odadaki vantilatörü yüzüne çevirdim, biraz daha kendine geldi. Bu sırada tabii yaklaşık on dakika kızın yanında durdum. “İstersen hastaneye gidelim, bir şey istiyorsan söyle” dedim. Bu arada o kadar gürültüye rağmen halen kimse kalkıp da odada neler oluyor diye bakınmış değildi. Diğer İsrail vatandaşı da dâhil... Derken kız biraz daha toparlandı. “Bir şey istersen Mehmet diye seslen ben gelirim” dedim ve yatağıma döndüm. Sabah kalktığımda kız ayrılmıştı ve biraz daha iyiydi. Yanına gittim.

“Gece neler oldu? Çok mu alkol almıştın?”

“Yok deniz ürünü yedim. Sonra da meyve suyu içtim. Galiba midede sıkıntı oldu. Hâla da kötüyüm.”

Tabii sandığım gibi alkolle ilgili bir durum olmadığını anlayınca ister istemez önyargımdan dolayı biraz mahcubiyet yaşadım. Konuşmaya devam ettik:

“İlgilendiğin için çok teşekkür ederim.”

“Rica ederim.”

“Nerelisin?”

“Türküm.”

Kızın o an yüzüme bakışını tarif edecek bir sözcük ya da cümle yok. İsraili gezginlerle sıklıkla karşılaşıyorum. Çünkü çok geziyorlar. Türküm dediğimde her zaman olmasa da ortamda bazen bir soğukluk oluyordu. Biliyorum ki bu kızda artık böyle bir durum olmayacak.

Yolun Öğrettikleri

Guatemala'dan El Salvador'un başkenti San Salvador'a gitmek için otobüse bindim. Sıradan, eski ve konforsuz bir otobüstü. Otobüste benden başka sadece iki tane daha gezgin vardı, o kadar. Sınırı geçtik, başkente doğru yol alıyorduk. O sırada bahsettiğim diğer gezginlerden biri olan Tayvanlı kızla konuşmaya başladık. Derken hemen arka koltukta oturan Hintli gezgin de bize katıldı. Neredensin, nereye gidiyorsun gibi klasik sorulardan sonra herkesin başkent San Salvador'a gittiğini anladık. Biz konuşurken yan koltuktan Salvadorlu biri, "Önce Santa Ana şehrine uğrayın. Güzel yerdir. Hem de şu an festival var, eğlenceli geçer" dedi. Biz de kısa bir görüş alışverişinde bulunduktan sonra otobüsten indik. Yani İstanbul'dan Ankara'ya giderken sanki Bolu'da inivermişiz gibi oldu.

Merkezde güzel bir hostel bulup yerleştik. Tayvanlı arkadaş ressam, Hintli arkadaş ise romancıydı. Her ikisi de bir anda Orta Amerika'ya bilet alıp gelmiş, benim gibi rotasız geziyorlardı. Dört gün geziye beraber devam ettik. Tehlikeli denilen El Salvador gibi bir ülkede birçok yere otostopla gittik. Polis arabalarının sırtında dolandık. Şehrin gecesini, gündüzünü birbirine kattık.

Hepimiz sanatla ilgiliydik. Alakasız ülkelerden yola çıkıp yine alakasız bir yerde rastlaşmıştık. Bir Hintli, bir Tayvanlı ve bir Türk... Sıkı dostlar gibi beraber gezdik, deli gibi eğlendik.

Soldaki Tayvanlı Freya, ortadaki Hintli Romeo ve ben. Santa Ana/ El Salvador.

Bu arkadaşlardan ve ara sıra yine benzer biçimde tanışıp kısa süreli de olsa geziye beraber devam ettiğim kişilerden hayata dair kendimce öğrendiğim şeyleri ne bir kitapta ne de bir okulda bulabilirdim.

Karşınızdakine bir adım atarsanız onun sana iki adım atacağını pek çok kez tecrübe ettim mesela. Önyargılarımdan tamamen kurtulamadım belki ama yarısını törpüledim galiba. Soru sormaktan çekinmemeyi öğrendim ya da. Konuştuğum kişinin dilini bilmesem de vücut diliyle bile anlaşılabilirdiğine defalarca tanık oldum. İyilik yapınca onun sana bir şekilde geri döndüğünü gördüm. Portre fotoğrafçılığımı geliştirdim. İnsanlarla iletişim kurmam eskisine göre daha da kolaylaştı. Ve belki de sayamayacağım birçok şeyi daha bana yol öğretti.

O öğretmeye, ben de öğrenmeye devam ediyorum...

Önyargı

Amerika Birleşik Devletleri'ni gezerken Seattle'dan San Francisco'ya otobüsle geçiyordum. Özel araçla yol on-on iki saat sürerken benim tercih ettiğim gibi otobüsle gidildiğinde ise otuz saati bulabiliyordu. Yolun bu kadar uzun sürebileceğini tahmin etmediğim için de daha önce *Couchsurfing*'den tanıştığım, beni evine kabul eden arkadaşla akşam olmadan geleceğimi söylemiştim.

San Francisco'ya inişim 23.00 gibi oldu. Toplu taşımayla arkadaşın yaşadığı mahalleye gitmem de bir saat kadar sürdü. Yani saat o kadar geç oldu ki bırak hiç tanımadığınız bir adamın evine gitmeyi, insan akrabasının evine gitse dahi çekinir. Neyse ki bu arada telefondan arkadaşla da mesajlaşıyorduk. Bana istediğim saatte gelebileceğimi söylüyordu.

Bahsettiğim arkadaş, yani bana evini açacak kişi Hintliydi. Ben de yoldan gelmişim, ilk istediğim şey güzel bir duş alıp dinlenmekti. Bir yandan da tanımadığım birinin evinde kalacağımı düşünüp evin temiz olup olmadığını merak ediyordum. İçimden *kalınacak gibi bir yer değilse, ertesi gün hostel bakarım* diye geçiriyordum. Bu arada yol kısa sürer düşüncesiyle yanıma pek yiyecek bir şey de almamışım. Yani gezilerimde biraz acemi olduğum zamanlara denk geldiği için açlıktan da geberiyordum.

Belediye otobüsünden indikten sonra eve gitmek için yokuş çıkmaya başladım. Yirmi dokuz saat yolculuktan sonra sırt çantasıyla yokuş çıkmak da yorgunluğuma âdeta tuz biber ekiyordu.

ABD’de adres bulmak kolay olduğundan numaraları takip edip apartmanın önüne geldim. Zilde arkadaşın adını bulup düğmeye bastım. Kapı açıldı ve yarım kat olan girişe doğru çıktım. Apartman aşırı temizdi. Umarım daire de öyledir diye düşündüm. İkinci kata çıkınca Hintli arkadaşın kapıyı açtığını, üstünde pijamayla beni beklediğini gördüm. Selam verip içeri girdim. Henüz iki-üç adım atmamıştım ki “Ayakkabılarını çıkartabilir misin?” dedi. Şu ana kadar bir Türk ailesinin evi hariç yurtdışı gezilerimde konuk olduğum tüm evlere ayakkabıyla giriliyordu. (Yüzün üzerinde evden bahsediyorum.) Ayakkabılarımı çıkartarak salona geçtim. Ferah, beyaz duvarları olan, güzel eşyalı, kocaman, yekpare bir camdan San Francisco’nun görüldüğü milyon dolarlık bir ev... Laf olsun diye demiyorum. Evi gerçekten 1 milyon dolara satın almış. Evin temizlik durumu ise mükemmeldi. Her yer ıslık ıslık.

Çantayı bırakıp soluklandım ve konuşmaya başladık:

“Su içer misin?”

“Evet, lütfen.”

“Aç mısın?”

“Açım.” Bu gibi durumlarda çekinmiyor, açsam açım diyordum.

“Ne seveceğini bilmediğim için üç farklı yemek hazırladım. Vejetaryen, tavuklu ve domuz etli.”

Şaşkın bir ifade ve cılız bir sesle “Tavuklu olur.” dedim.

Yemeği verirken bir de tavada lavaş kızartmaya başladı. Lavaşla beraber tavuklu yemeğimi yiyip karnımı güzelce doyurdum. Biraz da sohbet ettikten sonra salondaki koltuğu gösterdi:

“Burada yatarsın. Yorgan, yastık da pufun altında. Sabah işe gideceğim. Bu da evin anahtarı. Kafana göre takıl. Dışarı çıkarırken lütfen kapıyı kilitlemeyi de unutma.”

“Tamam, çok teşekkürler.”

Cam kenarında duran pufun altından battaniye, çarşaf ve yastığı aldım. Tertemiz kokuyorlardı. Yatağı hazırlayıp duş almak için banyoya yöneldim. Ev zaten aşırı temizdi, tek bir toza yahut dağınıklığa rastlayamıyordunuz. Peki ya banyoda da bir tane kıl, tüy olmaz mı arkadaş! Yoktu, işte. Güzel bir duş aldım ve o yorgunlukla bebek gibi uyumuşum.

Gezilerim boyunca konakladığım en temiz ev kesinlikle buydu. Sabah kalktığımda ise arkadaş evden çıkmış, kahvaltı için de not bırakmıştı: *Dolaptan ne istersen yiyip, içebilirsin.*

O gün bugün, ne zaman bir durum ya da biri hakkında önyargılı olmaya başlasam aklıma hep bu olay gelir. Hintli arkadaşın evine gitmeden önce aklımdan geçen ahmakça şeyleri hatırlarım.

Sara'nın Hikâyesi

Sara ile Kosta Rika'da bir hostelde tanıştım. Onu size tanıtmak istememin sebebi sadece on sekiz yaşında olup Orta Amerika gibi genelde tehlikeli olduğu düşünülen bir bölgeyi tek başına gezmesidir. Hostel odasında ranzalarımızda karşılıklı otururken biraz lafladık:

"Nerelisin?"

"İsviçreliyim."

"Kaç yaşındasın?"

"On sekiz."

"Eğitim durumun ne?"

"Üniversiteye bu yıl başlayacağım."

"Biriyle mi geziyorsun yoksa tek mi?"

"Tek geziyorum."

"On sekiz yaşındasın ve Orta Amerika'ya tek başına mı geldin?"

"Evet." Gülümsedi.

"Gezin ne kadar sürecek?"

"Toplam seksen yedi gün."

"Hangi ülkeleri kapsıyor?"

"Gençli Kosta Rika'da geçti. Çünkü dört hafta bir ailenin yanında kalarak İspanyolca kursuna gittim. Dört hafta da yağmur

ormanlarında bir otelde gönüllü olarak çalıştım. Şimdi de kısa bir Nikaragua gezisi yapacağım. Sonra da İsviçre'ye dönüş."

"Gönüllü işte ne yaptın?"

"Temizlik, resepsiyon işleri, garsonluk."

"Gezin süresince hiç kötü bir tecrübe yaşadın mı?"

"Bazen sokakta laf atıyorlar ama onun haricinde kötü bir şey yaşamadım."

"İspanyolcayı ne kadar öğrendin?"

"Latin Amerika'da gezecek kadar öğrendim. Seneye bu bölgeye tekrar geleceğim."

Konuştuktan sonra istersen yanına bir eşyanı al, fotoğrafını çekerken renk olur dedim. "Aaa" dedi. "Çantamı çok seviyorum." Erinmedi kocaman sırt çantasını yatağa alıp onunla fotoğrafını çekti. Kadın işte her yerde aynı. Yaşın, memleketin, nerede olduğunun bir önemi yok, varsa yoksa çanta...

18 yaşındaki Sara.

Neyse, sadede gelelim. Sosyal medya hesaplarımı açtığımdan beri en çok aldığım mesajlardan biri de “Kadın başına gezmeye cesaret edemiyoruz” tarzındaki söylemlerdi. Benimse yolda tanıştığım, tek başına seyahat edenlerin en az yarısı kadın gezginlerden oluşuyordu. Bence bu tip şeyler söyleyerek hem kendinizi hem de hemcinslerinizi küçük görmeyin. On sekiz yaşındaki Sara için “Ama, o Türk değil, bizim öyle bir gezi kültürümüz yok ki” de demeyin. Bizden de onlarca tek başına gezen kadın gezgin var. Bu bahanenin arkasına sığınıp kırmaya çalıştığınız kabuğunuzu daha da güçlendirmeyin.

Tarahumara Yerlileri

Meksika'nın Chihuahua eyaletinde yaklaşık on yedi gün Tarahumara yerlilerini bulmak için dağ, tepe demeden Alman bir gezginle beraber dolandık durduk. Uzun uğraşlar sonucu bazı Tarahumara ailelerinin yaşadığı Batopilas kasabasına geldik. Uzun uğraşlar diyorum çünkü bu bölgelerde düzenli bir toplu taşıma sistemi yoktu. Saat 04.00'te bir tane otobüs vardı, o kadar. Onu kaçırdınız mı bizim yaptığımız gibi otostop çekmek zorundaydınız. Biz de biri polis aracı olmak üzere, iki farklı arabaya otostop çekerek kasabaya ulaştık. İdare eder denilebilecek, pansiyon gibi bir yer bulup odamıza yerleştik. Daha sonra resepsiyondakilerle konuşarak civarda yaşayan Tarahumara yerlilerinin kabaca hangi bölgelerde olduğunu öğrendik. Sabah kalkıp onları bulmak için yola çıkacaktık.

Ertesi gün sabahtan uyanıp çantalarımızı hazırladık. Akşam nasıl olsa geri döneriz diye büyük çantalarımızı pansiyonda bıraktık. Bu bölgelerde çöl iklimi yaşandığı için gündüzleri aşırı sıcaktı. Bu sebeple yanımıza bol bol da su aldık. Çünkü en az yedisekiz kilometrelik bir yolu yürümemiz gerekecekti.

Saat 09.00 gibi yola koyulduk. Toprak köy yolunda arkadaşım ile sohbet ede ede ilerliyorduk. Otostop çekmeye alışkındık ama öyle bir dağ başındayız ki bırakın arabayı insan bile görmiyordunuz. Henüz beş-on dakika geçmişti ki uzaktan gelen bir aracın sesini işittik. Birbirimizin yüzüne bakıp tebessüm ettik. Çünkü ikimiz de aynı şeyi düşünüyorduk: Otostop çekeceğiz.

Ses gitgide yaklaştı ve araba arkamızdaki virajı dönüp kendini gösterdi. Biz kamyonet beklerken hiç aklımıza gelmeyecek bir şey çıktı. Gelen araba ambulanstı.

Biz hiç istifimizi bozmadan ellerimizi kaldırıp otostop çektik. Ve eski, minibüsten bozma bu ambulans bizi almak için durdu. Hemen şoför tarafına doğru yürüyüp gitmek istediğimiz yeri söyledik. Oraya kadar gitmeyecek olsalar da yolun yarısına kadar bizi götürebileceklerini ifade ettiler. Tamam deyip ambulansın arkasına atladık.

Şoförün yanında sivil giyimli bir hemşire vardı. Bir çırpıda maruz kaldığımız “neredensiniz, burada ne yapıyorsunuz” gibi klasik soruları yanıtlarken şoförün aslında doktor da olduğunu öğrendik. Meğer bu bölgede ambulans şoförü yokmuş. Doktorsanız cankurtaran şoförlüğünü de siz yapıyormuşsunuz.

Yaklaşık yirmi dakika ambulans arkasında berbat bir köy yolunda sallana sallana ilerledikten sonra ayrılacağımız yere geldik. Ambulans durdu ve arka kapıdan indik. Teşekkür ederek yolumuza devam ettik. Yavaş yavaş kızmaya başlayan güneşin eşliğinde bir saat yürüdükten sonra, yerlilerin yaşadığı evlerin önüne geldik. Önüne geldik diyorum ama evler yoldan yaklaşık beş yüz metre içeride kalıyordu. Tabii öyle hemen evlerine de giremiyordunuz. Çünkü şehirden uzakta yaşayan yerliler genelde aşırı çekingen oluyordu. O sebeple biraz alıştıra alıştıra yaklaşmak gerekliydi.

İçeriye doğru yürüyerek üç-dört tane tek katlı, yarı tuğla, yarı tahtadan yapılmış evlerin önüne geldik. Orta yerdeki büyük bir ağacın gölgesine oturduk ve dinlenmeye başladık. Hem su içiyor

15 yaşındaki Tarahumara yerlisi ve çocuğu.

hem de bir şeyler atıştırıyorduk. O sırada tabii yavaş yavaş tüm evler varlığımızdan haberdar oldu ve her yerden bir kafa uzanıp bize bakmaya başladı. Yarım saat dinlendikten sonra evleri ziyaret etmek için hareketlendik. İlk evin önünde çocuk ve genç diyebileceğim yaşlarda dört-beş kişi vardı. Yerdeki odun ateşinde tortilla (Meksika lavaşı) yapıyorlardı.

Selam verip oturduk yanlarına. Alman arkadaş Lars İspanyolca bildiği için konuşmaya başladı. Ocak başındaki kız on beş yaşındaydı, kucağında da kendi çocuğu vardı. Aşırı çekingen-diler. Ne sorsak sadece evet ya da hayır diyorlardı. Yavaş yavaş

Ziyaret ettiğimiz evlerden biri. Huainta, ablası ve ben.

çocuklara meyve vermeye, onlarla oynamaya başladık. Derken hepsi bize ısındı. Birkaç fotoğraf ve video çekip diğer eve geçtik. Orada daha oturaklı bir aile vardı. Onlarla da sohbet ettik, evlerine baktık. Evlerde elektrik ve su yoktu. Eşya da yoktu. Yatacakları zaman yere hasır serip sabah kaldırıyorlardı, o kadar. Derken o evde de işimiz bitti. Bu arada sürekli bizi takip eden, altı-yedi yaşlarında dünya tatlısı Huanita adında ufak bir kız çocuğu da bizimleydi. Fotoğrafını çekmek istiyorduk ama utanıp kaçıyordu. Biz de çok zorlamadık. “Hele bize alışsın, sonra fotoğrafını çekeriz” dedik.

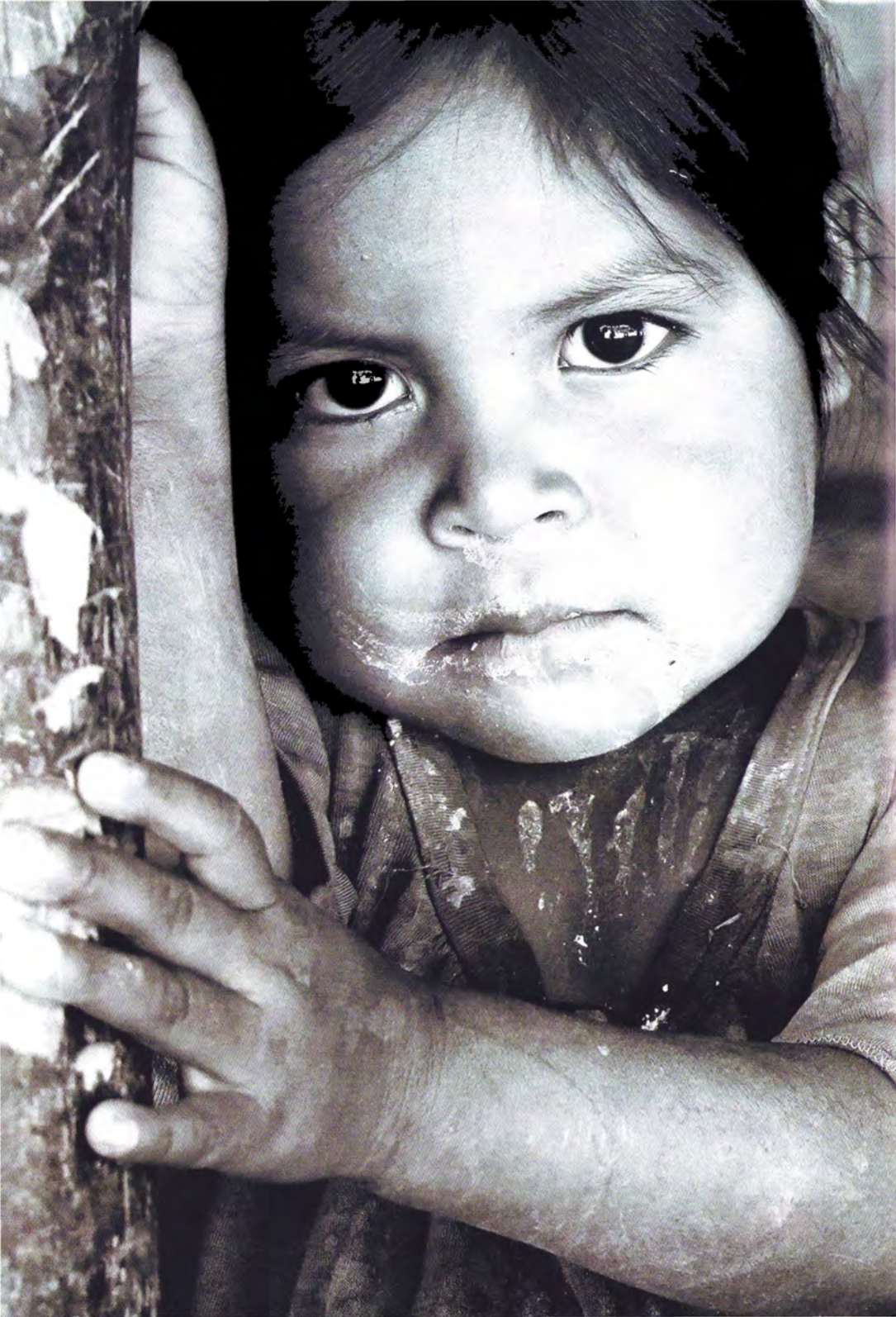
Daha sonra en tepede etrafı çitle çevrili eve geçtik. Avluda üç-dört kadın, dokuz-on tane de çocuk vardı. Oturduk, başladık evin babasıyla konuşmaya. Çoğu sadece Tarahumara dilini konuşup İspanyolca bilmesede buradaki adamın İspanyolcası gayet iyiydi. Buraya ilk o gelmiş, sonra çevredeki evleri de yapmışlar, sonrasındaysa akrabaları gelmiş. Orada da çocuklarla oynadık.

Pek çok soru sorduk, fotoğraf ve video çektik. Karnımız açtı. İkram edilen *tortillalar*dan yedik. Yaklaşık dört-beş saatimiz böyle geçti. Yürüyerek geri döneceğimiz için hava kararmadan yola koyulduk. Bin bir teşekkür edip evlerinden ayrıldık.

Yaklaşık beş yüz metre yürüyüp toprak yola geri çıktık. Bu tip durumlarda sürekli video ve fotoğraf çektiğim için bir de dönüp evlerini uzaktan videoya alayım dedim. Görüntüyü yakınlaştırdığımda üç-dört kişinin evlerinden çıkıp yola doğru yürüdüğünü ve orta yerde yüksek bir kayanın üstünden bize el salladığını fark ettim. Ama biz hiç arkamızı dönmemiştik. Sadece ben son anda video çekeyim diye dönmüştüm. Lars'a "Baksana, buraya kadar gelmiş, bize el sallıyorlar." dedim. O da şaşırdı. Biz de el sallamaya başladık. Sonra aralarında Huanita'nın da olduğunu, bize el salladığını gördük. Lars'la birbirimize baktık. Koca koca adamlardık ama gözlerimiz dolmuştu, biri dokunsa neredeyse ağlayacaktık. Ne de olsa günlerce, zor şartlar altında bu insanları

Ziyaret ettiğimiz son ev.

Huanita.

bulmak için uğraşmıştık. Çektiğimiz zorlukların üstüne böyle bir şey yaşamak bize bir hayli dokunmuştu. O anki duygularımı anlatmam pek mümkün değil. Yedi-sekiz kilometre kaldığımız yere kadar yürüdük. Yürürken hiç konuşmadık. Biliyorum ki Lars da benim gibi yol boyunca onları düşünüp durdu.

Bu Tarahumara yerlileri, gezilerim boyunca benim yerlilerle ilk ciddi temasımdı. Gördüm ki yerlilerle bu denli içli dışlı olunca normal hayatta kolay kolay yaşayamayacağınız hisleri ve olayları yaşıyordunuz. Aynı zamanda bir fotoğrafçı olarak da şimdiye kadar hiç sahip olmadığım kadar iyi fotoğraflarım olmuştu.

Tarahumara yerlileri beni o günden sonra ülke gezmek yerine, yerlileri keşfetmeye doğru itti. Sonraki bir buçuk yıl böyle geçti ve sanırım bundan sonra da uzun yıllar böyle devam edecek.

Bizi uğurlamaya gelen Tarahumara yerlileri.

Altmış Yıllık Kolye

El Salvador'un başkenti San Salvador'da *Couchsurfing* üzerinden bulduğum bir arkadaşın evinde kalıyordum. Ev sahibi yerlilerle ilgilendiğimi ve fotoğraf çekmek istediğimi öğrenince bana yardımcı olmak adına konuyla ilgili bir arkadaşını benimle tanıştırdı. Bu arkadaş çok önceleri El Salvador'da yaşayan yerlilerin kullandığı Nawat dilini hayatta tutmaya çalışan bir antropologtu. Dili kendisi öğrenmişti ve üniversitede bu dili öğretiyordu.

El Salvador'da uzun yıllar süren iç savaş sırasında yaklaşık yüz bin yerli katledilmiş. Yerli olup olmadıklarını anlamak için hangi dili konuştuklarına bakılmış, Nawat dilini konuşanlar sorgusuz, sualsiz öldürülmüş. Yerlilerden iki yüz elli-üç yüz kişi ise Nawat dilini bilmediklerini karşısındakilere inandırarak hayatta kalmayı başarmış. Neredeyse tüm yerliler öldürüldüğü için El Salvador'da geleneksel kıyafetli kimse yoktu. Maalesef tüm gelenek ve görenekler de aynı şekilde yok edilmiş.

İşte bu iki yüz elli-üç yüz kişinin yaşadığı köyü hem ziyaret etmek hem de takipçilerimin gönderdiği yardımı iletmek için arkadaşla beraber yola çıktık. Otobüs terminalinden çok eski bir otobüse binerek yaklaşık iki saatte köye gittik.

Yanımdaki arkadaş neredeyse köydeki herkesi tanıdığı için kimi görsek selam verip geçiyorduk. Önce ufak bir köy marketine girip ziyaret edeceğimiz ev için biraz erzak aldık. Sonra da

dört-beş dakika yürüyerek El Salvador'da Nawat (Nahuat) dilini bilen az sayıdaki kişilerden biri olan Fidelina Cortes'in evine geldik.

Yetmiş beş yaşındaki Fidelina, on bir çocuğunun altısını kaybetmiş. Çoğu cinayete kurban gittiği için çocukların ölüm sebebini soramasam da Fidelina'nın duvarda asılı duran eski fotoğraflarını incelerken gözüme her fotoğrafında boynunda olan kırmızı kolyesi ilişti. Fotoğrafları çok eskiydi ama bahsettiğim kolye şu anda bile boynundaydı. Bu yüzden ben de kendisine bu kolyenin hikâyesini sordum.

Henüz on beş yaşındayken ailesi Fidelina'yı ilk kez köyden şehre götürmüştü. "O sırada bu kolyeyi gördüm ve çok istedim" diye açıkladı bana. Ailesinin maddi durumu iyi olmamasına rağmen, o zamanın parasıyla 1 kon verip bu kolyeyi ailesine aldırıldığını da sözlerine ekledi. "Çok büyük paraydı" deyip gülerek devam etti: "Çok uzun bir süre beni tekrar şehre götürmediler."

75 yaşındaki Fidelina Cortes.

Güzel güzel muhabbet edip fotoğrafını çektim. Takipçilerden gelen yardımı kendisine ileterek evden ayrılacaktık ki kapıda tekrar adımı sordu.

“Mehmet, Türkiye’den Mehmet.” diye yanıtladım onu. “Tamam Mehmet, seni ve ismini hiçbir zaman unutmayacağım” dedi.

Biliyorum ki altmış yıl bir kolyeyi boynunda taşıyan Fidelina ömür boyu da beni ve ismimi unutmaz.

Pablo Escobar'ın Ağabeyiyle Tanışmak

Pablo Escobar Kolombiya'nın Antioquia eyaletinde doğup büyüyen ve kendi şehri dediği, bu eyalete bağlı Medellín'de öldürülen bir uyuşturucu baronuydu. Genelde dünyanın gelmiş geçmiş en büyük, en tehlikeli ve en zengin uyuşturucu baronu olarak da bilinir.

Bir ay boyunca Medellín'de kaldım. Daha önce Escobar'ın adını duymuş olsam da hakkında herhangi bir film yahut dizi izlemediğim, internetten de kendisine dair hiç araştırma yapmamıştım. Bu şehre geldikten sonra adamın ününün farkına vardım. Madem doğduğu yerdeydim ve bu adam bu kadar ünlüydü, o zaman şehrin yerlilerinden bu adam hakkında biraz bilgi toplayayım dedim. Bu yüzden tanıştığım neredeyse tüm Kolombiyalıları muhabbet ilerledikçe Escobar'ı sordum. Bilgiler gelmeye başladıkça adamın ağabeyi Roberto Escobar'ın hayatta olduğunu ve bu şehirde yaşadığını, hatta 2012 yılının sonlarında Roberto Escobar ile tanışmak için turistik turlar düzenlenmeye başlandığını bile öğrendim. Bir şekilde hostellere sorarak bu tura ulaştım. Ulaştım ulaşmasına ama kiminle konuşsam "Tura katılma. Çünkü, Escobar'ı göremiyorsun. Görmek garanti değil" diyordu. Bu tur üç-dört yıl önce ilk başladığı zamanlar epey ilgi görmüş. Her gün yabancılar bu tura katılıp ağabey Escobar'la tanışmış. Şimdilerde ise tura katılırsanız dahi ağabeyi istisnalar hariç göremiyordunuz. En azından böyle söylüyorlardı. Turun sonunda ufak bir müze haline getirilen Pablo Escobar'ın evine gidiyordunuz ve ağabey

Escobar'ın da orada olması gerekiyordu. Ama genelde kendisinin kilisede, mezarlıkta filan olduğu söylenip bu kısım es geçiliyordu. Durumu bildiğim için ben de işi garantiye almak istedim.

Benim gibi Escobar'la görüşmek isteyen iki İngiliz arkadaşla beraber bu turu yapanlara ulaştık. "Biz ağabey Escobar'ı kesinlikle görmek istiyoruz. Gerekirse fazla para da verebiliriz" dediysek de garanti veremediler. Son bir aydır hostelden tura katılanlar arasından da ağabeyle görüşen olmamıştı. Ama ben dünyayı gezdiğimi, sosyal medya hesaplarımın olduğunu söyleyerek biraz daha ısrarcı oldum. "Pekâlâ, eğer böyle özel tur gibi alırsanız, büyük ihtimalle yarın görüşürsünüz" dediler. Yani normalde %10 görüşme ihtimali olan tura biz sanki özel tur yapıyormuş gibi katılıp görüşme ihtimalimizi biraz daha yükseltmiştik. Gerçi ağabey Escobar'la görüşmemiz "özel tur"dan mı kaynaklanıyordu yoksa şans eseri mi gerçekleşmişti hâlâ bilemiyorum.

Ertesi gün özel şoför bizi kendisi gibi camları da simsiyah bir minibüsle gelip aldı. Önce Escobar'ın mezarına sonra da yine Escobar'ın müze haline getirilmiş evine gittik. Ağabey Escobar bizi girişte karşıladı. Arabadan ilk ben indim. Doğrudan yanıma gelip elimi sıktı, "Hoş geldin" dedi. Tabii bu kadar sıcak bir karşılama beklemiyordum. Yalnız bir arkadaşımızın elini sıkmadı. Yani bu anlamda biraz tuhaf biriydi. Şoför zaten görüşmeye gelmeden önce, "Eğer elinizi sıkmazsa, alınmayın," minvalinde bir şeyler söylemişti.

Ağabey ile ilk görüşmede bir-iki dakika konuştuk, sonra evi gezmeye başladık. Ev mafya filmlerindeki gibi neredeyse her odasında gizli bölmeleri olan dubleks bir villaydı. Şöminenin arkasında üç-dört kişinin saklanabileceği gizli bir bölme, duvarların içinde ise elektrikle çalışan, asansörlü para kasaları vardı. Çalışma masasının farklı yerlerindeki gizli bölmeleri de gördükten sonra evin garajına geçip Escobar'ın kullandığı ilk ve son arabaları da inceledik. Hatta kimisinin içine dahi oturarak fotoğraf çektik.

Pablo Escobar'ın uyuşturucu kaçakçılığı yaparken kullandığı ilk arabası.

Evde video çekmek kesinlikle yasaktı. Olayı belgeselleştirmek için çekim yapmak ve gazeteci gibi soru sormak da öyle... Yapabileceğiniz tek şey izin verilen yerlerde fotoğraf çekmek ve çektiymekti.

Ev gezisi sonrasında, ağabey Roberto Escobar ile tekrar dört-beş dakika görüştük. Görüşmenin sonuna doğru yalnızca bir soru sormak istedim. Olumlu yanıt alınca Escobar'ın ağabeyine sorumu yönelttim:

“Pablo Escobar uyuşturucu kullanıyor muydu?”

Cevap kısa ve netti:

“Hiç kullanmadı. Aileden de uyuşturucu kullanan hiç olmadı.”

Evden ayrılmadan önce Escobar, geldiğimiz için bize teşekkür etti. Bu tur için elde edilen paraların öncelikle Aids ile mücadelede kullanılacağını ve evsizlere yemek olarak gideceğini belirtti. Bu

Pablo Escobar'ın çalışma masası. Sağ ve sol taraftaki gizli bölmeleri görebilirsiniz.

fikir hoşumuza gitmişti. Ardından da kardeşinin birkaç fotoğrafını bedeli karşılığında imzalayıp üzerine parmak bastı. Parmak basmasına şaşırmış olsam da imzaya kıyasla daha değerli olduğuna kanaat getirdim.

Ağabey Escobar'ın tüm kariyeri boyunca bisiklet turnuvalarına katılan profesyonel bir sporcu olduğunu öğrendim. Pablo Escobar'la çalışmaya ise 1984 yılında başlamış. Kardeşinin ölümünden önceki

on yılda tüm para işlerini onun yönettiği de söyleniyordu. Bahsedilen para ise 45-50 milyar dolar civarı... Bu paranın nakit mi yoksa her şeyin toplamı mı olduğu ise bilinmiyor.

Ağabey Escobar'ı görmek istememdeki en büyük sebep binlerce kişinin ölmesine sebep olan, dolaylı yoldan milyonlarca insanı zehirleyen bir oluşumda başrolde olup şu an nasıl normal bir hayat sürdürdüğünü canlı canlı görmektir.

Adamı ilk gördüğümde biraz şaşırmıştım. Şapkası, gömleği, belindeki anahtarlarıyla köşe başındaki bakkalı işletiyor gibi bir hali vardı. O da zamanında hapse girmiş olsa da, söylentiye göre son yıllarını tamamen hayır işlerine adanmıştı. Ailenin böyle de tuhaf bir tarafı vardı. Bir yandan aşırı kötü olaylara sebep oluyor, diğer yandan da hayır işleriyle ilgileniyorlardı. Anlam vermek gerçekten güçtü.

Roberto Escobar ve ben. Sol taraftaki afiş ise zamanında Escobar kardeşlerin yakalanması için polis tarafından ülkenin her yerine asılmış.

Ağabeyin tavırları başlarda normal gibi görünse de tuhaf bir hali vardı. Beş-altı dakikada elbette birini tanımak zordur ama

bence bu adam normal değildi. Belki bu durum sağ kulağının duymaması ve sağ gözünü kaybedişinden kaynaklanıyordu, bilemiyorum. Eski günlerde mektupla gönderilen bir bomba elinde patladığı için yüzünden estetik ameliyat olmuştu.

Bu ziyaretim için birçok kişi ne gerek vardı ki tarzında şeyler söyledi. Belki şu an içinizden de benzer şeyleri düşünenler olabilir. Ama ben olaya öyle bakmıyorum. Neticede, kurduğu çeteyele dünyadaki uyuşturucu trafiğini ve toplam 45 milyar dolar gibi inanılması güç bir rakamı yöneten, direkt ya da dolaylı yoldan binlerce kişinin ölümüne neden olan, yaşadığı zamanlarda, değil Kolombiya, çevresindeki ülkelerin bile ekonomik durumunu etkileyebilecek güçteki birinin ağabeyinden bahsediyoruz. Hem de saydığım tüm bu olayların zirve yaptığı dönemde on yıl boyunca aktif olarak sistemin içinde yer almış bir ağabeyden... Gezilerimin ana teması insanken, böyle birinin hal ve hareketlerini, konuşmasını, mimiklerini canlı canlı görme fırsatını kaçırmak istemezdim. Yine olsa yine yaparım.

Dünya Gezginleri ve Halleri

Yaklaşık dört yıldır dünyayı gezmeye çalışıyordum. Haliyle birçok gezginle tanışma ve onları gözlemleme fırsatım oldu. Genelde gördüğüm, tek başına gezen kadınların erkeklerden sayıca fazla olduğuydu. Çünkü erkekler ya sevgilileriyle ya da bir-iki arkadaşıyla birlikte geziyordu. Diğer bir konu da tanıştığım çoğu gezginin herhangi bir dine mensup olmayışydı. Kimi yukarıda ilahi bir gücün olduğuna inanıyor ama hiçbir dine kendini yakın hissetmiyordu. Ateist de değildiler. Hristiyan olanlar da genelde dininin gerektirdiği hiçbir şeyi yapmıyor, sadece aileden geldiği için Hristiyanım diyorlardı.

Şimdi sizlerle aklımda yer eden gezginlerin belli başlı özelliklerini paylaşacağım:

Almanlar kadar çok gezenini görmedim. Hiç ummadığınız yerde on dokuz-yirmi yaşındaki bir Alman gezginle karşılaşabilirsiniz. Uzun süre gezip para bitince Almanya'ya geri dönüyor, üç-dört ay çalışıp tekrar uzun süreli gezilere çıkabiliyorlar. Su içme konusunda aşırı titizler. Her daim yanlarında iki litre su bulunuyor. En az iki-üç dil biliyorlar ve aşırı tutumlular. Restoranda yedikleri yemek artarsa direkt paket yaptırıp çantaya atarlar. Elektronik müziği severler. Erkekleri biraya bayılır. Kadınları ise tek başına nasıl gezileceğini çok iyi bilir. Yanınızda Alman bir gezgin varsa kafanız rahat olsun. Tek kötü yanları onları Alman usulü mantığından çıkarmanızın biraz vakit alması...

İletişim kurulacak en kolay milletlerden biri olan Amerikalılar da biraz tuhaf. Gelir seninle tanışır, muhabbet eder hemen kanka olur ama beş dakika sonra seni tanımaz. Mimik ve sesleriyle Amerikalı kadınlar olaylara aşırı tepki verir, film setinden fırlamış gibidirler. Amazing (inanılmaz) lafını uzata uzata, çok fazla kullanırlar. Mesela giydiğin sıradan bir ayakkabı ya da tişört için “inanılmaz, harika, efsane güzel” gibi laflar ederler. Restoranda ya da kafede her daim bahşiş bırakırlar. Bulunduğunuz yerde aşırı sesli konuşan, yan masadakileri yüksek kahkahalarıyla rahatsız eden birileri varsa Amerikalı olma ihtimalleri yüksektir.

Hollandalı erkekler futbola aşırı düşkündür. Alkolü sever ve işsizlik maaşıyla dünyayı gezenleri vardır. Tek gezenine hiç rastlamadım.

İngilizler bana biraz rahatsız edici tipler gibi geliyor. Hostele gecenin bir vakti dışarıdan sarhoş gelip bağıra çığıra konuşan, kapıları sesli açıp kapatan genelde genç yaştaki İngiliz gezginlerdi. Erkeklerinde hep şımarık bir tavır vardır, kadınları her daim gece hayatına akar. Otuz yaş üstü İngiliz gezginleri ise bu yazdıklarımın dışında tutuyorum. Onlar daha olgun ve düzgün tipler.

Kanadalı erkek gezginde marijuana, LSD ya da benzeri şeyler hep vardır. Yoksa da bir şekilde bulur. Alkolü sever. Kadın gezginler ise deniz, güneş, kum üçlüsüne bayılır.

Fransız gezginler genelde düzenli, planlı gezen tiplerdir. Her daim yanlarında bir gezi kitabı ya da harita vardır. Gördüğüm kadarıyla Türkleri severler. Erkekleri hostelde ortalık yerde donla gezmeye bayılır.

İtalyan erkekleri çok sigara içer. Derbi maçı varsa ne yapıp edip o maçı izler. Türklere benzer yanları vardır ve tahminimce beraber kısa süreli geziler yapılabilir.

Avustralyalı erkekler de marijuanaya düşkündür. Elinde hep bira vardır. Kafa rahat gezmeyi severler. Sörf yapar.

Japon gezginler hostelde pek konaklamaz. Konaklasalar da gece hayatları yoktur. 20.00 dedin mi hostele gelip erkenden yatarlar.

Onlarla iletişim kurmak kolay değildir. Harbiden fotoğraf delisidirler. Daha iyi fotoğrafı olsun diye gittiği turistik yere yedi gün üst üste tekrar gidenini biliyorum mesela.

Çinli gezginlerle de aslında çok tanıştım ama ne bileyim biraz farklılar, çözemedim. 08.00'de kış ayazında üstünde sadece bir donla ortalıkta gezip kahvaltı yerine bira içenini de gördüm. Günlere yan taraftaki ranzada yatıp tek kelime konuşmayanını da... Sessiz, sakın ve zararsızlar.

İsraili gezginler Türklere biraz çekinerek yaklaşırlar. Genelde yemeklerini kendileri yapıp yerler. Erkekleri askerlik sonrası yurtdışı gezisine muhakkak çıkar. Grup halinde gezerler. Gittiği yerlerde kendi ülkesinden gezginleri bulup grubu daha da büyütürler. Böyle bir grup görünce ortamdan uzaklaşıp.

Türk kadın gezgin, genelde senin Türk olduğunu görünce senden kaçır. Erkek gezgin ise, tam tersi.

Arjantinli kadın gezgin rahattır. Otostop yapar, gece hayatına akar, seninle istediğin yere gelir, ortama ayak uydurur, kafa dengidir. Erkekleriyle pek karşılaşmadım ama tanıştıklarım da benzer özellikleri taşıyordu.

Brezilyalı erkek gezgin sporcudur, eşofman ya da şortla gezmeyi sever. Erkeği de kadını da alabildiğine sıcak ve cana yakındır.

İsviçreli gezgin ise... Çok net söylüyorum eğer 07.00'de kalkıp bir yere gidilecekse, o isterse 05.00'de yatmış olsun sabah 07.00'de üstünü başını giymiş, çantasını hazırlamış seni bekler vaziyettedir. Bu kadar dakik olan başka bir millet görmedim. İsviçrelilerin içinde de işsizlik maaşıyla dünyayı gezenleri vardır.

Rus erkek gezginler gördüğüm kadarıyla macera düşkünü, gözü karadır. Kadınları ise suşi çılgınıdır. Ve hangi şartlarda olursa olsun bu kadın gezginlerin sırt çantasında her daim bir topuklu ayakkabı bulunur.

Gördüğüm gezginlerin yüzde doksan dokuzu zararsız, çevreci, saygılı, kafası çalışan, akli başında tiplerdi. Eğer dünya gezginlerin elinde olsaydı inanın bambaşka bir dünyada yaşıyor olurduk.

Otel Rezervasyonu

Kadın bir arkadaşım ile beraber Hong Kong'a 60 kilometre uzaklıktaki Macau'daydık. Bu ülke bir şehirden bile küçük, Çin'e bağlı özerk bir bölgeydi. Kumarhane ve gece hayatıyla ünlenmiş, genelde de varlıklı Çinlilerin deli gibi para harcadığı Las Vegas kopyası bir yerdi.

Macau'da konaklama pahalı olduğu için gitmeden önce bir otel rezervasyonu yaptırmıştım. İnternette otelleri araştırırken, kiminin çok pahalı, kimininse merkeze sadece iki-üç kilometre uzakta ama çok hesaplı olduğunu gördüm. Ben de gerekirse otobüs ya da taksi kullanırız diye düşünerek merkez dışındaki, düzgün görünümlü bir otelden rezervasyonumuzu yaptırđım. Gündüz ülkeyi gezdik, akşam saatlerine doğru da artık otele gidelim, sonra tekrar çıkarız diye kararlaştırdık. Belediye otobüsüne binerken gideceğimiz oteli söyledik. "Tamam, bu gidiyor," dediler ve pasaport sordular. "Pasaport niye soruyorsunuz? İki-üç kilometre gideceğiz sadece." diye sorunca adam "Oteliniz Çin'de" dedi. O an başımdan aşağıya kaynar sular döküldü. Çünkü Çin vizemiz yoktu! Macau'ya gelmiştik ama rezervasyon yaptırdığım otel Çin'deydi! Tabii o otelin niye diğer otellerden daha ucuz olduğunu da böylece anlamış oldum.

Boynu bükük bir şekilde otobüsten inip çevredeki otelleri gezmeye başladık. Hepsi doluydu. Neyse ki gece yarısına kadar burada takılabilir, sonra da feribotla Hong Kong'a geçip orada bir otel bulabilirdik. Keza öyle de yaptık.

02.00 sularında Hong Kong'a vardık. Hangi otele sorsak doluydu. Ya tek tük açık olan fast-food restoranlarında geceyi geçirecek ya da bulduğumuz berbat mı berbat, in gibi bir odada kalacaktık. Dışarıda kalmaktansa o ini tercih ettik.

FuHuş için saatlik kullanılan odalardan biriydi. Oda yedi-sekiz metrekare genişliğinde, yeşil boyaları dökülmüş, yürürken kafamı tavana vuracak kadar da basık bir yerdi. Penceresi yoktu, bildiğimiz tarzda bir yatağı da keza. Yatak yerine, duvar dibinden odanın ortasına kadar uzanan, yarım metre yüksekliğinde bir beton döküp, onun üstüne de ince bir yatak atmışlardı. Çarşafklar belli ki önceden beyazdı ama artık neler olduysa koyu gri ile kah-verengi arası bir hal almıştı. Banyo ve tuvaleti hiç anlatmıyorum bile. Kapı kollarını peçeteyle tutarak açıp kapatıyorduk, gerisini siz düşünün. Burası istisnasız hayatım boyunca kaldığım en pis yerler listesinde ilk üçe girerdi.

Siz siz olun otel rezervasyonu yaparken yanlış ülkeden rezervasyon yaptırmayın.

Ayahuasca

2013 yılında Peru'nun Arequipa şehrini geziyordum. Yanımda da Perulu bir arkadaş vardı ve hediyelik eşya satan dükkânların olduğu sokaklarda yürüyorduk. O sırada bir camekânda "Ayahuasca ayini" gibi bir yazı gördüm. O güne kadar ayahuasca'nın ne olduğunu bilmiyordum. Arkadaşıma dönüp:

"Ayahuasca ne?" diye sordum.

"Bilmiyor musun?"

"Hayır. Bilmiyorum"

"Bir çeşit çay. Amazon'da yetişen bir ağacın sarmaşığından yapılıyor."

"Ayinle ne ilgisi var?"

"Sıradan bir çay değil. Şaman eşliğinde içiliyor."

Ne olduğunu o an çok anlamadım ama akşam internetten araştırmaya başladım. Yazıları okuyunca hem şaşırdım hem de ayahuasca'yı denemek istedim. Ertesi gün arkadaşım ile tekrar buluştuk.

"Ayahuasca çayını denemek istiyorum. O yazıyı gördüğümüz yere gidelim."

Keskin bir ifadeyle "Hayır! Deneme!" dedi.

"Neden?"

"Psikolojik bir sorunun varsa ayahuasca çayını içebilirsin. Ama keyif için deneme!"

“Neden? Ne olabilir ki?”

“Kuzenim denedi ve kız çıldırdı! Bir-iki yıl sonra ancak normale döndü. Tehlikeli bir içecek. Sakın içme!”

O böyle söyleyince dün akşam internetten okuduğum yazılar da aklıma gelmeye başladı ve yalan yok ayahuascadan biraz tırstım ve çayı içmekten vazgeçtim. Şili’ye geçerek seyahatime devam ettim.

Sonraki yıllar birçok gezginle tanıştım. Bazılarıyla ayahuasca hakkında da konuştuğumuz oldu. Sadece Amazon’a ayahuasca çayını içmek için gidenlerle bile karşılaştım. Hem de yılda birkaç kez gidenlerle!

Ayahuascanın bilinen en büyük etkisi halüsinasyona sebep olması. Ama şu ana kadar ayahuascayı deneyimlemiş onlarca kişiyle konuştum ve hiçbirinin halüsinasyon gördüğünü söylediğini duymadım.

Kolombiya’nın farklı şehirlerindeyken iki kere ayahuascayı deneyimleme fırsatım oldu. Ama yine içmedim. Bu durumun birinci nedeni, bu ayınların artık turistik bir atraksiyon haline gelmiş olmasıydı. Parayı veriyor, ayine katılıyordunuz. Bu durum bana biraz tuhaf geliyordu. İkinci sebebi ise “Ayahuasca çayı madem Amazon’dan çıkma, ben de Amazon’a gidip gerçek şaman ya da şamanlar eşliğinde bunu tecrübe etmeliyim” diye düşünmemdi.

Ve Amazon gezime Peru’dan başlayıp nehir üzerinden Brezilya’ya kadar gittim. Daha sonra bu bölgede farklı yerli gruplarının yaşadığını öğrendim. Ama yerlileri ziyaret etmek çok zordu. Çünkü Brezilya hükümetine bağlı FUNAI adındaki oluşumdan izin almak gerekiyordu. Kiminle konuşsam “Uğraşma, izin alamazsın,” diyordu. Pes etmeyip arayışma devam ettim. Büyük tesadüfler sonucu yerlilere sağlık hizmeti veren bir doktorla tanıştım. Hatta iki gün onun evinde kaldım. O doktor beni yerlilerin köylerinde hemşire olarak görev yapan bir kadınla da tanıştırdı. İşte bu iki kişi sayesinde yerlileri ziyaret etmem kısmen kolaylaşmış oldu.

Daha sonra yine bölgeye gitmek isteyen ve bahsettiğim doktorun arkadaşı olan Brezilyalı bir antropologla da tanıştım. Kafalarımız uyuşunca Marubo yerlilerini beraber ziyaret etmek için kolları sıvadık.

Önce yerlilerin ilçedeki temsilcisini bulup onunla görüştük ve köylerini ziyaret etmek istediğimizi söyledik. İki-üç gün süreli yanına gidince adamla artık neredeyse arkadaş gibi olmuştuk. Sonrasında temsilci bizi cana yakın buldu ve “Tamam, ben size özel davetiye yazarım. O davetiye ile FUNAI’den izninizi alırım” dedi. Benim yapmam gereken tek şeyse köylerine gitmek için bir ay süreliğine bir tekne kiralamak olacaktı. Hiç düşünmeden kabul ettim.

Akabinde izin kağıtlarımız gelir gelmez tekneyi kiraladım. Marubo yerlilerinin yaşadığı en büyük köy olan Maronal’a

Maronal Köyü'ne giderken.

gidecektik. Yol, nehir üzerinden yaklaşık yedi-sekiz gün sürüyordu. Yiyecek ve içecek gibi erzaklarımızı alıp on üç tane Marubo yerlisi ile beraber yola çıktık. Çok çetrefilli geçen sekiz günün ardından köye ulaştık.

Maronal her ne kadar Marubo yerlilerinin en büyük köyü olsa da, köyde taş çatlasa üç yüz kişi ancak yaşıyordu. Evler tamamen ahşap ve kalın saman gibi şeylerden yapılmıyordu. *Maloka* dedikleri oldukça büyük bazı evler vardı ki içlerinde beş-altı aile hep birlikte yaşıyordu.

Köyde para kullanıldığına hiç şahit olmadım. Genelde tüm alışverişi takas usulü yapıyorlardı. Biri balık veriyor, öteki avladığı maymunu gibi...

Marubo yerlilerinin yaşadığı Amazon bölgesinde toplam altı adet yerli grubu vardı. Ama bu yerli gruplarından sadece Mayrunalar ve Maruboslar ayahuasca çayını içiyordu, diğerlerinde böyle bir kültür yoktu. Ayrıca Marubolar bölgedeki en güçlü şamanlara da sahiptiler. Hatta şamanlara göre hisleri daha kuvvetli olan ve irili ufaklı büyüler bile yapabilen *paje* dedikleri kişiler de yine burada yaşıyordu. Zaten benim de buraya gelmemdeki en büyük sebep, ayahuascayı gerçek şamanlarla beraber yerinde deneyimlemektir.

Ayrıca Maronal köyünü ziyaretim tam da Marubo yerlilerinin yılda bir kez yaptıkları toplantıya denk gelmişti. Civardaki toplam on dokuz tane Marubo köyünden gelen liderler ve şamanlar bu köyde toplanıp hem köylerin sorunlarını tartışıyor, hem de bazı akşamlar ayin yapıyorlardı. Köy liderleri ve şamanların hepsi gelmese de katılım çoğunlukta idi.

Yerliler yabancılara karşı aşırı çekingendiler, ilk gördüklerinde sizden kaçıyorlardı. Dolayısıyla birkaç gün selamlaşıp kısa konuşmalar yaptıktan sonra evlerine misafir olabiliyordunuz. Benim bu kadar uzun zamanım olmadığı için köydeki hemşireyle beraber birkaç evi ziyaret etmeye başladık. Hemşire herkesi tanıdığı için

evlerine girmem daha kolay olmuştı. Şansa şaman olan bir eve denk geldik. Muhabbet ilerleyince konuyu ayahuasca çayına getirdim. Bu arada gençler Portekizce biliyordu. Yaşlılar ise genelde sadece Marubo dilini konuşabiliyordu. Hemşire ise İspanyolca bildiği için benim sorularımı şamana Portekizce olarak aktarıyordu.

“Ayahuasca nasıl yapılıyor?”

“Burada bir sürü ayahuasca ağacı var. O ağaçların sarmaşığından yapılıyor.”

“Ağaçlar nerede? Buraya yakın mı?”

“Evet. Çok yakın.”

“Ağacın fotoğraf ve videosunu çekmek istiyorum. Yarın beraber gidebilir miyiz?”

“Tamam. Gideriz.”

Her ne kadar olur dese de ertesi gün adamı bulamadım. Ben de ayahuasca ağacını bilen başka bir yerliyle ormana gittim. Yirmi dakika yürüdükten sonra ağacı ve sarmaşığını bana gösterdi. İnce, uzun bir ağaçtı, etrafından aşağıya doğru kalın diyebileceğim sarmaşıkları vardı. Ama bu sarmaşıklar öyle çok değildi. Yanımdaki yerliye sormaya başladım:

“Ayahuasca nasıl yapılıyor?”

Sarmaşığı eliyle göstererek “Bu sarmaşıkları küçük parçalar halinde kesiyoruz. Sonra o parçaları büyük bir tencereye atıp üstüne su ekliyoruz. Tencereyi de ateşin üstüne koyuyoruz. Kaynadıkça su buhar oluyor. Ama sarmaşığın içinden çıkan sıvı buhar olmadan tencerenin dibinde kalıyor. Daha sonra bu sıvıyı alıp şişelere dolduruyoruz ve ayahuasca çayı hazırlanmış oluyor.”

Ağacın fotoğraf ve videosunu çektikten sonra köye geri döndük.

Akşam saatlerinde Brezilyalı antropolog arkadaşımınla beraber köyde yürümeye başladık. Kendisi daha önce Mayruna yerlilerini ziyaret ettiği ve onların ayahuasca ayinlerine katıldığı için konu

Maronal Köyü'nde bir maloka(ev).

Ayahuasca çayının yapıldığı sarmaşık. (Soldaki)

hakkında tecrübesi çoktu. Kendi aramızda, ayahuasca çayını ertesi akşam içmeyi konuşuyorduk. O gün de şansımıza havada bir tane bile bulut yoktu. Hafif ay ışığı eşliğinde yıldızlar da çok güzel görünüyordu. Büyük bir malokanın önüne geldik. Arkadaş "İçeri girelim mi?" diye sordu. Hiç düşünmeden evet dedim.

Maloka yuvarlaktı ve çapı neredeyse kırk metre kadardı. Dışı tamamen kalın samanlarla kaplıydı, tepesi üçgen şeklinde yukarıya doğru sivriliyordu. Ufak kapısından başımızı eğerek içeri girdik. Kapının sağında ve solunda, yerde, ikişer adet uzun kütük vardı. Bizde koltuk takımı ne ise Marubo yerlilerinde de ağaç kütükleri o işe yarıyordu. Köyün liderinin karşısında bir paje, yanında ise başka biri oturuyordu. Koyu bir sohbeta dalmış gibi bir halleri vardı. Selam verip biz de yanlarına oturduk.

İçerideki herkesin belden üstü çıplaktı. Köy lideri ve paje dediğim kişide ise vücutlarına çapraz asılmış, beyaz ve siyah renklerde geniş kolyeler vardı.

Ayahuasca çayını sözde ertesi gün içecektik. Ama bu malokaya girdiğimizde biraz önce bahsettiğim kişiler hem ayahuasca hem de *rape* içiyorlardı. Madem öyle, biz de ayine katılalım diye düşündük. Aslında ayin derken öyle çok da farklı bir durumları yoktu. Çünkü Marubo yerlileri ayahuascayı kahve içer gibi içiyordu. Ayahuasca ayini öncesi herhangi bir hazırlık yaptıklarını da görmedim.

Marubo yerlileri ayahuasca ile *rape* içmeyi çok seviyordu. Şimdi biraz bu *rape*yi anlatmaya çalışayım: Bir buçuk metre uzunluğunda, çubuk haline getirilmiş bir dal parçası düşünün. Bu çubuğun içi aynı hortum gibi boşluk şeklinde. Şaman *rape* denilen tütünleri çubuğun bir ucuna koyuyor. Diğer ucu ise *rape*yi içecek kişinin burun deliğine sokuluyor. Daha sonra şaman, olanca kuvvetiyle çubuğun kendi tarafındaki boşluğundan üflüyor. *Rape* karşıdaki kişinin bir burun deliğinden girip, beynine kadar gidiyor ve diğer burun deliğinden dışarı çıkıyor. Şamanlar ve yerliler bunu karşılıklı olarak on-on iki kez, çok kısa aralıklarla yapabiliyor. Ben ise denemelerimde sadece iki kere peş peşe yapabildim. Ve sonrasında ayaklarım yerden kesildi! Yer çekiminin azaldığını hissettim. Tekrar kendime gelmem ise en az yarım saat sürdü.

Rapenin şöyle tuhaf bir etkisi de var: İçen kişi sürekli yere tükürüyor. Hatta boğazını temizliyor da diyebilirim. O sebeple malokaya girdiğimiz andan beri sürekli birileri sesli olarak yere tükürüyordu. İlk başlarda garipsesem dahi *rape*yi içtikten sonra ben de yere tükürüp boğazımı temizlemeye başladım. Çünkü istemsizce gelen bir durumdu bu.

Malokaya gireli henüz on dakika olmuştu ki Brezilyalı arkadaşım “Biz de ayahuasca içebilir miyiz?” diye sordu. Gayet sıcak bir şekilde “Tabii ki,” dediler.

Paje dediğim kişi önündeki şişeyi eline aldı. Şişe koyu yeşildi ama dışına artık ne olduysa kapkara bir görüntüsü vardı. Diğer elinde ise ayahuascayı dolduracağı ve *kanua* dedikleri, tahtadan,

çok ufak bir kâse duruyordu. Koyu renkteki tahta bir kaşığın sapı olmadığını düşünün. İşte kanua dedikleri kâse böyle bir şeydi. İlk kanuayı arkadaşım içti. Ardından sıra bana geldi. 2013 yılından beri Amazon'a gidip ayahuascayı gerçek şamanlar eşliğinde yerinde deneme hayalim artık gerçekleşiyordu. İlk kanuayı hiç düşünmeden içtim. İçinde ufak bir çay bardağının üçte biri kadar ayahuasca çayı vardı. Tadı bana soğumuş, acı bir çay gibi geldi.

Biraz sonra arkadaşım "Biz de tişörtlerimizi çıkartalım, ortama uyum sağlayalım" dedi. İkimiz de artık yerliler gibi belden üstü çıplaktık. Arkadaşım da hem ayahuasca hem rape içiyordu. Dediğim gibi yere tükürme olayı epey tuhaftı. Gözünüzde canlandırmaya çalışın: Toprak zeminli bir yerli evinde, mum ışığı altında ağaç kütüklerine karşılıklı oturmuşuz... Köy lideri, paje ve arkadaşım ile beraber sürekli yere tükürür haldeyiz. O an yaşadıklarım bana âdeta bir film sahnesi gibi geliyordu.

Saat 20.00 gibi malokaya girmiştik. Hem rape hem ayahuasca içip sohbet ediyorduk. Tabii yine Brezilyalı arkadaşım sorularım için bana tercümanlık yapıyordu. Hazır köy lideri ve bir de paje bulmuşken aklımdakileri sormaya başladım. Kimi soruya paje kimi soruya ise köy lideri cevap veriyordu:

"Ayahuasca için diyet yapılması gerekiyor mu?"

"Biz yapmıyoruz. Çok sık içtiğimiz için gerek olmuyor. Ama istenirse yapılabilir tabii."

"Nasıl bir diyet?"

"Son birkaç gün et yemeyeceksin ve cinsel ilişkiye girmeyeceksin."

"Ben iki gün önce et yemiştim. Sorun olur mu?"

"Olmaz, hayır. Diyet zorunlu değil."

"Tüm Marubo yerlileri ayahuasca içebilir mi?"

"Bizde sadece erkekler ayahuasca içebiliyor."

“Neden kadınlar içemiyor?”

“Çok önceleri iki tane Marubo yerlisi kadının ayahuasca içtikten sonra çıldırdığı söyleniyor. Nasıl olduğunu kesin olarak bilemesek de, o günden itibaren Marubo kadınlarının ayahuasca içmesi yasaklandı.”

“Ayahuasca sizin için ne ifade ediyor?”

“Bizde genelde şamanlar ayahuasca içiyor. Geceleri daha rahat uyuyabilmek ve daha iyi düşünmek için içiyoruz.”

“Ama herhangi bir Marubo erkeği de içebilir. Bir sorun yok?”

“Tabii tabii. İçebilirler.”

Sanırım malokaya girdiğimiz andan itibaren bir saat geçmişti. Üç-dört kanua ayahuasca içip arada sırada da burnumdan rape çekiyordum. O an ortam daha da mistik bir hal almaya başladı. Çünkü önceden paje ve köy lideri sadece sohbet ederken, artık konuşma şekilleri değişmişti.

Paje, karşısındaki Marubo yerlisine doğru sürekli tespih çekerken söylenen şeyler gibi sözcükler mırıldanıyor, aynı şeyleri periyodik olarak tekrar ediyordu. Tabii hep beraber yere tükürüp boğazlarımızı temizlemeyi de ihmal etmiyorduk. Bu rape denilen tütünde nasıl bir şey varsa artık... Zira hayatım boyunca bu kadar çok tükürdüğümü hatırlamıyorum.

Yaklaşık iki saat sonra arkadaşım o uzun kütüklerden birine yatarak uyumaya başladı. Rapeyi çok tükettince böyle bir etkisi de oluyordu. Ayakta durmakta güçlük çekiyordunuz. Bense hayatım boyunca tekrar böyle bir ortamda nasıl bulunacağım ki düşüncesiyle her bir anı aklıma kaydetmeye çalışıyordum. Daha önce izin alarak cep telefonuyla kısa videolar çeksem de ortam çok karanlık olduğu için pek bir şey anlaşılmıyordu. Aslında benim de uykum gelmişti. Ama dışarı çıkıp biraz hava alınca tekrar açılıyor ve ortama geri dönüyordum.

Saat 22.00 gibi içtiğim ayahuasca çayı midemdeki etkisini gösterdi. Kusmak istiyordum. Dışarı çıkıp bulduğum ilk ağacın altına kusmaya başladım. Midemde ne var ne yok dışarı çıkmıştı. Biraz daha hava alıp malokaya döndüm. O sırada arkadaşım da ayılmış, ayahuasca içmeye devam ediyordu. Tekrar sorularıma başladım:

“Siz neden kusmuyorsunuz?”

“Sürekli içtiğimiz için vücudumuz artık bağışıklık kazandı.”

“Benim kusmam normal mi?”

“Ayahuasca çayını içmeye yeni başlayanların hepsi kusar. Çünkü miden buna alışık değil. Eğer sık aralıklarla içmeye başlarsan bünyen alışır ve artık kusmazsın.”

“Kusmak kötü mü?”

“Hayır, değil. Bunu vücudunun temizlenmesi ve arınması olarak düşün.”

Arkadaşıma dönüp sordum:

“Sende de kusma isteği yok mu?”

“Mayruna yerlileriyle çok kez ayahuasca içtiğim için benim vücudum da alışkın. Kusma isteğim olmuyor”

“Onlarla içtiğin ayahuasca çayının tadı da aynı mıydı?”

“Hayır. Ayahuasca'nın hazırlanma şekli yerlilere göre değişiklik gösterebiliyor.”

“Biraz önce uyuyordun. Bence uyuma. Ortamı kaçıırıyorsun.”

“Uyumuyor, rüya görüyordum.”

İkimiz de gülümsedik.

Şimdi paje daha da yüksek sesle konuşuyordu. O sırada köy lideri de ilahi tarzında ezgiler mırıldanmaya başladı. Gitgide sesi yükseliyordu. Paje konuşmayı bıraktı. Ortam köy liderinin söylediği ezgilerle ruhani bir hale bürünmüştü. O an içimden şunu geçirdim: “Sanırım bugüne kadar bulduğum en mistik yer burası!”

Saat 23.00'e doğru tekrar kusma isteği geldi ve dışarı çıktım. Bu defa başka bir ağaç bulup onun altına kustum. Halbuki önceki sefer midemde ne var ne yoksa çıkardığımı düşünmüştüm ama yanılmışım demek ki. Biraz daha hava aldıktan sonra malokaya döndüm. Arkadaşım yine kütüğe uzanmış uyuyordu.

Pajeden ayahuasca istedim. Toplamda dokuz-on kanua ayahuasca içtim. Peşine de tekrar rapeyi burnumdan çektim. Köy lideri ezgileri mırıldanmaya devam ediyordu. Hiç durmadan, tam kırk beş dakika, güçlü bir şekilde bu ezgileri söyledi ve bitirince de hamağına gidip yattı.

23.30 gibi ayahuasca içme faslı bitmişti. Paje ve diğer Marubo yerlisi kendi evlerine doğru yol aldı. Biz de arkadaşımınla beraber kaldığımız yere gitmek için yürümeye başladık. Arkadaşıma sordum:

“Belki on iki-on üç kanua ayahuasca içtim ama halüsinasyon görmedim! Bu mu yani ayahuasca?”

“Ayahuasca herkeste farklı etki gösterebilir.”

“Sen halüsinasyon gördün mü?”

“Hayır. Sadece rüya gördüm.”

“Ne rüyası? Rapenin etkisiyle horlayarak uyuyordun.”

Yine birbirimize gülümseyerek kaldığımız yere gittik.

Benim için ayahuasca ilk denememde hüsrarla sonuçlanmıştı. Her ne kadar halüsinasyon göreceğim düşüncesiyle kendimi şartlamamış olsam da, yine de farklı bir şeyler olmasını beklemiştim.

Pijamamı giyip hamağına yattım. Tabii o kadar içtiğim ayahuasca ve rapenin etkisiyle hemen uyuyuvermiştim.

Sabah çok zinde ve dingin bir şekilde uyandım. Aklıma hemen gece gördüğüm aşırı saçma rüya geldi. Aylardır rüya gördüğümü de hatırlamıyordum. Hemen cep telefonumun not bölümüne

gördüğüm rüyayı yazdım. Eğer yazmazsam sonra unutacağımı biliyordum.

Gün içinde evleri gezerek yerli ailelerle tanışmaya devam ettim. Kültürlerini tanımaya çalışıp fotoğraflarını çektim. Akşam olduğunda ise arkadaşım ile beraber yine saat 20.00 gibi aynı malokaya gittik. İçerideki manzara dün akşamki ile birebir aynıydı. Sadece bir yerli daha fazlaydı. Köy lideri ve paje ayahuasca ile beraber rape içiyordu. Selam verip yanlarına oturduk. Ayahuasca içip burnumuzdan rape çekmeye başladık. İki saat geçmişti ki ben yine kusmak için dışarı çıktım. Evet, yine tek kusan kişi bendim!

Paje yine bir şeyler mırıldanmaya başladı. Sonra köy lideri aynı dün akşamki gibi, neredeyse bir saat ilahi tarzındaki ezgilerini söyledi. O kadar güzel söylüyordu ki aradan bir ay geçtiğinde bile bazen kendimi içimden benzer tınıları mırıldarken buluyorum. Hiç şüphesiz ki bu ortam çok hoşuma gitmişti.

Gece 23.30 gibi yine herkes kendi evinin yolunu tuttu. Ben ise yine halüsinasyon görememiştim. Kaldığımız yere gidip hamaklarımıza yattık.

Ertesi gün uyandığımda, sanki üstümde iki gün üst üste ayahuasca içmenin verdiği bir yorgunluk vardı. Pek aldırış etmeyip köydeki evleri gezmeye devam ettim. Aynı gece yerliler yine ayahuasca içiyordu. Ama bu sefer ayahuasca'nın o kararmış yeşil şişesini görür görmez içime bir kusma isteği geldi. Kendimi hiç zorlamadım ve o gece ayahuascadan uzak durdum.

İki gün sonra saat 06.00'da uyunarak dönüş yolu için hazırlıklara başladık. Büyük çantamı sırtıma, ufak çantamı önüme, ellerime de poşetleri alarak yola çıktım. Evlerin arasından geçerek kayığın olduğu yere doğru yürümeye başladım. Tabii o sırada gördüğüm yerlilerle de selamlaşmayı ihmal etmiyordum.

Nehire yaklaştıkça tahta bir köprünün üstüne geldim. Aynı tren raylarındaki gibi dizili tahtalardan bir köprü yapmışlardı. Yüksekliği de yaklaşık üç metreydi. Zaten koca köyde bundan

yüksek, yürüyebileceğiniz başka bir yer de yoktu. Üstümde biraz önce bahsettiğim tüm yüklerle beraber köprüden geçerken, bir anda kendimi köprüünün altında buldum! Bastığım tahta kırılmış, ellerim de dolu olduğu için hiçbir yere tutunamamış ve sol bacağımın üstüne düşmüştüm. Hayatım boyunca bir kere böbrek taşı düşürürken acıdan bağırdığımı hatırlıyorum. İkincisi de o anki acıyla olan haykırışımdı.

Elimdeki poşetler çamur gibi olan toprağa dağıldı, ön ve arkamdaki çantalar ise hâlâ üstümdeydi. Bir-iki dakika soluklanıp kendime gelmeye çalıştım. Muhtemelen ayağım kırılmıştı. Çünkü böylesine bir acıyı daha önce hiç yaşamamıştım. Yavaş yavaş elimle sol ayak bileğimi yoklamaya başladım. Görünürde fiziki bir bozukluk yoktu ama dokunduğumda acı fena bir şekilde artıyordu. Önümdeki çantamı yere koyup oturdum. Ayağıma baktım, kırık değildi. O sırada köprüden aşağıya, çizgi filmlerdeki gibi ani düşüşüm aklıma geldi. Bastığım tahta kırıldığında direkt karşıya baktığım için düşerken gördüklerim zihnimde tekrar canlandı. Ben bu anı daha önce görmüştüm!

Ayahusca içtiğim ilk gece çok saçma bir rüya gördüğümü söylemiştim. O rüyamda bu köprüden düşme anımın bir benzeri vardı. Gökdelen gibi bir binanın çatısındaydım. Tam karşımda, havada duran, toplam yirmi kadar insan vardı. Üçerli gruplar halinde masa etrafındaki sandalyelerde oturuyorlardı. Masalar ise kahverengi tahtalardan yapılmaydı, üzerlerinde de herhangi bir örtü yoktu. Hepsi havada asılı bir şekilde sabit duruyordu. Çünkü kırırdarsanız aşağıya düşüyordunuz! Kendi kendime “Bunları ancak bir paje kurtarabilir” diyordum. İnsanlar tek tek aşağıya düşmeye başlayınca daha fazla dayanamayıp onlara yardım etmek istedim. O sırada aniden kendimi tahta bir masanın üstünde buldum. Köprüde kırılan tahta parçası gibi masanın ortasındaki tahta da birden kırılıverdi! Aşağıya düşerken gördüğüm kırık tahta parçası ile köprüden düşerken gördüğüm parça ve sahne neredeyse aynıydı!

Marubo yerlileri ayahuasca çayının herkeste farklı etkileri olabileceğini söylemişti. Sanırım bendeki etkisi halüsinasyon değil, rüya görmek olmuştu. Tabii o rüyayı normalde zaten görecektim, yoksa ayahuasca'nın etkisiyle mi görmüştüm bilemiyorum. Keşke ertesi gün rüyayı bir şamana anlatsaydım. Belki gördüklerimi o yorumlayabilirdi.

İleriki zamanlarda Amazon'a tekrar gidip bu sefer başka bir yerli grubunun ayahuasca ayinine katılma planım var. Ne de olsa artık hem ayahuasca çayını içme hem de yerlilerin yanına gitme konusunda fazlasıyla tecrübeliyim.

Ayahuasca ayininin videosu için:

Aldığım Tuhaf Mesajlar

Sosyal medya hesaplarımı açtığım günden bu yana hiç tanımadığım kişilerden enteresan, tuhaf, komik ve bazen de trajikomik mesajlar geldi, halen de geliyor. Bazılarını paylaşmadan edemeyeceğim:

“İngilizce bilmiyorum, beni Ukrayna’ya alırlar mı?”

“Param yok, İngilizce bilmiyorum. Dünyayı nasıl gezerim?”

“Yabancı ülkelerde çektiğin sokak videolarını bana verir misin? En az HD kalitesinde olmalı. Ama sonra hiçbir yerde kullanmamalısın.”

“Proje detayları nedir? Karşılığında bana ne vereceksiniz?”

“Karşılığında bir şey veremiyorum. Bu tamamen kişisel bir rica.”

“Bana gittiğin her ülkeden ufak hediyeler alır mısın?”

“Gezilerine beni de götürür müsün?”

“Hayır.”

“Hâlbuki ben kendi masraflarımı karşılayacaktım.”

“Gezmek için İtalya’ya geldim. Bana kalacak ev ayarlar mısın?”

“Parasını vereceğim. Bana yurtdışından bebek arabası getirir misin?”

“Yurtdışında ne yiyorsun?”

“Sana vereceğim cümleyi gittiğin her yerde yerel insanlara söyleyip videoya çeker misin?”

“Maalesef böyle bir şeye ayıracak vaktim yok.”

“20 TL versem?”

“Kanka sana Acun olmayı teklif ediyorum. Program yapıp çok büyük paralar kaldıracağız.”

“Merhaba, projeniz nedir?”

“Kanka niye bu kadar ciddisin? Proje henüz yok. Sen evet de, başlarız.”

“Sana milyon dolar kazanabileceğin bir iş teklifim var. Beni ara.” (Mesaj attım, Titan Saadet Zinciri çıktı.)

Samsun’daki büyük bir AVM’nin pazarlama müdüründen:

“Yeni bir dergi çıkaracağız. Gezi yazılarını ve fotoğraflarını bize verir misin?”

“Olabilir, peki bana desteğiniz ne olacak? Bir teklifiniz var mı?”

“Bir şey vermemiz söz konusu değil. Samsunlu olduğunuz için bir şey isteyeceğinizi düşünmemiştim.”

Bir kadın takipçim ısrarla bulunduğum ülkeye gelip benimle gezmek istediğini söylüyor. Düzgün bir şekilde, sebepleriyle beraber tek gezmek istediğimi, iki kişiyle gezmenin bana pek uygun olmadığını anlatıyorum. Yine ısrar ettikten sonra yazdığı cevap şu:

“Cumhurbaşkanı beni sever. Görürsün sen, şikayet edeceğim seni.” (Bulduğum yerde iki-üç dakika etrafa öylece bakakaldım.)

Otostop

Meksika'nın Chihuahua eyaletindeki Copper Kanyonu civarında Alman bir gezginle beraber geziyorduk. Geziyoruz dediğime bakmayın. Çünkü asıl amacımız Tarahumara yerlilerini bulmaktı. Dağları tepeleri aşarak vardığımız köylerde nihayet yerlileri bulduk ve fotoğraflarını çektik. Ama bu bölgeler pek turistik olmadığı için toplu taşıma sistemi yok denecek kadar azdı. Bu sebepten birçok yere otostopla gittik. Belki de en az kırk kez otostop çekmişizdir.

Otostop çektiğimiz kamyonetlerden biri. Chihuahua/Meksika.

Chihuahua eyaletinin bazı bölgeleri, dünyadaki en tehlikeli yerlerden sayılır. Bunun birinci sebebi uyuşturucu trafiğinin bu güzergâh üzerinden yapılıyor olmasıydı. Bizim bulunduğumuz yerler de bu anlamda maalesef biraz tehlikeliydi. Ama uyuşturucuyla bir işiniz yoksa başınızın belaya girmesi çok zordur.

Tarahumara yerlilerinin yaşadığı Batopilas Köyü'nde üç gün kaldıktan sonra merkezde bir bölgeye dönerek, oradan başka yerlere geçmek gibi bir düşüncemiz vardı. Ama önce kendimizi bir şekilde asfalt yola atmamız gerekiyordu.

Alman arkadaşım Lars'la birlikte saat 06.00'da köyün çıkışına gidip arabalara otostop çekmeye başladık. Arabalara dediğime bakmayın herhangi bir araç da geçmiyordu. Geçenler de ana yola gitmiyordu. Üç saat geçmişti ama araba yoktu. O sırada Lars yere oturup uyumaya başladı. Ben de bizi kabul edecek bir aracın gelmesini bekledim. İnanması güç ama altı saatlik bekleyişin ardından nihayet bir araba bulduk. Yaklaşık bir buçuk saat o arabayla bahsettiğim asfalt yola gelebildik ve bin bir teşekkür ederek arabanı indik.

Bir sonraki amacımız yine otostop çekerek Creel şehrine gitmekti. Bulduğumuz yer kanyonun bir parçasıydı. Sol tarafta kocaman bir dağ, bizim olduğumuz yolun sağ tarafındaysa uçurum vardı. Biz de uçurum tarafında bekliyorduk çünkü gideceğimiz yöndeki arabalar o taraftan geçiyordu.

Öğle saatleri olduğu için üzerimizdeki bulutlar açıldığında güneş kızgın yüzünü göstermeye ve sıcak bizi bunaltmaya başladı. Yarım saat, bir saat oldu. Kamyon geçiyor, normal araba geçiyordu ama bizi alan yoktu. O sırada Lars asfalta oturdu ve ümitsizce sağa sola bakmaya başladı. Ben de araç gelirse kaçırmayalım diye yolu gözlüyordum.

Uzaktan siyah, büyük bir araba göründü. Ne hızlı ne de yavaştı. Ama aracın siyah boyası ve önündeki metal aksanları öyle bir parlıyordu ki bu araç neyin nesi diye merak etmeden

duramadım. Yaklaştıkça arabanın pick-up (kamyonet) olduğunu anladım. Dediğim gibi simsiyah, önünde kocaman metal barları olan bir pick-up. Bu bölgeler hep dağlık tepelik olduğu için bu tip araçlar çok yaygındı. Biz de zaten defalarca bu tip araçların kasasında yolculuk yapmıştık. “Tamam, nihayet bizi alacak araba geliyor” diye mırıldandım.

Kamyonet gitgide bize yaklaşırken aracın kasasında ayakta duran başkalarının olduğunu fark ettim. O sırada Lars da ayağa kalktı ve ikimiz de ellerimizi kaldırdık. Araba bize kırk-elli metre yaklaşmıştı ki ellerimizi çaktırmadan yavaş yavaş indirmeye başladık. Hatta tamamen indirdik. Maalesef o araba geldi ve asfaltın kenarındaki topraktan ötürü ufak bir toz bulutu kaldırarak önümüzde durdu.

Arabanın kasasında, ayakta ve yarısının yüzü siyah maskeyle örtülü, yaklaşık sekiz-dokuz tane adam vardı. Ellerindeki kalaşnikof tarzı silahlarla bize bakıyorlardı. Hatta bir-iki tanesinin silahları havaya değil, çoktan bize doğru çevrilmişti bile. Şoförün yanında oturan adamın yüzünde maske yoktu. Meksika’yı konu alan uyuşturucu filmlerindeki adamlar gibi ince bıyıklı, otuz beş-kırk yaşlarında esmer tenli biriydi. Adamın sağ kolu camdan dışarı sarkmış ve elinde de metal renkte kocaman bir silah vardı.

Daha adamlarla konuşmaya başlamadan aklımdan o kadar çok şey geçti ki hepsini kâğıda dökebilsem sayfalar tutar. Yani sen kalk Meksika’ya git, bölgenin bu denli tehlikeli olduğunu bil ve tüm bunlar yetmezmiş gibi üstüne, içinde kalaşnikoflu bir düzine adamın olduğu uyuşturucu kartellerinin arabasına otostop çek. Neresinden tutarsam tutayım olay elimde kalıyor.

Ve her şey o kadar hızlı gelişmişti ki bu gibi durumlarda hep yaptığım gibi dua etmeye bile vaktim yoktu. Tehlike pat diye önümüze dikilivermişti. Aklımdan geçen en belirgin şey “Oğlum buraya kadarmış” oldu.

Lars ve ben. Otostop çekmekten yorulduktan sonra dinlenirken.

On tarafta oturup kolu dışarıda, metal silahını da filmlerdeki gibi yan tutan adam “Hola amigos” (merhaba arkadaşlar) dedi. O sıralar ben İspanyolca’yı iyi bilmediğim için adamlarla Lars konuştu. Konuşulanları anlıyordum ama cevap verme işi Lars’daydı. Yan yana ayakta duruyorduk. Araba da iki metre önümüzdeydi. Beraber “Hola” dedik. Ama ikimizin de sesi içine kaçarak...

“Ne yapıyorsunuz burada?”

“Otostop çekiyoruz.”

“Nereye gideceksiniz?”

“Creel şehrine”

“Ne yapıyorsunuz burada?”

“Ee, otostop çekiyoruz.”

Adamlar bize ısrarla burada ne yapıyorsunuz diyordu ama biz hem korkmuştuk hem de hiç ummadığımız bir anda böyle bir şeyle karşılaştığımız için hafiften şoktaydık. Dolayısıyla adamların bize sürekli niye aynı soruyu sorduğunu anlayamadık.

“Amigos ne yapıyorsunuz burada? Ne işiniz var burada?”

“Fotoğrafçıyız, fotoğraf çekmeye geldik.”

O sırada başımı hafifçe çevirerek kamyonetin üstündeki adamlara baktım. Siyah maskeli olanlarla göz göze geldiğimde kafamı hızlıca tekrar önüme çevirdim. Adamların silahlarının tamamı bize doğrultmuş gibi değildi. Kimisi bize bakmazken aralarından bir-iki tanesi silahı direkt bize olmasa da bize doğru çevirmiş, elleri tetikte bekliyordu. O anı gördüğümde yine ufaktan yutkunmaya başladım.

“Fotoğrafçıyız biz, fotoğraf çekmeye geldik.”

“Ne fotoğrafı?”

“Tarahumara yerlilerinin fotoğraflarını çekiyoruz.”

Aklımdan çantadaki kamerayı çıkartıp fotoğrafları göstermek geldi. Ama bu adamların işi belli olmazdı. Elimi çantaya

atarken yanlış bir şey anlarlar diye tırtığımdan haliyle kame-rayı da çıkartamadım.

Bu arada adamların yüz ifadelerinin aşırı sert olduğunu da belirttim. Yüzlerinde en ufak bir tebessüm yoktu. Zaten o sebeple korkumuz daha da artmıştı. Aklımdan yine bin türlü şey geçiyordu. Adamlar “Atlayın arabaya,” dese, hiçbir şey söyleyemedim binmek zorundaydık. Ya da keyif için bizi vurabilirlerdi ve dosdoğru arkadaki uçuruma düşerdik. Sonra bizden bir daha kimsenin haberi bile olmazdı. Böyle karmaşık duygular içinde yine konuşulanlara kulak verdim.

“Niye onların fotoğraflarını çekiyorsunuz?”

“Seviyoruz yerli fotoğrafları çekmeyi.”

“Üstünüzde ne kadar uyuşturucu var?”

“Hiç yok. Uyuşturucu kullanmıyoruz.”

“Üstünüzde ne kadar uyuşturucu var?”

Adam aynı soruyu ikinci kez sorduğunda daha da sinirliydi.

“Uyuşturucu kullanmıyoruz. Hiç yok.”

“Çantanıza bakarız...”

“Bakabilirsiniz. Hiç yok. Uyuşturucu kullanmıyoruz!”

Adamın ısrarla uyuşturucuyu sormasının sebebi, bu bölgelerde uyuşturucu trafiğinin çok yaygın olmasıydı. Söylentiye göre birçok kişi uyuşturucu kartellerinin kontrolü dışında her türlü uyuşturucuyu alıp ABD’ye götürüyordu. Hatta bu tek seferlik taşıyıcılık işiyle zengin olanlar bile vardı.

“Nerelisiniz?”

“Ben Alman. Arkadaş da Türk.”

“Uyuşturucu kullanmıyorsunuz?”

“Hayır kullanmıyoruz.”

“Ok, amigos. Bol şans.”

“Teşekkürler.”

Araba direkt gitmeyip geldiği istikamete döndü. Yine aynı şekilde yol kenarındaki topraktan ufak bir toz bulutu kaldırarak...

Lars’la birbirimizin yüzüne baktık. İkimizde de şok ifadesi vardı. Başladık gülmeye. Ama bir yandan da tehlikeyi aslında ucuz atlattığımızın muhabbetini döndürdük bir müddet. Dehşet ve sevinç gibi karmaşık duygular arasında kalmıştık.

Dolayısıyla bir an önce oradan uzaklaşmak istedik. Ama araba geçmiyordu. Bir yandan da tekrar gelirlerse diye tırsıyorduk. Yapacak bir şey yoktu, elimiz kolumuz bağlı bekledik. Dört-beş araba sonrasında bu sefer kırmızı bir kamyonete otostop çektik. Adam bizi aldı. Hemen sırt çantalarımızı kasaya atıp arabanın arkasına geçtik. İki saat sonra Creel şehrindeydik.

O günden sonra Meksika’da tekrar otostop çektiğimi hatırlamıyorum. Bünyem bir kez daha uyuşturucu kartellerinin arabasına otostop çekmeyi kaldırmayabilirdi.

Kolombiya

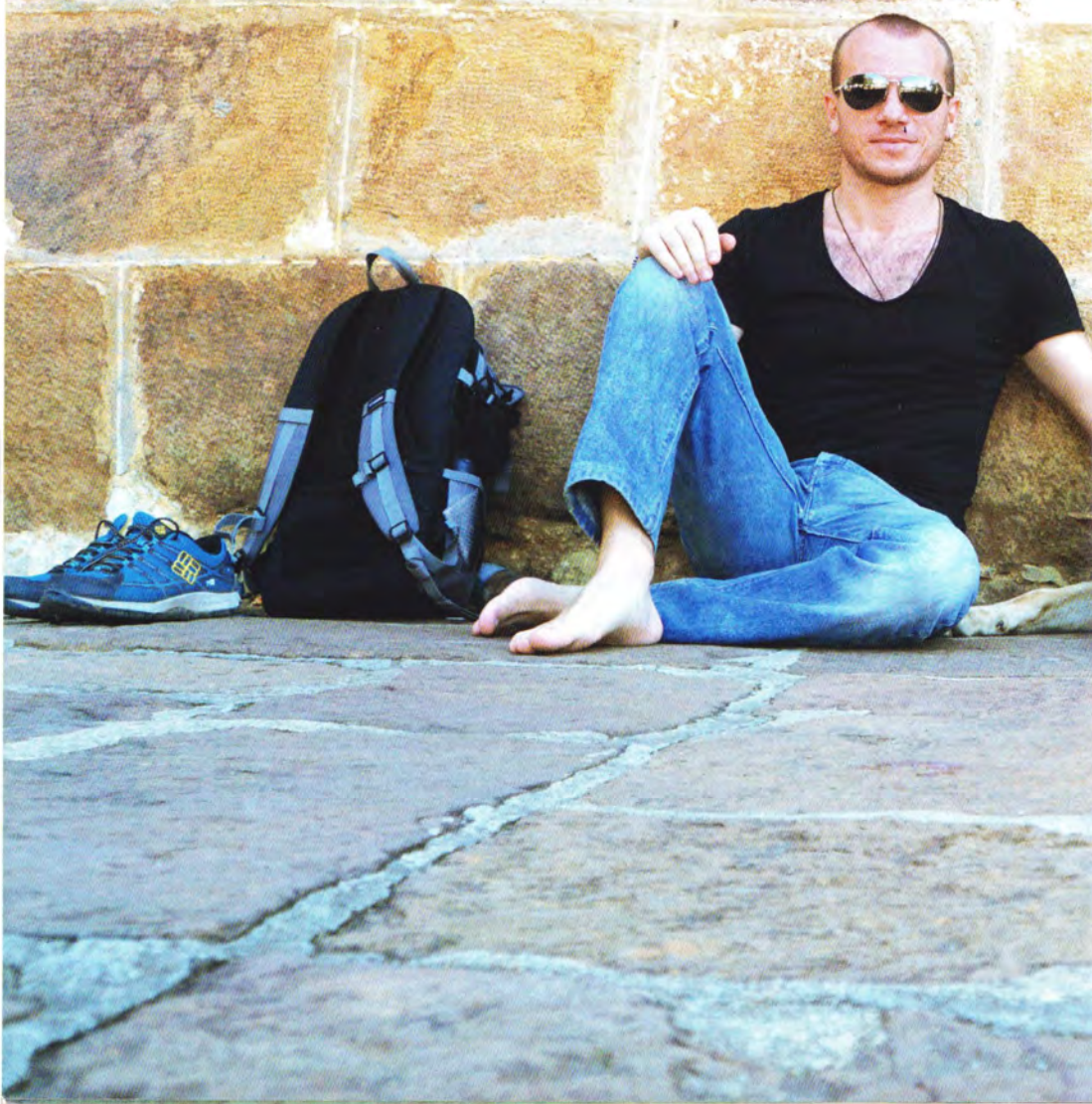
Kolombiya'nın yaklaşık iki bin nüfuslu Guane köyündeydim. Bölgede yarı çöl iklimi olduğu için güneş fena yakıyordu. Fotoğraf sevdasına, Arnavut kaldırımlı sokakları arşınlayıp bir şeyler çıkartmaya çalışıyordum. Evler de taştan olduğu için güzel fotoğraflar çekiyordum. İstediğim gibi birkaç kare aldıktan sonra en yakın ilçeye gitmek için otobüs durağına doğru yürümeye başladım.

Yanımdaki çantam ufaktı ama sırtıma atınca tişörtteki terle beraber vücuduma öyle bir yapıştıyordu ki yürümek tam bir eziyete dönüşmüştü. Sıcağa daha fazla dayanamayınca kaldırıma oturup dinlenmeyi düşündüm. Tek başına oturmaktansa uyuklayan bir sokak köpeğinin yanına iliştim. Hep onlar bize ilişecek değil ya! Bakkal gibi bir yerden de soğuk çay aldım. Ayakkabılarımı, çoraplarımı çıkardım. Keyfim yerindeydi anlayacağınız.

Birkaç dakika sonra yolda yürüyen on altı-on yedi yaşlarındaki Juan Escobar'a "Dönüş otobüsü saat kaçta?" diye sordum. O da "Yirmi dakika sonra" dedi. Sonra neredensin, ne yapıyorsun, ne işin var burada filan derken oturdu yanıma, muhabbete başladık. Otobüs gelene kadar, hem öğrenci olup hem çalışmasından tutun da Pablo Escobar'a kadar konuştuk da konuştuk.

Tanıştığım gezginlere genelde "En sevdiğin yer neresi?" diye sorarım. Kolay bir cevabı olmasa da soruyorum bu soruyu. Çoğu Kolombiya'yı ilk sıralara koyar. Bunun en önemli sebeplerinden biri Kolombiya'daki insanların cana yakın olmasıyla ilgili

Juan ve ben.

muhtemelen. Selam veriyorsunuz, bir bakmışsınız muhabbet nelerlere gitmiş. Adres soruyorsunuz işini, gücünü bırakmış size yardım etmeye çalışıyorlar. Beş ayımı geçirdiğim Kolombiya'da hiç kimseyle en ufak bir sorun yaşadığımı hatırlamıyorum. Siz yeter ki iyi niyetli ve biraz da sıcakkanlı olun. Sonrasında dinin, dilin, rengin ya da ırkın hiçbir önemi olmadığını göreceksiniz.

Tuhaf Anlar

Gezilerim süresince bazen çok tuhaf, çok komik ya da enteresan şeyler gördüğüm ve yaşadığım oldu. Örneğin bir gün Moskova'da, hoş bir caddede, orta karar bir restorandaydık. Yanımdaki üç Rus arkadaşla beraber öğle yemeği yiyip önümüzdeki kocaman camekândan dışarıyı seyrediyorduk. Derken elli yaşlarında iki adam birbirleriyle atışıp kavga etmeye başladı. Akabinde kavga sertleşti ve her ikisinin de ağız burnu dağıldı, yerlere kan damlamaya başladı. Amcalar abartısız on dakika boyunca yorulana dek böyle kavga ettiler. Kimse ne ayırmaya çalıştı ne de bir laf söyledi. İşin tuhaf yanıysa adamların kavga sonrasında kol kola girip yürüyerek oradan ayrılmalardı.

Ertesi gün yine Moskova'da başka bir restorandaydım. Gündüz saatleri camdan dışarı bakarak caddeyi izliyordum. Adamın biri yolun ortasına geldi. Pantolonunu indirip ortalık yere büyük tuvaletini yaptı. Sonra da hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam etti. Moskova'da gördüğüm bu iki olaydan sonra anladım ki bu tip durumlar Rusya için sıradan sayılabilecek şeylerdi.

Filipinler'in Cebu şehrinde Türk bir arkadaşımınla beraber barlar sokağını geziyorduk. Saat 23:00 gibi artık bir yere oturalım dedik. Mekân ararken *Extacy* isimli, tabelası şatafatlı bir yer gördük. Bir bakalım, beğenmezsek çıkarız dedik. Girişi arka tarafta olduğu için binanın arkasına dolandık. Kötü bir apartman kapısından girip yukarıya doğru daracık merdivenlerden çıktık. Üçüncü kata çıkana dek galiba burası pek güzel bir yer değil desek de bu

kadar çıkmışken içeriyi görmeden dönmek istemedik. Mekânın girişinde bir kadın bizi karşıladı ve içeriye beraber girdik. Kadın bizi ısrar kıyamet masaya oturtmaya çalıştı ama mekâna girdiğimiz anda gördüklerime inanamadım. Nereye geldik biz dercesine arkadaşla birbirimize bakakaldık ve derhal buradan ayrılmak istedik. Mekân meğerse striptiz kulübüymüş. Ne var bunda diye düşünebilirsiniz ama tuhaf olan striptiz yapanların elli yaşındaki teyzeler olmasıydı! Kadın hâlâ bizi ısrarla masaya oturtmaya çalışırken, mekândan kaçmanın yollarını aradık. Tabii mekândaki diğer amcaların bize tuhaf bakışları eşliğinde... “Biz sonra geliriz” deyip koşarcasına ortamdan uzaklaştık. Ama sahnenin kırmızı ışıkları altında direk dansı yapan teyzeyi hâlâ unutmuyorum!

Guatemala’nın Xela şehrinde İspanyolca kursu için yerel bir ailenin yanında bir ay kaldım. Ben onların kültürünü öğrenmeye çalışırken onlar da sürekli bana sorular soruyordu. Tam da Ramazan ayına denk geldiği için biraz oruç tutmaktan bahsettim. Müslümanlar için çok önemli bir ay olduğundan dem vurdum. Evin annesinin oruçla ilgili merak ettiği iki konu oldu. Birisi “Su içersen orucun bozulur mu?” diğeri ise “Sakız orucu bozar mı?” sorularıydı. Sakız sorusunu duyduktan sonra kadında Türk kanı olup olmadığını düşündüm.

On sekiz yaşındayken bir arkadaşımın Kuşadası’na tatile gitti. İkimizin de ailelerimizden bağımsız çıktığımız ilk tatildi. Otogara giderken arkadaşın annesi bize öğütte bulundu: “Aman oğlum sahil kenarlarında yürürken dikkat edin. Biri iple ayağınıza taş bağlayıp, sizi denize atar!”

Biri İtalyan öteki Ukraynalı iki arkadaşla beraber Peru’nun Machu Picchu antik kentine gidecektik. Buraya gidiş çok maliyetli olduğu için çetrefilli yolları geçtikten sonra en son beş-altı kilometrelik bir tren yoluna geldik. Amacımız burayı yürüyerek geçmekti. Geç saatlere kaldığımız için her taraf zifiri karanlıktı. Biraz da korka korka hızlıca hareket ediyorduk. Normalde o saatlerde tren olmadığını biliyorduk ama uzaklardan bir tren sesi

gelmeye başladı. Sonra ışığını gördük ve tren gitgide bize yaklaştı. İtalyan arkadaşla beraber rayların sağ tarafına geçtik ve yarı ciddi yarı şakayla otostop çektik. Tek vagonlu tren durdu. Üçümüz gülmekten yerlere yattık. Makiniste “Machu Picchu’ya gideceğiz” dedi. Zaten yol bir tek oraya gidiyordu. “Atlayın” dedi. Kalan beş-altı kilometrelik yolu otostop çektiğimiz bu trenle gittik.

San Francisco’da *Couchsurfing* üzerinden birini buldum. Akşam bu eve gidip iki gece orada kalacaktım. Arkadaş ev adresini vererek “istersen iş çıkışı buluşur, beraber geçeriz” dedi. Zaman konusunda anlaşıp buluşma yerini belirledik. Metro istasyonunda buluşacaktık. 18.00 gibi metro istasyonunun önüne gidip beklemeye başladım. İçimden, iyi ya metroyla gideceğiz, şimdi otobüsle uğraşmayacağım diyordum. Derken arkadaş mesaj attı:

Yolun kenarında bekliyorum, ileriye baksana.

Karşıma bakarken korna sesini duydum. Henüz iki hafta önce aldığı sıfır, üstü açık simsiyah bir Mustang’le beni bekliyordu.

Meksika’nın San Cristobal şehrinde sokakları geziyordum. Burası bayağı eski bir şehirdi. Arnavut kaldırımlı taşlarla döşeli, sarı lambalarla ışıklandırılmış gayet hoş sokaklara sahipti. Hem yürüyor hem de akşam yemeği için mekân bakıyordum. O sırada iki sokağın kesiştiği bir yere geldim ve ne tarafa gideyim diye bakınmaya başladım. Derken uzaktan bir müzik sesi duydum, klarnet çalıyordu. Neymiş bu diye merak ederek müziğin geldiği yöne doğru ilerlemeye koyuldum. Gittikçe ses daha da netleşti ve bir de ne göreyim: 5 kişi ufak bir restoranın önüne oturmuş, orkestrayı da kurmuş, canlı canlı Türkçe müzik çalıp söylüyordu. Hiçbiri Türk değildi ama *Karaçalı*, *Gül Ali*, *Mastika*, *Aylana Gazoz Bayılana Limon* ve *Gamzedeyim Deva Bulmam* gibi inanılması güç Türk eserlerini çok çok iyi çalıp söylüyorlardı. İlk molalarında hemen klarnet çalan çocukla konuşmaya başladım. Gruptakilerin üçü Amerikalı, ikisi ise Fransız’dı. Klarnetçi arkadaş bir yıl Türkiye’de okumuş ve o sırada şarkıları söyleyen

kadın arkadaşıyla beraber Türkçe müziğe bayağı ilgi duyup bu eserleri öğrenmişler. Performanslarını gece boyu izleyip ağzım açık bir şekilde ülkeme duyduğum hasreti biraz olsun dindirdim.

Bir sefer de Meksika'nın Oaxaca şehrindeydim. Kahve içmek için bir kafeye girdim. Büyük ve duvarlarında epey iyi eserlerin olduğu bir sanat kafesiydi. Siparişi verdim. O sırada internet şifresini alıp bilgisayarımdan interneti kullanmaya başladım. Kahve henüz gelmişti ki birden Esengül çalmaya başladı. Bilgisayara ses ondan mı geliyor diye baktım ama hayır, kafede Esengül'den *Beterin Beteri Var* çalıyordu. Şaşkınlıkla hemen garsonun yanına gidip "Bu müzik sesi nereden geliyor?" diye sordum. "Yukarıda patron ayarlar, listeden gün boyu çalar" dedi cevaben. Bunun üzerine patronla görüşmek istedim. Ama kendisi maalesef kafede değildi. Mekân Türk kafesi mi acaba diye düşündüm. Ama sahibi de Meksikalıydı. Masama dönüp Esengül eşliğinde kahvemi yudumlamaya devam ettim. Meksika'daki bu iki olay müziğin dini, dili, ırkı yoktur lafını bana bir kez daha hatırlattı.

Metrekareye düşen cinayet oranıyla resmi olarak dünyanın en tehlikeli şehri olan Honduras'ın San Pedro Sula şehrinde altı gün kaldım. Kolay kolay hiçbir yer için tehlikeli demem ama şu ana kadar bulunduğum en tehlikeli şehir kesinlikle burasıydı. Tanıştığım yerli birkaç arkadaşla konuşurken spor ayakkabılarıma bakıyorlar ve "Bunlarla yolda yürüme" diyorlardı. Dikkat çektiği için gelip ayağımdan almak isteyen birileri olabilir ve gaspa uğrayabilirmişim çünkü. Halbuki ayağımdakiler sıradan spor ayakkabılardı. Yolda yürürken arkadaşların söyledikleri aklıma geldikçe duvar diplerinden yürümeye çalıştım. Elimden geldiğince ayaklarımı saklaya saklaya!

Yatağın Altında

Meksika gezim süresince maddi sıkıntılarımla olduğu için otel ya da hostelde kalmak yerine hep *Couchsurfing* üzerinden bulunduğum yerel kişilerin evinde kalmayı tercih etmiştim. Yine bir şehirden başka şehre geçiyordum. Saat 21.00 gibi otobüs terminaline vardım. Evinde kalacağım kız arkadaşla terminalde olduğumu belirten bir mesaj attım. “Tamam,” dedi. Yalnız ev merkezden çok uzakta olduğu için yürüyerek ya da taksiyle gidemiyordum, mecburen belediye otobüsüne binecektim. Arkadaşın tarif ettiğı caddeye gidip otobüsün gelmesini bekledim. Fazla zaman geçmeden otobüs geldi. Şoföre ineceğim durağı söyledim. “Tamam zaten orası son durak,” dedi.

Şoför otobüsü o kadar yavaş kullanıyordu ki son durağa gidişimiz bir saatten fazla sürdü. Yoldayken de arkadaş tekrar mesaj attı. Evde elektrikler yokmuş. Bunu haber veriyordu. Benim için sorun olmadığını belirten bir mesaj attım ben de.

Ve son durakta inip evi aramaya başladım. Kentin varoş mahallelerinden birindeydim. Belki de Meksika’da bulunduğum en orijinal gecekondu mahallesi burasıydı. Ara ara evi bulamadım. Arkadaşla tekrar mesaj attım ve “Şu iki sokağın kesiştiğı yerde bekliyorum” dedim. Beş dakika sonra kız geldi, eve doğru yürümeye başladık.

Arkadaş yirmi bir yaşında ve bir üniversite öğrencisiydi. Klasik tanışma konuşmalarını yaparken evin önüne geldik. Tek katlı,

mavi demir kapılı bir evdi. Dışındaki beyaz boyalar dökülmek üzereydi. Kapıyı açtı, içeri girdik.

“Evde elektrik var, lambalar yanıyor. Yok demiştin bana!”

“Gündüz yoktu, biraz önce geldi. Fatura yüzünden galiba, anlamadım. Babama da söyledim yarın ilgilenecek.”

Eve geldik dedim demesine ama aslında buraya ev denemezdi. Çünkü tek odalı bir yerdi. İçerisi en fazla yirmi metrekareydi. Sağ köşede bir buzdolabı, solda ise tek kişilik bir yatak vardı. Yatak köşede değildi, odanın ortasına doğru konmuştu. Sadece yatak başlığı duvar dibindeydi. Yatağın tam karşısında, pence-
renin altındaysa tek kişilik bir koltuk yer alıyordu. Odanın bir köşesinde kumaştan yapılmış ufak bir gardırop ile yanında da komodin vardı. Giriş kapısının tam karşısındaki kapıysa tuvalet ve banyoya açılıyordu.

Biraz sohbet ettik:

“Karnım, aç. Buralarda yemek yiyebileceğimiz bir yer var mı?”

“Var. Ama saat çok geç oldu, açık yer yoktur.”

“Evde yiyecek bir şey var mı?”

“Sadece muz var.”

Evin bu kadar uzakta olacağını tahmin edemediğim için gelmeden önce yemek yemeyi de akıl edememiş, nasıl olsa evin oralarda bir yer bulurum diye düşünmüştüm. Gelgelelim bulamadım... Ne yapayım, mecburen iki tane muz yiyecek, sabaha kadar idare edecektim. Ne de olsa asıl sorun yemekten ziyade benim nerede yatacağımı! Çünkü odada sadece tek kişilik bir yatak vardı.

“Ben nerede yatacağım?”

“Burada yatar mısın?” Tek kişilik koltuğu gösterdi.

“Orada nasıl yatayım?”

Zaten uzun yoldan gelmiştim, yorgundum, otobüsteyken de güzel bir yatak hayal etmiştim. Ama işler umduğum gibi gitmiyordu.

“Yerde yatacak ekipmanın yok mu?”

“Uyku tulumum var. Ama yere serecek bir şey yok. Madem ikinci yatağı yok neden beni davet ettin?”

“Yerde yatacak ekipmanın vardır diye düşündüm.”

“Yok. Kusura bakma. İkimiz de bu yatakta yatarız, sabah da bir hostele giderim”

Kız mırın kırın etse de kabul etti. Şehir merkezine yakın ol-
sak hiç düşünmeyip herhangi bir hostele gidecektim. Ama saat
23.00’te buradan merkeze gitmek artık imkânsız gibi bir şeydi.

Gece yarısına doğru o tek kişilik yatağa beraber girip yattık.
Kız tabii biraz tedirgin davrandı. Ama bilerek mi yapıyor, oyun
mu oynuyor, yoksa gerçekten de doğal mı davranıyor çözemedim.
Neyse zaten aşırı yorgun olduğum için vurdum kafayı uyudum.
Gece bir kere tuvalete kalkıp tekrar uyuduğumu hatırlıyorum.

Ertesi gün saat 08.00’de kız beni dürterek uyandırdı. Kızın
yüz ifadesini gördüğümde galiba çok kötü bir şeyler oldu dedim.

“Kalk kalk, ailem kapıda. Lütfen çabuk kalk!”

“Tamam tamam, kalkıyorum.”

“Ses yapma, duyarlar.”

O sırada kapı zili çaldı. Ayağa kalktım. Kız da çantamı ve eş-
yalarımı odanın bir köşesine saklayıp üzerine havlu örttü. Ama
öyle bir panik halindeki eli ayağı titriyordu.

“Babam, seni görürse öldürür! Katolikler çünkü. Seni görürse
çok kötü şeyler olur.”

“Ne yapacağım? Nereye gideceğim? Tuvalete mi?”

“Hayır oraya bakarlar.”

O sırada zili çalmaları daha da sıklaştı. Kız kapıya doğru ba-
ğırdı:

“Banyodayım, geliyorum.”

Sessiz sessiz konuştuk:

“Gezgin olduğumu söylerim. Yerde yattım derim.”

“Olmaz, inanmazlar. Seni görürlerse çok kötü şeyler olur. Babamın silahı var!”

Kızın paniklemesinden ötürü artık ben de korkmaya başladım. O sırada ne yapacağız, ne edeceğiz derken kız iki eliyle yatağı ayak ucundan kaldırıp yatağın altını gösterdi ve girmemi istedi:

“Deli misin sen? Girmem! Anlarlar daha kötü olur. Konuşuruz, yerde yattım derim.”

“Hayır, inanmazlar! Gir yatağın altına!”

Kız korkudan tir tir titrediği için daha fazla uzatmadan üstümdeki pijamalarla yatağın altına girdim. Kız da yatağı yere indirdi. Saklambaç oynar gibi, beyaz kalebodur zemine yapışmış vaziyette duruyordum. Başını eğip bana baktığında son kez göz göze geldik.

“Hiç sesini çıkarmadan bekle!”

Kız yatağın kenarlarındaki on santim kadar açık yerleri kapatmak için çarşafı aşıya kadar uzattı. Ben de kafamı sol tarafa çevirip şimdi ne olacak diye beklemeye başladım. Dış kapıyı görebiliyordum, kapı zaten iki metre kadar sol alt tarafımda kalıyordu. Ama yalan yok. Aklımdan geçen tek şey içeri girdiklerinde beni görecekleri idi. Görmemelerine imkân yoktu ki. Ufak odada, tek kişilik bir yatağın altındaydım. Nefes alıp vermemi bile duyarlardı.

Kız önce sifonu çekti. Sonra da gidip kapıyı açtı. Önce babası, sonra da annesi içeri girdi. “Niye kapıyı açmıyorsun?” dediler. “Tuvaletteydim” dedi kız. Babası hızlı adımlarla direkt tuvalete bakıp sonra odaya döndü. Çarşafın zemine değmeyen yerlerinden hepsinin ayaklarını görebiliyordum.

Bu arada kış ayına denk geldiği için havalar da soğuktu. Daha iki dakika olmamıştı ki kalebodurun soğuğu içime işlemeye

başladı. Aklımdansa hep aynı şeyler geçiyordu: “Şimdi babası kafasını eğip bana bakacak ve göz göze geleceğiz.” Ne diyeceğim diye düşünüyordum. Ne denebilirdi ki? Hiçbir şey...

Annesi tekli koltuğa, kızla babası da yatağın üstüne oturdu. Başımı sola çevirdiğim için üçünün de ayaklarını görebiliyordum. Babasından değil, annesinden korkuyordum. Çünkü beni görme ihtimali çok yüksekti. Tam karşıma oturduğu ve açığı da azalttığı için sol kolumu görebilir diye düşünüyordum. Kollarımı saklayayım diye düşündüm ama öyle bir pozisyon almıştım ki, artık daha da ufalmamın imkânı yoktu. Yapacak tek şey hiç kıpırdamadan, hiç ses çıkarmadan beklemektir.

Babası elektrik kesintisiyle ilgili bir şeyler sormaya başladı. O an niye geldiklerini anladım. Dünkü elektrik kesintisine bakmak için gelmişlerdi. Ama bizim kız sağ olsun elektriğin düzeldiğini söylememişti. Annesi de okulla ilgili şeyler soruyordu. Artık havadan sudan konuşmaya başladılar. Bense “Allah’ım lütfen buradan kurtulayım,” diyerek yine dua etmeye başladım.

İnanması güç ama bu şekilde yarım saat yatağın altında bekledim. O sırada babası tualete gitti; annesi kalkıp sağı solu topladı. Hareket eden ayakları görünce korkum daha da artıyordu. Birden telefonumun alarmı çalmaya başladı. Telefon dışarıda, yatağın yanındaydı. Alarm sesi kısıktan yükseğe doğru çalmaya devam etti. Eyvah, şimdi işler daha da karışacak diye düşünürken, neyse ki kız bir şekilde alarmı susturdu. Telefonu da ne yaptı bilemiyorum!

Kalebodurların soğuğu içime öyle bir işlemişti ki artık korkudan değil soğuktan titreyecektim. İçimden “Allah’ım lütfen gitsinler” diyordum. Bir yandan da kıza, niye onları göndermiyor diye sinirleniyordum.

Kırk beş dakika böyle geçti. Kızın annesi “Kahvaltı yapalım” dedi. O sıralar İspanyolcam iyi değildi. Ama böyle yemek gibi basit şeyleri anlayabiliyordum. Evde yemelik bir şey yoktu ama.

Dolayısıyla belki evden çıkıp giderler diye düşündüm. Fakat maalesef hiç de öyle olmadı. Anne “Ben markete gidiyorum,” diyerek evden çıktı. Babanın da onunla birlikte gitmesi için dua ettim ama adam evde oturdu kahretmesin ki. Kızla bir şeyler konuştular. Ne konuştuklarını da anlamadım.

Beş-on dakika sonra anne geri geldi. Artık marketten neler aldıysa kahvaltıyı hazırlamaya başladı. Ocağı yaktığını ve sonra da kızarmış yağa soğanları attığını duydum. O sırada kokular da gelmeye başladı. Nasıl acıkmıştım! İçimden bildiğim tüm duaları ettim ama sıkışıp kalmış vaziyetteydim. Dua etmekten başka yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Hayatım boyunca bu kadar çaresiz olduğumu hatırlamıyorum.

O soğanların üstüne domatesler atıldı, yanına yumurtalar kırıldı. Kokular yapılanları zihnimde canlandırdı. O sırada kız “Hadi çık dışarı, yemek yiyeceğiz” dese sonumun ne olacağını düşünmeden çıkacak durumdaydım. Allah kimseyi açlıkla sınamasın!

Artık soğuktan mı hareketsizlikten midir bilinmez vücudum uyuşmuştu. Bir saat boyunca korkudan parmağımı bile kıpırdatmamıştım. Bari boynumu kurtarayım, zaten bu kadar adrenalin yeter, şu ayakları artık görmeyeyim diyerek başımı sağ tarafa çevirdim.

Pişirdikleri yumurtayı ve hazırladıkları kahvaltıyı güzelce yediler. Bense içimden kıza öyle kızıyor, öyle söyleniyordum ki... Annesi bulaşıkları yıkamaya başladı. Kahvaltının üstüne bir de kahve içmeye karar verdiler. Ne konuştuklarını anlayamadım ama genelde okulla ilgili konulardan bahsedip kahvelerini de bitirdiler.

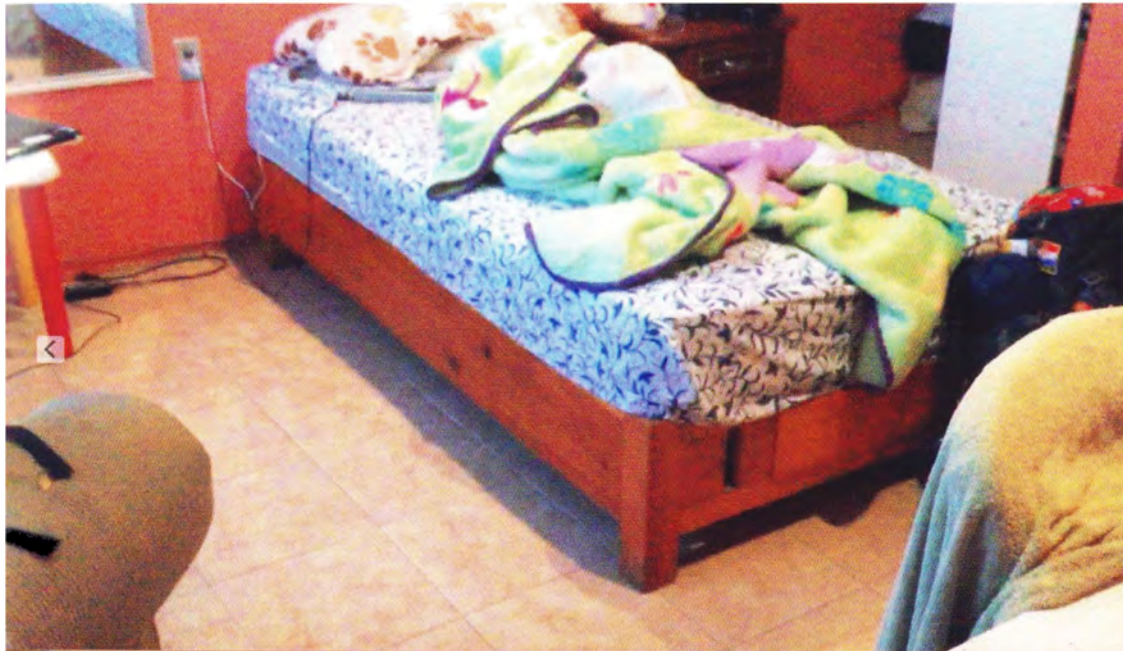
Aradan galiba bir buçuk saat geçmişti. Artık dirseklerim acı-maya başlamıştı. Soğuktan ciddi ciddi üşüyordum. Kafamı yine sağ tarafa çevirdim, ayakları görmek istemiyordum. Yaklaşık iki saat sonra babası arabaya gidip bir şeyler getirdi. Annesi de evde bir şeylerle uğraşıyordu. O sırada kız sadece yatakta oturup arada sırada yatağın altından açılan yerleri tekrar çarşafı kapatı-yordu. Sonra hepsi birden ayaklandı ve galiba artık anneyle baba

gidiyordu. Üçü birden dışarı çıktı. Arabanın kapı kapanma ve motor sesini duyduktan sonra öyle bir rahatlamıştım ki “Allah’ım şükürler olsun sana. Bunu da atlattım” deyip gülmeye başladım.

Akabinde kız içeri girdi. Kafasını eğip direkt bana baktı ve güldü. Ayak ucundan yatağı kaldırdı ve çıkabileceğimi söyledi. Ben cansız manken gibi olmuştum, resmen kıpırdayamıyordum. Sürüne sürüne kendimi odanın ortasına, sol tarafa attım. Kız yatağı indirdi. Yavaş yavaş toparlanıp yatağa oturdum. Kıza “Madem böyle bir durum vardı. Niye bana söylemedin? Niye beni evine aldın?” diye sordum. Ancak kız ellerini bana uzattı. Tir tir titrediğini görünce söylenmeyi bıraktım. İçimden, olsun, bunu da atlattık dedim.

Üstümü değiştirip çantamı sırtladım ve doğruca merkeze gittim ve ilk bulduğum hostele yerleştim. Gün boyu dışarıda gezindim. Ama sürekli aklıma o anlar geldi. Yatağın altında çaresizce bekleyişimi, soğuktan tir tir titrememi, çarşafın açık yerlerinden gördüğüm ayakları unutamıyordum. Meksika bana inanılmayacak bir hikâye daha vermişti.

Bu yatağın altında saklandım.

Tatiana

Meksika'nın Playa Del Carmen şehrinde bir hostelde kalıyordum. Ama hostelin yatakları hiç konforlu değildi. Hava bunaltıcı derecede sıcak olduğu halde odalarda klima yoktu. Temizlik durumu desanız, o da berbatı. Daha fazla bu hostelde kalamayacağımı anlayınca, *Couchsurfing* üzerinden beni evinde misafir edecek birilerini aramaya başladım. Aynı gün Meksikalı birini buldum. Akşam üzeri arkadaşla buluştuk ve eve doğru ilerlemeye başladık. Evde iki tane ev arkadaşı ve benim gibi başka iki gezgin daha vardı. Yani anlayacağınız aslında pek de müsait bir yer değildi. Çok dert etmeden iki gece orada kaldım. O sırada tabii kalacak başka bir yer bulmak için *Couchsurfing* üzerinden arayışıma da devam ediyordum. Yine Meksikalı bir arkadaş beni evinde ağırlayabileceğini söyledi. Şimdiki ev sahibimin adı Tatiana'ydı.

Tatiana ertesi gün evinin müsait olduğuna dair bir mesaj gönderdi. Hemen buluşma yerini belirledik. Evi uzakta olduğu için merkeze gelip beni alacaktı. Akabinde çantamı sırtlayıp kaldığım evden ayrıldım ve buluşma yerimiz olan fast-food restoranına gittim. Tatiana'nın gelmesini bekliyordum. Yarım saat geçmeden geldi ve belediye otobüsüyle evine doğru yola koyulduk.

Tatiana'nın evi şehir merkezinden bir hayli uzaktı. Tek başına yaşıyordu ama o günlerde bir kuzeni ve kuzeninin eşi de ziyaretine gelmişti. Evi aslında dolu olduğu halde mesajıma olumsuz cevap veremediğini söyledi. Otobüsten indikten sonra konuşa konuşa beş dakika daha yürüdük ve nihayet evinin önüne geldik.

Ev tek katlı ve dışı krem rengindeydi. Kapıdan içeri girdik. Yerler beyaz kalebodur, içeride bir buzdolabı, ufak bir masa ve dört-beş tane de sandalye vardı. Hemen karşıda da mutfak tezgâhı bulunuyordu. Burası evin salonu gibiydi. Ama salon deyince öyle lüks bir yer zannetmeyin. Evde pek eşya yoktu. Mutfak tezgâhının yanındaysa arka bahçeye açılan bir kapı vardı. Bahçedeki üç köpek de yanımıza gelmek için resmen kuduruyordu. Sürekli havlayıp kuyruk sallıyorlardı. Fakat kapı açık olsa bile önündeki dik, plastik kasa yüzünden içeri giremiyorlardı.

Tatiana'nın yaptığı iş çevredeki bazı ailelerin köpeklerini sabah ve akşam yürüyüşüne çıkarmaktı. Yani öyle pek de bildiğimiz tarzda, standart bir işi yoktu. Bu yaptığı işle iyi paralar kazanamıyor ama bir şekilde geçimini sağlıyordu.

Biraz önce bahsettiğim bahçedeki köpeklerin kimisi sokaktan alınma, kimisi ise sahipleri tarafından terk edilmişti. Yani Tatiana tam bir hayvan sevdalıydı. Zaten mesajlaşırken evdeki üç köpeğin sorun olup olmayacağını sormuş, ben de hayvanları fazlasıyla sevdiğim için problem değil demiştim.

Bu arada evin salon haricinde bir odası daha vardı. Tatiana'nın kuzeni ve onun eşi de orada kalıyordu. Gece olduğunda "Nerede, nasıl yatacağım?" diye sordum. Salondaki kalebodurları göstererek "Burada yatacaksın. Zaten benim odam da dolu olduğu için, ben de yerde yatacağım" dedi.

Yerde yatmaya alışkındım ama yanımda sadece yazlık bir uyku tulumu vardı. Altına serecek bir ekipmanım yoktu. Derken Tatiana bir battaniye getirdi. Onu yere serip üstüne yattı. Ben de uyku tulumunu yere atıp içine girdim. Aslında battaniyenin yarısını benim altına vermeyi teklif etti ama zaten konforsuz olan durumunu daha da bozmak istemediğim için gerek olmadığını ifade ederek teklifini kibarca reddettim.

Sabah kalktıgımdaysa her yanımda öyle ağrıyordu ki bu durumu nasıl anlatayım bilemiyorum. Uyku tulumum aşırı ince olduğu

İki gece yatmışım yer.

için resmen betonun üstünde yatmış gibiydim. Bu da başka bir tecrübe diyerek işe olumlu tarafından bakmaya çalıştım. Tatiana ise ben uyanmadan, muhtemelen gezdirmekle sorumlu olduğu köpekleri yürüyüşe çıkarmak için çoktan evden ayrılmıştı.

İki gece Tatiana'nın evinde kaldım. Kuzeni ve eşi de en az Tatiana kadar sıcakkanlı insanlardı. Beraber denize gittik, akşam yemeğine ve gece eğlencesine çıktık. Bol bol güldük, eğlendik.

Ne zaman bir yere gitsek Tatiana taksi ya da dolmuş parasını ödemek istiyordu. Elimi cebime attırmamaya çalışıyor, ben ödeyeceğim diye ısrar ettiğimde "Sen dünyayı gezmeye çıkmışsın, paraya ihtiyacın olacak, paranı sonrası için sakla" diyordu. Yemek yediğimiz yerlerde de aynı şeyi yapıyordu. Tabii ben ufak meblağlar hariç her şeyimi yine de ödedim. Evinden ayrılırken de hem ev için, hem de canından çok sevdiği köpekleri için bir şeyler alıp buzdolabının üstüne bıraktım.

Tüm *Couchsurfing* tecrübelerim arasında belki de kaldığım en konforsuz ev burasıydı. Ama en iyi *Couchsurfing* deneyimini de kesinlikle bu evde yaşamıştım.

Şu ana kadar Türkiye şartlarına göre varlıklı diyebileceğim birçok insanla tanıştım. Hatta aralarından arkadaşlarım da oldu. Ama ben Tatiana kadar elindekini paylaşmayı seven, onun kadar iyi yürekli, onun kadar gönlü zengin birini hiç tanımadım. Dünyayı gezmeye çalışırken gördüğüm, bulduğum güzel ve ekstrem yerlerin verdiği zevk başka, böylesine insanlarla tanışmanın verdiği zevk ise bambaşkaydı.

Bana şu an “Tanıdığın en iyi ve gönlü zengin insan kim?” diye sorsalar, hiç düşünmeden Tatiana derim.

Tiim bu anlattıklarımın videosu için:

Silüet

Amerika Birleşik Devletleri'ni gezerken oteller genelde pahalı olduğu için mecburen ev bulmam gerekiyordu. *Couchsurfing* üzerinden kalacak ev ararken bir arkadaş onun evinde kalabileceğimi söyledi. Baktım ki düzgün birine benziyor, ev adresini aldım. Gündüz saatlerinde evine gittim. Apartmanın üçüncü katında iki odalı bir yerdi. Girişteki salon gibi olan yerde ben yatacaktım, arkadaş da kendi odasında kalacaktı. Ev temiz, arkadaş gayet saygılı, düzgün biriydi. Tanışma faslını geçtikten sonra, dışarı çıkıp dolanayım dedim. O da dışarı çıkacakmış. Dolayısıyla beraber evden ayrıldık. Daha sonra herkes kendi yoluna gitti.

Akşam eve döndüğümde arkadaş eve çoktan gelmişti. Gündüz deli gibi yürüdüğüm için acayip yorgundum. Duş aldıktan sonra koltuğu açıp yatağı yaptım ve uyumaya başladım. Yattığım yerde şöyle bir sıkıntı vardı: Karşımdaki iki camın önünde doğru düzgün bir perde yoktu ve sokaktan gelen ışık direkt içeriye vuruyordu. Işıktan rahatsız olmamak için ben de diğer tarafta dönüp uyudum.

Gece yarısı uyandım ve sırtüstü durup tavana bakmaya başladım. İçerisi karanlık olsa da sokaktan gelen ışıkların yarattığı gölgeler tavanda belli belirsiz şekiller oluşturunuyordu. Onları izleyip boş boş vakit geçirirken ayaklarımın ucunda bir silüet olduğunu fark ettim. Bakışlarımı yavaş yavaş tavandan aşağıya doğru indirdiğim anda ayak ucumda oturan kişiyle göz göze geldim. Neredeyse aklım çıkacaktı!

Yataktan fırlayıp “Ne yapıyorsun sen?” diye bağırdım. Bağırdım ama korkudan İngilizce değil Türkçe konuşuyordum. Silüet ev sahibine aitti ama. “Su içmeye kalkmışım, sonra oturmak istedim” gibi şeyler geveledi. “Odana git! Ne işin var burada?” diye bağırmaya devam ettim. Arkadaş korkarak odasına gitti.

Sabaha kadar uyuyamadım. Ertesi gün dudağımda çıkan yeni bir uçukla beraber ilk bulduğum hostele yerleştim.

Lastikçi

Brezilya'dan karayoluyla Venezuela'ya geçiyordum. Ama Venezuela'da çok ciddi boyutlarda ekonomik ve güvenlik problemi olduğu için temkinli hareket etmeliydim. Ülkedeki ekonomik problem yüzünden para bozdurmak çok çetrefilliydi. Eğer bankaya gidersen %90'a kadar zarar edecek şekilde çok kötü bir kurdan çeviriyorlardı. Mecburen karaborsaya gitmeliydim. Ama karaborsaya gidersem de tanıdık birilerini bulmalıyım. Öyle rastgele biriyle alışveriş yaparsam sıkıntı yaşama ihtimalim vardı. Beni sınırı bırakan dolmuş şoförüyle biraz muhabbet edince baktım adam iyi birine benziyor. Hemen bu konuyu açtım:

"Benim para bozdurmam lazım, neresi uygundur?"

"Ne kadar bozduracaksın?"

"150 dolar"

"Of çokmuş. Dikkatli olmak lazım."

"Çok mu?"

"Evet çok. Benim tanıdığım var, oraya gidebiliriz."

"Olur, gidelim."

Taksi gibi olan dolmuştan herkes indikten sonra şoförle ben baş başa kaldım. Adamın bildiği yere doğru gidiyorduk. İki ülke sınırına çok yakın olan ufak bir oto sanayiye girdik. İçimden ne işimiz var burada, keşke hiç adama konuyu açmasaydım diyordum. Derken bir lastikçinin önünde durduk.

“Geldik, burası.”

“Burası mı?!”

“Evet. Rahat ol, sorun yok.”

Tamam deyip, içinde değerli eşyalarımın olduğu ufak çantamı yanıma aldım ve arabadan indim.

Oto sanayideki lastikçileri az çok bilirsiniz. Burası da aynı öyleydi. Dükkânın önü toz topraktı, irili ufaklı lastikler de rastgele içeriye dizilmişti. Girişteki üç-dört çıraksa üstleri başları kir içinde ellerindeki lastiklerle ilgileniyorlardı. Tabii beni süzmeyi de ihmal etmediler. İçimden yine, oğlum nereye geldin diye geçirdim.

Şoförle beraber dükkâna girdik. Çocuklara selam verdim. Sanırım sadece biri karşılık verdi. Diğerleri ise bu adam ne yapıyor burada dercesine bana bakıyordu. O sırada şoför “Sen burada bekle, ben arka tarafa gideceğim” dedi. Venezuela’ya geçmek isterken oto sanayinin içinde, bir lastikçideydim.

İki dakika sonra şoför geldi ve “Hadi arka tarafa gidelim,” dedi. Arkaya doğru yürüdük. Aklıma filmlerdeki sahneler geldi ama kötü düşünmemeye çalıştım. Ne kadar iyimser olsam da odaya girince ilk düşündüğüm şey bir an önce oradan çıkmam gerektiği idi!

On beş-yirmi metrekairelik bir odadaydık. Gündüz olduğu halde içerisi karanlıktı ve odayı sadece tepedeki tek bir lamba aydınlatıyordu. Duvar önünde kahverengi ahşap bir masa, masanın üstünde de deste deste paralar vardı. Yerdeki durum ise daha da tuhaftı çünkü koliler halinde paketlenmiş paralar yüzünden zemin görünmüyordu! Üç-dört tane para sayma makinesi de vardı. Masada oturan adamda ise mafya tipi vardı. Esmer, kırklı yaşlarında, beyaz gömlek giymiş, yakası bağrı açık sigarasını içiyordu. Selam verdim, cevap vermedi.

Şoför devreye girerek “150 dolar bozdurmak istiyoruz” dedi. Adam hesap makinesini eline aldı, topladı çıkardı, şu kadar

Venezuela bolivarı yapar dedi ve deste deste paraları önüme koydu. "Hepsi mi?" diye şaşkın bir şekilde tepki verdim. Adam "Evet," dedi. Masada o kadar çok para vardı ki, ne yapacağımı şaşırdım. İçimden toplansan 150 dolar bozduracağım, ne işim var benim lastikçinin arka odasında diyordum. İstemsizce "E ben bunları nasıl sayacağım?" diye sordum. Adam bana öyle bir bakış attı ki "Tamam abi, gerek yok saymaya" dedim.

Adama 150 doları verdim. Yanımdaki sırt çantamı açarak desteleri tek tek içine koydum. Sanki yasadışı bir iş yapmışım da karşılığında bu paraları bana vermişler gibi rahatsız hissettim. Öylesine sıkıntılı bir durumdu ki anlatabilmem mümkün değil. Bir yandan da oda tam fotoğraflıktı. Fotoğraf çekmek için adamdan izin istemeyi düşündüm ama tırstım!

Şoförün kulağına eğilerek "Bir fotoğraf çekebilir miyim?" diye sordum.

Ne yapacaksın fotoğrafı der gibi bir bakış atsa da adama dönüp "Fotoğraf çekmek istiyor," dedi. Adam direkt gözlerime baktı.

150 dolar karşılığında aldığım Venezuela paraları.

Biraz şaşkın, biraz da sert bir ifadeyle köşedeki paraları göstererek “Onları çek,” dedi. Hemen cep telefonuyla bir-iki fotoğraf çektim ve şoföre dönüp “Tamam, hadi gidelim” dedim. Odadan çıktık. Lastiklerin arasından geçerek arabaya döndük. Sırt çantamı öylesine sıkı tutuyordum ki sanki içinde milyon dolarlar vardı. Oysa hepsi sadece 150 dolardan ibaretti.

Arabayla biraz devam ettikten sonra indim ve yürüyerek sınıra geçtim. Sınır ana baba günü gibiydi. Saatlerdir bekleyenler vardı ama tek yabancı bendim!

Güvenlik görevlisine giderek “Venezuela’ya geçmek istiyorum,” dedim. Kimseye sıra numarası vermezken bana bir numara verdi ve bir köşede yere oturup beklemeye başladım. Tabii içinde milyon dolarlar olan çantamı da sıkı sıkı kucağımda tutuyordum!

İki saat bekledikten sonra sıra bana geldi ve işlemlerimi hallettim. Şimdi güvenli bir araç bulup en yakın sınır şehrine

gitmeliydim. Maalesef yabancı biri olarak yoldan gördüğün taksiyi çevirmek o sıralar Venezuela için pek mantıklı değildi. Yol kenarında beklerken dolmuş tarzında bir araba gördüm. Arka koltukta orta yaşlarında bir kadın ve yanında da ufak çocuğu vardı. El ettim. Araba durdu. Şoföre gideceğim şehri söyledim. “Tamam oraya gidiyoruz” dedi.

Şehre gidip ilk bulduğum otele yerleştim. Paraları çıkarıp destelere bakıyor ve şaşkın şaşkın gülüyordum. Hayatım boyunca tekrar bir lastikçide döviz bozduracağımı hiç ama hiç sanmıyorum!

Kibrit Çözü

Kolombiya'nın Cartagena şehrindeydim. Akşam yemek yedikten sonra arkadaşım ile beraber sokakları geziyorduk. Çok turistik bir yer olduğu için geç saatlerde bile yol kenarında el sanatı ürünleri satan kişileri görmek mümkündü. Yürürken küçük, siyah bir tezgâh üstündeki cam şişelerde bulunan şeyler dikkatimi çekti. İlk başta ne olduklarını çözemesem de, daha yakından bakınca kibrit çöpünden ufak figürler olduğunu anladım. Bu tip el

Antonio ve kız arkadaşı. Cartagena/Kolombiya.

sanatı ürünlerle bayıldığım için hemen tezgâhın sahibiyle konuşmaya başladım.

Antonio Brezilyalı bir sanatçıydı. Sanatını da işte bu şekilde konuşturuyor, kibrit çöpünden yaptığı figürleri sokakta satarak yaklaşık üç-dört yıldır dünyayı geziyordu. Tanesini 10 TL gibi kısmen düşük bir rakama sattığı için “Yetiyor mu böyle gezmene?” diye sordum. Gülererek “Evet,” dedi. Biraz daha konuştuk ve yaptığı işlerden birkaç tane satın aldıktan sonra yanından ayrıldım.

Sanat dediğin şey öyle acayip bir şey ki milyonların hayali olan dünyayı gezmeyi, Antonio’ya basit bir kibrit çöpüyle yaptırabiliyor.

Antonio’nun eserleri.

Kuna Yala Yerlileri

Panama’da Kuna Yala yerlilerini ziyaret etmek için San Blas adalarının olduğu bölgeye gittim. Yabancılar genelde buralara fantastik Karayip adalarını görmek için gelse de benim öncelikli amacım yerlilerle yaşadıkları ortamda iletişim kurabilmektir.

Guna Yala bölgesi özerk bir yer olduğu için bu bölgeye girerken hem 20 dolar vergi veriyor hem de bazı kontrollerden geçiyordunuz. Bölgeye kafanıza göre girip, çıkamıyor olsanız da yine de çok katı kuralları yoktu.

San Blas bölgesinde irili ufaklı üç yüzün üzerinde ada vardı. Adaların hepsinin sahibi Kuna Yala yerlileriydi. Hiçbir ada yabancı birine satılmıyordu. Bahsettiğim adalar üç metre uzunluğundan bir kilometre uzunluğuna kadar gidebiliyordu. Çoğu ise iki yüz metre civarındaydı ve içlerinde de Kuna Yala yerlilerinin kendi evleri vardı. Yani bu insanlar ömür boyu ufacık bir adada yaşıyorlardı. Bazı adalar ise turistlere açılıp hostel tarzında konaklama imkânı da sunuyordu. Böylece adada dört-beş tane Kuna Yala ailesi varken on beş-yirmi yataklı bungalov tarzındaki evlerde isteyen yabancılar da kalabiliyordu.

Bölgeye gitmeden önce yerel insanlardan Kuna Yala yerlilerinin yabancıları sevmediği, fotoğraf çektirmek için para istediği, hatta dinlerinin imanlarının para olduğunu defalarca işitmiştim. Ama bu benim için bir sorun teşkil etmiyordu. Ne de olsa iyi bir fotoğraf için her zaman para vermeyi göze alabilen bir insandım.

Üç günümü geçireceğim iki yüz metre uzunluğundaki Ina Adası'na öğle vaktinde vardım. Elektrik ihtiyacının güneş enerjisi ya da jeneratörlerden karşılandığı bu adada yedi-sekiz tane de Kuna Yala ailesi yaşıyordu. Yerliler haricinde adada yabancı olarak sadece dört kişiydik. Diğer gezginler hemen o kristal su ve beyaz kumların olduğu efsane sahile giderek hamakta takılmayı ve denize girmeyi tercih etseler dahi, ben hemen kedinin yeni bir yere gittiğinde yaptığı gibi adanın kıyısını köşesini incelemeye başladım. Çocuklara şeker verip ailelerle selamlaştım. Selamlaştım derken genelde onlar selamı almıyor, sen dilinden dökülen merhaba ile kalıyordun. Ortamı anlamak için ilk gün kamerayı onlara hiç göstermedim.

Adadaki ikinci günümde evlerin arasında yürürken artık çocuklar peşime takılıyordu. Hatta gülüp eğlenmeye bile başlamıştık. O sırada evlerinden kadınlar da dışarı çıkıp elini uzatıyordu. Böylece çocuklara verdiğim şekerlerden onlar da nasipleniyordu. Bense seve seve şeker ve çikolataları dağıtıyordum. Fakat alan arkasını dönüp gidiyor, bir tebessüm dahi etmiyordu. İçimden söyleniyor olsam da, fotoğraflarını çekeceğim diye dişimi sıkıyordum. Bu sırada inceden inceye kadınlara bakıp hangisi fotoğrafılık, hangisinden istediğim kareleri alabilirim diye kafamda kurguluyordum.

Saat 17.00 gibi tam da ışığın fotoğraf çekmek için güzel olduğu bir zamanda daha önce gözüme kestirdiğim bir ailenin yanına gidip konuşmaya başladım. Otuzlu yaşlarında bir kadın tahtalardan yapılma, çatısı o bildiğiniz saman gibi solmuş, uzun yapraklarla örtülü bir evin önünde oturmuş, kucağında boncuk torbasıyla el işi yapıyordu. Evin içindeki annesi de sandalyeye oturmuş, o da kucağındaki boncuklarla uğraşıyordu. Kadının bir de beş yaşlarında bir çocuğu vardı. Selam verip çömeldim kadının yanına. Tam anlamasam da ağız ucuyla galiba "Merhaba" dedi. Yine hem çocuğuna hem de kendisine çikolata verip ortamı yumuşatmaya çalışsam da o donuk yüz ifadelerini hiçbir zaman değiştiremedim. Yaptığı kolye ve bileklikleri işaret ederek:

“Çok güzelmiş. Fiyatı ne kadar?”

“5 ve 10 dolar.”

“Hepsini sen mi yapıyorsun?”

“Evet.”

“İçerideki annen mi?”

“Evet.”

Kadına ne sorsam dosdoğru cevap vermiyordu. Annesinin yanına gideyim dedim. Belki onunla yıldızım uyuşurdu.

“Merhaba, çok güzelmiş bunlar.”

“Evet.”

“Adın ne, kaç yaşındasın?”

Cevap yok...

Çikolata verdiğimde alıp hemen boncuk çantasının içine atıyordu. Teşekkür etmesini bekliyordum ama yok nerede... Anneyle de uyuşamayacağımı anladım. Ama tam da fotoğrafık olduğu için elim boş dönmek istemiyordum. Bir süre sonra kızının yanına döndüm.

“Fotoğrafınızı çekmek istiyorum, nasıl yaparız?”

“Olur. Ama para vermelisin. Bir fotoğraf, 2 dolar.”

“Yok, tek fotoğraf değil. 5 dakika süresince evin içinde ve dışında fotoğraflarınızı çekmek istiyorum. Hem senin, hem çocuğun hem de annenin. Ne kadar?”

“20 dolar.”

“Biraz çok gibi. 10 dolar olmaz mı?”

“15.”

“Tamam. 15 dolar vereceğim, sorun değil.”

Üç gün kaldığım Ina Adası.

Annenin üstünde rengârenk, geleneksel bir kıyafet vardı, takı da takmıştı. Ama kızı sıradan bir tişört giyiyordu. Dolayısıyla hemen söze girdim:

“Ama, sen de üstüne değiştireceksin. Yöresel kıyafetlerle fotoğrafınızı çekmek istiyorum.”

“Tamam, şimdi üstümü değiştiriyorum”

“Anlaştık. Ben de gidip kamerayı ve parayı getiriyorum”

Kaldığım odaya gidip kamerayı ve 15 doları aldım. Kadının üstünü değiştirmesi için de beş dakika kadar bekleyip evlerine döndüm. Bu gibi durumlarda parayı hemen vermeyi seviyordum. Böylece onları rahat ve mutlu hissettirecektim. 15 doları verdim. Baktım kadın çocuğa Mickey Mouse’lu bir kıyafet giydirmiş, misafirliğe götürür gibi. Bunun üzerine “Tamam, çocuk kalsın. Senin ve annenin fotoğrafını çekeceğim” dedim. Ama kadın da üstünü değiştirmemişti.

“Eee, yöresel kıyafetlerini giymemişsin?”

“Yok ben üstümü değiştirmeyeceğim.”

“Biraz önce konuştuk, değiştirecektin ve ben de öyle fotoğrafınızı çekecektim.”

“Yok vazgeçtim, değiştirmeyeceğim, fotoğraf da istemiyorum.”

“Parayı niye aldın?”

Hiçbir şey demeden kafasını hafif sola eğdi, omuzlarını da yukarı aşağı kaldırıp indirirken dudaklarını büzerek ‘bana ne, vermeseydin’ der gibi bir hareket yaptı. O sırada Kadir İnanır edasıyla “Yeter uleyn” deyip önündeki boncuk poşetini kafasına geçirmek istesem de böyle bir şey yapmadım.

Bir an duraksadım ve annesine tekrar baktım. Kadın hâlâ gözüme güzel ve fotoğraflık görünüyordu. “Tamam. Seni ve çocuğunu değil, sadece annenin fotoğrafını çekeceğim,” dedim, annesinin yanına geçtim. Ufaktan konuşmaya çalışıp ortamı yumuşatmak

niyetindeydim. Ama buna imkân yoktu. Kadın sandalyede otururken bir-iki fotoğrafını çektim. Ama çok beğenmedim.

“Kapının önüne gelir misin? Orada ışık daha güzel” dedim. Mırın kırın ederek kapının önüne geldi. Bir-iki fotoğrafını daha çektim. Beş dakika olarak anlaşmıştık. Henüz iki dakika olmadan burun kıvırmaya başladılar. Kızı da oturduğu yerden homurdanmayı ihmal etmiyordu. Bu arada hızlıca hareket ediyordum ki zamandan kazanıp daha fazla fotoğraf çekebileyim. Çektiğim fotoğrafları incelerken baktım bir tanesi bayağı güzel... İki-üç dakika daha zamanım olsa da o kadar çok söylendiler ki Türkçe olarak “Tamam Allah’ın cezaları” deyip kamerayı kapattım.

Kış ayının hiç olmadığı, kristal su, beyaz kum ve palmyelerle dolu cennet gibi güzel bir adada, hatta belki de dünyanın en güzel adalar topluluğunda yaşayan, rengârenk kıyafetlerle, yanaklara yapılmış kırmızı makyaj ve boncuklarla süslenmiş bu kadının çektiğim en iyi fotoğrafındaki yüz ifadesinde, bulunduğu

Kuna Yala yerlisi ailenin evinde çektiğim fotoğraf.

Kapının önünde çektiğim fotoğraf.

ortama ve elbiselerine taban tabana zıt '15 doları verdin, ee artık git, istemiyoruz seni' bakışı vardı.

Onlara her ne kadar kızmış bile olsam, bir yandan hak veriyordum. Turistler buraya gelip onlara kafesteki hayvan muamelesi yaparak fotoğraflarını çektiği için her yabancıyı aynı zannediyorlardı. Ne kadar içlerine girmeye, onlarla arkadaş olmaya çalışsam da yapamadım ya da onlar istemedi. Her şeye rağmen çektiğim fotoğraf kesinlikle en iyi on fotoğrafımdan biriydi.

Kogui antası

Kolombiya'da Kogui yerlilerinin yaşıadığı Uldezhaxa köyüne Kolombiyalı bir arkadaşım ile beraber gittik. Gittik diyorum ama üç-üç buçuk saat, dağın tepesine doğru zorlu bir yürüyüşten sonra... Köy ziyaretimiz bittikten sonra aşağıya doğru iniyorduk. Yürürken ileriden bir çocuğun tek başına bize doğru geldiğini fark ettim. Orman da ne ormandı ama... Çocuğu tek başına görünce şaşırıldık biraz. Üstünde tüm Kogui yerlilerinde olduğu gibi sadece beyaz kumaştan yapılma, biraz yırtık pırtık şeyler vardı. Yine diğer yerliler gibi yalınayak geziyordu. Konuşmaya çekinse de sonunda ikna ettik.

"Nereye gidiyorsun?"

"Eve."

"Kaç yaşındasın?"

"Beş."

"Ormanda tek başına yürümek zor değil mi?"

"Yok."

"Adın ne?"

"Migel."

Boynuna çapraz astığı bez çantayı gösterdim.

"Çantanda ne var?"

"Bir şey yok."

Migel.

“Boş çantayı neden taşıyorsun?”

“Bilmiyorum!”

“Bu şekerler çantanda dursun. Artık çantan dolu.”

Hiç gülmeyen Migel biraz tebessüm etti.

Böylece az da olsa Kogui yerlilerinin neden her sabah kalktıklarında ilk iş olarak çantalarını boyunlarına astıklarını, neden her zaman çanta taşıdıklarını da öğrenmiş oldum. Hayatın senin çantanı, ne zaman, nerede, ne ile dolduracağı belli değildi. Çanta, bazen ağaçtan bir meyveyle bazen de dünyanın öbür ucundan gelen birinin verdiği şekerlerle doluyordu.

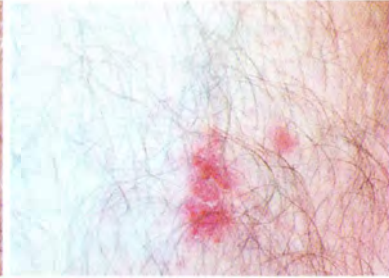
Fare ve Böceklerle Deneyimlerim

Gezilerim boyunca fare, yılan, kene, tahtakurusu ve bilumum benzeri böceklerle yaşadığım tecrübelerimi kısaca özetleyeyim:

- Meksika, Panama, Peru ve Kolombiya'da yerlileri ararken toplam beş kez yılanla karşılaştım. İki bir metre boylarında diğ er üçüyse neredeyse boyum kadardı. Onlara bir-iki metre kala ancak fark edebildim. Beni/bizi görür görmez kaçtılar.
- New York, San Diego, Kolombiya, Panama, Ekvador ve Meksika'da kaldığım hostel ve otellerde yatak böcekleri tarafından defalarca ısırıldım. Bir-iki hafta kaşındım, ısırik izleri ise bir ay içinde geçti.
- Panama'da Embera yerlileriyle köylerinde kalırken gece boyunca belden aşağım komple tahta kuruları ve benzer böcekler tarafından resmen istilaya uğradı. İç çamaşırımın içine kadar nasıl girdiler ve ben bu durumu nasıl fark edemedim hâlâ anlamış değilim. İlaç kullandığım halde kaşıntılar bir ay sürdü ve ilk bir hafta kaşıntı yüzünden yürüyemiyordum bile. O sıralar ne çektiğimi bir ben bir de Allah bilir. Aradan altı ay geçmesine rağmen bazı bölgelerimde hâlâ ısırik izleri duruyordu.

Sol fotoğrafta kene bacağıma yarı girmişken.

Sağ fotoğrafta ise bacağımdan iki gün sonraki hali. Bacağımdan çıkartmadun bir dakika önce.

- Kolombiya’da Wayuu yerlilerini ziyaret ettiğimde, ilk gece, tek odalı bir yerde kaldım. Oda topu topu beş metrekareydi. Gece uyandığımda tuvalette fare olduğunu fark ettim. Odanın içine girip çıkıyordu. Tuvalette kapı yoktu, perdeyle örtülüyordu. Ayağa kalktım ve dış kapıyı açtım. Elektrik olmadığı için telefonun ışığını kullanıyordum. Işığı ona tutunca nefes alıp vermesinden, karnının şişip inmesinden çok korktuğumu anlamıştım. Halbuki ben ondan daha fazla korkuyordum, haberi yoktu! Fareyi sağa sola kovalayarak; o benden, ben ondan korka korka nihayet kendisini dışarı çıkarabildim. Hazır kapıyı açmışken bir- iki dakika da içeri hava girsin diye düşündüm. Ben aklımdan bu düşünceyi geçirir geçirmez dışarı kovaladığım fare ayaklarımın yanından tekrar içeri girdi. Ne yaptıysam geri çıkartamadım. ‘Burası benim yerim’ dercesine inatlaştı ve mecburen dışarı çıkan ben oldum! Dışarıdaki hamakların birinde uyukladım. Sabah kalkıp odadaki çantamı almaya gittiğimde yatağın üstü fare pisliğiyle doluydu.
- Kolombiya’nın Palomino Kasabası’nda hosteldeki odama girmiştim. Akşam yorgunluğu olduğu için yatağın üzerindeki pijamamı giyip direkt yattım. Uzanır uzanmaz pijamamın içinde bir şeylerin kıpırdadığını fark ettim. Anında yataktan fırlayıp ayağa kalktım. İç çamaşırimdan başlayıp bacaklarımı otoban gibi kullanarak paçamdan dışarı bir şey çıktı. Neredeyse parmağım büyüklüğünde bir hamamböceğiymiş bu! Daha önce bir hamamböceğiyle hiç bu kadar yakın temas kurmamıştım.
- Yine aynı hosteldeyken başka bir şehre gitmek için eşyalarımı hazırlamıştım. Büyük çantamı sırtıma attım ve odadan çıkmak üzereyken prizde unuttuğum şarj aletini gördüm. Çantayı tekrar yere bıraktım. Tam o sırada çantanın içinden simsiyah bir akrep çıktı. Boyu çok büyük değildi. Ama daha sonra öğrendiğim bilgiler sayesinde akrebin kuyruğundaki

boğumlardan bir hayli zehirli olabileceğini anladım. Çünkü kuyruğu neredeyse hayvanın başına değiyordu...

- Kolombiya'nın Seyviaka Köyü'nde Kogui yerlilerinin evinde kalırken herkes gibi ben de gece olunca hamakta uyudum. Tahta evdeki tavandan üstüme doğru pisleyen fareler eşliğinde...
- Kolombiya'da Arhuaco yerlilerini aramak için ormanda yürürken bir gün içinde toplam on altı-on yedi tane kene bacaklarıma girdi ve hepsini tek tek çıkardım. Genelde hiç sorun olmadı. Ama sadece bir ısırık iki gün içinde bozuk para büyüklüğünde morardı ve ağrı yaptı. Bir hafta sonra o da geçti. O bölgede kaldığım bir hafta süresince neredeyse her gün bacaklarıma girmeye çalışan bir-iki keneyi çıkardım.

Soldaki fotoğrafta kene ayağıma girmeye çalışıyor.

Sağdaki fotoğrafta türünü bilmediğim bir böcek ısırığının izleri.

- Ekvador'un Otavalo şehrinde yeni geçtiğim hostel odasında yatakta uzanıyordum. Öğlen saatleriydi... Sol kolumun arkası tatlı tatlı kaşınmaya başladı. On dakika sonra kafama bu kaşıntının normal olmadığı dank etti! Yatağın kenarını, köşesini kontrol ettiğimde yastığın içine varana dek her tarafın ufak böceklerle dolu olduğunu gördüm. Odayı değiştirdim. Kolumun arka tarafında ise bozuk para büyüklüğünde birkaç şişlik oluştu. İki-üç saat kaşıntı devam etti. Geceye kadar

sanki kolumdan aşı olmuşum gibi ağrı yaptı. Allah'tan ertesi gün uyandığımda her şey normale dönmüştü.

Sol fotoğraftaki yatak böceği.

Sağ fotoğraftaki ise yatak böceklerinin ısırık izleri.

Yola çıkmadan önce bu anlattıklarımın çok daha fazlasını göze aldığım için hiçbirinden şikâyet etmeden gezime devam ettim...

Hayattan Ne İstersin?

Kolombiya'da Kogui yerlilerinin yaşadığı Tunkeka Köyü'ndeydik. Rehberimle beraber evleri dolanırken ahşaptan, yuvarlak, çatısı belgesellerde gördüğünüz yerli evleri gibi sarı samanlarla kaplanmış bir eve girdik. Tabii öncesinde kapıda bekleyen evin reisinden izin alarak...

Otuz metre karelik ufak bir evdi burası. Zemini topraktı, ortada etrafı taşlarla çevrilmiş, içinde odun yakılan bir ocak bulunuyor; ocağın üstünde artık kapkara olmuş bir tencerede ne olduğunu anlamadığım bir yemek pişiyordu. Köşelerde ise genişgüzel yere bırakılmış muz ve birkaç tropikal meyve vardı.

Evin annesi ocağın yanında, yere çuval gibi bir şey sermiş, üstünde oturuyordu. Kucağında da emzirdiği bebeği vardı. Kıyafetleri ise tüm Kogui yerlilerinde olduğu gibi sadece beyaz kumaştandı. Beyaz diyorum ama bağda bahçede çalışmaktan, toprağa oturmaktan beyazlıktan artık eser kalmamıştı. İki yaşındaki diğer çocuk ise yine toprak üstünde, annesinin yanında oturuyordu. İzin isteyip anneye konuşmaya başladım. Bu arada bazı Kogui yerlileri kendi dillerinin yanı sıra İspanyolca da biliyordu. Anlaşmamız çok kolay olmasa da cümleleri tekrar ede ede birbirimizin dilini çözmeyi başardık:

"Merhaba, adın ne?"

"Karaisi Maranasya Handigo."

"Kaç yaşındasın?"

"Yirmi bir."

“Kaç çocuğun var?”

“Beş,”

“Burada mı yatiyorsun?”

“Evet.”

Kogui yerlilerinde kadınlar toprak üstünde, erkeklerse hammakta yatıyordu. Belki bu durumun farklı olduğu evler vardır diye her gittiğim evde aynı soruyu soruyordum ama durum hiç değişmiyordu. Aynı şekilde tarlaya ya da ormana gittiklerinde de erkekler çizme giyerken kadınlar yalınayak oluyordu.

“Hayattan istediğin bir şey var mı?” diye sordum.

Yüzüme şaşırmış bir ifadeyle baktı.

“Nasıl?”

“Yani hiçbir şey istiyor musun? Yeni bir ev, kıyafet, ayakkabı ya da başka bir şey?”

“Burada, evimde ailemle beraber yaşıyorum... Böyle hep beraber yaşayalım... Başka bir şey istemem.”

Karaisi Maranasya Handigo ve çocuklarından ikisi.

Kuyu

Meksika'nın Aquismon şehrindeydim. Buraya dünyanın bilinen en derin kuyusu Cave Of Swallows'u görmek için geldim. Bu kuyunun derinliği 370 metre civarındaydı. Ama burayı derinliği haricinde özel kılan başka bir şey daha vardı. O da içinde barınan kuş popülasyonu...

Kuyu el değmemiş bir ormanın içinde ve genişliği de bir futbol sahası büyüklüğündeydi. Kuyunun içinde iki tip kuş türü yaşıyordu. Biri yeşil papağanlar diğeri ise kırlangıç tarzındaki siyah kuşlar... Bu kuşlar her gün saat 06.00'da kuyunun içinden çıkıp 18:00'de geri dönüyordu. Ama tabii bu kadar derin bir kuyuya kuş olsan da inip çıkmak pek kolay değildi.

Kuşlar kuyudan yukarı döne döne çıkıyordu. Çünkü başka türlü yükseklik kazanamıyorlardı. Sabah saatlerinde bu görsel şöleni izlemek için kuyunun başındaki yerimi aldım. Binlerce kuş öte öte kuyudan çıkıyordu. Diğer bir ayrıntı da bahsettiğim iki türün birbirlerine çok saygılı oluşlarıydı. Önce bir tür çıkıyordu, sonra da diğeri... Birbirlerinin yolunu hiç kesmiyorlardı. Asıl görsel şölen ise kuşların kuyuya girme şekilleriydi. Çünkü akşam olup yuvalarına geri dönecekleri zaman, öyle kuyudan çıkarkenki gibi yavaş yavaş ve döne döne değil, jet uçaklarının geçişi gibi son sürat boşluğa dalıyorlardı. Ama öyle bir dalış ki hızlarından dolayı oluşan rüzgâr sesini bile duyabiliyordunuz. Çünkü her şey beş-on metre önünüzde oluyordu.

Burayı gördükten sonra tabii ilk aklıma gelen şey bu kuyunun dibinde ne olduğuydu. Sonra da kuyunun dibine inilir mi diye araştırmaya başladım. Ona sor, buna sor derken civarda söz sahibi olan birini buldum. Tanışma faslından sonra kuyunun dibine inmek istediğimi söyledim:

“Bu aylar kuşların çiftleşme dönemi olduğu için aşağıya inmek mümkün değil.”

“Ne zaman inebilirim?”

“Yavruların büyümesi için en az iki ay geçmesi lazım.”

“Anlıyorum ama o zamanlar burada olamayacağım.”

“İstersen başka bir kuyu var. Oraya inebilirsin.”

“Nerede? Nasıl?”

“Buraya yakın, ormanın içinde. Derinliği de iki yüz metre. İki tane rehber sana eşlik edebilir.”

“Nasıl ineceğim? Hiç dağcılık tecrübem yok.”

“Kondisyonun iyi mi? Kendini yukarı çekebilir misin?”

“İyidir, çekerim sanırım.”

“İple rehberler seni aşağıya salacak. Sonra biri de senin yanına gelecek. Aşağıda fotoğraf çekimin bittikten sonra kendini iple yukarı çekeceksin. Sana kısa bir eğitim de veririz. Zor olmaz.”

“Tamam. Peki ücreti ne kadar?”

“İki yüz dolar.”

O, iki yüz dolar dedi. Ama yetmiş dolara ertesi gün için anlaştık. Tek sıkıntı bana eşlik edecek iki kişi İngilizce bilmiyordu. Olsun diye düşündüm. Bir şekilde anlaşırdık.

Ertesi sabah 08.00 gibi rehberlerimden biri olan Manuel ile buluştum. Otuzlu yaşlarındaki bu adamın görünümünde, kılık-kıyafetinde en ufak bir dağcı tipi yoktu. Ama aşağıya inmeyi bir kere kafaya koymuştum. Diğer rehber ise yol kenarındaki çok eski,

hatta külüstür diyebileceğim bir arabanın şoför koltuğunda bizi bekliyordu. Manuel ön tarafa, ben ise arka tarafa geçtim. Dağın eteklerindeki ormanlık yolda yaklaşık yirmi dakika gittikten sonra arabayı yol kenarına bırakıp bagajdan malzemeleri indirdik ve ormanın içine daldık.

Balta girmemiş bir ormandaydık. Yanımdaki iki adamı hiç tanıımıyordum ve o zamanlar bildiğim İspanyolca da otuz-kırk sözcükten öteye gitmediği için ortak konuşabildiğimiz bir dil de yoktu. Yaklaşık yirmi dakika ormanın içinde yürüdükten sonra birden kuyunun önüne geldik. Biraz önce bahsettiğim üç yüz yetmiş metre derinliğindeki kuyunun bir benzeriydi. Genişliği bir futbol sahası kadardı ve içinde de aynı iki kuş türü vardı. Var olmasına vardı ama diğer kuyudaki kadar çok değildi.

Adamlar ipleri bağlamak için ağaç seçerken ben de kuyunun kenarından aşağıya bakmaya çalıştım. Ama tehlikeli yerler olduğu için önce belime on metrelik bir ip bağladık. İpin diğer

Kuyuya üstten bakış.

ucu da en yakındaki ağaca bağlandı. Onlar teknik ekipmanları hazırlarken ben de aşağıya bakıp belime bağlı olan ip sayesinde güvenli bir şekilde fotoğraf çektim. Güneş tam tepede olmadığı için kuyunun dibi de açıkça görünmüyordu. Çünkü bu iki yüz metrelik yükseklik aslında pek de hafife alınacak bir yükseklik değildi. Şöyle düşünün: Boğaziçi Köprüsü deniz seviyesinden altmış dört metre yüksekliğindedir. Yani bu kuyu köprünün üç katından bile fazla!

Papağanların sesleri eşliğinde kuyunun görünen her tarafını inceledim. Duvarları gri ve siyah renklerde, kimi yerlerde taş, kimi yerlerde toprak benzeri şeyler vardı. Ara sıra tepedeki bulutlar açılıp kuyunun dibine biraz ışık vurduğunda derinliği çok daha iyi anlayıp ufaktan ufaktan heyecanlanmaya da başlamıştım. Aşağıya nasıl inip çıkacağım hakkında ise en ufak bir bilgim yoktu.

Adamlar kuyuya yakın, sağlam bir ağaca ana ipi bağladılar. Ben de yanlarına gidip kask ve dağcılıkla ilgili ekipmanlarımı giydim. Bana aşağıya nasıl ineceğimi anlatmaya çalıştılar ama, dediklerinin çok azını anlayabiliyordum. O da vücut dili sayesinde... Neyse iniş kolay olduğu için çok dert etmedim. Ağaca bağlı olan ip benim de belime bağlıydı. Bu iki arkadaş da o ipten yavaş yavaş boşluk verip beni aşağıya sarkıtacaklardı.

Bu arada anladığım en belirgin şey şuydu: Aşağıya inerken “Foto!” diye bağırırsam ipe boşluk vermeyi bırakacaklar, ben de fotoğraf çekebilecektim. İşim bitince de “Okey” diyecektim ki onlar da beni salmaya devam etsinler. Yani gayet kolaydı.

Kuyunun kenarına geldim ve başladılar beni yavaş yavaş aşağıya salmaya. Ayağım artık yere değmiyordu. Duvarlara sürte sürte, hatta biraz da çarpa çarpa on beş-yirmi metreyi indim. Ve sonra kuyunun içinin aslında ters bir huni şeklinde olduğunu anladım. Kuyu dibine doğru daralmıyor, tam tersine genişliyordu. Biraz daha indikten sonra “Foto” diye bağırdım. Sanırım hayatım boyunca sesimin yankı yaptığı en güçlü yer burasıydı. Benim foto

Kuyuya inmeden önce.

diye bağırmamla birlikte papağanlar da korkup sağa sola uçuyor, ciyak ciyak da bağıırıyordu. Birkaç kare fotoğraf çektikten sonra “Okey” diye tekrar bağırdım ve beni aşağıya salmaya devam ettiler. İndikçe kuyunun aslında çok daha heybetli bir yer olduğunu anladım. Bu heybeti gördükçe de kendi kendime yukarıya nasıl çıkacağımı sordum.

Yolun yarısına geldiğimde tekrar durdum ve fotoğraf çektim. Artık duvarlar gri değil, toprak rengine koyuydu. Böyle dur, kalk yapa yapa on-on beş dakika içinde zemine bir hayli yaklaştım. Arada sırada adamlar yukarıdan bir şeyler söylüyordu ama ses o kadar çok yankı yapıyordu ki ilk sözcükten sonrasını anlamak mümkün değildi. Nihayet ayağım yere değdi. Biraz zor da olsa zemine sağlam basarak ufaktan ufaktan yürümeye başladım. Tabii ip hâlâ belimde olduğu ve yukarıdan da boşluk vermedikleri için sağa sola pek rahat gidemiyordum. O sırada ilk dikkatimi çeken şey yerlerdeki otlar oldu. Hayatım boyunca hiçbir ot türünü böylesine yeşil görmemiştim.

Kuyunun içinden yukarıya doğru bakış.

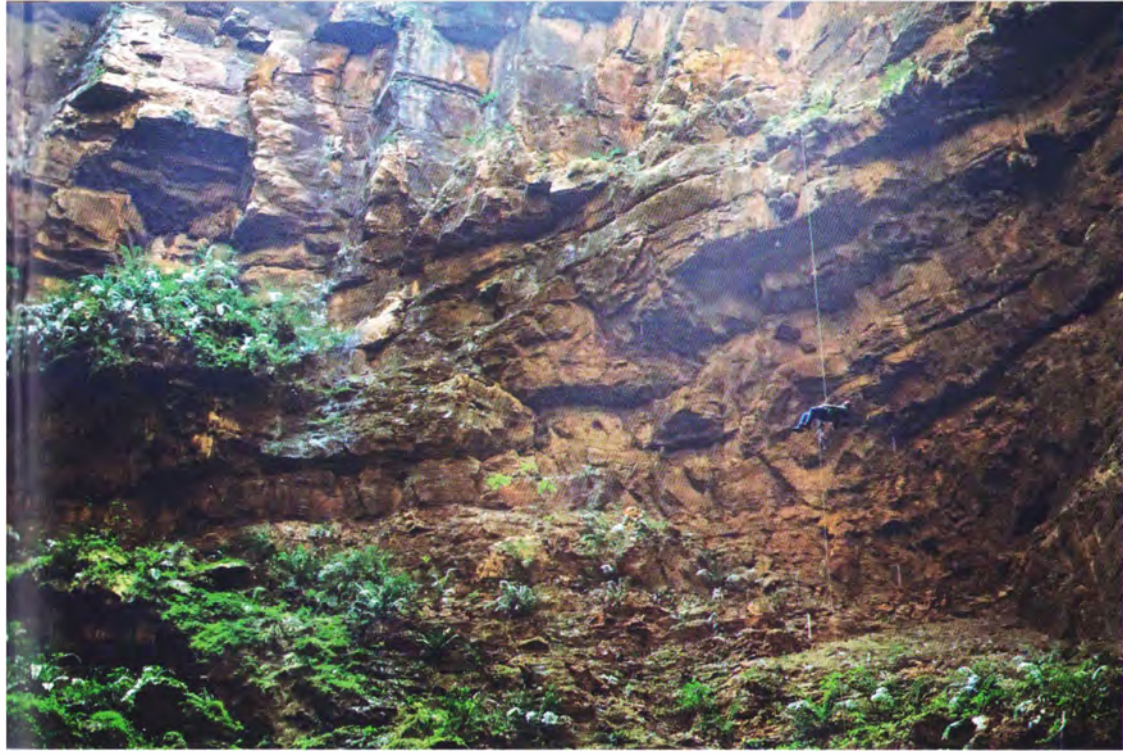
Aşağıya inmemin üstünden bir dakika geçmişti ki adamlar yukarıdan bir şeyler söylemeye başladı. Ne dediklerini tam anlamasam da “İpi bırak” gibi bir şey diyorlardı. Arkadaş, ipi nasıl bırakacaktım? Yukarıyla olan tek bağlantım oydu. Kafamdan o ana kadar hiç kötü bir şey geçmemişti ama ipi sal demelerinin ardından içime kurt düştü. Çantam yukarıdaydı, ormanın içinde ve hiç turistik olmayan bir yerdeydim. İşin özü, ipi bıraktığımda adamlar ipi çekip tekrar salmasa neler olabileceğini siz düşünün!

Adamlara “Niye ipi bırakıyorum?” diye defalarca bağırdım ama anlaşılmadık. Baktım olacak gibi değil, ipi belimdeki dağcı kemerinden çözdüm. Çözer çözmez ipi yavaş yavaş yukarıya doğru çekmeye başladılar. İpin ucunun sallana sallana yukarıya doğru gidişini izledim. Muhtemelen hayatım boyunca unutamayacağım anlardan biriydi.

Başladım kendi kendime konuşup video çekmeye. “Çantam da yukarıdaydı ama adamlar iyi insanlara benziyordu” deyip

İpi yukarı salmadan önce.

Rehber aşağıya inerken.

gölüyordum. Öyle bir anda nasıl espri yaptım, niye yaptım, neden güldüm şu an bile anlam verebilmiş değilim...

Bu arada madem aşağıya indim, bari gezeyim, fotoğraf çeyim dedim. Tamam ipi çekmişlerdi ama biri birazdan aşağıya inecekti, kötü düşünmeye gerek yoktu. Kendi kendime böyle telkinler veriyordum. Korkulan olmadı ve tepeden birisinin yavaş yavaş inmeye başladığını gördüm. O andan sonra da rahatlayıp başladım fotoğraf çekmeye.

Kuyu ters huni şeklinde gibi demiştim. Bu durum diplerde çok daha belirgindi. Hatta kuyunun köşeleri içeriye doğru o kadar gidiyordu ki karanlıktan oralarda ne olduğunu anlayamıyordum. Ayrıca zemin düz değil, 30 derece eğimliydi. Yerdeyse hem acayip bir yeşillikte otlar hem de arada sırada üzerine bastığım kaya parçaları vardı. Başladım o karanlık yerlere doğru yürümeye. Diplere gittikçe karanlık yerler biraz daha aydınlandı. Toprak duvarlardaki girintili, çıkıntılı yerleri seçebilmeye başladım. Bulunduğum yerden

kafamı yukarı kaldırıp tepeye doğru bakınca artık tepeyi değil ters huni şeklinde daralan kuyunun duvarlarını görüyordum. O duvarların bazı yerlerinden, üstüme su damlacıkları geliyordu. Hatta ayağımın tam dibinde ufak bir su göleti bile oluşmuştu. Damlaların çıkardığı ses arada papağanların çıkardığı sesle birleşip yankı yapıyor, bulunduğum ortamı daha da fantastik bir yer haline getiriyordu. Aşağıya inmeme kesinlikle değmişti.

O sırada rehberim yolu yarılamış, yavaş yavaş inmeye devam ediyordu. Ben de kuyuyu gezmeye devam edip fotoğraf ve video çekiyordum. Sonra rehber zemine kadar indi ve beraber dolanmaya başladık. Kamerayı ona verip birkaç tane de kendi fotoğrafımı çektim.

Rehber sürekli yerden ot toplayıp sırtındaki çantaya atıyordu. “Niye topluyorsun?” diye sorduğumdaysa bu otlar değerli, sağlık için kullanılıyor gibisinden bir şeyler söyledi. Yani anlayabildiğim oydu. Ben de buradan anı olsun diye ufak bir taş alıp cebime attım.

Aşağıda toplam bir saat kaldıktan sonra artık yukarı çıkma vakti gelmişti. Dağcılıkta *rappelling* denilen sistemle ipten kendimi

yukarı çekerek çıkacaktım. Bu sistemi anlatmak biraz zor, ama kabaca açıklayayım: Ana ip yine belinize bağlı. Elinizde ise yarı dikdörtgen şeklinde metal bir halka var. Bu halkanın üstünde de başparmağınızla basabileceğiniz bir mandal bulunuyor. O mandala basarak halkanın içinden geçen ana ipi tutuyor ya da serbest bırakıyorsunuz. Serbest bıraktığınız anda ayağınıza geçirilen diğer halkayı da aşağıya doğru itiyorsunuz ve böylece vücudunuz yirmi-otuz santim kadar yukarıya çıkıyor. Sonra mandala basıp elinizdeki halkayı yirmi-otuz santim ip üzerinden yukarıya sürüyorsunuz, sonra serbest bırakıp ayağınızı tekrar aşağıya iterek hem ayak hem de kol gücünüzle tekrar kendinizi yukarı çekiyorsunuz. Amaç böyle böyle 200 metreyi çıkmak...

İlk yirmi metreye kadar kolay olduğunu düşündüm. Sonraki yirmi metredeyse artık her beş metrede bir dinlenmeye başladım. Tamam kondisyonum iyiydi, dağ tepe bayır saatlerce yürürdüm. Ama bu *rappelling* denilen sistemi daha önce hiç yapmadığım için

Ben yukarı çıkarken rehberin çektiği fotoğraf.

vücudumda o kaslar pek çalışmamıştı. Yapacak bir şey yoktu. Mecburen kendi gücümle yukarı çıkacaktım.

Yolun yüzde yetmişine geldiğimde artık yorgunluktan kollarım titremeye başlamıştı. Her iki-üç metrede bir dinlendim. Aşağıda ise bizim rehber yerlerden ot toplamaya devam ediyordu. Ama hani derler ya karınca gibi görünüyor diye, rehber de artık öyle görünüyordu.

Zar zor, su gibi terleyerek son yirmi metreye geldim ve artık kenarlardaki duvarlara değebiliyordum. Yukarıdaki rehberse “Hadi az kaldı, az kaldı” deyip bana gaz vermeye çalışıyordu ama benim kollar bitmişti. O mandalı her sıkıp bırakmada, yani her otuz santim yukarı çıkmada neredeyse bir dakika mola veriyordum. Kaplumbağa hızıyla bu son metreleri de bitirdim ve nihayet yukarıdaki rehber belimdeki dağcı kemerinden beni tuttu. İlk işi hemen diğer ağaçtaki kısa ipi kemerime bağlayarak beni kendine doğru çekmek oldu.

Artık yere basıyordum ama ayaklarım tir tir titriyordu. Kuyudan biraz uzaklaşıp düzgün bir kayaya oturdum. Ellerimin sürekli o mandalı ve ipi tutmaktan kıpkırmızı olduğunu gördüm. Tabii yine ayaklarımla beraber kollarım ve ellerim de titriyordu. Olsun hepsine değmişti.

Yukarıdaki rehber, düzeneği tekrar aşağıya gönderdi ve diğer rehber de yukarı çıkmaya başladı. O çıkana kadar ben de bayağı kendime geldim. Tekrar fotoğraf ve videoya çekip ortamı, yaşadıklarımı anlatmaya başladım. O an dediğim şey şuydu: “Şimdiye kadar bulunduğum en fantastik yer burası.”

Kuyu maceramın videosunu izlemek için:

Namaz

Rotasız Seyyah ismiyle sosyal medyada tanınmaya başladığım ilk bir buçuk yılda yaklaşık altı-yedi kere TV’de gezi programı yapmak için görüşmek isteyenler oldu. İçlerinden sadece üç tanesi yapım firması, diğerleri ise kişisel projelerdi. Genelde teklifleri, bana bir kameraman göndermek ve geziyi en az iki kişi yapmamdı. Gezi şeklime uymadığı için bu gibi projelere düşünmeksizin olumsuz yanıt verdim. Hayalimdeki gezi şeklinden para için vazgeçemezdim.

Bu yapım firmalarından kameramansız gezi programı fikrime içlerinden biri çok sıcak baktı ve ciddi ciddi görüşmelere başladık. Bu yapım firması Aralık 2014’de yola çıktığım gezinin henüz ikinci ayındayken, beni Facebook üzerinden görmüş ve TV’de program yapma teklifiyle kapımı çalmıştı. Ben de “Kameramansız, sadece benim çektiğim videolardan bir şeyler yapabilirsek olur” dedim. Çektiğim videoları inceleyip “Tamam, demo bir bölüm yapar, sonrasında nasıl daha iyi işler çıkartabiliriz diye üzerine konuşuruz” dediler. Görüşmeler günden güne ciddileşiyordu. Firma daha önce büyük işlere imza atmamıştı ama tek tük referansları ve anladığım kadarıyla siyasi bağlantıları da vardı.

Yaklaşık bir ay boyunca sürekli görüştük. Hatta o sıralar gezimi yavaşlatıp neredeyse tamamen bu konuya yöneldim. Paylaştığım videolar günden güne daha da ilgi çekici olduğu için bir an önce işe başlamak istiyorduk. Tabii yapım firmaları benimle böyle program yapmak isteyince ben de ister istemez biraz

havaya girmiştim. Düşünün, yapım firmaları size ulaşp TV’de program yapmak istediklerini söyleyecekler, bu durum hangimizin hoşuna gitmez ki?

Nerdeyse telefonda her gün yarım saat konuştuğum kadın, artık yavaş yavaş kanallarla irtibata geçmeye başladı ve benden yaptığım gezileri anlatan kısa bir video hazırlamamı istedi. Bir hafta kendimi hostele kapatıp son çıktığım gezimde ilk iki ayımı konu alan on üç dakikalık bir video hazırladım. Videoyu kim izlese gerçekten beğeniyordu. Zaten paylaştığımda da birçok internet sitesine konu oldu.

Görüşmeye başlamamızın üzerinden yaklaşık bir ay geçmişti. Bu yapım firması Türkiye’nin en büyük kanalının İstanbul müdürlüğüne toplantıya gidecekti. Toplantı konusu tabii ki bendim. Amaç önce büyük kanala programı vermeye çalışmak, orası olmazsa alt kanallara kadar şansımızı denemektir. Zaten yapım firmasının ya insani ilişkileri ya da siyasi bağlantıları iyi olduğundan yapacağımız programı en alttaki kanala vermek garanti gibiydi.

Yaptığım videoyu ilk olarak genel müdüre izlettiler. Bana söylediklerine göre on üç dakikalık videoyu hiç gözlerini kırpmadan izlemişti. Toplantının sonucu bizim adımıza olumluydu. Yalnız bu tür TV projelerinde biz iki bölüm çektik, bunu yayınlayalım, devamını çekeceğiz deme şansınız yoktur. Böyle bir gezi programı hazırlamak istiyorsanız on üç bölümü bitirip; montajı, kurgusu her şeyini hazır etmelisiniz. Yoksa sizi kimse ciddiye almaz.

Eldeki videolardan neler çıkacağını görmek için yapım firması sürekli ham videoları onlara göndermemi istiyordu. İstiyordu istemesine ama internet üzerinden göndermemin imkânı yoktu. Mecburen kargo ile gönderecektim. “Eğer masrafları karşılırsanız gönderirim,” dedim. Firmanın sahibi olan, telefonda da sık sık konuştuğum bu kadın kargo ücretini ödemeyi kabul etti.

Hızla kargo ofisine gittim. Kadınla tekrar konuşarak masrafları karşılayacaklarına dair onay almaya çalıştım. Onayı verdi.

Kargoyu gönderdim ve birkaç gün içinde videolar usb disk ile onlara ulaştı. Şimdi sırada o videolardan demo bir bölüm yapmaya gelmişti. Artık top bende değil onlardaydı.

Tabii bu arada işin mali boyutunu da konuştuk. Çünkü hâlâ sponsor bulamamıştım ve geziye devam edebilmem için desteğe ihtiyacım vardı. Genel olarak konuşulan rakamlar, bölüm başına haftalık 2.000 dolardı. Bunun üstüne gezi masraflarım da karşılanacaktı. Eğer kanalla yapılan anlaşmaya göre program sırasında alt bantta dönen reklam gelirleri bize kalırsa oradan da bir payım vardı ya da aynı şekilde programa sponsor bulunursa yine yüzdelik bir payım da olacaktı. Tabii benim gibi bankada topu topu 5.000 lirası olup dünyayı gezmeye çalışan birisi için deli paralardı bunlar.

Galiba artık emekler boşa gitmeyecek, karşılığını alacağız derken kadınla internet üzerinden tekrar sesli konuşmaya başladık.

“Merhaba Mehmet.”

“Merhaba.”

“Bazı haberlerim var. Bir şey söylemem gerekiyor.”

“Nedir?”

“Eğer yaparım dersen, işler çok daha kolay olacak.”

“Dinliyorum.”

“Namaz kılarken videoya çekersen, bunu ben çok güzel kullanabilirim.”

“Nasıl yani? Namaz kılarken videoya çekip size göndermemi mi istiyorsunuz?”

“Evet.”

“Neden?”

“Videoyu kanala gösterip gezi programını kabul ettirmemiz çok daha kolay olur.”

“Böyle bir şey yapmam söz konusu değil.”

“Öyle kesin konuşma. Düşün sonra cevap ver.”

“İbadet Allah rızası için yapılır. Böyle bir video çekmem kesinlikle mümkün değil.”

“Bak çok güzel paralar kazanacağız, iyi düşün.”

“Hayır. Kesinlikle hayır.”

Bu görüşmeden sonra kadınla bir kere bile telefonda tekrar görüşmedim. Sadece iki kere mesaj attım ve gönderdiğim diski evime kargoyla postalamalarını istedim ama bunu da yapmadılar. Dahası Meksika’dan Türkiye’ye gönderdiğim hızlı kargo maliyetini de ödemediler.

Kadın yaklaşık on beş günümü yemiş, üstüne bir de 150 dolarıma mal olmuştu. Daha fazla keyfimi kaçırmayıp gezime aynı performansla devam etmek için onunla olan tüm irtibatımı kesdim. Elimden gelen tek şey hakkımı helal etmemekti. Belki bazılarına çok basit gelecek ama “Hakkım haram olsun,” diyerek yaşananların üstüne sünger çektim.

Son üç yıldır televizyon seyretmiyordum. Bunu laf olsun diye söylemiyorum. Gerçekten televizyondan nefret ettiğim için izlemiyordum. Medya sektörüne henüz adım dahi atmamışken çok güzel bir kazığı yemiştim.

Bu olayda yaşadıklarımın hepsi ayrı bir tecrübe, hepsinden iyi ya da kötü bir ders çıkarmalıyım diyerek gezime kaldığım yerden devam ettim.

Zulma

ispanyolca kursu için Guatemala'nın Xela şehrinde bir ailenin evinde bir ay kaldım. O sırada Türkiye'de de Ramazan ayıydı ve bazı takipçilerim bana para gönderip ihtiyaç sahibi ailelere ilememi istedi. Durumu kaldığım evin annesine anlattım. Sağa sola sorarak Zulma'yı bulduk.

Otuz iki yaşındaki Zulma, annesi ve tek çocuğuyla beraber şehrin çok ücra bir köşesinde yaşıyordu. Annesi arada sırada

Zulma ve ben.

evlere temizliğe gitse de genel olarak aldıkları yardımlar sayesinde geçiniyorlardı. Kocasını ise yıllar önce Zulma'yı terk etmişti. Buraya kadar belki her şey normal gelebilir ama işin kötü yanı bundan sonra başlıyor.

Zulma çorba içerken boğazından enfeksiyon kapdığı için bir operasyon geçirmiş. O günden bugüne, yani tam üç yıldır kadın tek lokma yiyemiyordu. Tek besin kaynağı sıvı şeylerdi. Hastalık öncesi uzun boylu, kilosu yerinde biriyken artık çocuk gibi bir bedeni vardı. Bu güçsüzlük yüzünden bacakları aşırı zayıflamıştı, yürüyemiyordu. Tam olarak felç değildi. Ama ondan pek de farklı değildi. Hastalığın tedavisi olduğu söylense de Guatemala'da böyle bir imkân yoktu. Doktorun verdiği ilaçları alabiliyorsa belden aşağısı güçleniyor ve dört-beş metre yürüyebiliyordu ama ilaçları hiçbir zaman tam alamadığı için tedaviye uzun süre devam edememiş. İhtiyacı olan normal eczanelerde bulunmayan, meyve suyu görünümünde medikal bir ilaçtı. İlaç onun için o kadar önemliydi ki nakit para vermek istediğimde bana "Para işime yaramıyor, lütfen ilaç al" dedi. İlacı bulup sipariş ettik ve gelince evlerine götürdüm ama iş ilacı almakla da bitmiyordu. Boğazı içten enfeksiyonlu olduğu için onu da doğru düzgün içemiyordu. Anlayacağınız günlerce aklınızdan çıkmayacak bir durumla karşı karşıyaydım.

Zulma üç yıldır sadece eski püskü bir yatakta yatıyordu. Yaşam şartları berbat ötesiydi. Evde havalandırma, pencere namına hiçbir şey yoktu. Şartları biraz iyileştirmek için bir kadın tutup evi pırıl pırıl yaptırdık. Bu kadın bir ay boyunca haftada iki kere temizliğe gelecek ve Zulma'nın bakımını da üstlenecekti. Evde televizyon da yoktu. Gün boyu canı sıkılmasın, psikolojisi düzelsin diye bir de televizyon alıp evlerine götürdük. Psikolojisi bozulmasın diyorum çünkü öyle olmadığı halde kendisinin kanser olduğunu sanıyordu.

Zulma'nın evine farklı zamanlarda dört kere yardıma gittim. Son gidişlerim sadece ilaçları teslim etmek ve televizyonu

Televizyonu Zulma'nın evine götürdükten sonra.

kurmak içindi. Üç ay ihtiyacını görecekt bütün ilaçları, hatta ona enerji verecek, tedaviyi hızlandıracak diğer sıvı ilaçları da aldık. Umulduğu gibi olursa üç ay sonra yürüyebilecekti.

İspanyolca kursumu bitirip şehirden hatta ülkeden ayrıldım. Aradan yaklaşık üç ay geçmişti ki evinde kaldığım aile bir fotoğraf gönderdi. Zulma evin dış kapısına çıkmış, ayakta durarak ve gülümseyerek poz vermişti. O anki duygularımı tarif etmem mümkün değil...

Aileyle konuştuğumda Zulma'nın az da olsa artık yürümeye başladığını söylediler ama ilaçları bitmişti. Ben de tedavi yarım kalmasın diye tekrar para göndermek istedim. Sosyal medya hesaplarımdan takipçilerime çağrı yaptım ve gerekli para hemen toplandı. Panama'dayken uluslararası para transferi yapan bir kurumla 480 doları evinde kaldığım aileye gönderdim. Onlar da ilaçları alıp Zulma'ya götürdü.

Zulma'nın iki ay sonra bana gönderdiği fotoğraf.

Aradan iki ay geçmişti ki bu sefer video gönderdiler. Zulma artık sokakta yürüyebiliyordu. Öyle senin, benim gibi normal yürümese de ilaçlar işe yaramış, kendini ayağa kaldıracabilmişti. Bu videoyu sosyal medya hesaplarımda paylaştıktan sonra aldığım güzel mesajların yanı sıra bana hırsız diyenler de oldu. Gelen yardım paralarını kuruşu kuruşuna internet sitemde yazdığım, hatta ilettiğim yardımları fotoğraf ve videolarla takipçilerle paylaştığım halde insanlardaki bu güvensiz tutum ta Türkiye'den

Panama'daki beni vurmuştu. İlk bir-iki gün hırsız dendiği için olaya biraz içerlemiş olsam da daha sonra bu gibi şeyleri kafaya takmamayı öğrendim. Üç yıldır yatalak olan birinin yürüme videosunu görüp bana hırsız diyen birini ciddiye almak ancak ahmaklık olurdu.

Aradan yine iki ay geçti. Tekrar fotoğraf ve video gönderdiler. Zulma daha da iyi görünüyordu. Bu sefer Kolombiya'dayken 460 dolar daha gönderdim. Tabii bu paralar tamamen takipçilerimden gelen bağışlardı. Benimle hiçbir alakası yoktu.

Üç ay sonra aileyle irtibat kurup Zulma'nın durumunu tekrar sordum. İyi olduğunu söylediler. Ama ilaçları bittiği için tedaviye devam edemiyordu. Tekrar 415 dolar daha gönderdim. Bununla beraber Zulma'nın toplamda dokuz aylık ilaç ihtiyacını karşıladık. Artan parayla da evi temizlendi ve üstüne başına da tek tük bir şeyler alındı.

İki ay sonra tekrar görüştüğümde ise Zulma benim ve takipçilerim için bir teşekkür videosu çekip gönderdi. Yüzü gülüyor, teşekkür ederken gözleri parlıyordu. Ne kadar daha para

gönderebilir, yardımları iletebilirim bilmiyorum ama elimden geldiğince onunla irtibatı koparmamaya çalışacağım.

Dünyayı gezmeye çıkmışken takipçilerim sayesinde yürüemeyen birinin yürümesine sebep olmak kuşkusuz ki şu ana kadarki tüm gezilerim içinde sebep olduğum en güzel olaydır.

Videosunu izlemek için:

Gece Otobüsü

Meksika’da yaklaşık beş ayımı geçirdikten sonra artık yavaş yavaş Guatemala’ya doğru gideyim dedim. Soluğu Pasifik Okyanusu tarafındaki Juchitan şehrinde aldım. Bu bölgeler pek turistik olmadığı için yapılacak pek bir şey de yoktu. *Couchsurfing*’den bulduğum bir arkadaşın evinde bir gece kaldım ve ertesi gün Meksika-Guatemala sınırına gitmeyi planladım ama bir tek gece otobüsü vardı.

Meksika gezim boyunca öğrendiğim şeylerden biri de bu ülkede gece yolculuğu yapmamaktı. Kötü bir tecrübe yaşamamıştım ama tanıştığım bazı gezginler gece yolculuğu yapmanın ciddi güvenlik sorunlarına sebep olabileceğini ifade ediyorlardı. Ben de beş ay boyunca elimden geldiğince gece otobüsüyle hiç yolculuk yapmamaya çalıştım. Ama işte bu Juchitan şehriden Guatemala sınırına maalesef gündüz otobüsü yoktu. Mecburen altı-yedi saatlik yolu gece otobüsüyle gidecektim.

Evinde kaldığım arkadaş sağ olsun beni otobüs terminaline kadar bıraktı. Terminal ise, aynı terk edilmiş bir han gibiydi. İçeride açık olan hiçbir şey yoktu. Tepedeki lambalar yanıp sönüyor ve yine o lambalardan cızırtı sesleri geliyordu. Burada oyalanmadan otobüse geçmek en iyisiydi. Akabinde dışarı çıkıp bilet aldığım firmanın ismine bakarak otobüsü buldum. Neredeyse külüstür diyebileceğim bu otobüs çok büyük olmasa da o mini otobüsler gibi ufak da değildi.

Dışarıdan otobüsün içine baktığımda tek tük birilerinin oturduğunu gördüm. Daha sonra etrafa bakınarak şoförü buldum. Biletimi gösterdim, tamam bu otobüs dedi. Bagajı açtı ve sırt çantamı bagaja koydum. “Çantayı etiketleyelim,” dedim. “Etikete gerek yok, bir şey olmaz,” dedi.

Hava aşırı sıcak olduğu için üstümde mavi bir şort, ayağымda da parmak arası bir terlik vardı. Bir de ne olur ne olmaz, soğuk olursa diye yanıma bir tane de hırka almıştım. Ön kapıdan girdim ve arkalara doğru yürüdüm. Otobüste gelişigüzel oturmuş yaklaşık on-on beş kişi tek tek beni süzdü. Bölge pek turistik bir yer olmadığı için yabancıysanız aşırı dikkat çekiyordunuz. En arkanın dört sıra önünde, şoför tarafında kalan cam kenarındaki koltuğuma oturdum. Bilgisayar ve kamera gibi değerli eşyalarımı koyduğum ufak çantamı da bacaklarımın arasına aldım. Yavaş yavaş diğer yolcular da geldi ve nihayet 01.00’de hareket ettik.

Otobüs tamamen doluydu. Yanımda da otuz beş-kırk yaşlarında biri vardı ama birbirimizin yüzüne bile bakmadık. Zaten gece olduğu için ben hemen uyuma derdindeydim. O sıra da düşünüyordum. Normalde bu tip sınır yolculuklarında otobüste hep başka gezginler de olurdu, tanışıp konuşurduk ama bu sefer tek yabancı bendim.

İlk bir saat uyumaya çalışsam da uyuyamadım. Dışarıya baktım, önümdeki koltuğun yırtık taraflarına parmağımı sokarak oyalanmaya çalıştım. Sonra uykum geldi. Işıktan etkilenmemek için de hırkayla yüzümü kapatıp yattım.

Ne kadar uyuduğumu tam hatırlayamasam da yüksek sesli ve hatta bağırışma diyebileceğim konuşmalarla yavaş yavaş uyanırdım. Kendi kendime etrafta ne oluyor acaba, gözümü açsam mı açsam mı diye düşünürken arka taraftan biri yüzümü kapattığımı hırkayı eliyle öyle sert çekti ki hırkanın bir tarafı sol kulağımdaki küpeye takıldı. Neredeyse kulağım yırtılacaktı! Tam

bağırarakken gözümü açıp ortamda ne olup bittiğini gördüğüm an kısa süreli bir şok yaşadım.

Otobüs durmuş ve tüm ışıkları yanmıştı. İçeride de ellerinde silah ve pompalı tüfekler olan dört tane adam vardı. Hırkayı çeken adam siyah tişörtlü, iri yarı, kumral, kel ve kırk yaşlarında biriydi. Elinde Hollywood filmlerinde gördüğümüz pompalı tüfeklerden vardı. Gözümü ilk açtığımda onunla göz göze geldik. (Şu an bunları yazarken bile aklıma o an geldiği için tüylerim diken diken oluyor.)

Adam bana iki saniye bakıp bir şeyler söyledi ama o zamanlar İspanyolca bilmediğim için ne dediğini anlamadım. Sonra arkasına dönüp otobüsün arka tarafında oturanlara bağırarak bir şeyler söylemeye başladı. Bu adamın hemen arkasındaysa ince bıyıklı, yirmi beş yaşlarında tam bir Meksikalı gibi görünen, sol tarafındaki kadınlara bağırıp duran ve yine elinde pompalı tüfek bulunan başka biri daha vardı. Diğer iki kişiye yine silahlıydı ve otobüsün ön tarafındakilerle ilgileniyordu.

Hollywood filmlerinde defalarca izlemiştinizdir. Kötü adamlar otobüsü ya da uçağı kaçırırlar ya, işte ben de benzer bir durumu yaşıyordum. Tabii bunu bizzat yaşayınca aslında filmlerdeki o sahnelerin ne kadar sahte olduğunu da iyice anlıyordunuz.

Adamlar sürekli sağa sola bağırıp duruyordu. Konuştukları kişileri otobüsten aşağı indirme niyetindeydiler ama kimse inmek istemiyordu. İçimden, muhtemelen bu adamlar şimdi otobüsü komple soyacaklar diye geçirdim ama hâlâ ilk şokun etkisinde olduğumdan olayın ne olduğunu da anlayabilmiş değildim.

Hırkamı çeken adam otobüsün arkasından ortasına doğru ilerledi. Bize doğru dönüp elindeki pompalı tüfeği yukarıya doğru kaldırarak bir şeyler söylemeye başladı. Önünde de bahsettiğim ince bıyıklı adam duruyordu. En azından yanımdan üç-dört metre öteye gittiler diye biraz olsun rahatlamıştım. Adamların

polis ya da asker olmadığı kesindi, tiplerinden kötü adamlar olduğu anlaşılıyordu.

Kendi kendime “Oğlum buraya kadarmış” diyerek başladım yine dua etmeye. İçimden şunları geçiriyordum: Bunlar otobüsü komple soyacaklar, bacaklarımın arasındaki çanta kesin gidecek, onu kurtarma imkânım zaten yok ama bari cebimdeki telefonu kurtarayım!

Adamın hırkayı çekme anından bu ana kadar korkumdan gözlerim haricinde vücudumun hiçbir yerini oynatamamış, âdeta kaskatı kesilmiştim. Şimdi ise elimi şortumun sol cebine atıp telefonu çıkartma derdindeydim. Gözlerimi hiç kıpırdatmadan üç metre önümdeki ince bıyıklı adama bakıp sol elimi çok ağır hareketlerle ancak bir dakika içinde cebime sokabildim. Telefonu elimle kavradım. Sözde telefonu cebimden çıkartıp terliğimin içine koyacaktım. Adamların bağırımlarından yakınlarında oturan kim varsa kadın-erkek ayırt etmeksizin suratlarına yumruk atmalarından sonra korkum yerini dehşete bıraktı ve o elimi cebimden çıkartamadım. Sonra fark ettim ki hem terliyor hem de üşüyordum. Soğuk soğuk terlemek dedikleri nedir o an anladım.

Artık kendimden ümidi kesmiştim. Otobüste tek yabancı bendim ve muhtemelen bu adamlar beni es geçmeyeceklerdi. Aklıma annem, babam ve kardeşlerim geldi, acaba haber onlara nasıl gidecek diye düşündüm. Hızlı hızlı dualar edip “Allah’ım ne olur şuradan kurtulayım” diyordum. Gözlerimi ince bıyıklı adamdan ayırıp diğer yolcuların yüzüne çevirince, özellikle de kadınların o fal taşı gibi açılmış gözlerini görünce korkum, dehşetim daha da arttı.

Aniden otobüsün önündeki silahlı iki adam aşağıya indi. Peşinden de hırkayı çeken indi. Zaten benim en çok korktuğum, uyandığımda göz göze geldiğim hırkayı çeken o adamdı. Şimdi otobüste bir tek ince bıyıklı adam kalmıştı. Ama bu adam diğerlerine göre sanki biraz toydu. Çünkü sağa sola bağırıp duruyor,

bağırırken yüzü kızarıyor, bazen de sesi titriyordu. Sanki kendine pek güveni yoktu ama adamın elinde pompalı tüfek olduğu için korkmamak mümkün değildi.

Aradan bir-iki dakika geçti. Galiba kurtulduk, bırakacaklar bizi diye düşünürken hırkayı çeken adam tekrar ön kapıdan otobüse bindi. Hani çok hırlayan köpek tasmaından kurtulduğu an deli gibi fırlar ya, adam işte o şekilde koşarak bağıra bağıra ön kapıdan yanıma kadar geldi ve kimi tuttuysa yumruklayarak ayağa kaldırdı. Yaka paça tuttuğunu ince bıyıklıya verip aşağıya gönderdi. Kadınlar artık çığlıklarını tutamayıp deli gibi bağırıyordu. Onlar bağırırken silahlı adamlar daha da kuduruyordu. O sıralarda ben de “Allah’ım ne olur beni almasın, ne olur beni almasın” diye belki milyonuncu kez dua ediyordum.

Hırkayı çeken adam üç kişiyi aşağıya gönderdikten sonra yanıma gelip bir şeyler söyledi ama korkudan resmen nutkum tutulmuştu. “İspanyolca bilmiyorum” deyip demediğimi de hatırlamıyorum. Hızlıca son kez bana baktı ve yanımdaki adamı tutup yerinden kaldırdı. Adam gitmek istemiyor, direniyordu ama hırkayı çeken adamın gözü dönmüştü bir kere. Neredeyse köpek gibi hırlıyordu... Derken tekme tokat adamı aşağıya aldı.

Toplam dört kişiyi aşağıya indirdiler. Biri de benim yanımdaki adamdı. Otobüste artık silahlı kimse kalmamıştı. Ortama tam bir ölüm sessizliği hâkimdi. Kimse kimseyle konuşmuyor, çıt çıkmıyordu.

Aşağıdan bağırışma sesleri duyuldu. Ama olay otobüsün sağ tarafında olduğu için hiçbir şey göremiyordum. Bağırışma sesleri kavga sesine döndü ve sonra birden kesildi. Ne olacak şimdi derken bir el silah sesi duyuldu. O an cam kenarındaki kadınların kesik kesik attıkları çığlıklar kulağımı yırttı. Hayatım boyunca o çığlıkları asla unutmayacağım.

Şimdi ise bir-iki kadının inleme, ağlama sesi dışında otobüste yine en ufak bir ses çıkmıyordu. Yaklaşık iki dakika böyle geçti. Elim hâlâ şortumun cebindeydi.

Sonra ince bıyıklı adam tekrar otobüse döndü. Orta taraftaki kadınlardan birini ayağa kaldırdı ve zorla aşağıya indirmeye çalıştı ama kadın yumruk yediği halde öyle bir direndi ki onu aşağıya indirmesi mümkün olmadı. Derken silahlı adamlardan biri ön kapıdan yukarıya doğru hafifçe çıkarak bıyıklı adama bir şeyler söyledi. Adam kadını bırakıp hızlı hızlı otobüsten indi. Peşine de aşağıya inen dört kişiden üçü otobüse döndü. Yanımdaki adam ortalıklarda yoktu. Ya gelip başka bir yere oturmuştu ya da duyduğumuz silah sesinin hedefi oydu...

Şoför otobüsü çalıştırıp gitmeye başladığı an elimi şortumun sol cebinden çıkartabildim. “Allah’ım sana binlerce kez şükürler olsun, kurtuldum” dedim. Aklıma ailem geldi, sevindim. Ama yanımdaki koltuk boştu. Acaba adamı vurmuşlar mıydı? Kar-marışık duygular içindeydim. Ben bin bir türlü şey düşünür, otobüs hareket edeli de henüz beş dakika bile olmamışken ellerinde fener olan birileri otobüsü yine durdurdu. “Allah’ım yeter artık, ne olur bitsin bu eziyet” diye tekrar dua etmeye başladım. Ön kapıdan içeriye Meksika polisi girdi. O anki rahatlığımı tarif edecek bir kelime yok.

Polis bir şeyler söyledi ve herkes aşağı inmeye başladı. Genelde böyle sınıra yakın yerlerde bu tip arama kontrolleri yapılırdı. Ben de ufak çantamı alıp aşağıya indim. Herkes otobüsün yanına dizildi. Bagajlar açıldı. Polisler tek tek hem otobüsün içini hem de bagajları kontrol etti. Ben birilerinin çıkıp da biraz önce yaşanan olayı polislere anlatmasını umdum. Şoför dâhil bir Allah’ın kulu sesini çıkarmadı. Arkadaş nasıl ıştır bu, kimse bir şey söylemez mi diyerek iç geçirdim.

Arama bittikten sonra tekrar otobüse geçtik ve yolumuza devam ettik. Tabii yarım saat önce yaşadığımız olayın etkisinden

kurtulmak mümkün değildi. Aklıma tuhaf tuhaf şeyler geldi. “Bitsin artık şu yol, kendimi Guatemala’ya atayım” diye dua ettim.

Aradan on beş dakika geçmeden otobüs yine durdu. Ön tarafta ne olup bittiğini göremediğim için otobüsü durduranların kim olduğunu da anlayamıyordum. Dua etmeye yeniden başladım, “Allah’ım, artık lütfen yeter,” diyordum. Bu sefer içeriye Meksika askerleri girdi. Yine rahatladım.

Polislerin yaptığı aramanın aynısını, bu sefer askerler yaptı. Yine hep beraber aşağıya indik, bagajlara bakıldı, tek tek koltuklar kontrol edildi ve yerlerimize geri döndük. Ve maalesef yine tek bir kişi bile yaşadığımız film sahnesi gibi olaydan bahsetmedi.

Otobüs tekrar hareket etti ve artık sınıra yaklaşıyorduk. Galiba iki saat sonra güneş doğdu ve terminale vardık. Olayın stresi, şoku hâlâ üzerimdeydi. Hemen bagajdan çantamı alıp beş yüz metre mesafedeki sınıra doğru yürümeye başladım. Hızlı adımlarla, sık sık da arkama kontrol ederek...

Görevli polise pasaportumu verip damgayı bastırdım. Artık Guatemala sınırına geçebilirdim. Üç tekerlekli bisikletli amcalar vardı ve isterseniz çantanızla beraber sizi de taşıyorlardı. Çantamı kocaman sepete atıp amcanın arkasına geçtim. Beş dakikada Guatemala sınırına vardık. Pasaportumu verip orada da damgayı bastırdım. Hemen sınır önünden kalkan ufak beyaz minibüslere binip en yakın şehir merkezine geçtim. Olayın etkisinden karnımın açlığını dahi unutmuştum. Ufak bir restorana girip kahvaltı ve kahve söyledim. Karnım açtı ama yeme isteğim yoktu. İki lokma yiyip kahvemi içtim. Sonra da Guatemala’da konaklayacağım ilk şehir olan Xela’ya gittim.

Sonraki bir hafta boyunca sürekli olay anı aklıma gelip durdu. Bırakın bir haftayı, şu an bunları yazarken de, olayın üstünden bir yıl geçmiş olmasına rağmen, her şeyi saniyesi saniyesine hatırlıyorum. Sanırım ömrüm boyunca da hiç unutmayacağım.

Seyahat İpuçları

Bu konunun aslında yol hikâyeleri ile pek bir ilgisi yok ama kitabı ek olsun diye yer veriyorum. Velhasıl tüm gezi tecrübelerim boyunca edindiğim, seyahat ipuçlarından bazıları:

- Yurtdışında internet ihtiyacınız varsa gittiğiniz ülkeden bizdeki gibi bir faturasız hat ve internet paketi alarak işi çok hesaplı çözebilirsiniz. Türkiye'deki hattınızı yurtdışında kullanmayı aklınızdan bile geçirmeyin.
- Sıcak havalarda yürümek ya da trekking yapmak zorundaydysanız şapkanızı ya da kafanıza sarabileceğiniz bir şeyi ıslatıp öyle kullanın. Doğal klima görevi görür.
- Yurt dışında otele/hostele yerleştiniz. Yapacağınız ilk şey kaldığınız yerin kartvizitini almak olsun. Akşam otele dönerken işinize yarayabilir.
- Ucuz uçak biletlerinden haberdar olmanın yolu tüm havayolu firmalarının internet sitelerine girip, e-bültenlerine üye olmaktan geçer.
- Havaalanlarında döviz bozdurmayın, ciddi zarar edersiniz. İlla ki ihtiyaç varsa 10-20 dolar ya da euro bozdurun, gerisini şehir merkezine bırakın.
- Bilmediğiniz şehirlerde geceleri sahile gitmeyin. Özellikle de Rio De Janeiro'da hava karardığı andan itibaren sahile gitmeyi aklınızdan dahi geçirmeyin.

- İki kişi geziyorsanız şehir merkezlerindeki otel odaları bazen hostelle aynı fiyata ya da daha ucuza gelebilir. Hostel hep en ucuzudur gibi düşünmeyin.
- Yurtdışına çıkarken öğrenci kartınızı yanınıza almayı unutmayın. Müzeden tiyatroya, ulaşımdan yemeğe kadar çok sayıda indirimden faydalanabilirsiniz. Uluslararası geçerliliği olan bir öğrenci kartınız varsa, çok daha iyi olur.
- Havayolu firmaları herhangi bir uçuş için uçağın mevcut koltuk kapasitesinden daha fazla bilet satabilir ve bu yastır. Son dakika sürprizi yaşamamak için her zaman havaalanına gitmeden önce check-in işlemini yapın.
- Havaalanı ya da otobüs terminalinden taksiye binmeniz gerekiyor ve taksi ücretleri de pahalıysa sağa sola bir bakının. Sırt çantalı birini görürseniz yanaşın ona ve “Taksiyi bölüşebiliriz” deyin. Biri olmazsa öteki teklifinizi kesin kabul edecektir. Zaten muhtemelen ikiniz de merkeze gideceksiniz.
- Arjantin’de günlük sırt çantanızla yürürken birden sırtınıza kuş pisliği gibi bir şey gelirse tetikte olun. Yanınıza gelip üstünüzü temizlemeye çalışan ilk kişi, bilin ki sizi soymaya çalışacaktır. Bu yöntemle Arjantin’de, özellikle de Buenos Aires’te yıllardır yabancılar soyulmaktadır.
- Meksika’da başkent Mexico City’e gidiş-geliş haricinde hiçbir şehre gece otobüsüyle yolculuk yapmayın...
- Her ne şartta olursa olsun cüzdanınızı ve cep telefonunuzu çantaya, arka cebinize, mont ya da ceketinizin iç cebine koymayın. Her zaman ön cebinizde dursun. Otobüs ve metroya bindiğinizde de elinizi o cebinizden çıkarmayın. İtalya, İspanya ve birçok Latin Amerika ülkesinde cepçiler meşhurdur ve bu işte inanılmaz profesyoneldirler.
- Uzun otobüs yolculuklarında yanınızdaki kişinin size ikram ettiği şeylerden almayın. Evet, anne öğüdü gibi oluyor

ama diğerk gezginlerden duyduklarırma bazen inanamıyorum.

- Otobüs biletini terminalden alırken pazarlık yapmayı unutmayın. Latin Amerika ülkelerinde genelde işe yarıyor.
- Hangi ülkede olursanız olun, pasaportunuzu yanınızda taşımayın. Fotokopisini alın ya da cep telefonunuzda bir görüntüsü olsun yeter. Ekstrem bir durum olmadığı sürece pasaport her daim otelde kalsın.
- Uçak biletlerini hesaplıya getirmenin yolu erken rezervasyon yapmak ya da indirimli bilet almaktan değil, kredi kartlarının mil puan kampanyalarını değerlendirmekten geçer. Gözünüz açık bir şekilde bu kampanyaları değerlendirerseniz 6-12 aylık normal alışveriş ihtiyaçlarınızı yaparken bir adet yurtdışı biletini bedavaya getirebilirsiniz.
- Güvenlik problemi olduğunu düşündüğünüz bir şehirdeyseniz kaldığınız yere ilk gittiğinizde güvenli ve tekinsiz yerler neresidir, gece nerelere gidilmemelidir gibi şeyleri ayrıntılı bir şekilde sorup, öğrenin.
- Tayland'da yolda ya da bir mekândayken karşınızdaki kız çok güzelse büyük ihtimalle transseksüeldir. "Ama konuştum, sesi bildiğin kadın sesiydi" asla demeyin. Ses tellerini de operasyonla inceltiyorlar...
- Parasız kaldınız ve geceyi de geçirecek bir yeriniz yoksa gidip parkta yatmayın. En yakın itfaiye birimini sorun ve oraya gidin. Büyük olasılıkla size kalacak yer ayarlayacaklardır.
- Uzun yürüyüş ya da trekking yaparken ayakkabınız, biraz olsun büyük geliyorsa ayaklarınızın su toplama ihtimali yüksektir. Bunu önlemek için çift kat çorap giyin...

- *Couchsurfing* üzerinden kalacak ev ararken görüştüğünüz kişi hemcinsinizse ve size “King size yatağım var” diyorsa o evden uzak durun...
- Çantanızın bir köşesinde her zaman 200-300 gram fıstık bulunsun. Acıktığınızda bir öğünü o fıstıklarla geçirebilirsiniz...
- En az bir ay gibi, uzun süreli bir geziye çıkıyorsanız yanınıza muhakkak pasaportunuzun fotokopisini ve iki-üç adet vesikalık fotoğrafınızı almayı unutmayın.
- Çanta ya da cüzdanınızın bir köşesinde her zaman 50-100 dolar bulunsun. O paranın ne zaman, nerede, ne işe yarayaacağı belli olmuyor.
- Elinizden geldiğince tüm paranızı, bankamatik ve kredi kartlarınızı aynı yerde taşımamaya çalışın. Çaldırdığınızda ya da kaybettiğinizde hepsi birden gitmesin.
- Güvenliğinden şüphe ettiğiniz sokaklarda fotoğraf makinesini boynunuza asarak gezmeyin. Aynı şekilde yabancıymış gibi sağa sola bakarak yürümeyin.
- ABD’de özellikle de Las Vegas civarlarında kredi kartı kullanımına çok çok dikkat edin. Garsona ya da görevliye kartınızı verdiğinizde tüm işlemlerin gözünüzün önünde yapıldığından emin olun.
- Alkol kullanan biriyseniz sokakta içki içmeden önce o ülkenin yasalarını iyice öğrenin ki turistlerin bu açığını gözetleyen polisler yem olmayın.
- Bir hafta gibi kısa süreli bir gezi yapacaksanız ve gittiğiniz yerin yemek kültürü de size uymuyorsa, yanınıza vakumlanmış şekilde ufak paketlerde beyaz peynir ve zeytin alabilirsiniz. Ekmeksiz ne yapacağız dersiniz, ekşi mayalı ekmekler ya da Trabzon ekmeği bir hafta bayatlamadan durabilir.

- Gece kulüplerinde kızlar size hiç olmadığı kadar sıcak davranıyorsa bilin ki bu yakışıklı olduğunuz için değildir. Tetikte olun! Kızın sizi kendi evine ya da bildiği bir yere götürmesini geçtim, daha kulüpten dışarı çıkmadan pasaportunu, cep telefonunu ve tüm parasını dans ederken çaldırırını biliyorum.
- Çantanızda her zaman bir çakmak bulundurun. Sigara içmiyor olsanız bile o çakmak hiç ummadığınız yerde işinize yarayabilir. Işığına ihtiyaç duyacağınız zamanlar olabilir.
- Yurtdışında şehirlerarası otobüsteyken ayağınıza arka taraftan su gelirse, çantanızı sakın yukarıya koymayın, çaldırırsınız. Bu bir oyundur.

Biliyor Musun, Bu Benim Hayalimdi

Galiba en çok duyduğum şeylerden biri de şu: “Biliyor musun, bu benim hayalimdi.” Evet, biliyorum. Zaten kim dünyayı gezmek istemez ki? Bunu hayal ettim ve şu an hayalimi yaşıyorum ama bu lafı söyleyenlere de bazen “Hayalinizin gerçekleşmesi için ne yaptınız?” diye sormadan edemiyorum. Genelde kayda değer hiçbir şey söyleyemiyorlar. Ofiste çalışıyorum, işi bırakamam, ailem izin vermiyor, kadın başıma gezemem, param yok, dil bilmiyorum, cesaretim yok, tehlikeli olur, öyle hostellerde kalamam ve benzeri... Tamam bazıları zor olsa da hiçbiri aşılamayacak şeyler değil ki... İstisnai durumlar haricinde eliniz ayağınız tutuyorsa bu hayallerin gerçekleşmesi tamamen sizin elinizde.

Şimdiye kadar bu tarz lafların içi bana hep boş geldiği için, hayalinizin peşinden koşun ya da isterseniz yaparsınız gibi laflar hiç sarf etmedim. Bunları söylemek yerine, o hayalin nasıl gerçekleşeceğiyle ilgili kendimce ipuçları vermeyi tercih ederim.

Çok basit bir örnek olacak ama hayalinizde o pahalı spor arabalardan almak varsa, ya aileniz zengin olacak ya da para kazanacaksınız. Normal bir şirkette çalışarak spor araba alınamayacağı için, kendi işinizi yapıp iyi paralar kazanmalısınız. Bunları yapamıyorsanız o arabayı alma ihtimaliniz de imkânsızlığa doğru gider.

Dünyayı gezmek istiyorsanız, elbette para lazım! Ailenizde yoksa kendiniz kazanacaksınız. Sırt çantalı bir gezgin, çoğu dünya ülkesini aylık 600-700 dolara çok rahat gezer. Kaç aylık

geziye çıkacaksanız planlayıp bu parayı denkleştireceksiniz. Bütçeyi ayarlayamıyorsanız, gezerken nasıl para kazanılır, nasıl daha ucuza gezilir, yurtdışında gönüllü yapılacak işler nasıl bulunur, nasıl ücret vermeden konaklanır gibi şeyleri araştırın. Bu gibi konular hakkında internette hem benim hem de diğer gezgin arkadaşların yazdığı onlarca kaynak var. Elbette size doğru yolu gösterecek bir tanesini bulursunuz. Siz yeter ki araştırın. Dünyada böyle gezen binlerce insan varken neden biri de siz olmayasınız? Ama işte bunları araştırmak ve okumak zor geliyorsa, sürekli yapamayacağınızı, beceremeyeceğinizi düşünüyorsanız, evet o zaman “Bu benim hayalimdi” demenin bir adım ötesine maalesef geçemezsiniz.

Bu kişileri biraz da iş görüşmelerinde karşılaştığım adaylara benzetiyorum. İş hayatındayken çalıştığım firmada eleman ihtiyacı olurdu. Ben de çevremdekilere sorardım, belki tanıdık birini buluruz diye. Üniversiteden yeni mezun bir sürü kişiyle bu şekilde tanıştım. “Ne yapabilirsin? Nasıl bir iş istiyorsun?” diye sorduğumda “Masa başı iş olursa iyi olur” gibi cevaplar veriyorlardı. Arkadaş, hele bi’ dur! Daha yolun başındasın... Biraz zoru gör, sahaya in, iş hayatı nedir ne değildir anlamaya çalış. Tecrübe edin... Sonra masa başı işi istersin! Ama yok, zoru hiç görmeden neredeyse patron koltuğu isteyecekler. Muhtemelen çevrenizde de vardır böyle kişiler... İşte sürekli bana “Bu benim hayalimdi” deyip hayalinin gerçekleşmesi için hiçbir şey yapmayan kişileri ben o arkadaşlara benzetiyorum. İstiyorlar ki hiç çaba göstermeden hemen dünyayı gezmeye başlasınlar. Olsa keşke ama olmuyor işte...

İş cesarete bağlayanlara da pek katılmıyorum. İllaki 200 metre derinliğindeki bir mağaraya inmenize gerek yok ya da kalkıp dağın zirvesine çıkmanıza da. Tehlikeli olmayan ülkeleri gezer, şehirleri görürsünüz. Bu da bir gezmeye şeklidir. Ha dersiniz ki işten istifa etmek cesaret değil mi? Ben ona da pek katılmayıp cesaret yerine risk almak diyorum. Sonuçta eliniz ayağınız

tutuyorsa ne olacak yani? Tekrar iş bulursunuz. Yani kaybedeceğiniz bir şey yok.

Eğer siz de böyle dünyayı gezmek istiyorsanız; araştıran, okuyan, kısa süreli geziler yapıp tecrübe kazanan, dil öğrenmeye çalışan, kendini cesaretlendiren, biraz olsun risk alabilen kişilerden olmaya çalışın. Ama lütfen daha yolun başındayken o masa başı işi isteyen kişilerden olmayın...

Sonra?

Son altı yıldır başımdan geçen olayları anlattığım bu kitabı yazma fikrinin takipçilerimin kitap yazmamı istemesi üzerine çıktığını söylemiştim. Üzerine uzun uzun düşündükten sonra da yaşadığım olayları kitaplaştırma kararı aldım.

Aralık 2014'te başladığım son gezimde beş yüz on günü devirmişken Ekvador'un Banos şehrinde iki hafta kendimi dış dünyaya kapatarak bu kitabın büyük bir kısmını bitirdim. Daha sonra gezime çıkalı altı yüz altmış gün olmuştu ki, Amazon'da geçen anılarımı da Venezuela'dayken yazdım. Yani aslında şu an bunları yazarken bile ben hâlâ dünyayı gezer haldeydim.

Venezuela gezimi bitirdikten sonra Amazon'a tekrar dönüp o bölgelerin görmediğim yerlerine gitme planım var. Muhtemelen birkaç ayım daha Amazon'da geçecek. Başıma yine nasıl olaylar gelecek hiçbir fikrim yok... Kim bilir, belki de olacakları bir sonraki kitabımda anlatırım.

Rotasız Seyyah

rüzgar nereye götürürse...

www.rotasizseyyah.com

www.facebook.com/rotasizseyyah

www.instagram.com/rotasizseyyah

www.youtube.com/rotasizseyyah

www.twitter.com/rotasizseyyah

Teşekkürler

Şu ana kadar bana destek olan firma, internet sitesi ve takipçilerimin listesini aşağıda bulabilirsiniz. Sponsorlarımla beraber gittiğim ülkede evlerini bana açan kişiler de yine alttaki listede yer almaktadır.

Sponsorlar

Columbia Sportswear Türkiye

Canon Türkiye

DECE Yazılım A.Ş.

Qatar Hava Yolları Türkiye

Özdağ Ferforje

Kişisel Destekte Bulunanlar

İsmail Alpagu, Mustafa Genç, Yektem Zeki Tuncer, Şermin İnce, İhsan Gökmen, Kudret Çayıroğlu, Kahraman Kaya, Emine Handan Özger, Mevlüt Güneş, Oğuzhan Türkmen, Tuğberk Ufuk Kılınç, İlker Ulusoy, Esin Taşkın, Cem Sundu, Bülent Katı, Melih Altaş, Zeynep Mutlu Demir, Ayşe Yılgin, Salim Çallı, Mehmet Pala, Tezcan Ünal, Ali Acar, Hatice Sönmez, Ahmet Recai Evcen, Erkan Albayrak, Ümit Karahan, Gökhan, İsmet Şahin, Erkan Küpçü, Sibel Bayrak Alataş, Muhammet Çelik, Kübra Tiryaki,

Bilge Kaan Kılınç, Emine Tan, Tahsin Eren Yılmaz, İsmail Volkan Coşkun, Murat Çini, Kadir İzgördü, Nilay Gamze Gürçay, Can Demirtaş, Yalkın Baykara, Ayşe Gül, Mustafa Kaptan, Elif Kahramanoğlu, İpek Demirtaş, Çağlar Ekinci, Yavuz Sert, Atıf Ateş, Abdulaziz Şahin, Erman Küplü, Muhammed Enes Aksoy, Mehmet Günsel, Murat Erdoğan, Can Özkan, Hüsmen Güngör Emin Zeytinoğlu, Hande Kaya, Murat Filiz, Kamil Yasin Derer, Doruk Pamir, Muhammed Ali Kahveci, Zafer Kırıcı, Mehmet Şengöz, Serhan Çökelez, Hüseyin Yüksel, Erol Tuna, Rosalinda Chapa, Melih Altaş, Eralp Eti, Fabio Fantasia, Aydın Genç, Süleyman Pamuk, İsmail Başar, Tefvik Yılmaz, Volkan Konuşkan, Serkan Gök-göz, Sultan Atalay, Tolga Fikri, Fatih Dörtkol, Hakan Kaya, Barış Aksu, Erhan Kurt, İbrahim Atakuru, Aysu Özlem Özdoğan, Evren Güler, Kerem Ahmetoğlu, Murat Cihan, Mustafa Yıldırım, Erdem Denli, Seda Altıparmak, Evrim Çataloğlu, Şamil Han, Yusuf Onur, Emrah ve Elif Porgalı, Emre Tüfekçi, Meriç Mutluay, İsmail Altuntaş, Mustafa Tamtamiş, Fatma Eskici, Murat Birtürk , Behçet Güler, Coşkun Güçlü, Özge Çolak, Merve Küçük, Sevgin Gürgenli, Savaş Yıldır, Uğur Sinan Arıcı, Uğur Pusat, Ozan Aksu, Tuğba Timur, Hülya Türköz, Ahmet Cem Ünvar, Filiz Dönmez, Cihan Murat Köse, Anıl Gülşahin, Cem Eroğlu, Burak Alp Taş, Barış Bozkurt, Özlem Erdoğan, Arslan Kılınç, Aytaç Ömer, Ahmet Gürbüz, Nuh Recep Gür, Ebru Çelikleş, Ali Sezin Özdemir, Ayşe Yıldırım, Mustafa Karayazıcı, Atilla Güneş, Mahmut Ören, Hamidiye Çınar, Esra Pir, Hicabi Erdem, Murat Erdoğan, Lale Taş, Hakan Karahan, Mehmet Pala, Abdurrahman Altunay, Ali Kurtbolat, Olgun Altun, Harun Kalkan, Naci Çobancı, Erol Tuna, Salman Altun, Atilla Ünver, Hülya İmer, Müge Pekersoy, İmran Kocabıyık, Hatice Kaymakçı, Kıvanç Hitit, Ayla Beten, İlyas Kılavuz, Avni Türemiş, Semih Arslan, Keziban Merve Aktaş, Tuna Erol, Handan Handan, Ahmet Evcı, Cem İsmail, Levent Bozkurt, Aysel Bayraktar, Melih Özgül, Nazım Karaman, Oytun Oğuz, Yaşar Genç, Filiz Bozdoğan, Ahmet Barış Aydın, Niyaz Altınay, Abdulaziz Şahin, T.H.A, Emre Genç, Ali Murat Akgün,

Hikmet Erdem Cevat, Eren Kanat Mutlu, Hüseyin Cahit Sucu, Kadir Oğuzhan Gündoğdu, Asuman Şimal, Gürhan Yürük, Abdurrahman Bora, Yavuz Sarıgül, Çağhan Gündem, Ersen Serin, Veyssel Çınar, Mehtap Mermer, Anıl Günaydın, Oğuz Derya Kaplan, Kürşat Çelik, Abdulsamet Günal, İbrahim Gündoğmuş, Bahadır Kutlay Keskin, Sevim Karadeniz, Pelin Yaylalı, Sercan Has, Ahmet Kavak, Merve Ayar, Ahmet Gürbüz, Özdağ Ferforje, Hilal Sayın Aydoğan, Esra Pir, Fabio Fantasia, Berra Demirel Çuhadar, Naci Çobancı, Ömer Akbaş, Hilal Sayın Aydoğan, Mehmet Sıraç Teke - Köyüm Yufka Zeytinburnu Özgür Yücel, Bilge Okan Ergan, Serkan Sekibağ, Fuat Zeki Uğur, Murat Koç, Serkan Aykın, Ali Özel, Muhammed Kazım, Murat Yeşil, Muhammed Ali Kahveci, Kudret Çayıröğlu, Yavuz Yaşar

Konaklama ve Yeme-İçme Sağlayan Destekçilerim

Noya Bilgisayar, Y. Yamagata, K. Holanda, R. Figueroa, L. Andrijic, Aydın Tuna Palabıyıköğlu, Abdullah Rida, B. Vellanki, B. Cross, K. E. Vera Chavez, Andreita L.C., Martin V. Reyes, Tatiana Lani, Daniela Lara, Norberto S. De La Barquera, Nimet Doğan, Marco Rojas, Jesica A. Castro, Juan M. Catillo, Carlos Olmeda, Lucia Betanzos, Susana D.L.S Reyes, Manuel Duarte, Sergio Montes, Yamila Barrera, Geraldine Gonzales, Aquismon Belediyesi, Karla Ochoa, Jesus G. F. Acosa, B. Perez, Luis Mendoza, Romel Hernandez, David Diaz, Kathy Romero, Embera Yerlileri, I. Patricia, Kogui Yerlileri, Arhuaco Yerlileri, Marcus V. P. Reis, Danielle Santos, Marubo Yerlileri.

Dünyayı karış karış gezmeye başlayıp, kısa sürede Rotasız Seyyah adıyla internette fenomen haline gelen, fotoğraf projeleriyle gerek yurt içinde, gerekse BBC, The Telegraph ve Der Spiegel gibi gazete ve dergilerde adından söz ettiren Mehmet Genç, büyük beğeni toplayan ilk kitabının ardından yeni maceralarıyla bir kez daha okurların karşısına çıkıyor.

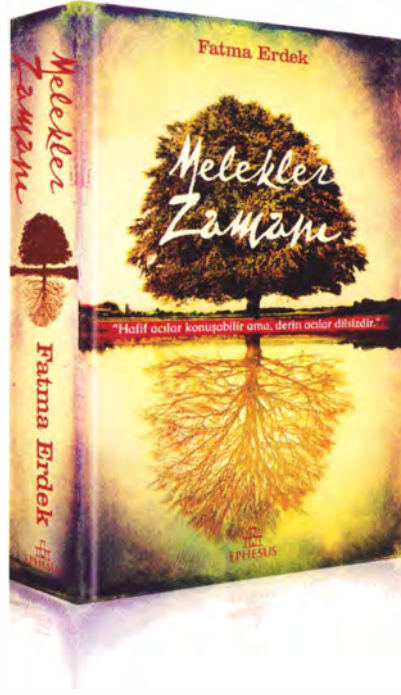
Bu kitabı okurken Tacikistan'ın Pamir Dağları'nda yaşayan Pamir Kırgızı Türklerinin çadırlarına misafir olup, Kırgızistan'daki 7134 metre rakımlı Lenin Zirvesi'ne tırmanacak, Afganistan'daki bir Taliban karargâhına girip, belki en az Mehmet kadar korkup heyecanlanacaksınız. İran polisleri tarafından ajan olduğu düşünülerek sorguya çekildiğinde şaşkınlığınızı gizleyemeyecek, çadırlarda yaşayan Kaşkay Türkleriyle yaptığı Türkçe sohbetlere dâhil olduğunuzda ise yüzünüzün güldüğünü fark edeceksiniz.

Ve öyle umuyoruz ki Mehmet'le beraber siz de gezecek, bolca görecek ve çok şey öğreneceksiniz...

250'den fazla dile çevrilen, tüm dünyada milyonlar satan ve büyük küçük herkesin seyerek okuduğu Küçük Prens yepyeni tercümesi, tüm nahifliği ve Ephesus Exclusive kalitesiyle okurlarla buluşuyor.

“Bütün insanların bir yıldızı vardır,” diye cevap verdi. “Ama her insan için yıldızlar bir değildir. Mesela gezginler için yıldızlar rehberdir. Başka insanlar için yıldızlar gökyüzündeki küçük ışıklardan başka bir şey değildir. Bilginler için yıldızlar problemdir. İş adamları için zenginliktir. Ama tüm bu yıldızlar sessizdir. Sen, bir tek sen, kimsenin sahip olmadığı gibi sahip olacaksın yıldızlara.”

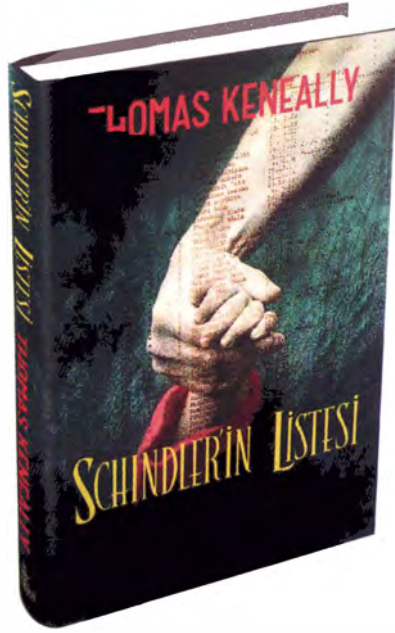
HAFİF ACILAR KONUŞABİLİR AMA, DERİN ACILAR DİLSİZDİR.

Aşk; herkesin yüreğindeki boşluğa göre şekillenen, herkesi farklı bir yerden vuran, herkesi başka bir iman ve ibadetle dolduran, öylesine sınırsız ve öylesine belirsiz bir kavramdı ki. Aşk bir evrendi. Sonsuzluğun içinde, milyarlarca tür barındıran, kimi ateşten, kimi ışıktan, kimi dumandan, kimi yeşilden, kimi beyazdan, kimi sudan, kimi topraktan... Milyonlarca farklı yıldız, canlı, cansız ve bilinmezden oluşan evren kadar zengin... Milyonlarca şarkıya, şiire ilham olacak kadar bereketli... Kimine umut getirecek kadar parlak. Kimini umutsuzluğa mahkûm edecek kadar karanlık. İşte bu kadar değişken, bu kadar tanımsız bir şeydi aşk... Bir tek, tarafları net ve değişmezdi.

Bir "seven" bir de "sevgili..." Yusuf ve Yesra... İki kardeş... Tek can... Ve onları ayıran babaları... Küçük Yusuf'u tarikatın emrine gönderirken, gencecik Yesra'yı yaşlı tarikat liderine eş olarak verir.

Sonra...

Sonrası mücadelecî Yusuf'un tarikattan kaçışı ve Barlas oluşu. Hayatı keşfi. Mucizelerin ona getirdiği hayatının melekleri Nesil ve Ekin. İç içe geçmiş, soluk soluğa okunan bir adamın iki hayat mücadelesi. Yesra ve Yusuf'un yürek burkan, sarsan hikâyesiyle irkilecek, Nesil ve Barlas'ın aşkılarıyla yaşamın ne denli bir mucize olduğuna tanıklık edeceksiniz...

Uluslararası bir başarı elde ederek pek çok dile çevrilen, Booker Ödülü ve Los Angeles Times Kitap Ödülü gibi birden çok ödüle layık görülen, Steven Spielberg tarafından sinemaya uyarlanıp dünya çapında milyonlarca izleyiciyle buluşan, 12 dalda Oscar adaylığı, 7 dalda da Oscar ödülü bulunan, Thomas Keneally'nin Schindler'in Listesi adlı eseri Nazi işgali altında Polonya'da yaşayan Yahudileri kurtarmak için hayatını riske atıp, SS birliğine kafa tutan ve onları zekâsı ile alt edip, bir şefkat meleşine dönüşen Oskar Schindler'in hikâyesini anlatıyor. Bu olağanüstü anlatının gerçek olaylara dayanması okurlara unutulmaz bir deneyimin kapılarını aralıyor.

"Müthiş bir hikâye... Burada anlatılan hakikat, hayal gücünün icat edebileceği her şeyden çok daha güçlü."

-Newsweek

"Olağanüstü bir öykü... Takdir edilesi bir başarı"

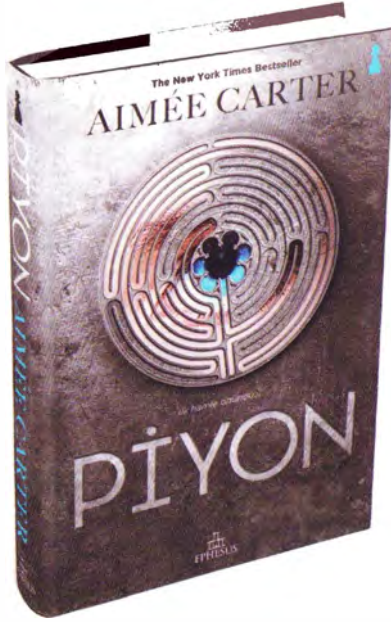
-New York Review of Books

"İnsan ruhunun gelişimini ustaca betimleyen bir anlatı."

-Los Angeles Times

"Kahramanca bir savaş hikâyesi. Nazizm'in saçtığı dehşetle tek başına savaşan bir adamın anısına dikilebilecek en güzel anıt."

-Simon Wiesenthal

“Bu kitapta her şey var: İsyan, şiddet ve ilk aşk. Carter, derinlikli, genç bir kadının kahraman ve keskin dönüşlerle dolu, sürükleyici bir dünya yaratmış.” –Booklist

“Piyon hızlı temposunun yanı sıra kendini derinden hissettiren bir gerilimi de barındırıyor. Kitty mükemmel olmayan bir kahraman ve zor kararlar vererek yoluna devam ederken, okurların da desteğini kazanacağı benziyor.” –School Library Journal
VII olabilirsin. Eğer her şeyden vazgeçersen...

Kitty Doe için bu seçim kolay görünüyordu. Hayatını ya bir III olarak sefalet içinde geçirecek ve sevdiği insanları terk etmek zorunda kalacak ya da VII olarak ülkenin en nüfuzlu ailesine katılacaktı.

Eğer Kitty evet derse, ameliyatla başbakanın yeğeni olan, sır dolu bir ölümle hayata gözlerini yuman Lila Hart’a dönüşecek ve Hart ailesinin bir ferdi olarak ünlenip hayatına belki de ilk kez bir mana katacaktı.

Bu işin tek bir şartı vardı: Kitty Doe’nun Lila’nın gizlice başlattığı ve onu ölüme sürükleyen isyanı durdurması gerekiyordu. Gelgelelim Kitty de bu isyanın bir destekçisiydi. Aldığı tehditler, tuttuğu sırlar ve kendine ait olmayan bir hayatla Kitty’nin hangi yolu seçeceğine karar vermesi ve yeni anlamaya başladığı bu karmaşık oyunda, piyonun ötesine geçebilmeyi keşfetmesi sandığından da zor olacaktı.

İstanbul'un sayılı zenginlerinden birisiniz, milyonlarca insanın hayal bile edemeyeceği bir servet ve şöhrete sahipsiniz... Banka hesaplarınızda torunlarınızın çocuklarına dahi rahat bir hayat sağlamaya yetecek miktarda paranız, adedini bile tam olarak bilmediğiniz gayrimenkullerinizi, şirketlerinizi, Boğaz'da nefis bir yalınız, Akdeniz sahillerinde üç yazlığınız var... Üstelik henüz yirmi yedi yaşında, çok da yakışıklı bir gençsiniz ve etrafınızda yüzlerce güzel kadın cirit atıyor...

Bu adamın yerinde olmak ister miydiniz?

Okumadan sakın cevap vermeyin!

Kendi küçük dünyasında kelimenin tam anlamıyla yuvarlanıp giden, yaprak uça gülen bir kızdım ben. Ufak tefek düşler kurardım uyurken...

Ancak ne yazık ki hayat her zaman izin vermiyordu yaşamda istikrarlı olmaya.

Düşlerimin kaybolduğu, gülüşlerimin silindiği bir dönemde, aşkın o sihirli gücü tuttu ellerimden. Bir Asyalının derin çekik gözleri şifa olurken titreyen kalbime, başkentin gri sokakları umut koktu yeniden.

Bir süre aşk konuşuldu Kızılay'ın oynak kaldırımlarında. Gölgelerimize bakınca, tek göze çarpan aramızdaki otuz santimlik boy farkı olsa da... Biz bundan çok daha fazlasıydık aslında.

Bu, benim hikâyem... Ve hikâyemin kahramanı bir Koreli.

"Bir dakika bekle, hemen geliyorum!" diyerek yanımdan ayrıldı. Yaklaşık on dakika ayazın orta yerinde bekledim gözlerden kaybolan ve çantasını bana emanet eden adamı. Geldiğinde elinde iki bardak kahve vardı. Elime tutuştururken ince ince mırıldandı.

"Bu akşam kahve içmek istemediğini biliyorum. Bu, ellerini ısıtmak için."

Patronum acımasız bir cadı olsa da iyi bir işim, beni seven yakışıklı bir sevgilim vardı. Her şey yolundaydı yani... Ta ki sevgilimin bana söylemeyi unuttuğu küçük bir detayı öğrenene kadar. Nişanlıymış! Başkasıyla evlenecekmış! Belki bu acıyla yaşayabilirdim, sevgilim patronumun oğlu olmasaydı... Ve ailem işe karışıp tehditler savurarak şirketi basmasaydı...

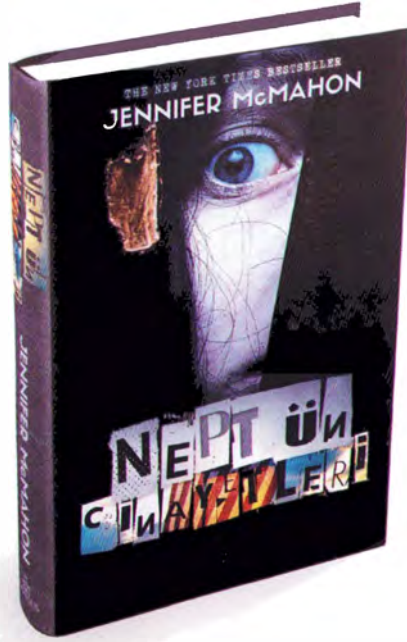
Hayatım bir anda altüst olmuştu. Ben de kaçtım. Roma'ya... Hayallerimin şehrine. Yeni bir başlangıç yapacak, her şeye sıfırdan başlayacaktım. Ama hiçbir şey umduğum gibi olmadı.

Roma'da hayat yeterince zorken, bir de asabi, kendini beğenmiş, suratsız patronuma tutuldum. Ah, ama ne tutulma!

Anı yaşayan bir İtalyan erkeği ile DNA'sına gelenek-görenekler kodlanmış bir Türk kızı birlikte olabilir miydi? Yoksa yine mi hayal kuruyordum?

"Aşkın ve komedinin iç içe geçtiği, sımsıcak bir kaçış öyküsü..."

- Asude

“Neptün Cinayetleri bir seri katil hikâyesinin çok ötesinde.” - People

“Bu kitap gerilim türünün benzersiz bir örneği. Kurgusu, karakterleri ve anlatımıyla dört dörtlük bir yapıt.” - Publishers Weekly ,

“Bu kitap tüyler ürpertici, merak uyandırıcı ve safsıcı.” -Kirkus Review

1985 yazında Reggie'nin hayatı, okulun dışlanmış öğrencilerinden Charlie ve Tara'yla karanlık bir sırta ortak olunca, derinden sarsılır. Yine aynı yaz Neptün adıyla tanınan seri katil, kaçırdığı kadınların ellerini polis merkezinin basamaklarına koyup cesetlerini halka açık yerlere bırakmaya başlar. Reggie'nin annesi, küçük kızın kendisine en çok ihtiyaç duyduğu esnada ortadan kaybolur ve kadından bir daha haber alınamaz.

Yaşadığı korkunç yazı ve doğduğu yeri ardında bırakıp meşhur bir mimar olarak hayatına devam eden Reggie, başına gelenler yüzünden kimseye güvenmemekte ve hiçbir şeye bağlanamamaktadır. Ve bir gün kendisine gelen telefonla genç kadın, geçmişten gelen hayaletlerle yüzleşip Neptün'le hesaplaşmak zorunda kalır.

Jennifer McMahon yine okurlarını kendine has üslubuyla, rahatsız edici sırlarla örülü, ihanetin ve beklenmedik olayların yaşandığı karanlık bir yolculuğa çıkarıyor.

